思益梵天所问经

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

根据《乾隆大藏经》大乘五大部外重译经，第 0186 部，姚秦三藏法师鸠摩罗什译《思益梵天所问经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二四年四月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

Email：renhuicaotang@163.com

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

起诵仪 ..... - 1 -
思益梵天所问经卷第一 ..... - 3 -
如来光明品第一 ..... - 3 -
四法品第二 ..... - 14 -
菩萨正问品第三 ..... - 20 -
四谛品第四 ..... - 35 -
叹功德品第五 ..... - 38 -
思益梵天所问经卷第二 ..... - 45 -
如来五力说品第六 ..... - 45 -
如来大悲品第七 ..... - 51 -
幻化品第八 ..... - 54 -
菩萨光明品第九 ..... - 63 -
菩萨受记品第十 ..... - 72 -
萨婆若品第十一 ..... - 80 -
思益梵天所问经卷第三 ..... - 86 -
菩萨无二品第十二 ..... - 86 -
名字义品第十三 ..... - 94 -
论寂品第十四 ..... - 100 -
如来二事品第十五 ..... - 106 -
得圣道品第十六 ..... - 116 -
志大乘品第十七 ..... - 120 -
发菩提心品第十八 ..... - 130 -
思益梵天所问经卷第四 ..... - 140 -
师子吼品第十九 ..... - 140 -
梵行牢强精进品第二十 ..... - 144 -
海喻品第二十一 ..... - 149 -
建立法品第二十二 ..... - 157 -
如来神咒品第二十三 ..... - 163 -
嘱累品第二十四 ..... - 171 -
结诵仪 ..... - 174 -

● 起诵仪

诵经警文

1、未诵前，漱口，澡手。当净三业，若三业无亏，则百福俱集。三业者，身、口、意也。端身正坐，如对圣容，则身业净也。口无杂言，断诸嬉笑，则口业净也。意不散乱，屏息万缘，则意业净也。

2、未诵前，已诵后，俱要对圣像前合掌三礼。如无佛像，对经、对空礼拜亦可。

xiāngzàn

香赞

（一遍）

lú xiāngzhà ruò　fǎ jiè méngxūn　zhū fó hǎi huì xī yáowén　suí chù
炉香乍爇．法界蒙薰．诸佛海会悉遥闻．随处
jié xiángyún　chéng yì fāng yīn　zhū fó xiànquánshēn
结祥云．　诚意方殷．诸佛现全身。

ná móxiāngyún gài pú sà mó hē sà
南無香云盖菩萨摩诃萨（合掌三称）

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

（三遍）

ōng　xiū lì xiū lì　mó hē xiū lì　xiū xiū lì　sà pó hē
唵．修唎修唎．摩诃修唎．修修唎．萨婆诃．

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

（三遍）

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn

唵. 娑嚩. 婆嚩秫驮. 娑嚩达摩娑嚩. 婆嚩秫度憾.

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

（三遍）

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē

南無三满哆. 母驮喃. 唵度噜度噜. 地尾. 娑婆诃.

pǔ gòngyǎngzhēnyán

普供养真言

（三遍）

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ fá zǐ là hòng

唵. 誐誐曩. 三婆嚩. 韈日啰斛.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó

南無本师释迦牟尼佛（合掌三称）

kāi jīng jì

开经偈

（一遍）

wú shàngshènshēnwēimiào fǎ bǎiqiānwàn jié nánzāo yù

无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì

我今见闻得受持 愿解如来真实义

sī yì fàn tiān suǒ wèn jīng juàn dì yī

思益梵天所问经卷第一

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì

姚秦三藏法师鸠摩罗什译[1]

rú lái guāngmíng pǐn dì yī

如来光明品第一[2]

rú shì wǒ wén

如是我闻：

yī shí fó zài[3] wángshè chéng jiā lán tuó zhú lín yǔ dà bǐ qiū

一时，佛在[3]王舍城迦兰陀竹林，与大比丘

sēng liù wàn sì qiān rén jù pú sà mó hē sà qī wàn èr qiān rén jiē

僧六万四千人俱。菩萨摩诃萨七万二千人，皆

zhòngsuǒ zhī shí dé tuó luó ní wú ài biàn cái jí zhū sān mèi yú zhū

众所知识，得陀罗尼无碍辩才及诸三昧，于诸

shéntōng wú suǒ guà ài shànnéngxiǎoliǎo zhū fǎ shí xìng xī jiē dài dé

神通无所罣碍，善能晓了诸法实性，悉皆逮得

wú shēng fǎ rěn qí míngyuē wénshū shī lì fǎ wáng zǐ bǎoshǒu

无生法忍。其名曰：文殊师利法王子、宝手

fǎ wáng zǐ bǎo jī fǎ wáng zǐ bǎo yìn shǒu fǎ wáng zǐ bǎo dé

法王子、宝积法王子、宝印手法王子、宝德

fǎ wáng zǐ xū kōngzàng fǎ wáng zǐ fā xīn zhuàn fǎ lún fǎ wáng zǐ

法王子、虚空藏法王子、发心转法轮法王子、

wǎngmíng fǎ wáng zǐ zhàngzhū fán nǎo fǎ wáng zǐ néngshě yī qiè fǎ

网明法王子、障诸烦恼法王子、能舍一切法

wáng zǐ[4] dé zàng fǎ wáng zǐ huāyán fǎ wáng zǐ shī zǐ fǎ wáng

王子、德藏法王子、华严法王子、师子法王

zǐ yuèguāng fǎ wáng zǐ zūn yì fǎ wáng zǐ shànzhuāngyán fǎ

子、月光法王子、尊意法王子、善庄严法

wáng zǐ

王子。

---

[1] 丽本：姚秦龟兹国三藏鸠摩罗什译

[2] 丽本：序品第一

[3] 丽本：住；永乐北藏本及龙藏本：在

[4] 丽本：法法；永乐北藏本及龙藏本：法

jí bá tuó pó luó[5] děng shí liù xián shì bá tuó pó luó pú sà
及跋陀婆罗[5]等十六贤士：跋陀婆罗菩萨、
bǎo jī pú sà xīng dé pú sà dì tiān pú sà shuǐtiān pú sà shàn
宝积菩萨、星德菩萨、帝天菩萨、水天菩萨、善
lì pú sà dà yì pú sà shū shèng yì pú sà zēng yì pú sà
力菩萨、大意菩萨、殊胜意菩萨、增意菩萨、
shàn fā yì pú sà bù xū jiàn pú sà bù xiū xī pú sà bù shǎo yì
善发意菩萨、不虚见菩萨、不休息菩萨、不少意
pú sà dǎo shī pú sà rì zàng pú sà chí dì pú sà rú shì děng
菩萨、导师菩萨、日藏菩萨、持地菩萨，如是等
pú sà mó hē sà qī wàn èr qiān rén
菩萨摩诃萨七万二千人。

jí sì tiānwáng shì tí huán yīn děng dāo lì zhū tiān yè mó tiān
及四天王释提桓因等，忉利诸天、夜摩天、
dōushuài tuó tiān huà lè tiān tā huà zì zài tiān jí fànwáng děng zhū
兜率陀天、化乐天、他化自在天，及梵王等诸
fàn tiān bìng yú wú liàng zhū tiān lóng guǐ shén yè chā qián
梵天；并余无量诸天、龙、鬼、神、夜叉、乾
tà pó ē xiū luó jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó qié rén
[6]闼婆、阿修罗、迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽，人
yǔ fēi rén pǔ jiē lái jí
与非人普皆来集。

ěr shí shì zūn dà zhònggōng jìng wéi rào ér wèishuō fǎ yú
尔时世尊，大众恭敬围绕，而为说法。于
shì[7] wǎngmíng pú sà jí cóngzuò qǐ piān tǎn yòujiān yòu xī zhuó dì
是[7]网明菩萨即从坐起，偏袒右肩，右膝著地，
tóu miàn lǐ fó zú hé zhǎngxiàng fó dòng cǐ sān qiān dà qiān shì jiè
头面礼佛足，合掌向佛，动此三千大千世界，
yǐn dǎo qǐ fā yī qiè dà zhòng ér bó fó yán shì zūn wǒ yù cóng
引导起发一切大众，而白佛言：“世尊！我欲从
fó shǎoyǒusuǒwèn ruò fó tīngzhě nǎi gǎn zī qǐng
佛少有所问，若佛听者乃敢咨请。”

fó gàowǎngmíng zì rǔ suǒwèn dāngwèi jiě shuō yuè kě
佛告网明：“恣汝所问，当为解说，悦可

[5] 丽本：婆罗；永乐北藏本及龙藏本：罗婆；校勘：婆罗
[6] 丽本：犍；永乐北藏本及龙藏本：乾
[7] 丽本：时；永乐北藏本及龙藏本：是

ěr xīn
尔心。”

yú shì wǎngmíng jì méngtīng xǔ xīn dà huān xǐ jí bó fó yán
于是网明既蒙听许，心大欢喜，即白佛言：

shì zūn rú lái shēnxiàngchāo bǎi qiānwàn rì yuèguāngmíng wǒ zì
“世尊！如来身相超百千万日月光明；我自

wéiniàn ruò yǒuzhòngshēngnéngjiàn fó shēn shènwéi xī yǒu wǒ
惟念：‘若有众生能见佛身，甚为希有！’我

fù wéiniàn ruò yǒuzhòngshēngnéngjiàn fó shēn jiē shì rú lái wēishén
复惟念：‘若有众生能见佛身，皆是如来威神

zhī lì
之力！’”

fó gàowǎngmíng rú shì rú shì rú rǔ suǒyán ruò fó
佛告网明：“如是，如是！如汝所言，若佛

bù jiā wēishén zhòngshēng wú yǒunéngjiàn fó shēn yì wú néngwèn
不加威神，众生无有能见佛身，亦无能问。

wǎngmíngdāng zhī rú lái yǒuguāng míng jì zhuāngyán ruò yǒuzhòng
网明当知！如来有光，名寂庄严，若有众

shēng yù sī guāngzhě néngjiàn fó shēn bú huàiyǎngēn yòu rú
生，遇斯光者，能见佛身，不坏眼根；又如

lái guāngmíng wú wèibiàn ruò yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě néng
来光名无畏辩，若有众生，遇斯光者，能

wèn rú lái qí biàn wú jìn yòu rú lái guāngmíng jí zhūshàngēn ruò
问如来，其辩无尽；又如来光名集诸善根，若

yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě néngwèn rú lái zhuàn lún shèngwáng
有众生，遇斯光者，能问如来转轮圣王

xíng yè yīn yuán yòu rú lái guāngmíng jìng zhuāngyán ruò yǒuzhòngshēng
行业因缘；又如来光名净庄严，若有众生，

yù sī guāngzhě néngwèn rú lái tiān dì shì xíng yè yīn yuán yòu rú lái
遇斯光者，能问如来天帝释行业因缘；又如来

guāngmíng dé zì zài ruò yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě néngwèn
光名得自在，若有众生，遇斯光者，能问

rú lái fàn tiānwángxíng yè yīn yuán yòu rú lái guāngmíng lí fán nǎo
如来梵天王行业因缘；又如来光名离烦恼，

ruò yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě néngwèn rú lái shēngwénshèngsuǒ
若有众生，遇斯光者，能问如来声闻乘所

xíng zhī dào yòu rú lái guāngmíngshànyuǎn lí ruò yǒuzhòngshēng
行之道；又如来光名善远离，若有众生，

yù sī guāngzhě néngwèn rú lái pì zhī fó suǒxíng zhī dào yòu rú lái
遇斯光者，能问如来辟支佛所行之道；又如来
guāngmíng yì yī qiè zhì ruò yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě néng
光名益一切智，若有众生，遇斯光者，能
wèn rú lái dà shèng fó shì yòu rú lái guāngmíngyuē wǎng yì fó lái
问如来大乘佛事；又如来光名曰[8]往益，佛来
qù shí zú xià guāngmíng zhòngshēng yù zhě mìngzhōngshēngtiān
去时，足下光明，众生遇者，命终生天；
yòu rú lái guāngmíng yī qiè zhuāngyán ruò fó rù chéngfàng sī guāng
又如来光名一切庄严，若佛入城放斯光
míng zhòngshēng yù zhě dé huān xǐ lè yī qiè zhuāng shì zhī jù
明，众生遇者，得欢喜乐，一切庄[9]饰之具
zhuāngyán qí chéng chéngzhōngbǎozàngcóng dì yǒng chū yòu rú lái
庄严其城，城中宝藏从地涌[10]出；又如来
guāngmíngyuēzhèndòng fó yǐ cǐ guāngnéngdòng wú liàng wú biān shì
光名曰震动，佛以此光能动无量无边世
jiè yòu rú lái guāngmíngyuēshēng lè fó yǐ cǐ guāngnéngmiè dì yù
界；又如来光名曰生乐，佛以此光能灭地狱
zhòngshēng kǔ nǎo yòu rú lái guāngmíngyuēshàng cí fó yǐ cǐ guāng
众生苦恼；又如来光名曰上慈，佛以此光
néng lìng chùshēng bù xiāngnǎo hài yòu rú lái guāngmíngyuēliáng lè fó
能令畜生不相恼害；又如来光名曰凉乐，佛
yǐ cǐ guāngnéngmiè è guǐ jī kě rè nǎo yòu rú lái guāngmíngyuē
以此光能灭饿鬼饥渴热恼；又如来光名曰
míngjìng fó yǐ cǐ guāng shǐ mángzhě dé shì yòu rú lái guāngmíngyuē
明净，佛以此光使盲者得视；又如来光名曰
cōngtīng fó yǐ cǐ guāngnéng lìng zhòngshēnglóngzhě dé tīng yòu rú lái
聪听，佛以此光能令众生聋者得听；又如来
guāngmíngyuēcán kuì fó yǐ cǐ guāngnéng lìng zhòngshēngkuángzhě dé
光名曰惭愧，佛以此光能令众生狂者得
zhèng yòu rú lái guāngmíngyuē zhǐ xī fó yǐ cǐ guāngnéng lìng zhòng
正；又如来光名曰止息，佛以此光能令众
shēngshě shí bú shàndào ān zhù shí shàndào yòu rú lái guāngmíngyuē
生舍十不善道，安住十善道；又如来光名曰

[8] 丽本：为；永乐北藏本及龙藏本：曰
[9] 丽本：严；永乐北藏本及龙藏本：庄
[10] 丽本：踊；永乐北藏本及龙藏本：涌

lí è fó yǐ cǐ guāngnéng lìng xié jiànzhòngshēng jiē dé zhèngjiàn yòu
离恶，佛以此光能令邪见众生皆得正见；又
rú lái guāngmíngyuēnéngshě fó yǐ cǐ guāngnéng pò zhòngshēngqiān
如来光名曰能舍，佛以此光能破众生悭
tān zhī xīn lìngxíng bù shī yòu rú lái guāngmíng wú nǎo rè fó yǐ
贪之心，令行布施；又如来光名无恼热，佛以
cǐ guāngnéng lìng huǐ jìn zhòngshēng jiē dé chí jiè yòu rú lái guāngmíng
此光能令毁禁众生皆得持戒；又如来光名
yuē ān lì fó yǐ cǐ guāngnéng lìng chēnhènzhòngshēng jiē xíngrěn rǔ
曰安利，佛以此光能令瞋恨众生皆行忍辱；
yòu rú lái guāngmíngyuē qín xiū fó yǐ cǐ guāngnéng lìng xiè dàizhòng
又如来光名曰勤修，佛以此光能令懈怠众
shēng jiē xíngjīng jìn yòu rú lái guāngmíngyuē yī xīn fó yǐ cǐ guāng
生皆行精进；又如来光名曰一心，佛以此光
néng lìng wàngniànzhòngshēng jiē dé chándìng yòu rú lái guāngmíngyuē
能令妄念众生皆得禅定；又如来光名曰
néng jiě fó yǐ cǐ guāngnéng lìng yú chīzhòngshēng jiē dé zhì huì yòu
能解，佛以此光能令愚痴众生皆得智慧；又
rú lái guāngmíngyuēqīngjìng fó yǐ cǐ guāngnéng lìng bú xìn zhòngshēng
如来光名曰清净，佛以此光能令不信众生
jiē dé jìng xìn yòu rú lái guāngmíngyuēnéng chí fó yǐ cǐ guāngnéng
皆得净信；又如来光名曰能持，佛以此光能
lìng shǎowénzhòngshēng jiē dé duōwén yòu rú lái guāngmíngyuē wēi yí
令少闻众生皆得多闻；又如来光名曰威仪，
fó yǐ cǐ guāngnéng lìng wú cánzhòngshēng jiē dé cán kuì yòu rú lái
佛以此光能令无惭众生皆得惭愧；又如来
guāngmíngyuē ān wěn fó yǐ cǐ guāngnéng lìng duō yù zhòngshēngduàn
光名曰安隐，佛以此光能令多欲众生断
chú yín yù yòu rú lái guāngmíngyuēhuān xǐ fó yǐ cǐ guāngnéng lìng
除淫欲；又如来光名曰欢喜，佛以此光能令
duō nù zhòngshēngduànchúchēn huì yòu rú lái guāngmíngyuēzhàomíng
多怒众生断除瞋恚；又如来光名曰照明，
fó yǐ cǐ guāngnéng lìng duō chī zhòngshēngduànchú yú chī yòu rú lái
佛以此光能令多痴众生断除愚痴；又如来
guāngmíngyuēbiànxíng fó yǐ cǐ guāngnéng lìng děng fèn zhòngshēngduàn
光名曰遍行，佛以此光能令等分众生断
chúděng fèn yòu rú lái guāngmíng shì yī qiè sè fó yǐ cǐ guāngnéng
除等分；又如来光名示一切色，佛以此光能

lìng zhòngshēng jiē jiàn fó shēn wú liàngzhǒng sè wǎngmíngdāng zhī rú
令 众 生 皆见佛身无量 种 色。网 明 当 知！如
lái ruò yǐ yī jié ruò jiǎn yī jié shuō cǐ guāngmíng lì yòngmínghào
来若以一劫、若减一劫，说此 光 明力用 名 号，
bù kě qióng jìn
不可 穷 尽。”

ěr shí wǎngmíng pú sà bó fó yán wèi céngyǒu yě shì zūn
尔时，网 明菩萨白佛言：“未 曾 有也！世尊！
rú lái shēnzhě jí shì wú liàng guāngmíng zhī zàng shuō fǎ fāngbiàn
如来身者，即是无量[11] 光 明之藏，说法方便
yì bù kě sī yì shì zūn wǒ zì xī lái wèi céngwén cǐ guāngmíng
亦不可思议。世尊！我自昔来未 曾 闻此 光 明
mínghào rú wǒ jiě fó suǒshuō yì ruò yǒu pú sà wén sī guāngmíng
名 号。如我解佛所说义，若有菩萨闻斯 光 明
mínghào xìn xīn qīngjìng jiē dé rú shì guāngmíng zhī shēn shì zūn
名 号，信心清净，皆得如是 光 明之身。世尊！
wéi[12] yuàn jīn rì fàngqǐng pú sà guāng lìng tā fāng pú sà shànnéng
唯 愿 今日放请菩萨 光，令他方菩萨，善 能
wènnànzhě jiàn sī guāng yǐ fā xīn lái cǐ suō pó shì jiè
问难者，见斯 光 已，发心来此娑婆世界。”

ěr shí shì zūnshòuwǎngmíng pú sà qǐng yǐ jí fàngguāngmíng
尔时，世尊受 网 明菩萨请已，即放 光 明，
zhào cǐ sānqiān dà qiān shì jiè pǔ jí shí fāng wú liàng fó tǔ yú shì
照此三千大千世界，普及十方无量佛土。于是
zhū fāng wú liàng bǎi qiānwàn yì pú sà jiàn sī guāng yǐ jiē lái zhì cǐ
诸方无量百千万亿菩萨见斯 光 已，皆来至此
suō pó shì jiè
娑婆世界。

shí[13] dōngfāngguò qī shí èr héng hé shā fó tǔ yǒuguó míng
时，东 方过七十二 恒 河沙佛土，有国，名
qīng jié fó hào rì yuèguāng rú lái yīng[14] zhèngbiàn zhī jīn xiàn
清洁，佛号日月 光 如来、应、正 遍知，今现
zài qí fó tǔ yǒu pú sà fàntiān míngyuē sī yì zhù bú tuì zhuǎn
在其佛土。有菩萨梵天，名曰思益，住不退 转 。

[11] 丽本：无量无边；永乐北藏本及龙藏本：无量
[12] 丽本：惟；永乐北藏本及龙藏本：唯
[13] 丽本：尔时；永乐北藏本及龙藏本：时
[14] 丽本：应供；永乐北藏本及龙藏本：应

jiàn cǐ guāng yǐ dào rì yuèguāng fó suǒ tóu miànzuò lǐ bó fó
见此光已，到日月光佛所，头面作礼，白佛

yán shì zūn wǒ yù yì suō pó shì jiè shì jiā móu ní fó suǒ fèng
言：“世尊！我欲诣娑婆世界释迦牟尼佛所，奉

jìn[15] gòngyǎng qīn jìn zī shòu bǐ fó yì fù yù jiàn wǒ děng qí
觐[15]供养，亲近咨受；彼佛亦复欲见我等。”其

fó gàoyán biànwǎng fàntiān jīn zhèng shì shí bǐ suō pó guó
佛告言：“便往！梵天，今正是时！彼娑婆国

yǒu ruò gānqiān yì zhū pú sà jí rǔ yīng yǐ[16] shí fǎ yóu yú bǐ tǔ
有若干千亿诸菩萨集，汝应以[16]十法游于彼土。

hé děngwéi shí yú huǐ yú yù xīn wú zēngjiǎn wénshànwén è
何等为十？于毁于誉，心无增减；闻善闻恶，

xīn wú fēn bié yú zhū yú zhì děng yǐ bēi xīn yú shàng zhōng
心无分别；于诸愚智，等以悲心；于上、中、

xià zhòngshēng zhī lèi yì chángpíngděng yú qīng huǐ gòngyǎng xīn
下众生之类，意常平等；于轻毁供养，心

wú yǒu èr yú tā quē shī mò[17] jiàn qí guò jiànzhǒngzhǒngshèng
无有二；于他阙失，莫[17]见其过；见种种乘，

jiē shì yī shèng wénsān è dào yì wù jīng wèi yú zhū pú sà
皆是一乘；闻三恶道，亦勿惊畏；于诸菩萨，

shēng rú lái xiǎng fó chū wǔ zhuó shì[18] shēng xī yǒuxiǎng fàntiān
生如来想；佛出五浊世[18]，生希有想。梵天，

rǔ dāng yǐ cǐ shí fǎ yóu bǐ shì jiè
汝当以此十法游彼世界。”

sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn wǒ bù gǎn yú rú lái qián
思益梵天白佛言：“世尊！我不敢于如来前

zuò shī zǐ hǒu wǒ suǒnéngxíng fó zì zhī zhī jīn dāng yǐ cǐ shí fǎ
作师子吼，我所能行佛自知之。今当以此十法

yóu bǐ shì jiè yī xīn xiū xíng
游彼世界，一心修行。”

ěr shí rì yuèguāng fó guóyǒu zhū pú sà bó fó[19] yán shì
尔时，日月光佛国有诸菩萨白佛[19]言：“世

[15] 丽本：见；永乐北藏本及龙藏本：覲
[16] 丽本：以此；永乐北藏本及龙藏本：以
[17] 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：莫
[18] 丽本：浊；永乐北藏本及龙藏本：浊世
[19] 丽本：其佛；永乐北藏本及龙藏本：佛

zūn wǒ dé dà lì bù shēng rú shì è zhòngshēngzhōng qí fó
尊！我得大利，不生如是恶众生中。”其佛
gàoyán shànnán zǐ wù zuò shì yǔ suǒ yǐ zhě hé ruò pú sà
告言：“善男子，勿作是语！所以者何？若菩萨
yú cǐ guózhōng bǎi qiānwàn[20] jié jìng xiū fànhèng bù rú bǐ tǔ cóng
于此国中，百千万劫净修梵行，不如彼土从
dàn zhì shí wú chēn ài xīn qí fú wéishèng
旦至食无瞋碍心，其福为胜。”

shí yǒuwàn èr qiān pú sà yǔ sī yì fàn tiān jù gòng fā lái
时[21]有万二千菩萨与思益梵天俱共发来，
ér zuò shì yán wǒ děng yì yù yǐ cǐ shí fǎ yóu bǐ shì jiè jiàn shì
而作是言：“我等亦欲以此十法游彼世界，见释
jiā móu ní fó yú shì sī yì fàn tiān yǔ wàn èr qiān pú sà jù yú
迦牟尼佛。”于是思益梵天与万二千菩萨俱，于
bǐ fó tǔ hū rán bú xiàn pì rú zhuàng shì qū shēn bì qǐng dào suō pó
彼佛土忽然不现，譬如壮士屈伸臂顷，到娑婆
shì jiè shì jiā móu ní fó suǒ què zhù yī miàn
世界释迦牟尼佛所，却住一面。

ěr shí fó gàowǎngmíng pú sà rǔ jiàn shì sī yì fàn tiān
尔时，佛告网明菩萨：“汝见是思益梵天
fǒu
不？”

wěi rán yǐ jiàn
“唯然！已见。”

wǎngmíng dāng zhī sī yì fàn tiān yú zhū zhèngwèn pú sà
“网明当知！思益梵天于诸正问菩萨
zhōngwéi zuì dì yī yú zhū shàn fēn bié zhū fǎ pú sà zhōngwéi zuì dì
中为最第一，于诸善分别诸法菩萨中为最第
yī yú zhū shuō suí yí jīng yì pú sà zhōng wéi zuì dì yī yú zhū cí
一，于诸.说随宜经意菩萨中.为最第一，于诸慈
xīn pú sà zhōngwéi zuì dì yī yú zhū bēi xīn pú sà zhōngwéi zuì dì yī
心菩萨中为最第一，于诸悲心菩萨中为最第一，
yú zhū xǐ xīn pú sà zhōngwéi zuì dì yī yú zhū shě xīn pú sà zhōngwéi
于诸喜心菩萨中为最第一，于诸舍心菩萨中为

[20] 丽本：亿；永乐北藏本及龙藏本：万
[21] 丽本：即时；永乐北藏本及龙藏本：时

zuì dì yī yú zhū ruǎn yǔ pú sà zhōng wéi zuì dì yī yú zhū bù chēn
最第一，于诸软语菩萨中为最第一，于诸不瞋

chī pú sà zhōng wéi zuì dì yī yú zhū xiān yì wèn xùn pú sà zhōng wéi
痴[22]菩萨中为最第一，于诸先意问讯菩萨中为

zuì dì yī yú zhū jué yí pú sà zhōng wéi zuì dì yī
最第一，于诸决疑菩萨中为最第一。”

ěr shí sī yì fàn tiān yǔ wàn èr qiān pú sà jù tóu miàn lǐ
尔时，思益梵天与万二千菩萨俱，头面礼

fó zú yòu rào sān zā hé zhǎng xiàng fó yǐ jì zàn yuē
佛足，右绕三匝，合掌向佛，以偈赞曰：

shì zūn dà míng chēng pǔ wén yú shí fāng
世尊大名称　普闻于十方

suǒ zài zhū rú lái wú bù chēng tàn zhě
所在诸如来　无不称叹者

yǒu zhū yú jìng guó wú sān è dào míng
有诸余净国　无三恶道名

shě rú shì miào tǔ cí bēi gù shēng cǐ
舍如是妙土　慈悲故生此

fó zhì wú jiǎn shǎo yǔ zhū rú lái děng
佛智无减少　与诸如来等

yǐ dà bēi[23] běn yuàn chǔ sī huì è tǔ
以大悲[23]本愿　处斯秽恶土

ruò rén yú jìng guó chí jiè mǎn yī jié
若人于净国　持戒满一劫

cǐ tǔ xū yú jiān xíng cí wéi zuì shèng
此土须臾间　行慈为最胜

ruò rén yú cǐ tǔ qǐ shēn kǒu yì zuì
若人于此土　起身口意罪

yīng duò sān è dào xiàn shì shòu dé chú
应堕三恶道　现世受得除

shēng cǐ tǔ pú sà bù yīng huái yōu bù
生此土菩萨　不应怀忧怖

shè yǒu è dào zuì tóu tòng jí dé chú
设有恶道罪　头痛即得除

[22] 丽本：碍；永乐北藏本及龙藏本：痴
[23] 丽本：慈；永乐北藏本及龙藏本：悲

cǐ tǔ zhū pú sà　　ruò néng shǒu hù fǎ
此土诸菩萨　　若能守护法

shì shì suǒ shēng chù　　bù shī yú zhèng niàn
世世所生处　　不失于正念

ruò rén yù duàn fù　　miè fán nǎo yè zuì
若人欲断缚　　灭烦恼业罪

yú cǐ tǔ hù fǎ　　zēng yì yī qiè zhì
于此土护法　　增益一切智

jìng tǔ duō yì jié　　shòu chí fǎ jiě shuō
净土多亿劫　　受持法解说[24]

yú cǐ suō pó jiè　　cóng dàn zhì shí shèng
于此娑婆界　　从旦至食胜

wǒ jiàn xǐ lè guó　　jí jiàn ān lè tǔ
我见喜乐国　　及见安乐土

cǐ zhōng wú kǔ nǎo　　yì wú kǔ nǎo míng
此中无苦恼　　亦无苦恼名

yú bǐ zuò gōng dé　　wèi zú yǐ wéi qí
于彼作功德　　未足以为奇

yú cǐ fán nǎo chù　　néng rěn bù kě shì
于此烦恼处　　能忍不可事

yì jiào tā cǐ fǎ　　qí fú wéi zuì shèng
亦教他此法　　其福为最胜

wǒ lǐ wú shàng zūn　　dà bēi jiù kǔ zhě
我礼无上尊　　大悲救苦者

néngwèi è zhòngshēng　　shuō fǎ shènwéi nán
能为恶众生　　说法甚为[25]难

fó jí wú liàng zhòng　　shí fāng shì jiè zhōng
佛集无量众　　十方世界中

míng wén zhū pú sà　　tīng fǎ wú yàn zú
名闻诸菩萨　　听法无厌足

fó jí shí fāng jiè　　míng wén zhū pú sà
佛集十方界　　名闻诸菩萨

tīng fǎ wú yàn zú　　rú hǎi tūn zhòng liú
听法无厌足　　如海吞众流

[24] 丽本：脱；永乐北藏本及龙藏本：说
[25] 丽本：为甚；永乐北藏本及龙藏本：甚为

wèi rú shì rén děng
为如是人等[26]

guǎng shuō yú fó dào
广说于佛道

shì fàn sì tiān wáng
释梵四天王

zhū tiān lóng shén děng
诸天龙神等

jiē jí yù qiú fǎ
皆集欲求法

suí suǒ xìn yào shuō
随所信乐说

bǐ qiū bǐ qiū ní
比丘比丘尼

jí qīng xìn shì nǚ
及清信士女

shì sì zhòng pǔ jí
是四众普集

yuàn shí wèi yǎn shuō
愿时为演说

yǒu yào fó shèng zhě
有乐佛乘者

jí yuán jué shēng wén
及缘觉声闻

fó zhī qí shēn xīn
佛知其深心

xī jiē wèi duàn yí
悉皆为断疑

bú duàn fó zhǒng zhě
不断佛种者

néng chū shēng sān bǎo
能出生三宝

wèi shì zhū pú sà
为是诸菩萨

wǒ jīn qǐng fǎ wáng
我今请法王

míng chēng pǔ liú bù
名称普流布

shí fāng pú sà wén
十方菩萨闻

jiē xī gòng lái jí
皆悉共来集

wèi shuō wú shàng dào
为说无上道

cǐ wú shàng dà fǎ
此无上大法

èr shèng suǒ bù jí
二乘所不及

wǒ děng xìn lì gù
我等信力故

dé rù rú shì fǎ
得入如是法

bù kě sī yì huì
不可思议慧

fēi wǒ děng suǒ jí
非我等所及

fó suī wú pí juàn
佛虽无疲倦

wǒ jīn[27] yǒu suǒ qǐng
我今[27]有所请

huǐ guò yú shì zūn
悔过于世尊

yuàn shuō pú sà[28] dào
愿说菩萨[28]道

[26] 丽本：等人；永乐北藏本及龙藏本：人等
[27] 丽本：而我；永乐北藏本及龙藏本：我今
[28] 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：萨

sì fǎ pǐn dì èr
四法品第二

ěr shí sī yì fàn tiān shuō cǐ jì yǐ bó fó yán shì zūn
尔时,思益梵天说此偈已，白佛言：“世尊！

hé wèi pú sà qí xīn jiān gù ér wú pí juàn hé wèi pú sà suǒ yán jué
何谓菩萨其心坚固而无疲倦？何谓菩萨所言决

dìng ér bù zhōng huǐ hé wèi pú sà zēng zhǎng shàn gēn hé wèi pú
定而不中悔？何谓菩萨增长善根？何谓菩

sà wú suǒ kǒng wèi wēi yí bù zhuǎn[29] hé wèi pú sà chéng jiù bái fǎ
萨无所恐畏威仪不转[29]？何谓菩萨成就白法？

hé wèi pú sà shàn zhī cóng yī dì zhì yī dì hé wèi pú sà yú zhòng
何谓菩萨善知从一地至一地？何谓菩萨于众

shēng zhōng shàn zhī fāng biàn hé wèi pú sà shàn huà zhòng shēng hé
生中善知方便？何谓菩萨善化众生？何

wèi pú sà shì shì bù shī pú tí zhī xīn hé wèi pú sà néng yī qí xīn
谓菩萨世世不失菩提之心？何谓菩萨能一其心

ér wú zá xíng hé wèi pú sà shàn qiú fǎ bǎo hé wèi pú sà shàn
而无杂行？何谓菩萨善求法宝？何谓菩萨善

chū huǐ jìn zhī zuì hé wèi pú sà shàn zhàng fán nǎo hé wèi pú sà
出毁禁之罪？何谓菩萨善障烦恼？何谓菩萨

shàn rù zhū dà zhòng hé wèi pú sà shàn kāi fǎ shī hé wèi pú sà
善入诸大众？何谓菩萨善开法施？何谓菩萨

dé xiān yīn lì bù shī shàn gēn hé wèi pú sà bù yóu tā jiào ér néng
得先因力不失善根？何谓菩萨不由他教而能

zì xíng liù bō luó mì hé wèi pú sà néng zhuǎn shě chán dìng huán shēng
自行六波罗蜜？何谓菩萨能转舍禅定还生

yù jiè hé wèi pú sà yú zhū fó fǎ dé bú tuì zhuǎn hé wèi pú sà
欲界？何谓菩萨于诸佛法得不退转？何谓菩萨

bú duàn fó zhǒng
不断佛种？”

ěr shí shì zūn zàn sī yì fàn tiān shàn zāi shàn zāi néng
尔时，世尊赞思益梵天：“善哉！善哉！能

wèn rú lái rú cǐ zhī shì rǔ jīn dì tīng shàn sī niàn zhī
问如来如此之事。汝今谛听，善思念之！”

[29] 丽本：动；永乐北藏本及龙藏本：转

wěi rán shì zūn yuànyào yù wén
“唯然，世尊！愿乐欲闻。”

fó gào sī yì fàntiān pú sà yǒu sì fǎ jiān gù qí xīn ér bù
佛告思益梵天：“菩萨有四法，坚固其心而不

pí juàn hé děngwéi sì yī zhě yú zhūzhòngshēng qǐ dà bēi xīn
疲倦。何等为四[30]？一者，于诸众生起大悲心；

èr zhě jīng jìn bú xiè sānzhě xìn jiě shēng sǐ rú mèng sì zhě
二者，精进不懈；三者，信解生死如梦；四者，

zhèng sī wéi fó zhī zhì huì pú sà yǒu cǐ sì fǎ jiān gù qí xīn ér
正思惟[31]佛之智慧。菩萨有此四法，坚固其心而

bù pí juàn
不疲倦。

fàntiān pú sà yǒu sì fǎ suǒyán jué dìng ér bù zhōng huǐ
“梵天，菩萨有四法，所言决定而不中悔。

hé děngwéi sì yī zhě jué dìngshuōzhū fǎ wú wǒ èr zhě jué
何等为四[32]？一者，决定说诸法无我；二者，决

dìngshuōzhūshēngchù wú kě lè zhě sānzhě jué dìngchángzàn dà shèng
定说诸生处无可乐者；三者，决定常赞大乘；

sì zhě jué dìngshuō zuì fú yè bù shī shì wéi sì
四者，决定说罪福业不失。是为四。

fàntiān pú sà yǒu sì fǎ zēngzhǎngshàngēn hé děngwéi sì
“梵天，菩萨有四法增长善根。何等为四？

yī zhě chí jiè èr zhě duōwén sānzhě bù shī sì zhě
一者，持戒；二者，多闻；三者，布施；四者，

chū jiā shì wéi sì
出家。是为四。

fàntiān pú sà yǒu sì fǎ wú suǒkǒngwèi wēi yí bù zhuǎn
“梵天，菩萨有四法，无所恐畏，威仪不转。

hé děngwéi sì yī zhě shī lì èr zhě è míng sānzhě
何等为四[33]？一者，失利；二者，恶名；三者，

huǐ rǔ sì zhě kǔ nǎo shì wéi sì
毁辱；四者，苦恼。是为四。

fàntiān pú sà yǒu sì fǎ chéng jiù bái fǎ hé děngwéi
“梵天，菩萨有四法，成就白法。何等为

[30] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[31] 丽本：量；永乐北藏本及龙藏本：惟
[32] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[33] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

sì yī zhě jiào rén lìng xìn zuì fú èr zhě bù shī bù qiú guǒbào
四[34]？一者，教人令信罪福；二者，布施不求果报；
sān zhě shǒu hù zhèng fǎ sì zhě yǐ zhì huì jiào zhū pú sà shì
三者，守护正法；四者，以智慧教诸菩萨。是
wéi sì
为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn zhī cóng yī dì zhì yī dì
“梵天，菩萨有四法，善知从一地至一地。
hé děng wéi sì yī zhě jiǔ zhí shàngēn èr zhě lí zhū guò jiù
何等为四[35]？一者，久植[36]善根；二者，离诸过咎；
sān zhě shàn zhī fāngbiàn huí xiàng sì zhě qín xíng jīng jìn shì wéi
三者，善知方便回向；四者，勤行精进。是为
sì
四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ yú zhòngshēngzhōngshàn zhī fāng
“梵天，菩萨有四法，于众生中善知[37]方
biàn hé děng wéi sì yī zhě shùnzhòngshēng yì èr zhě yú
便。何等为四[38]？一者，顺众生意；二者，于
tā gōng dé qǐ suí xǐ xīn sān zhě huǐ guòchú zuì sì zhě quàn
他功德起随喜心；三者，悔过除罪；四者，劝
qǐngzhū fó shì wéi sì
请诸佛。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shànhuàzhòngshēng hé děng wéi
“梵天，菩萨有四法善化众生。何等为
sì yī zhě cháng qiú lì yì zhòngshēng èr zhě zì shě jǐ
四[39]？一者，常求利益[40]众生；二者，自舍己
lè sān zhě xīn hé rěn rǔ sì zhě chúshě jiāomàn shì wéi sì
乐；三者，心和忍辱；四者，除舍憍慢。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shì shì bù shī pú tí zhī xīn
“梵天，菩萨有四法，世世不失菩提之心。

[34] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[35] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[36] 丽本：殖；永乐北藏本及龙藏本：植
[37] 丽本：善知；永乐北藏本及龙藏本：于众生中善知
[38] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[39] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[40] 丽本：安；永乐北藏本及龙藏本：益

hé děng wéi sì yī zhě cháng yì niàn fó èr zhě suǒ zuò gōng
何等为四[41]？一者，常忆念佛；二者，所作功

dé cháng wéi pú tí sān zhě qīn jìn shàn zhī shí sì zhě chēng yáng
德常为菩提；三者，亲近善知识；四者，称扬

dà shèng shì wéi sì
大乘。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ néng yī qí xīn ér wú zá xíng
“梵天，菩萨有四法，能一其心而无杂行。

hé děng wéi sì yī zhě lí shēng wén xīn èr zhě lí pì zhī fó
何等为四[42]？一者，离声闻心；二者，离辟支佛

xīn sān zhě qiú fǎ wú yàn sì zhě rú suǒ wén fǎ guǎng wèi rén
心；三者，求法无厌；四者，如所闻法广为人

shuō shì wéi sì
说。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn qiú fǎ bǎo hé děng wéi
“梵天，菩萨有四法，善求法宝。何等为

sì yī zhě yú fǎ zhōng shēng bǎo xiǎng yǐ nán dé gù èr zhě
四[43]？一者，于法中生宝想，以难得故；二者，

yú fǎ zhōng shēng yào xiǎng liáo zhòng bìng gù sān zhě yú fǎ zhōng
于法中生药想，疗众病故；三者，于法中

shēng cái lì xiǎng yǐ bù shī gù sì zhě yú fǎ zhōng shēng miè kǔ
生财利想，以不失故；四者，于法中生灭苦

xiǎng zhì niè pán gù shì wéi sì
想[44]，至涅槃故。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn chū huǐ jìn zhī zuì hé děng
“梵天，菩萨有四法，善出毁禁之罪。何等

wéi sì yī zhě dé wú shēng fǎ rěn yǐ zhū fǎ wú lái gù èr
为四[45]？一者，得无生法忍，以诸法无来故；二

zhě dé wú miè fǎ rěn yǐ zhū fǎ wú qù gù sān zhě dé yīn yuán
者，得无灭法忍[46]，以诸法无去故；三者，得因缘

rěn zhī zhū fǎ yīn yuán shēng gù sì zhě dé wú zhù rěn wú yì
忍，知诸法因缘生故；四者，得无住忍，无异

---

41 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
42 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
43 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
44 丽本：一切苦想；永乐北藏本及龙藏本：苦想
45 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
46 丽本：忍；永乐北藏本及龙藏本：法忍

xīn xiāng xù gù shì wéi sì
心相续故。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shànzhàng fán nǎo hé děng wéi
“梵天，菩萨有四法，善障烦恼。何等为

sì yī zhě zhèng yì niàn èr zhě zhàng zhū gēn sān zhě
四[47]？一者，正忆念；二者，障诸根；三者，

dé shàn fǎ lì sì zhě dú chǔyuǎn lí shì wéi sì
得善法力；四者，独处远离。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn rù zhū dà zhòng hé děng
“梵天，菩萨有四法，善入诸大众。何等

wéi sì yī zhě qiú fǎ bù qiú shèng èr zhě gōngjìng xīn wú jiāo
为四[48]？一者，求法不求胜；二者，恭敬心无憍

màn sān zhě wéi qiú fǎ lì bú zì xiǎnxiàn sì zhě jiào rén
慢；三者，唯[49]求法利，不自显现；四者，教人

shàn fǎ bù qiú míng lì shì wéi sì
善法，不求名利。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn kāi fǎ shī hé děng wéi sì
“梵天，菩萨有四法，善开法施。何等为四

yī zhě shǒu hù yú fǎ èr zhě zì yì zhì huì yì yì tā
[50]？一者，守护于法；二者，自益智慧，亦益他

rén sān zhě xíngshàn rén fǎ sì zhě shì rén gòu jìng shì wéi sì
人；三者，行善人法；四者，示人垢净。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ dé xiān yīn lì bù shī shàngēn hé
“梵天，菩萨有四法得先因力不失善根，何

děng wéi sì yī zhě jiàn tā rén quē bù yǐ wéiguò èr zhě yú
等为四[51]？一者，见他人阙不以为过；二者，于

chēn nù rén cháng xiū cí xīn sān zhě chángshuō zhū fǎ yīn yuán sì
瞋怒人常修慈心；三者，常说诸法因缘；四

zhě chángniàn pú tí shì wéi sì
者，常念菩提。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ bù yóu tā jiào ér néng zì xíng liù
“梵天，菩萨有四法，不由他教而能自行六

[47] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[48] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[49] 丽本：惟；永乐北藏本及龙藏本：唯
[50] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[51] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

bō luó mì hé děng wéi sì yī zhě yǐ shī dǎo rén èr zhě
波罗蜜。何等为四[52]？一者，以施导人；二者，

bù shuō tā rén huǐ jìn zhī zuì sān zhě shàn zhī shè fǎ jiào huà zhòng shēng
不说他人毁禁之罪；三者，善知摄法教化众生；

sì zhě jiě dá shēn fǎ shì wéi sì
四者，解达深法。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ néng zhuǎn shě chándìng huán
“梵天，菩萨有四法，能转舍禅定，还

shēng yù jiè hé děng wéi sì yī zhě qí xīn róu ruǎn èr zhě
生欲界。何等为四[53]？一者，其心柔软；二者，

dé zhū shàngēn lì sān zhě bù shě yī qiè zhòng shēng sì zhě
得诸善根[54]力；三者，不舍一切众生；四者，

shàn xiū zhì huì fāng biàn zhī lì shì wéi sì
善修智慧方便之力。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ yú zhū fó fǎ dé bú tuì zhuǎn
“梵天，菩萨有四法，于诸佛法得不退转。

hé děng wéi sì yī zhě shòu wú liàng shēng sǐ èr zhě gòng yǎng
何等为四[55]？一者，受无量生死；二者，供养

wú liàng zhū fó sān zhě xiū xíng wú liàng cí xīn sì zhě xìn jiě wú
无量诸佛；三者，修行无量慈心；四者，信解无

liàng fó huì shì wéi sì
量佛慧。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ bú duàn fó zhǒng hé děng wéi
“梵天，菩萨有四法，不断佛种。何等为

sì yī zhě bú tuì běn yuàn èr zhě yán bì shī xíng sān zhě
四[56]？一者，不退本愿；二者，言必施行；三者，

dà yù jīng jìn sì zhě shēn xīn xíng yú fó dào shì wéi pú sà yǒu cǐ
大欲精进；四者，深心行于佛道。是为菩萨有此

sì fǎ bú duàn fó zhǒng
[57]四法不断佛种。”

shuō shì zhū sì fǎ shí èr wàn èr qiān tiān zǐ jí rén jiē fā ē
说是诸四法时，二万二千天子[58]及人皆发阿

---

[52] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[53] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[54] 丽本：根；永乐北藏本及龙藏本：善根
[55] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[56] 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四
[57] 丽本：有；永乐北藏本及龙藏本：有此
[58] 丽本：天；永乐北藏本及龙藏本：天子

nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn wǔ qiānrén dé wú shēng fǎ rěn shí
耨多罗三藐三菩提心；五千人得无生法忍。十
fāngzhū lái pú sà gòngyǎng yú fó suǒ sàntiānhuāzhōubiànsānqiān dà
方诸来菩萨供养于佛，所散天华周遍三千大
qiān shì jiè jī zhì yú xī
千世界，积至于膝。

pú sà zhèngwènpǐn dì sān
菩萨正问品第三[59]

ěr shí wǎngmíng pú sà wèn sī yì fàntiānyán fó shuō rǔ yú
尔时，网明菩萨问思益梵天言：“佛说汝于
zhèngwèn pú sà zhōngwéi zuì dì yī hé wèi pú sà suǒwènwéizhèngwèn
正问菩萨中为最第一。何谓菩萨所问为正问
yé
耶？”

fàntiānyán wǎngmíng ruò pú sà yǐ bǐ wǒ wèn míngwéi xié
梵天言：“网明，若菩萨以彼我问，名为邪
wèn fēn bié fǎ wèn míngwéi xié wèn ruò wú bǐ wǒ wèn míngwéi
问；分别法问，名为邪问。若无彼我问，名为
zhèngwèn bù fēn bié fǎ wèn míngwéizhèngwèn
正问；不分别法问，名为正问。

yòu wǎngmíng yǐ shēng gù wèn míngwéi xié wèn yǐ
“又，网明，以生故问，名为邪问；以
miè gù wèn míngwéi xié wèn yǐ zhù gù wèn míngwéi xié wèn ruò
灭故问，名为邪问；以住故问，名为邪问。若
bù yǐ shēng gù wèn bù yǐ miè gù wèn bù yǐ zhù gù wèn míngwéi
不以生故问、不以灭故问、不以住故问，名为
zhèngwèn
正问。

yòu wǎngmíng ruò pú sà wèigòu gù wèn míngwéi xié wèn
“又，网明，若菩萨为垢故问，名为邪问；
wèi jìng gù wèn míngwéi xié wèn wèishēng sǐ gù wèn míngwéi xié wèn
为净故问，名为邪问；为生死故问，名为邪问；
wèi chūshēng sǐ gù wèn míngwéi xié wèn wèi niè pán gù wèn míngwéi
为出生死故问，名为邪问；为涅槃故问，名为

[59] 丽本：分别品第三（丹本菩萨正问品第三）；永乐北藏本及龙藏本：菩萨正问品第三

xié wèn ruò bú wèigòu jìng gù wèn bú wèishēng sǐ chūshēng sǐ
邪问。若不为垢、净故问，不为生死、出生死
gù wèn bú wèi niè pán gù wèn míngwéizhèngwèn suǒ yǐ zhě hé
故问，不为涅槃故问，名为正问。所以者何？
fǎ wèizhōng wú gòu wú jìng wú shēng sǐ[60] wú niè pán
法位中无垢、无净、无生死[60]、无涅槃。

yòu wǎngmíng ruò pú sà wèijiàn gù wèn wèiduàn gù wèn
“又，网明，若菩萨为见故问、为断故问、
wèizhèng gù wèn wèi xiū gù wèn wèi dé gù wèn wèiguǒ gù wèn
为证故问、为修故问、为得故问、为果故问，
míngwéi xié wèn ruò wú jiàn wú duàn wú zhèng wú xiū wú dé
名为邪问。若无见、无断、无证、无修、无得、
wú guǒ gù wèn míngwéizhèngwèn
无果故问，名为正问。

yòu wǎngmíng shì shàn shì bú shàn gù wèn[61] míngwéi
“又，网明，是善、是不善故问[61]，名为
xié wèn shì shì jiān fǎ shì chū shì jiān fǎ shì zuì fǎ shì wú zuì
邪问；是世间法、是出世间法，是罪法、是无罪
fǎ shì yǒu lòu fǎ shì wú lòu fǎ shì yǒuwéi fǎ shì wú wéi fǎ
法，是有漏法、是无漏法，是有为法、是无为法，
rú shì děng èr fǎ suí yǒu[62] suǒ yī ér wènzhě míngwéi xié wèn ruò
如是等二法，随有[62]所依而问者，名为邪问。若
bú jiàn èr bú jiàn bú èr wèn míngwéizhèngwèn
不见二、不见不二问，名为正问。

yòu wǎngmíng ruò pú sà fēn bié fó wèn míngwéi xié wèn
“又，网明，若菩萨分别佛问，名为邪问；
fēn bié fǎ fēn bié sēng fēn bié zhòngshēng fēn bié fó guó fēn bié
分别法、分别僧、分别众生、分别佛国、分别
zhū shèngwèn míngwéi xié wèn ruò yú fǎ bú zuò yī yì wènzhě
诸乘问，名为邪问。若于法不作一、异问者，
míngwéizhèngwèn
名为正问。

yòu wǎngmíng yī qiè fǎ zhèng yī qiè fǎ xié
“又，网明，一切法正，一切法邪。”

[60] 丽本：无死；永乐北藏本及龙藏本：死
[61] 丽本：善；永乐北藏本及龙藏本：善故问
[62] 丽本：随；永乐北藏本及龙藏本：随有

wǎngmíngyán fàntiān hé wèi yī qiè fǎ zhèng yī qiè fǎ
网明言：“梵天，何谓一切法正？一切法
xié
邪？”

fàntiānyán yú zhū fǎ xìng wú xīn gù yī qiè fǎ míngwéizhèng
梵天言：“于诸法性无心故，一切法名为正。
ruò yú wú xīn fǎ zhōng yǐ xīn fēn bié guānzhě yī qiè fǎ míngwéi xié
若于无心法中，以心分别观者，一切法名为邪。
yī qiè fǎ lí xiàng míngwéizhèng ruò bú xìn jiě shì lí xiàng shì
一切法离相，名为正。若不信解是[63]离相，是
jí fēn bié zhū fǎ ruò fēn bié zhū fǎ zé rù zēngshàngmàn suí suǒ
即分别诸法；若分别诸法，则入增上慢，随所
fēn bié jiē míngwéi xié
分别，皆名为邪。”

wǎngmíngyán hé wèiwéi zhū fǎ zhèngxìng
网明言：“何谓为诸法正性？”

fàntiānyán zhū fǎ lí zì xìng lí yù jì shì míngzhèngxìng
梵天言：“诸法离自性，离欲际，是名正性。”

wǎngmíngyán shǎoyǒunéng jiě rú shì zhèngxìngzhě
网明言：“少有能解如是正性者[64]。”

fàntiānyán shì zhèngxìng bù yī bù duō wǎngmíng ruò shàn
梵天言：“是正性不一不多。网明，若[65]善
nán zǐ shàn nǚ rén néng rú shì zhī zhū fǎ zhèngxìng ruò yǐ zhī ruò
男子、善女人能如是知诸法正性，若已知、若
jīn zhī ruò dāng zhī shì rén wú yǒu fǎ yǐ dé wú yǒu fǎ jīn dé
今知、若当知，是人无有法已得、无有法今得、
wú yǒu fǎ dāng dé suǒ yǐ zhě hé fó shuō wú dé wú fēn bié míng
无有法当得。所以者何？佛说无得、无分别，名
wéi suǒ zuò yǐ bànxiàng ruò rén wén shì zhū fǎ zhèngxìng qín xíng jīng jìn
为所作已办相；若人闻是诸法正性，勤行精进，
shì míng rú shuō xiū xíng bù cóng yī dì zhì yī dì ruò bù cóng yī dì
是名如说修行，不从一地至一地。若不从一地
zhì yī dì shì rén bú zài shēng sǐ bú zài niè pán suǒ yǐ zhě hé
至一地，是人不在生死、不在涅槃。所以者何？

---

63 丽本：达是；永乐北藏本及龙藏本：是
64 丽本：性；永乐北藏本及龙藏本：性者
65 丽本：若有；永乐北藏本及龙藏本：若

zhū fó bù dé shēng sǐ bù dé niè pán
诸佛不得 生 死、不得涅槃。”

wǎngmíngyán fó bú wèi dù shēng sǐ gù shuō fǎ yé
网 明 言：“佛不为度 生 死故说法耶？”

fàn tiānyán fó suǒ shì fǎ yǒu dù shēng sǐ yé
梵天言：“佛所示法有度 生 死耶？”

wǎngmíngyán wú yě
网 明 言：“无也。”

fàn tiānyán yǐ shì yīn yuándāng zhī fó bú lìng zhòngshēngchū
梵天言：“以是因 缘 当 知佛不令 众 生 出

shēng sǐ rù niè pán dànwèi dù wàngxiǎng fēn bié shēng sǐ niè pán
生 死、入涅槃，但为度 妄 想 分别 生 死、涅槃

èr xiàngzhě ěr cǐ zhōng shí wú dù shēng sǐ zhì niè pánzhě suǒ yǐ zhě
二 相 者耳！此 中 实无度 生 死至涅槃者。所以者

hé zhū fǎ píngděng wú yǒuwǎng lái wú chūshēng sǐ wú rù niè
何？ 诸法平 等，无有 往 来、无出 生 死、无入涅

pán
槃。”

ěr shí shì zūnzàn sī yì fàn tiānyán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊赞思益梵天言：“善 哉！ 善 哉！

shuōzhū fǎ zhèngxìng yīng rú rǔ suǒshuō shuō shì fǎ shí èr qiān
说 诸法 正 性，应如汝所说。”说 是法时，二千

bǐ qiū bú shòuzhū fǎ lòu jìn xīn dé jiě tuō
比丘不 受 诸法，漏尽，心得解脱。

fó gàofàn tiān wǒ bù dé shēng sǐ bù dé niè pán rú lái
佛告梵天：“我不得 生 死，不得涅槃。如来

suī shuōshēng sǐ shí wú yǒu rén wǎng lái shēng sǐ suī shuō niè pán
虽 说 生 死，实无有人 往 来 生 死；虽 说涅槃，

shí wú yǒu rén dé miè dù zhě ruò yǒu rù cǐ fǎ mén[66] shì rén fēi shēng
实无有人得灭度者。若有入此法门[66]，是人非 生

sǐ xiàng fēi miè dù xiàng
死 相 、非灭度 相 。”

ěr shí huì zhōng wǔ bǎi bǐ qiū cóngzuò ér qǐ zuò shì yán
尔时，会 中 五百比丘 从 坐而起，作是言：

wǒ děngkōng xiū fànhèng jīn shí jiànyǒumiè dù zhě ér yán wú yǒu
“我 等 空 修梵 行，今实见有灭度者，而言无有

[66] 丽本：法门者；永乐北藏本及龙藏本：法门

miè dù wǒ děng hé yòng xiū dào qiú zhì huì wéi
灭度。我等何用修道求智慧为？”

ěr shí wǎngmíng pú sà bó fó yán shì zūn ruò yǒu yú fǎ
尔时，网明菩萨白佛言：“世尊！若有于法

shēngjiàn zé yú qí rén fó bù chū shì shì zūn ruò yǒu jué dìng
生见，则于其人，佛不出世。世尊！若有决定

jiàn niè pánzhě shì rén bú dù shēng sǐ suǒ yǐ zhě hé niè pánmíng
见涅槃者，是人不度生死。所以者何？涅槃名

wéi chúmiè zhūxiàng yuǎn lí yī qiè dòngniàn xì lùn shì zūn shì zhū
为除灭诸相，远离一切动念戏论。世尊！是诸

bǐ qiū yú fó zhèng fǎ chū jiā ér jīn suí[67] yú wàidào xié jiàn jiàn niè
比丘于佛正法出家，而今随[67]于外道邪见，见涅

pán jué dìngxiàng pì rú cóng má chūyóu cóng lào chū sū shì zūn
槃决定相，譬如从麻出油、从酪出酥。世尊！

ruò rén yú zhū fǎ miè xiàngzhōng qiú niè pánzhě wǒ shuō shì bèi jiē wéi
若人于诸法灭相中求涅槃者，我说是辈皆为

zēngshàngmàn rén shì zūn zhèngxíngdàozhě yú fǎ bú zuòshēng
增上慢人。世尊！正行道者，于法不作生、

bú zuòmiè wú dé wú guǒ
不作灭、无得无果。”

wǎngmíngwèi fàn tiānyán shì wǔ bǎi bǐ qiū cóngzuò qǐ zhě rǔ
网明谓梵天言：“是五百比丘从坐起者，汝

dāngwèi zuòfāngbiàn yǐn dǎo qí xīn rù cǐ fǎ mén lìng dé xìn jiě lí
当为作方便，引导其心入此法门，令得信解离

zhū xié jiàn
诸邪见！”

fàn tiānyán shànnán zǐ zòng shǐ lìng qù zhì héng hé shā jié
梵天言：“善男子，纵使令去至恒河沙劫，

bù néng dé chū rú cǐ fǎ mén pì rú chī rén wèi yú xū kōng shěkōng
不能得出如此法门。譬如痴人畏于虚空，舍空

ér zǒu zài suǒ zhì chù bù lí xū kōng cǐ zhū bǐ qiū yì fù rú shì
而走，在所至处不离虚空；此诸比丘亦复如是，

suī fù yuǎn qù bù chūkōngxiàng bù chū wú xiàngxiàng bù chū wú
虽复远去，不出空相、不出无相相、不出无

zuòxiàng yòu rú yī rén qiú suǒ xū kōng dōng xī chí zǒuyán wǒ yù
作相。又如一人求索虚空，东西驰走言：‘我欲

[67] 丽本：堕；永乐北藏本及龙藏本：随

dé kōng wǒ yù dé kōng shì rén dànshuō xū kōngmíng zì ér bù dé
得空，我欲得空。’是人但说虚空名字而不得

kōng yú kōngzhōngxíng ér bú jiànkōng cǐ zhū bǐ qiū yì fù rú shì
空，于空中行而不见空。此诸比丘亦复如是，

yù qiú niè pán xíng niè pánzhōng ér bù dé niè pán suǒ yǐ zhě hé
欲求涅槃，行涅槃中而不得涅槃。所以者何？

niè pánzhě dànyǒumíng zì yóu rú xū kōngdànyǒumíng zì bù kě dé
涅槃者但有名字。犹如虚空但有名字，不可得

qǔ niè pán yì fù rú shì dànyǒumíng zì ér bù kě dé
取；涅槃亦复如是，但有名字而不可得。”

ěr shí wǔ bǎi bǐ qiū wénshuō shì fǎ bú shòuzhū fǎ lòu jìn
尔时，五百比丘闻说是法，不受诸法，漏尽，

xīn dé jiě tuō dé ē luó hàndào zuò shì yán shì zūn ruò rén
心得解脱，得阿罗汉道，作是言：“世尊！若人

yú zhū fǎ bì jìng mièxiàngzhōng qiú niè pánzhě zé yú qí rén fó bù chū
于诸法毕竟灭相中求涅槃者，则于其人佛不出

shì shì zūn wǒ děng jīn zhě fēi fán fū fēi xué fēi wú xué bú
世。世尊！我等今者非凡夫、非学、非无学、不

zài shēng sǐ bú zài niè pán suǒ yǐ zhě hé fó chū shì gù míng
在生死、不在涅槃。所以者何？佛出世故，名

wéiyuǎn lí yī qiè dòngniàn xì lùn
为远离一切动念戏论。”

ěr shí zhǎnglǎo shè lì fú wèizhū bǐ qiū rǔ jīn dé zhèng
尔时，长老舍利弗谓诸比丘：“汝今得正

zhì wéi jǐ lì yé
智，为己利耶？”

wǔ bǎi bǐ qiū yán zhǎnglǎo shè lì fú wǒ děng jīn zhě dé zhū
五百比丘言：“长老舍利弗！我等今者得诸

fán nǎo bù kě zuò ér zuò
烦恼，不可作而作。”

shè lì fú yán hé gù shuō cǐ
舍利弗言：“何故说此？”

zhū bǐ qiū yán zhī zhū fán nǎo shí xiàng gù yán dé zhū fán nǎo
诸比丘言：“知诸烦恼实相，故言得诸烦恼；

niè pán shì wú zuòxìng wǒ děng yǐ zhèng gù shuō bù kě zuò ér zuò
涅槃是无作性，我等已证，故说不可作而作。”

shè lì fú yán shàn zāi shàn zāi rǔ děng jīn zhě zhù yú fú
舍利弗言：“善哉！善哉！汝等今者住于福

tián néngxiāogòngyǎng
田，能消供养。”

zhū bǐ qiū yán dà shī shì zūn shàng bù néngxiāo zhū gòngyǎng
诸比丘言：“大师！世尊尚不能消诸供养，

hé kuàng wǒ děng
何况我等？”

shè lì fú yán hé gù shuō cǐ
舍利弗言：“何故说此？”

zhū bǐ qiū yán shì zūn zhī jiàn fǎ xìng xìng cháng jìng gù
诸比丘言：“世尊知见法性，性常净故。”

yú shì sī yì fàn tiān bó fó yán shì zūn shéi yīng shòu gòng
于是思益梵天白佛言：“世尊！谁应受供

yǎng
养？”

fó gào fàn tiān bù wéi shì fǎ zhī suǒ qiān zhě
佛告梵天：“不为世法之所牵者。”

shì zūn shéi néngxiāogòngyǎng
“世尊！谁能消供养？”

fó yán yú fǎ wú suǒ qǔ zhě
佛言：“于法无所取者。”

shì zūn shéi wéi shì jiān fú tián
“世尊！谁为世间福田？”

fó yán bú huài pú tí xìng zhě
佛言：“不坏菩提性者。”

shì zūn shéi wéi zhòng shēng shàn zhī shí
“世尊！谁为众生善知识？”

fó yán yú yī qiè zhòng shēng bù shě cí xīn zhě
佛言：“于一切众生不舍慈心者。”

shì zūn shéi zhī bào fó ēn
“世尊！谁知报佛恩？”

fó yán bú duàn fó zhǒng zhě
佛言：“不断佛种者。”

shì zūn shéi néng gòngyǎng fó
“世尊！谁能供养佛？”

fó yán néng tōng dá wú shēng jì zhě
佛言：“能通达无生际者。”

shì zūn shéinéng qīn jìn yú fó
“世尊！谁能亲近于[68]佛？”

fó yán nǎi zhì shī mìng yīn yuán bù huǐ jìn zhě。”
佛言：“乃至失命因缘不毁禁者。”

shì zūn shéinénggōngjìng yú fó
“世尊！谁能恭敬于佛？”

fó yán shàn fù liù gēnzhě
佛言：“善覆六根者。”

shì zūn shéimíng cái fù
“世尊！谁名财富？”

fó yán chéng jiù qī cáizhě
佛言：“成就七财者。”

shì zūn shéimíng zhī zú
“世尊！谁名知足？”

fó yán dé chū shì jiān zhì huìzhě
佛言：“得出世间智慧者。”

shì zūn shéiwéiyuǎn lí
“世尊！谁为远离？”

fó yán yú sān jiè zhōng wú suǒyuànzhě
佛言：“于三界中无所愿者。”

shì zūn shéiwéi jù zú
“世尊！谁为具足？”

fó yán néngduàn yī qiè zhū jié shǐ zhě
佛言：“能断一切诸结使者。”

shì zūn shéiwéi lè rén
“世尊！谁为乐人？”

fó yán wú tānzhuózhě
佛言：“无贪著者。”

shì zūn shéi wú tānzhuó
“世尊！谁无贪著？”

fó yán zhī jiàn wǔ yìn zhě
佛言：“知见五阴者。”

shì zūn shéi dù yù hé
“世尊！谁度欲河？”

fó yán néngshě liù rù zhě
佛言：“能舍六入者。”

[68] 丽本：近；永乐北藏本及龙藏本：近于

shì zūn shéizhù bǐ àn
“世尊！谁住彼岸？”

fó yán néng zhī zhū dàopíngděngzhě
佛言：“能知诸道平等者。”

shì zūn hé wèi pú sà néngwéi shī zhǔ
“世尊！何谓菩萨能为施主？”

fó yán pú sà néngjiàozhòngshēng yī qiè zhì xīn
佛言：“菩萨能教众生一切智心。”

shì zūn hé wèi pú sà néngfèng jìn jiè
“世尊！何谓菩萨能奉禁戒？”

fó yán chángnéng bù shě pú tí zhī xīn
佛言：“常能不舍菩提之心。”

shì zūn hé wèi pú sà néngxíngrěn rǔ
“世尊！何谓菩萨能行忍辱？”

fó yán jiàn xīn xiàngniànniànmiè
佛言：“见心相念念灭。”

shì zūn hé wèi pú sà néngxíngjīng jìn
“世尊！何谓菩萨能行精进？”

fó yán qiú xīn bù[69] dé
佛言：“求心不得。”

shì zūn hé wèi pú sà néngxíngchándìng
“世尊！何谓菩萨能行禅定？”

fó yán chú[70] shēn xīn cū xiàng
佛言：“除身心粗相。”

shì zūn hé wèi pú sà néngxíng zhì huì
“世尊！何谓菩萨能行智慧？”

fó yán yú yī qiè fǎ wú yǒu xì lùn
佛言：“于一切法无有戏论。”

shì zūn hé wèi pú sà néngxíng cí xīn
“世尊！何谓菩萨能行慈心？”

fó yán bù shēngzhòngshēngxiǎng
佛言：“不生众生想。”

shì zūn hé wèi pú sà néngxíngbēi xīn
“世尊！何谓菩萨能行悲心？”

[69] 丽本：不可；永乐北藏本及龙藏本：不
[70] 丽本：能除；永乐北藏本及龙藏本：除

fó yán bù shēng fǎ xiǎng
佛言：“不生法想。”

shì zūn hé wèi pú sà néngxíng xǐ xīn
“世尊！何谓菩萨能行喜心？”

fó yán bù shēng wǒ xiǎng
佛言：“不生我想。”

shì zūn hé wèi pú sà néngxíngshě xīn
“世尊！何谓菩萨能行舍心？”

fó yán bù shēng bǐ wǒ xiǎng
佛言：“不生彼我想。”

shì zūn hé wèi pú sà ān zhù yú xìn
“世尊！何谓菩萨安住于信？”

fó yán xìn jiě xīn jìng wú zhuó fǎ
佛言：“信解心净无浊法[71]。”

shì zūn hé wèi pú sà ān zhù yú kōng
“世尊！何谓菩萨安住于空？”

fó yán bù zhuó yī qiè yǔ yán
佛言：“不著一切语言。”

shì zūn hé wèi pú sà míngwéiyǒucán
“世尊！何谓菩萨名为有惭？”

fó yán zhī jiàn nèi fǎ
佛言：“知见内法。”

shì zūn hé wèi pú sà míngwéiyǒu kuì
“世尊！何谓菩萨名为有愧？”

fó yán shě yú wài fǎ
佛言：“舍于外法。”

shì zūn hé wèimíngwéi pú sà biànxíng
“世尊！何谓名为菩萨遍行？”

fó yán néngjìngshēn kǒu yì yè
佛言：“能净身、口、意业。”

ěr shí shì zūn ér shuō jì yán
尔时，世尊而说偈言：

ruò shēn jìng wú è kǒujìngcháng shí yǔ
若身净无恶　口净常实语

xīn jìng cháng xíng cí shì pú sà biàn xíng
心净常行慈　是菩萨遍行

[71] 丽本：无浊法；永乐北藏本及龙藏本：心净无浊法

xíng cí wú tān zhuó　guān bú jìng wú huì
行慈无贪著　观不净无恚

xíng shě ér bù chī　shì pú sà biàn xíng
行舍而不痴　是菩萨遍行

ruò zài kōng jù yě[72]　jí yǔ chǔ dà zhòng
若在空聚野[72]　及与处大众

wēi yí zhōng bù zhuǎn[73]　shì pú sà biàn xíng
威仪终不转[73]　是菩萨遍行

zhī fǎ míng wéi fó　zhī lí míng wéi fǎ
知法名为佛　知离名为法

zhī wú míng wéi sēng　shì pú sà biàn xíng
知无名为僧　是菩萨遍行

zhī duō yù suǒ xíng　zhī huì chī suǒ xíng
知多欲所行　知恚痴所行

shàn zhī zhuǎn cǐ xíng　shì pú sà biàn xíng
善知转此行　是菩萨遍行

bù yī zhǐ yù jiè　bú zhù sè wú sè
不依止欲界　不住色无色

xíng rú shì chán dìng　shì pú sà biàn xíng
行如是禅定　是菩萨遍行

xìn jiě zhū fǎ kōng　jí wú xiàng wú zuò
信解诸法空　及无相无作

ér bú jìn zhū lòu　shì pú sà biàn xíng
而不尽诸漏　是菩萨遍行

shàn zhī shēng wén shèng　jí pì zhī fó shèng
善知声闻乘　及辟支佛乘

tōng dá yú fó shèng　shì pú sà biàn xíng
通达于佛乘　是菩萨遍行

míng jiě yú zhū fǎ　bù yí dào fēi dào
明解于诸法　不疑道非道

zēng ài xīn wú yì　shì pú sà biàn xíng
憎爱心无异　是菩萨遍行

yú guò qù wèi lái　jí yǔ xiàn zài shì
于过去未来　及与现在世

[72] 丽本：若聚若空野；永乐北藏本及龙藏本：若在空聚野
[73] 丽本：缺；永乐北藏本及龙藏本：转

yī qiè wú fēn bié shì pú sà biànxíng
一切无分别是菩萨遍行[74]

ěr shí sī yì fàn tiān bó fó yán shì zūn hé wèi pú sà guò
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！何谓菩萨过

shì jiān fǎ tōng dá shì jiān fǎ tōng dá shì jiān fǎ yǐ dù zhòng
世间法？通达世间法？通达世间法已，度众

shēng yú shì jiān fǎ xíng yú shì jiān bú[75] huài shì jiān
生？于世间法行于世间，不[75]坏世间？”

ěr shí shì zūn yǐ jì dá yán
尔时，世尊以偈答言：

shuō wǔ yìn shì shì shì jiān suǒ yī zhǐ
说五阴是世 世间所依止

yī zhǐ yú wǔ yìn bù tuō shì jiān fǎ
依止于五阴 不脱世间法

pú sà yǒu zhì huì zhī shì jiān shí xiàng
菩萨有智慧 知世间实相

suǒ wèi wǔ yìn rú shì jiān fǎ bù rǎn
所谓五阴如 世间法不染

lì shuāi jí huǐ yù chēng jī yǔ kǔ lè
利衰及毁誉 称讥与苦乐

rú cǐ zhī bā fǎ cháng qiān yú shì jiān
如此之八法 常牵于世间

dà zhì huì pú sà sàn miè shì jiān fǎ
大智慧菩萨 散灭世间法

jiàn shì huài bài xiàng chǔ zhī ér bú dòng
见世坏败相 处之而不动

dé lì xīn bù gāo shī lì xīn bú xià
得利心不高 失利心不下

qí xīn jiān bú dòng pì rú xū mí shān
其心坚不动 譬如须弥山

lì shuāi jí huǐ yù chēng jī yǔ kǔ lè
利衰及毁誉 称讥与苦乐

yú cǐ shì bā fǎ qí xīn chángpíngděng
于此世八法 其心常平等

[74] 丽本：行（此下丹本为菩萨出过世间品第四）；永乐北藏本及龙藏本：行
[75] 丽本：而不；永乐北藏本及龙藏本：不

zhī shì jiān xū wàng　　jiē cóng diān dǎo qǐ
知世间虚妄　　皆从颠倒起

rú shì zhī rén děng　　bù xíng shì jiān dào
如是之人等　　不行世间道

shì jiān suǒ yǒu dào　　pú sà jiē shí zhī
世间所有道　　菩萨皆识知

gù néng yú shì jiān　　dù zhòngshēng kǔ nǎo
故能于世间　　度众生苦恼

suī xíng yú shì jiān　　rú lián huā bù rǎn
虽行于世间　　如莲华不染

yì bú huài shì jiān　　tōng dá fǎ xìng gù
亦不坏世间　　通达法性故

shì jiān xíng shì jiān　　bù zhī shì shì jiān
世间行世间　　不知是世间

pú sà xíng shì jiān　　míng liǎo shì jiān xiàng
菩萨行世间　　明了世间相

shì jiān xū kōng xiàng　　xū kōng yì wú xiàng
世间虚空相　　虚空亦无相

pú sà zhī rú shì　　bù rǎn yú shì jiān
菩萨知如是　　不染于世间

rú suǒ zhī shì jiān　　suí zhī ér yǎn shuō
如所知世间　　随知而演说

zhī shì jiān xìng gù　　yì bú huài shì jiān
知世间性故　　亦不坏世间

wǔ yìn wú zì xìng　　shì jí shì jiān xìng
五阴无自性　　是即世间性

ruò rén bù zhī shì　　cháng zhù yú shì jiān
若人不知是　　常住于世间

ruò jiàn zhī wǔ yìn　　wú shēng yì wú miè
若见知五阴　　无生亦无灭

shì rén xíng shì jiān[76]　　ér bù yī shì jiān
是人行世间[76]　　而不依世间

fán fū bù zhī fǎ　　yú shì qǐ zhēng sòng
凡夫不知法　　于世起诤讼

shì shí shì bù shí　　zhù shì èr xiàng zhōng
是实是不实　　住是二相中

[76] 丽本：现行世；永乐北藏本及龙藏本：行世间

wǒ cháng bù yǔ shì　qǐ yú zhēng sòng shì
我 常 不 与 世　起 于 诤 讼 事

shì jiān zhī shí xiàng　xī yǐ[77] liǎo zhī gù
世 间 之 实 相　悉 以 了 知 故

zhū fó suǒ shuō fǎ　jiē xī wú zhēng sòng
诸 佛 所 说 法　皆 悉 无 诤 讼

zhī shì píng děng gù　fēi shí fēi xū wàng
知 世 平 等 故　非 实 非 虚 妄

ruò fó fǎ jué dìng　yǒu shí yǒu xū wàng
若 佛 法 决 定　有 实 有 虚 妄

shì jí wéi tān zhuó　yǔ wài dào wú yì
是 即 为 贪 著　与 外 道 无 异

ér jīn[78] shí yì zhōng　wú shí wú xū wàng
而 今 实 义 中　无 实 无 虚 妄

shì gù wǒ cháng shuō　chū shì fǎ wú èr
是 故 我 常 说　出 世 法 无 二

ruò rén zhī shì jiān　rú shì zhī shí xìng
若 人 知 世 间　如 是 之 实 性

yú shí yú xū wàng　bù qǔ cǐ è jiàn
于 实 于 虚 妄　不 取 此 恶 见

rú shì zhī shì jiān　qīng jìng rú xū kōng
如 是 知 世 间　清 净 如 虚 空

shì dà míng chēng rén　zhào shì jiān rú rì
是 大 名 称 人　照 世 间 如 日

ruò rén jiàn shì jiān　rú wǒ zhī suǒ jiàn
若 人 见 世 间　如 我 之 所 见

rú sī zhī rén děng　néng jiàn shí fāng fó
如 斯 之 人 等　能 见 十 方 佛

zhū fǎ cóng yuán shēng　zì wú yǒu dìng xìng
诸 法 从 缘 生　自 无 有 定 性

ruò zhī cǐ yīn yuán　zé dá fǎ shí xiàng
若 知 此 因 缘　则 达 法 实 相

ruò zhī fǎ shí xiàng　shì zé zhī kōng xiàng
若 知 法 实 相　是 则 知 空 相

[77] 丽本：已；永乐北藏本及龙藏本：以
[78] 丽本：今；永乐北藏本及龙藏本：令；校勘：今

ruò néng zhī kōng xiàng　zé wéi jiàn dǎo shī
若能知空相　则为见导师

ruò yǒu rén dé wén　rú shì shì jiān xiàng
若有人得闻　如是世间相

suī xíng yú shì jiān　ér bú zhù shì jiān
虽行于世间　而不住世间

yī zhǐ zhū jiàn rén　bù néng jí cǐ shì
依止诸见人　不能及此事

yún hé xíng shì jiān　ér bú zhù[79] shì jiān
云何行世间　而不住世间

ruò fó miè dù hòu　yǒu yào shì fǎ zhě
若佛灭度后　有乐是法者

fó zé yú qí rén　cháng xiàn yú fǎ shēn
佛则于其人　常现于法身

ruò rén jiě dá cǐ　zé shǒu hù wǒ fǎ
若人解达此　则守护我法

yì wéi gòng yǎng wǒ　yì shì shì dǎo shī
亦为供养我　亦是世导师

ruò rén xū yì wén　shì jiān xìng rú cǐ
若人须臾闻　世间性如此

shì rén zhōng bù wéi　è mó suǒ dé biàn
是人终不为　恶魔所得便

ruò néng dá cǐ yì　zé wéi dà zhì huì
若能达此义　则为大智慧

fǎ cái zhī shī zhǔ　yì shì jù jìn jiè
法财之施主　亦是具禁戒

ruò zhī shì rú cǐ　rěn rǔ lì yǒng jiàn
若知世如此　忍辱力勇健

jù zú zhū chán dìng　tōng dá yú zhì huì
具足诸禅定　通达于智慧

suǒ zài wén shì fǎ　qí fāng zé yǒu fó
所在闻是法　其方则有佛

rú shì zhū pú sà　bù jiǔ zuò dào chǎng
如是诸菩萨　不久坐道场

ruò yǒu shēn ài yào　rú shì shì jiān xìng[80]
若有深爱乐　如是世间性

[79] 丽本：依；永乐北藏本及龙藏本：住

zé néngxiángzhòngmó jí dé wú shàng dào
则能降众魔 疾得无上道

sì dì pǐn dì sì
四谛品第四[81]

fó fù gào sī yì fàntiān rú lái chūguò shì jiān yì shuō shì
佛复告思益梵天："如来出过世间，亦说世
jiān kǔ shì jiān jí shì jiānmiè shì jiānmièdào wǔ yìn míngwéi
间苦、世间集、世间灭、世间灭道。五阴[82]名为
shì jiān tānzhuó wǔ yìn míngwéi shì jiān jí wǔ yìn jìn míngwéi shì jiān
世间[83]，贪著五阴名为世间集，五阴尽名为世间
miè yǐ wú èr fǎ qiú wǔ yìn míngwéi shì jiānmièdào yòu fàntiān
灭，以无二法求五阴名为世间灭道。又，梵天，
suǒyán wǔ yìn dànyǒuyánshuō yú zhōng qǔ xiàng fēn bié shēngjiàn ér
所言五阴但有言说，于中取相分别生见，而
shuō shì míng shì jiān bù shě shì jiàn shì míng shì jiān jí shì jiàn zì xiàng
说是名世间[84]；不舍是见是名世间集；是见自相
shì míng shì jiānmiè suí yǐ hé dào bù qǔ shì jiàn shì míng shì jiānmièdào
是名世间灭；随以何道不取是见是名世间灭道。
fàntiān yǐ shì yīn yuán gù wǒ wèi wàidàoxiānrén shuōyán xiānrén
梵天，以是因缘故，我为外道仙人说言：'仙人，
yú rǔ shēnzhōng jí shuō shì jiān kǔ shì jiān jí shì jiānmiè shì jiān
于汝身中即说世间苦、世间集、世间灭、世间
mièdào
灭道。'"

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn suǒshuō sì shèng
尔时，思益梵天白佛言："世尊！所说四圣
dì hé děng shì zhēnshèng dì
谛，何等是真圣谛？"

fàntiān kǔ bù míngwéishèng dì kǔ jí bù míngwéishèng dì
"梵天，苦不名为圣谛，苦集不名为圣谛，

---

[80] 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：性
[81] 丽本：解诸法品第四（此品名丹本无下二十四幅尔时下方为叹功德品第五）；永乐北藏本及龙藏本：四谛品第四
[82] 丽本：梵天，五阴；永乐北藏本及龙藏本：五阴
[83] 丽本：世间苦；永乐北藏本及龙藏本：世间
[84] 丽本：世间苦；永乐北藏本及龙藏本：世间

kǔ miè bù míngwéishèng dì kǔ mièdào bù míngwéishèng dì suǒ yǐ
苦灭不名为圣谛，苦灭道不名为圣谛。所以

zhě hé ruò kǔ shì shèng dì zhě yī qiè niú lǘ chùshēngděng jiē
者何？若苦是圣谛者，一切牛、驴畜生等，皆

yīngyǒu kǔ shèng dì ruò jí shì shèng dì zhě yī qiè zài suǒshēngchù
应有苦圣谛。若集是圣谛者，一切在所生处

zhòngshēng jiē yīngyǒu jí shèng dì suǒ yǐ zhě hé yǐ jí gù shēng
众生，皆应有集圣谛。所以者何？以集故生

zhū qù zhōng ruò kǔ miè shì shèng dì zhě guānmièzhě shuōduànmiè
诸趣中。若苦灭是圣谛者，观灭者、说断灭

zhě jiē yīngyǒumièshèng dì ruòdào shì shèng dì zhě yuán yī qiè yǒu
者，皆应有灭圣谛。若道是圣谛者，缘一切有

wéidàozhě jiē yīngyǒudàoshèng dì fàntiān yǐ shì yīn yuán gù dāng
为道者皆应有道圣谛。梵天，以是因缘故，当

zhī shèng dì fēi kǔ fēi jí fēi miè fēi dào shèng dì zhě zhī
知圣谛非苦、非集、非灭、非道。圣谛者，知

kǔ wú shēng shì míng kǔ shèng dì zhī jí wú hé hé shì míng jí shèng dì
苦无生是名苦圣谛；知集无和合是名集圣谛；

yú bì jìng miè fǎ zhōng zhī wú shēng wú miè shì míngmièshèng dì yú
于毕竟灭法中，知无生无灭是名灭圣谛；于

yī qiè fǎ píngděng yǐ bú èr fǎ dé dào shì míngdàoshèng dì
一切法平等，以不二法得道是名道圣谛。

fàn tiān zhēnshèng dì zhě wú yǒu xū wàng xū wàngzhě
“梵天，真圣谛者无有虚妄。虚妄者，

suǒ wèizhuó wǒ zhuózhòngshēng zhuó rén zhuóshòumìngzhě zhuó
所谓著我、著众生、著人、著寿命者、著

yǎng yù zhě zhuóyǒuzhuó wú zhuóshēngzhuómiè zhuóshēng sǐ
养育者、著有著无、著生著灭、著生死、

zhuó niè pán fàn tiān ruò xíngzhěyán wǒ zhī jiàn kǔ shì xū wàng
著涅槃。梵天，若行者言：‘我知见苦。’是虚妄；

wǒ duàn jí shì xū wàng wǒ mièzhèng[85] shì xū wàng
‘我断集。’是虚妄；‘我灭证[85]。’是虚妄；

wǒ xiū dào shì xū wàng suǒ yǐ zhě hé shì rén yí[86] shī fó suǒ
‘我修道。’是虚妄。所以者何？是人遗[86]失佛所

[85] 丽本：证灭；永乐北藏本及龙藏本：灭证
[86] 丽本：违；永乐北藏本及龙藏本：遗

hù niàn shì gù shuō wéi xū wàng hé děng shì fó suǒ hù niàn wèi bú
护念，是故说为虚妄。何等是佛所护念？谓不
yì niàn yī qiè zhū fǎ shì míng fó suǒ hù niàn[87] ruò xíng zhě zhù shì niàn
忆念一切诸法，是名佛所护念[87]。若行者住是念
zhōng zé bú zhù yī qiè xiàng ruò bú zhù yī qiè xiàng zé zhù shí jì
中，则不住一切相；若不住一切相，则住实际；
ruò zhù shí jì shì míng bú zhù xīn ruò bú zhù xīn shì rén míng wéi fēi
若住实际，是名不住心；若不住心，是人名为非
shí yǔ[88] fēi wàng yǔ zhě fàn tiān shì gù dāng zhī ruò fēi shí
实语[88]、非妄语者。梵天，是故当知，若非实、
fēi xū wàng zhě shì míng shèng dì fàn tiān shí zhě zhōng bú zuò bù
非虚妄者，是名圣谛。梵天，实者终不作不
shí ruò yǒu fó ruò wú fó fǎ xìng cháng zhù suǒ wèi shēng sǐ xìng
实，若有佛、若无佛，法性常住，所谓生死性、
niè pán xìng shì xìng cháng shí[89] suǒ yǐ zhě hé fēi lí shēng sǐ dé niè
涅槃性是性常实[89]。所以者何？非离生死得涅
pán míng wéi shèng dì ruò rén zhèng rú shì sì dì shì míng shì jiān
槃，名为圣谛。若人证如是四谛，是名世间
shí yǔ zhě
实语者。

fàn tiān dāng lái yǒu bǐ qiū bù xiū shēn bù xiū jiè bù xiū
“梵天，当来有比丘不修身、不修戒、不修
xīn bù xiū huì shì rén shuō shēng[90] xiàng shì kǔ dì zhòng yuán hé hé
心、不修慧，是人说生[90]相是苦谛、众缘和合
shì jí dì miè fǎ shì[91] miè dì yǐ èr fǎ qiú xiàng shì dào dì
是集谛、灭法是[91]灭谛、以二法求相是道谛。”

fó yán wǒ shuō cǐ yú rén shì wài dào tú dǎng wǒ fēi bǐ rén
佛言：“我说此愚人是外道徒党，我非彼人
shī bǐ fēi wǒ dì zǐ shì rén duò yú xié dào pò shī fǎ gù shuō
师，彼非我弟子，是人堕于邪道，破失法故，说
yán yǒu dì fàn tiān qiě[92] guān wǒ zuò dào chǎng shí bù dé yī fǎ
言有谛。梵天，且[92]观我坐道场时不得一法，

---

87 丽本：诸法；永乐北藏本及龙藏本：诸法，是名佛所护念
88 丽本：实语者；永乐北藏本及龙藏本：非实语
89 丽本：常实；永乐北藏本及龙藏本：是性常实
90 丽本：生死；永乐北藏本及龙藏本：生
91 丽本：故是；永乐北藏本及龙藏本：是
92 丽本：汝且；永乐北藏本及龙藏本：且

shì shí shì xū wàng ruò wǒ bù dé fǎ shì fǎ nìng kě yú zhòngzhōng
是实是虚妄？若我不得法，是法宁可于众中
yǒuyánshuō yǒu lùn yì yǒujiàohuà yé
有言说、有论议、有教化耶？”

fàn tiānyán fú yě shì zūn
梵天言：“不也。世尊！”

fàn tiān yǐ zhū fǎ wú suǒ dé gù zhū fǎ lí zì xìng gù
“梵天，以诸法无所得故，诸法离自性故，
wǒ pú tí shì wú tān ài xiàng
我菩提是无贪爱相。”

tàngōng dé pǐn dì wǔ
叹功德品第五[93]

ěr shí sī yì fàn tiān bó fó yán shì zūn ruò rú lái yú fǎ
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！若如来于法
wú suǒ dé zhě yǒu hé lì yì shuō rú lái dé pú tí míng wéi
无所得者，有何利益说：‘如来得菩提名为
fó
佛。’？”

fó yán fàn tiān yú rǔ yì yún hé wǒ suǒshuō fǎ ruò
佛言：“梵天，于汝意云何？我所说法，若
yǒuwéi ruò wú wéi shì fǎ wéi shí wéi xū wàng yé
有为、若无为，是法为实？为虚妄耶？”

fàn tiānyán shì fǎ xū wàng fēi shí
梵天言：“是法虚妄，非实。”

yú rǔ yì yún hé ruò fǎ xū wàng fēi shí shì fǎ wéiyǒu
“于汝意云何？若法虚妄非实，是法为有？
wéi wú
为无？”

fàn tiānyán shì zūn ruò fǎ xū wàng shì fǎ bù yīngshuōyǒu
梵天言：“世尊！若法虚妄，是法不应说有、
bù yīngshuō wú
不应说无。”

yú rǔ yì yún hé ruò fǎ fēi yǒu fēi wú shì fǎ yǒu dé
“于汝意云何？若法非有、非无，是法有得

[93] 丽本：此处不分品，仍为四谛品第四

zhě fǒu
者不？”

fàn tiānyán wú yǒu dé zhě
梵天言：“无有得者。”

fàn tiān rú lái zuò dào chǎng shí wéi dé xū wàng diāndǎo
“梵天，如来坐道场时，唯[94]得虚妄颠倒

suǒ qǐ fán nǎo bì jìng kōngxìng yǐ wú suǒ dé gù dé yǐ wú suǒ zhī gù
所起烦恼毕竟空性。以无所得故得，以无所知故

zhī suǒ yǐ zhě hé wǒ suǒ dé fǎ bù kě jiàn bù kě wén bù kě
知。所以者何？我所得法，不可见不可闻、不可

jué bù kě shí bù kě qǔ bù kě zhuó bù kě shuō bù kě nàn chūguò
觉不可识、不可取不可著、不可说不可难；出过

yī qiè fǎ xiàng wú yǔ wú shuō wú yǒuwén zì wú yánshuōdào
一切法相，无语、无说、无有文字、无言说道。

fàn tiān cǐ fǎ rú shì yóu rú xū kōng rǔ yù yú rú shì fǎ zhōng
梵天，此法如是，犹如虚空。汝欲于如是法中

dé lì yì yé
得利益耶？”

fàn tiānyán fú yě shì zūn zhū fó rú lái shènwéi xī
梵天言：“不也。世尊！诸佛、如来甚为希

yǒu chéng jiù wèicéngyǒu fǎ shēn rù dà cí dà bēi dé rú shì jì
有，成就未曾有法，深入大慈大悲，得如是寂

mièxiàng fǎ ér yǐ wén zì yánshuōjiào rén lìng dé shì zūn qí yǒu
灭相法，而以文字言说教人令得。世尊！其有

wén shì néng xìn jiě zhě dāng zhī shì rén bù cóngxiǎogōng dé lái shì zūn
闻是能信解者，当知是人不从小功德来。世尊！

shì fǎ yī qiè shì jiān zhī suǒ nán xìn suǒ yǐ zhě hé shì jiān tānzhuó
是法一切世间之所难信。所以者何？世间贪著

shí ér shì fǎ wú shí wú xū wàng shì jiān tānzhuó fǎ ér shì
实，而是法无实、无虚妄；世间贪著法，而是

fǎ wú fǎ wú fēi fǎ shì jiān tānzhuó niè pán ér shì fǎ wú shēng
法无法、无非法；世间贪著涅槃，而是法无生

sǐ wú niè pán shì jiān tānzhuóshàn fǎ ér shì fǎ wú shàn wú
死、无涅槃；世间贪著善法，而是法无善、无

fēi shàn shì jiān tānzhuó lè ér shì fǎ wú kǔ wú lè shì jiān tān
非善；世间贪著乐，而是法无苦、无乐；世间贪

[94] 丽本：唯；永乐北藏本及龙藏本：惟

zhuó fó chū shì ér shì fǎ wú fó chū shì yì wú niè pán suī yǒu shuō fǎ
著佛出世，而是法无佛出世亦无涅槃；虽有说法，

ér shì fǎ fēi kě shuō xiàng suī zàn shuō sēng ér sēng jí shì wú wéi
而是法非可说相；虽赞说僧，而僧即是无为。

shì gù cǐ fǎ yī qiè shì jiān zhī suǒ nán xìn pì rú shuǐ zhōng chū huǒ
是故此法一切世间之所难信。譬如水中出火、

huǒ zhōng chū shuǐ nán kě dé xìn rú shì fán nǎo zhōng yǒu pú tí pú
火中出水，难可得信；如是烦恼中有菩提，菩

tí zhōng yǒu fán nǎo shì yì nán xìn suǒ yǐ zhě hé rú lái dé shì
提中有烦恼，是亦难信。所以者何？如来得是

xū wàng fán nǎo zhī xìng yì[95] wú fǎ bù dé yǒu suǒ shuō fǎ yì wú yǒu
虚妄烦恼之性，亦[95]无法不得，有所说法亦无有

xíng suī yǒu suǒ zhī yì wú fēn bié zhèng[96] niè pán yì wú miè zhě
形，虽有所知亦无分别，证[96]涅槃亦无灭者。

shì zūn ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén néng xìn jiě rú
“世尊！若有善男子、善女人，能信解如

shì fǎ yì zhě dāng zhī shì rén dé tuō zhū jiàn dāng zhī shì rén yǐ qīn
是法义者；当知是人得脱诸见；当知是人已亲

jìn wú liàng zhū fó dāng zhī shì rén yǐ gòng yǎng wú liàng zhū fó dāng
近无量诸佛；当知是人已供养无量诸佛；当

zhī shì rén wéi shàn zhī shí suǒ hù dāng zhī shì rén zhì yì kuàng dà dāng
知是人为善知识所护；当知是人志意旷大；当

zhī shì rén shàn gēn shēn hòu dāng zhī shì rén shǒu hù zhū fó fǎ zàng
知是人善根深厚；当知是人守护诸佛法藏；

dāng zhī shì rén néng shàn sī liàng qǐ yú shàn yè dāng zhī shì rén zhǒng
当知是人能善思量，起于善业；当知是人种

xìng zūn guì shēng rú lái jiā dāng zhī shì rén néng xíng dà shě shě zhū
姓尊贵，生如来家；当知是人能行大舍，舍诸

fán nǎo dāng zhī shì rén dé chí jiè lì fēi fán nǎo lì dāng zhī shì
烦恼；当知是人得持戒力，非烦恼力；当知是

rén dé rěn rǔ lì fēi chēn huì lì dāng zhī shì rén dé jīng jìn lì
人得忍辱力，非瞋恚力；当知是人得精进力，

wú yǒu pí xiè dāng zhī shì rén dé chán dìng lì miè zhū è xīn dāng
无有疲懈；当知是人得禅定力，灭诸恶心；当

[95] 丽本：而；永乐北藏本及龙藏本：亦
[96] 丽本：虽证；永乐北藏本及龙藏本：证

zhī shì rén dé zhì huì lì lí è xié jiàn dāng zhī shì rén yī qiè è mó
知是人得智慧力，离恶邪见；当知是人一切恶魔

bù néng dé biàn dāng zhī shì rén yī qiè yuàn zéi suǒ bù néng pò dāng
不能得便；当知是人一切怨贼所不能破；当

zhī shì rén bù kuáng shì jiān dāng zhī shì rén shì zhēn yǔ zhě shànshuō
知是人不诳世间；当知是人是真语者，善说

fǎ xiàng gù dāng zhī shì rén shì shí yǔ zhě shuō dì yī yì gù dāng
法相故；当知是人是实语者，说第一义故；当

zhī shì rén shàn wéi zhū fó zhī suǒ hù niàn dāng zhī shì rén róu hé ruǎn
知是人善为诸佛之所护念；当知是人柔和软

shàn tóng zhǐ ān lè dāng zhī shì rén míngwéi dà fù yǒushèng cái gù
善，同止安乐；当知是人名为大富，有圣财故；

dāng zhī shì rén chángnéng zhī zú xíngshèngzhǒng gù dāng zhī shì rén
当知是人常能知足，行圣种故；当知是人

yì mǎn yì yǎng lí tānzhuó gù dāng zhī shì rén dé ān wěn xīn dào
易满易养，离贪著故；当知是人得安隐心，到

bǐ àn gù dāng zhī shì rén dù wèi dù zhě dāng zhī shì rén jiě wèi jiě
彼岸故；当知是人度未度者；当知是人解未解

zhě dāng zhī shì rén ān wèi ān zhě dāng zhī shì rén miè wèi miè zhě
者；当知是人安未安者；当知是人灭未灭者；

dāng zhī shì rén néng shì zhèngdào dāng zhī shì rén néngshuō jiě tuō
当知是人能示正道；当知是人能说解脱；

dāng zhī shì rén wéi dà yī wáng shàn zhī zhūyào dāng zhī shì rén yóu rú
当知是人为大医王，善知诸药；当知是人犹如

liángyào shànliáozhòngbìng dāng zhī shì rén zhì huì yǒngjiàn dāng zhī
良药，善疗众病；当知是人智慧勇健；当知

shì rén wéiyǒu dà lì jiān gù jiū jìng dāng zhī shì rén yǒujīng jìn lì
是人为有大力，坚固究竟；当知是人有精进力，

bù suí tā yǔ dāng zhī shì rén wéi rú shī zǐ wú suǒ bù wèi dāng
不随他语；当知是人为如师子，无所怖畏；当

zhī shì rén wéi rú xiàngwáng qí xīn tiáo róu dāng zhī shì rén wéi rú lǎo
知是人为如象王，其心调柔；当知是人为如老

xiàng qí xīn suí shùn dāng zhī shì rén wéi rú niú wáng néngdǎo dà
象，其心随顺；当知是人为如牛王，能导大

zhòng dāng zhī shì rén wéi dà yǒngjiàn néng pò mó yuàn dāng zhī shì
众；当知是人为大勇健，能破魔怨；当知是

rén wéi dà zhàng fū chǔzhòng wú wèi dāng zhī shì rén wú suǒ jì nán
人为大丈夫，处众无畏；当知是人无所忌难，

dé wú wèi fǎ gù dāng zhī shì rén wú suǒ wèinán shuōzhēn dì fǎ gù
得无畏法故；当知是人无所畏难，说真谛法故；

dāng zhī shì rén jù qīngbái fǎ rú yuèshèngmǎn dāng zhī shì rén zhì huì
当知是人具清白法如月盛满；当知是人智慧

guāngzhàoyóu rú rì yuè dāng zhī shì rén chúzhū àn míngyóu rú zhí jù
光照犹如日月[97]；当知是人除诸暗冥犹如执炬；

dāng zhī shì rén yàoxíngshě xīn lí zhūzēng ài dāng zhī shì rén zài yù
当知是人乐行舍心，离诸憎爱；当知是人载育

zhòngshēngyóu rú dì dāng zhī shì rén xǐ zhūchéngòuyóu rú shuǐ dāng
众生犹如地；当知是人洗诸尘垢犹如水；当

zhī shì rén shāozhū dòngniànyóu rú huǒ dāng zhī shì rén yú fǎ wú zhàng
知是人烧诸动念犹如火；当知是人于法无障

yóu rú fēng dāng zhī shì rén qí xīn bú dòng rú xū mí dāng zhī shì rén
犹如风；当知是人其心不动如须弥；当知是人

qí xīn jiān gù rú jīn gāngshān dāng zhī shì rén yī qiè wàidào jìngshèng
其心坚固如金刚山；当知是人一切外道竞胜

lùn zhě suǒ bù néngdòng dāng zhī shì rén yī qiè shēngwén pì zhī fó
论者所不能动；当知是人一切声闻、辟支佛

suǒ bù néng cè dāng zhī shì rén duōráo fǎ bǎoyóu rú dà hǎi dāng zhī
所不能测；当知是人多饶法宝犹如大海；当知

shì rén fán nǎo bú xiàn rú bō tuó luó dāng zhī shì rén qiú fǎ wú yàn
是人烦恼不现如波陀罗；当知是人求法无厌；

dāng zhī shì rén yǐ zhì huì zhī zú dāng zhī shì rénnéngzhuàn fǎ lún rú
当知是人以智慧知足；当知是人能转法轮如

zhuàn lún wáng dāng zhī shì rénshēn sè shūmiào rú tiān dì shì dāng zhī
转轮王；当知是人身色殊妙如天帝释；当知

shì rén xīn dé zì zài rú fàn tiānwáng dāng zhī shì rénshuō fǎ yīn shēng
是人心得自在如梵天王；当知是人说法音声

yóu rú léi zhèn dāng zhī shì rénjiàng fǎ gān lù yóu rú shí yǔ dāng zhī
犹如雷震；当知是人降法甘露犹如时雨；当知

shì rén néngzēngzhǎng wú lòu gēn lì jué fēn dāng zhī shì rén yǐ
是人能增长无漏根、力、觉分[98]；当知是人已

dù shēng sǐ wū ní dāng zhī shì rén rù fó zhì huì dāng zhī shì rén jìn
度生死污泥；当知是人入佛智慧；当知是人近

[97] 丽本：明；永乐北藏本及龙藏本：月

[98] 丽本：觉分；永乐北藏本及龙藏本：觉分；当知是人能转法轮如转轮王；校勘：觉分

fó pú tí dāng zhī shì rén néngduōxuéwèn wú yǔ děngzhě dāng zhī
佛菩提；当知是人能多学问无与等者；当知
shì rén wú yǒuliàng yǐ guòliàng dāng zhī shì rén zhì huì biàn cái wú yǒu
是人无有量已过量；当知是人智慧辩才无有
zhàng ài dāng zhī shì rén yì niànjiān gù dé tuó luó ní dāng zhī shì
障碍；当知是人[99]忆念坚固得陀罗尼；当知是
rén zhī zhū zhòngshēngshēn xīn suǒ xíng dāng zhī shì rén dé zhì huì lì
人知诸众生深心所行；当知是人得智慧力，
zhèngguānzhū fǎ jiě dá yì qù dāng zhī shì rén qín xíngjīng jìn lì ān
正观诸法解达义趣；当知是人勤行精进，利安
shì jiān dāng zhī shì rén chāochū yú shì dāng zhī shì rén bù kě wū rǎn
世间；当知是人超出于世；当知是人不可污染
yóu rú liánhuā dāng zhī shì rén bù wéi shì fǎ suǒ fù dāng zhī shì rén
犹如莲华；当知是人不为世法所覆；当知是人
lì gēnzhě suǒ ài dāng zhī shì rén duōwénzhě suǒ jìng dāng zhī shì rén
利根者所爱；当知是人多闻者所敬；当知是人
zhì zhě suǒniàn dāng zhī shì rén tiānrén gòngyǎng dāng zhī shì rén wéi
智者所念；当知是人天人[100]供养；当知是人为
zuò chánzhě suǒ lǐ dāng zhī shì rénshànrén suǒ guì dāng zhī shì rén
坐禅者所礼[101]；当知是人善人所贵；当知是人
shēngwén pì zhī fó zhī suǒ tān mù dāng zhī shì rén bù tānxiǎoxíng
声闻、辟支佛之所贪慕；当知是人不贪小行；
dāng zhī shì rén bú fù cáng zuì bù xiǎngōng dé dāng zhī shì rén wēi yí
当知是人不覆藏罪、不显功德；当知是人威仪
bèi jù shēng tā jìng xīn dāng zhī shì rénshēn sè duānzhèngjiànzhěyuè lè
备具生他净心；当知是人身色端正见者悦乐；
dāng zhī shì rén yǒu dà wēi dé zhòngsuǒzōngyǎng dāng zhī shì rén yǐ sān
当知是人有大威德众所宗仰；当知是人以三
shí èr xiàngzhuāngyán qí shēn dāng zhī shì rénnéng jì fó zhǒng dāng
十二相庄严其身；当知是人能继佛种；当
zhī shì rénnéng hù fǎ bǎo dāng zhī shì rénnénggòngyǎngsēng dāng zhī
知是人能护法宝；当知是人能供养僧；当知
shì rén zhū fó suǒjiàn dāng zhī shì rén wéi dé fǎ yǎn dāng zhī shì rén
是人诸佛所见；当知是人为得法眼；当知是人

[99] 丽本：人得；永乐北藏本及龙藏本：人
[100] 丽本：人天；永乐北藏本及龙藏本：天人
[101] 丽本：之所敬礼；永乐北藏本及龙藏本：所礼

yǐ fó zhì huì ér dé shòu jì dāng zhī shì rén jù zú sān rěn dāng zhī
以佛智慧而得受记；当知是人具足三忍；当知
shì rén ān zhù dào chǎng dāng zhī shì rén pò huài mó jūn dāng zhī shì
是人安住道场；当知是人破坏魔军；当知是
rén dé yī qiè zhǒng zhì dāng zhī shì rén zhuàn yú fǎ lún dāng zhī shì
人得一切种智；当知是人转于法轮；当知是
rén zuò wú liàng fó shì
人作无量佛事。

ruò rén xìn jiě rú shì fǎ yì bù jīng yí bù wèi zhě dé rú shì
“若人信解如是法义不惊疑怖畏者，得如是
gōng dé shì rén yú zhū fó ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shèn shēn
功德，是人于诸佛阿耨多罗三藐三菩提甚深
nán jiě nán zhī nán xìn nán rù ér néng xìn shòu dú sòng
难解、难知、难信、难入，而能信受、读诵、
tōng lì fèng chí wèi rén guǎng shuō rú shuō xiū xíng yì jiào tā rén
通利、奉持，为人广说，如说修行，亦教他人
rú shuō xiū xíng rú shì zhī rén wǒ yǐ yī jié ruò jiǎn yī jié shuō qí
如说修行。如是之人，我以一劫若减一劫说其
gōng dé yóu bù néng jìn
功德，犹不能尽。”

sī yì fàn tiān suǒ wèn jīng juàn dì èr

思益梵天所问经卷第二

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì

姚秦三藏法师鸠摩罗什译[102]

rú lái wǔ lì shuō pǐn dì liù

如来五力说品第六[103]

fó gào fàn tiān rǔ hé néng chēng shuō shì rén gōng dé rú rú

佛告梵天：“汝何能称说是人功德？如如

lái yǐ wú ài zhì huì zhī suǒ zhī hū shì rén suǒ yǒu gōng dé fù guò yú

来以无阂[104]智慧之所知乎，是人所有功德复过于

cǐ ruò rén néng yú rú lái suǒ shuō wén zì yǔ yán zhāng jù

此。若人能于如来所说文字、语言[105]、章句，

tōng dá suí shùn bù wéi bú nì hé hé wéi yī suí qí yì lǐ bù

通达随顺、不违不逆、和合为一，随其义理，不

suí zhāng jù yán cí ér shàn zhī yán cí suǒ yìng zhī xiàng zhī rú lái yǐ

随章句言辞，而善知言辞所应之相；知如来以

hé yán shuō fǎ yǐ hé suí yí shuō fǎ yǐ hé fāng biàn shuō fǎ

何言[106]说法、以何随宜说法、以何方便说法、

yǐ hé fǎ mén shuō fǎ yǐ hé dà bēi shuō fǎ fàn tiān ruò pú sà

以何法门说法、以何大悲说法。梵天，若菩萨

néng zhī rú lái yǐ shì wǔ lì shuō fǎ shì pú sà néng zuò fó shì

能知如来以是五力说法，是菩萨能作佛事。”

fàn tiān yán hé wèi rú lái suǒ yòng wǔ lì

梵天言：“何谓如来所用五力？”

fó yán yī zhě yán shuō èr zhě suí yí sān zhě

佛言：“一者，言[107]说；二者，随宜；三者，

fāng biàn sì zhě fǎ mén wǔ zhě dà bēi shì míng rú lái suǒ

方便；四者，法门；五者，大悲。是名如来所

---

[102] 丽本：姚秦龟兹国三藏鸠摩罗什译

[103] 丽本：解诸法品第四之余（丹如来五力说品第六五幅世尊何谓大悲下为如来大悲品第七）；永乐北藏本及龙藏本：如来五力说品第六

[104] 丽本：导；永乐北藏本及龙藏本：阂

[105] 丽本：言说；永乐北藏本及龙藏本：语言

[106] 丽本：语；永乐北藏本及龙藏本：言

[107] 丽本：语；永乐北藏本及龙藏本：言

yòng wǔ lì yī qiè shēngwén pì zhī fó suǒ bù néng jí
用五力，一切声闻、辟支佛所不能及。”

shì zūn yún hé míngwéishuō
“世尊！云何名为说[108]？”

fó yán fàntiān rú lái shuōguò qù fǎ shuōwèi lái xiàn
佛言：“梵天，如来说过去法，说未来、现

zài fǎ shuōgòujìng fǎ shuō shì jiān chū shì jiān fǎ shuōyǒu zuì
在法，说垢净法，说世间、出世间法，说有罪、

wú zuì fǎ shuōyǒu lòu wú lòu fǎ shuōyǒuwéi wú wéi fǎ shuō
无罪法，说有漏、无漏法，说有为、无为法，说

wǒ rén zhòngshēng shòumìngzhě fǎ shuō dé zhèng fǎ shuō
我、人、众生、寿命者[109]法，说得证法，说

shēng sǐ niè pán fǎ fàntiān dāng zhī shì yánshuō rú huànrén
生死、涅槃法。梵天，当知是[110]言说，如幻人

shuō wú jué dìng gù rú mèngzhōngshuō xū wàngjiàn gù rú xiǎng
说，无决定故；如梦中说，虚妄见故；如响

shēngshuō cóngkōngchū gù shuō rú yǐng zhòngyuán hé hé gù
声说，从空出故；说如影，众缘和合[111]故；

shuō rú jìngzhōngxiàng yīn bú rù jìng gù shuō rú yě mǎ diāndǎo
说如镜中像，因不入镜故；说如野马，颠倒

jiàn gù shuō rú xū kōng wú shēngmiè gù dāng zhī shì shuōwéi wú
见故；说如虚空，无生灭故。当知是说为无

suǒshuō zhū fǎ xiàng bù kě shuō gù fàntiān ruò pú sà néng zhī cǐ
所说，诸法相不可说故。梵天，若菩萨能知此

zhūyánshuō zhě suī yǒu yī qiè yánshuō ér yú zhū fǎ wú suǒ tānzhuó
诸言说[112]者，虽有一切言说，而于诸法无所贪著；

yǐ wú tānzhuó gù dé wú ài biàn cái yǐ shì biàn cái ruòhéng hé
以无[113]贪著故得无碍辩才；以是辩才，若恒河

shā jié shuō fǎ wú jìn wú ài zhūyǒuyánshuō bú huài fǎ xìng yì fù bù
沙劫说法无尽无碍，诸有言说不坏法性，亦复不

zhuó bú huài fǎ xìng fàntiān shì míng rú lái yánshuō
著不坏法性。梵天，是名如来言说[114]。”

---

108 丽本：何谓为说法；永乐北藏本及龙藏本：云何名为说
109 丽本：命；永乐北藏本及龙藏本：命者
110 丽本：是诸；永乐北藏本及龙藏本：是
111 丽本：合；永乐北藏本及龙藏本：和合
112 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：言说
113 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：无
114 丽本：说也；永乐北藏本及龙藏本：言说

fàn tiānyán hé wèi rú lái suí yí
梵天言：“何谓如来[115]随宜？”

fó yán rú lái huògòu fǎ shuōjìng jìng fǎ shuōgòu pú sà
佛言：“如来或垢法说净，净法说垢。菩萨

yú cǐ yīng zhī rú lái suí yí suǒshuō fàn tiān hé wèi rú lái gòu fǎ
于此应知如来随宜所说。梵天，何谓如来[116]垢法

shuōjìng bù dé gòu fǎ xìng gù hé wèi jìng fǎ shuōgòu tān zhuójìng
说净？不得垢法性故。何谓净法说垢？贪著净

fǎ gù yòu fàn tiān wǒ shuō bù shī jí shì niè pán fán fū[117] wú
法故。又，梵天，我说布施即是涅槃，凡夫[117]无

zhì bù néngshàn zhī[118] suí yí suǒshuō pú sà yīng rú shì sī liàng bù
智不能善知[118]随宜所说。菩萨应如是思量：‘布

shī hòu dé dà fù cǐ zhōng wú fǎ kě[119] cóng yī niàn zhì yī niàn ruò
施后得大富，此中无法可[119]从一念至一念，若

bù cóng yī niàn zhì yī niàn jí shì zhū fǎ shí xiàng zhū fǎ shí xiàng jí
不从一念至一念即是诸法实相，诸法实相即

shì niè pán chí jiè shì niè pán bú zuò bù qǐ gù rěn rǔ shì niè
是涅槃。’持戒是涅槃，不作不起故；忍辱是涅

pán niànniànmiè gù jīng jìn shì niè pán wú suǒ qǔ gù chándìng
槃，念念灭故；精进是涅槃，无所取故；禅定

shì niè pán bù tān wèi gù zhì huì shì niè pán bù dé xiàng gù yín
是涅槃，不贪味故；智慧是涅槃，不得相故；淫

yù shì shí jì fǎ xìng wú yù gù chēn huì shì shí jì fǎ xìng wú
[120]欲是实际，法性无欲故；瞋恚是实际，法性无

chēn gù yú chī shì shí jì fǎ xìng wú chī gù shēng sǐ shì niè pán
瞋故；愚痴是实际，法性无痴故；生死是涅槃，

wú tuì wú shēng gù niè pán shì shēng sǐ yǐ tān zhuó gù shí yǔ shì
无退无生故；涅槃是生死，以贪著故；实语是

xū wàng shēng yǔ jiàn gù xū wàng shì shí yǔ wéizēngshàngmàn rén
虚妄，生语见故；虚妄是实语，为增上慢人

gù
故。

115 丽本：世尊！何谓；永乐北藏本及龙藏本：何谓如来
116 丽本：谓；永乐北藏本及龙藏本：谓如来
117 丽本：人；永乐北藏本及龙藏本：夫
118 丽本：解；永乐北藏本及龙藏本：知
119 丽本：可得；永乐北藏本及龙藏本：可
120 丽本：贪；永乐北藏本及龙藏本：淫

yòu fàntiān rú lái yǐ suí yí gù huò zì shuōwǒ shì
“又，梵天，如来以随宜故，或自说我，是
chángbiānzhě huò zì shuōwǒ shì duànbiānzhě huò zì shuōwǒ
[121]常边者；或自说我，是[122]断边者；或自说我，
shì wú zuòzhě huò zì shuōwǒ shì xié jiànzhě huò zì shuōwǒ
是[123]无作者；或自说我，是邪见者；或自说我，
shì bú xìn zhě huò zì shuōwǒ shì bù zhī bào ēn zhě huò zì shuōwǒ
是不信者；或自说我，是不知报恩者；或自说我，
shì shí tù zhě huò zì shuōwǒ shì bú shòuzhě rú lái wú yǒu rú shì
是食吐者；或自说我，是不受者。如来无有如是
zhū shì ér yǒu cǐ shuō dāng zhī shì wéi suí yí suǒshuō yù lìngzhòng
诸事而有此说[124]，当知是为随宜所说，欲令众
shēngshě zēngshàngmàn gù ruò pú sà shàntōng dá rú lái suí yí suǒ
生舍增上慢故。若菩萨善通达如来随宜所
shuō zhě ruòwén fó chū zé biàn xìn shòu shì zhòngshēngshàn yè sè
说[125]者，若闻佛出则便信受，示众生善业色
shēnguǒbào gù ruòwén fó bù chū yì xìn shòu zhū fó fǎ xìngshēn
身果报故；若闻佛不出亦信受，诸佛[126]法性身
gù ruòwén fó shuō fǎ yì xìn shòu wéi xǐ yàowén zì zhòngshēng gù
故；若闻佛说法亦信受，为喜乐文字众生故；
ruòwén fó bù shuō fǎ yì xìn shòu zhū fǎ wèixìng yǐ bù kě shuō
若闻佛不说法亦信受，诸法[127]位性以不[128]可说
gù ruòwényǒu niè pán yì xìn shòu miè diāndǎosuǒ qǐ fán nǎo gù
故；若闻有涅槃亦信受，灭颠倒所起烦恼故；
ruòwén wú niè pán yì xìn shòu zhū fǎ wú shēngxiàng wú mièxiàng gù
若闻无涅槃亦信受，诸法无生相无[129]灭相故；
ruòwényǒuzhòngshēng yì xìn shòu rù shì dì mén gù ruòwén wú zhòng
若闻有众生亦信受，入世谛门故；若闻无众
shēng yì xìn shòu rù dì yī yì gù fàntiān pú sà rú shì shàn zhī
生亦信受，入第一义故。梵天，菩萨如是善知

---

121 丽本：是说；永乐北藏本及龙藏本：是
122 丽本：是说；永乐北藏本及龙藏本：是
123 丽本：是说；永乐北藏本及龙藏本：是
124 丽本：如此诸事；永乐北藏本及龙藏本：如是诸事而有此说
125 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：所说
126 丽本：知是诸佛；永乐北藏本及龙藏本：诸佛
127 丽本：知诸法；永乐北藏本及龙藏本：诸法
128 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：以不
129 丽本：生；永乐北藏本及龙藏本：生相无

rú lái suí yí suǒshuō yú zhū yīn shēng wú yí wú wèi yì néng lì yì
如来随宜所说，于诸音 声 无疑无畏，亦 能 利益
wú liàngzhòngshēng
无量 众 生 。”

shì zūn hé wèifāngbiàn
“世尊！何谓方 便？”

fó yán rú lái wèizhòngshēngshuō bù shī dé dà fù chí jiè
佛言：“如来为 众 生 说布施得大富，持戒
dé shēngtiān rěn rǔ dé duānzhèng jīng jìn dé jù zhūgōng dé chán
得 生 天，忍辱得 端 正 ，精进得具诸 功 德，禅
dìng dé fǎ xǐ zhì huì dé shě zhū fán nǎo duōwén dé zhì huì gù xíng
定得法喜，智慧得舍诸烦恼，多闻得智慧故，行
shí shàndào dé rén tiān fú lè gù cí bēi xǐ shě dé shēngfàn shì gù
十善 道得人天福乐故， 慈悲喜舍得 生 梵世故，
chándìng dé rú shí zhì huì gù zhì huì dé dàoguǒ gù xué dì dé wú
禅 定得如实智慧故，智慧[130]得道果故，学地得无
xué dì gù pì zhī fó dì dé xiāozhūgòngyǎng gù fó dì dé wú liàng
学地故，辟支佛地得消诸 供 养 故，佛地得无 量
zhì huì gù niè pánmiè yī qiè fán nǎo gù fàn tiān wǒ rú shì
智慧故， 涅槃灭[131]一切烦[132]恼故。梵天，我如是
fāngbiàn wèi zhòngshēng zàn shuō shì fǎ rú lái shí bù dé wǒ rén
方 便为 众 生 赞 说是法。如来实不得我、人、
zhòngshēng shòumìngzhě yì bù dé shī yì bù dé qiān yì bù
众 生 、寿 命者，亦不得施、亦不得悭，亦不
dé jiè yì bù dé huǐ jiè yì bù dé rěn rǔ yì bù dé chēn huì
得戒、亦不得毁戒，亦不得忍辱、亦不得 瞋 恚，
yì bù dé jīng jìn yì bù dé xiè dài yì bù dé chándìng yì bù dé
亦不得精进、亦不得懈怠，亦不得 禅 定、亦不得
luàn xīn yì bù dé zhì huì yì bù dé zhì huì guǒ yì bù dé pú tí
乱心，亦不得智慧、亦不得智慧果，亦不得菩提、
yì bù dé niè pán yì bù dé kǔ yì bù dé lè fàn tiān ruò zhòng
亦不得涅槃，亦不得苦、亦不得乐。梵天，若 众
shēngwén shì fǎ zhě qín xíngjīng jìn shì rén wèi hé lì gù qín xíngjīng jìn
生 闻是法者勤行精进，是人为何利故勤行精进

[130] 丽本：如实智慧；永乐北藏本及龙藏本：智慧
[131] 丽本：得灭；永乐北藏本及龙藏本：灭
[132] 丽本：苦；永乐北藏本及龙藏本：烦

bù dé shì fǎ ruò xū tuó huánguǒ sī tuó hánguǒ ē nà hánguǒ
不得是法？若须陀洹果、斯陀含果、阿那含果、
ē luó hànguǒ pì zhī fó dào ē nòuduō luó sān miǎo sān pú tí nǎi zhì
阿罗汉果、辟支佛道、阿耨多罗三藐三菩提乃至
wú yú niè pán yì fù bù dé fàn tiān shì míng rú lái fāngbiànshuō
无余涅槃[133]亦复不得。梵天，是名如来方便说
yě pú sà yú cǐ fāngbiàn yīng qín jīng jìn lìng zhū zhòngshēng dé
也[134]。菩萨于此方便[135]应勤精进，令诸众生得
yú fǎ lì
于法利。”

shì zūn hé wèi rú lái fǎ mén
“世尊！何谓如来法门？”

fó yán yǎn shì jiě tuō mén ěr bí shé shēn yì
佛言：“眼是解脱门，耳、鼻、舌、身、意
shì jiě tuō mén suǒ yǐ zhě hé yǎnkōng wú wǒ wú wǒ suǒ xìng
是解脱门。所以者何？眼空，无我、无我所，性
zì ěr ěr bí shé shēn yì kōng wú wǒ wú wǒ suǒ
自尔；耳、鼻、舌、身、意空，无我、无我所，
xìng zì ěr fàn tiān dāng zhī liù rù jiē shì jiě tuō mén zhèng
性自尔。梵天，当知六[136]入，皆是[137]解脱门，正
xíng zé bù xū kuáng gù sè shēng xiāng wèi chù fǎ yì fù
行则不虚诳故；色、声、香、味、触、法亦复
[138]；yī qiè zhū fǎ jiē rù shì mén suǒ wèi kōngmén wú xiàngmén
一切诸法皆入是门，所谓空门、无相门、
wú zuòmén wú shēngmén wú mièmén wú suǒ cóng lái mén wú
无作门、无生门、无灭门、无所从来门、无
suǒ cóng qù mén wú tuì mén wú qǐ mén xìngchángqīng jìng mén
所从去门、无退门、无起门、性常清净门、
lí zì tǐ mén yòu fàn tiān rú lái yú yī qiè wén zì shì shì jiě
离自体门。又，梵天，如来于一切文字[139]示是解

133 丽本：涅槃；永乐北藏本及龙藏本：无余涅槃
134 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：也
135 丽本：方便说法中；永乐北藏本及龙藏本：方便
136 丽本：诸；永乐北藏本及龙藏本：六
137 丽本：入此；永乐北藏本及龙藏本：是
138 丽本：亦复如是；永乐北藏本及龙藏本：亦复
139 丽本：字中；永乐北藏本及龙藏本：字

tuō mén suǒ yǐ zhě hé zhū wén zì wú hé wú yòng fàn tiān dāng
脱门。所以者何？诸文字无合无用[140]。梵天，当
zhī rú lái yú yī qiè wén zì zhōng shuō shèng dì shuō jiě tuō mén rú
知如来于一切文字中说圣谛、说解脱门，如
lái suǒ shuō fǎ wú yǒu gòu yī qiè zhū fǎ jiē rù jiě tuō lìng zhù niè pán
来所说法无有垢，一切诸法皆入解脱令住涅槃，
shì míng rú lái shuō fǎ rù yú fǎ mén pú sà yú cǐ fǎ mén yīng dāng
是名如来说法入于法门。菩萨于此法门应当
xiū xué
修学。”

rú lái dà bēi pǐn dì qī
如来大悲品第七[141]

shì zūn hé wèi dà bēi
“世尊！何谓大悲？”

fó yán rú lái yǐ sān shí èr zhǒng dà bēi jiù hù zhòng shēng
佛言：“如来以三十二种大悲救护众生。
hé děng sān shí èr yī qiè zhū fǎ wú wǒ ér zhòng shēng bú xìn
何等三十二？一切诸法[142]无我，而众生不信
bù jiě rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè zhū fǎ wú zhòng shēng
不解[143]，如来于此而起大悲。一切诸法无众生，
ér zhòng shēng shuō yǒu zhòng shēng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè
而众生说有众生，如来于此而起大悲。一切
fǎ wú shòu mìng zhě ér zhòng shēng shuō yǒu shòu mìng zhě rú lái yú cǐ
法无寿命者，而众生说有寿命者，如来于此
ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú rén ér zhòng shēng shuō yǒu rén rú lái
而起大悲。一切法无人，而众生说有人，如来
yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú suǒ yǒu ér zhòng shēng zhù yú yǒu
于此而起大悲。一切法无所有，而众生住于有
jiàn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú zhù ér zhòng shēng
见，如来于此而起大悲。一切法无住，而众生
yǒu zhù rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú guī chù ér zhòng
有住，如来于此而起大悲。一切法无归处，而众

[140] 丽本：用，性钝故；永乐北藏本及龙藏本：用
[141] 丽本：（此处不分品）；永乐北藏本及龙藏本：如来大悲品第七
[142] 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：诸法
[143] 丽本：解，说有我生；永乐北藏本及龙藏本：解

shēngyào yú guī chù rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ fēi wǒ suǒ
生 乐于归处，如来于此而起大悲。一切法非我所，
ér zhòngshēngzhuó yú wǒ suǒ rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ
而 众 生 著于我所，如来于此而起大悲。一切法
wú suǒ shǔ ér zhòngshēng jì yǒu suǒ shǔ rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi
无所属，而 众 生 计有所属，如来于此而起大悲。
yī qiè fǎ wú qǔ xiàng ér zhòngshēng yǒu qǔ xiàng rú lái yú cǐ ér
一切法无取 相，而 众 生 有取 相，如来于此而
qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú shēng ér zhòngshēng zhù yú yǒu shēng rú
起大悲。一切法无 生，而 众 生 住于有 生，如
lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú tuì shēng ér zhòngshēng zhù yú
来于此而起大悲。一切法无退 生，而 众 生 住于
tuì shēng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú gòu ér zhòng
退 生，如来于此而起大悲。一切法无垢，而 众
shēng zhuó gòu rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ lí rǎn ér
生 著垢，如来于此而起大悲。一切法离染，而
zhòng shēng yǒu rǎn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ lí chēn
众 生 有染，如来于此而起大悲。一切法离瞋，
ér zhòng shēng yǒu chēn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ lí chī
而 众 生 有瞋，如来于此而起大悲。一切法离痴，
ér zhòng shēng yǒu chī rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú suǒ
而 众 生 有痴，如来于此而起大悲。一切法无所
cóng lái ér zhòng shēng zhuó yǒu suǒ lái[144] rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi
从 来，而 众 生 著有所来[144]，如来于此而起大悲。
yī qiè fǎ wú suǒ qù ér zhòng shēng zhuó yú hòu shēng[145] rú lái yú
一切法无所去，而 众 生 著于后 生[145]，如来于
cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú qǐ ér zhòng shēng jì yǒu suǒ qǐ
此而起大悲。一切法无起，而 众 生 计有所起，
rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú xì lùn ér zhòng shēng zhuó
如来于此而起大悲。一切法无戏论，而 众 生 著
yú xì lùn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ kōng ér zhòng shēng
于戏论，如来于此而起大悲。一切法空而 众 生
duò yú yǒu jiàn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú xiàng ér
堕于有见，如来于此而起大悲。一切法无 相，而

[144] 丽本：从来；永乐北藏本及龙藏本：来
[145] 丽本：有去；永乐北藏本及龙藏本：后生

zhòngshēngzhuó yú yǒuxiàng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ
众 生 著于有相，如来于此而起大悲。一切法
wú zuò ér zhòngshēngzhuó yú yǒuzuò rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi
无作，而 众 生 著于有作，如来于此而起大悲。
shì jiān chánggòngchēn huì[146] zhēngjìng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi
世间 常 共 瞋 恚 诤 竞， 如来于此而起大悲。
shì jiān xié jiàndiāndǎoxíng yú xié dào yù lìng zhù yú zhèngdào rú lái
世间邪见颠倒行于邪道，欲令住于 正 道，如来
yú cǐ ér qǐ dà bēi shì jiān tāo tiè wú yǒuyàn zú hù xiāng líng[147] duó
于此而起大悲。世间饕餮无有厌足，互 相 陵 夺，
yù lìng zhòngshēng zhù yú shèng cái xìn jiè wén shī huì děng
欲令 众 生 住于 圣 财信、戒、闻、施、慧 等，
rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòngshēng shì chǎn yè qī zǐ ēn ài
如来于此而起大悲。众 生 是 产 业、妻子、恩爱
zhī pú yú cǐ wēi cuì zhī wù shēngjiān gù xiǎng yù lìng zhòngshēng xī
之仆，于此危脆之物 生 坚固 想，欲令 众 生 悉
zhī[148] wú cháng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòngshēngshēnwéiyuàn
知 无 常 ，如来于此而起大悲。众 生 身为怨
zéi tānzhuóyǎng yù yǐ wéi qīn yǒu yù wèizhòngshēngzuòzhēn zhī shí
贼，贪著 养 育以为亲友，欲为 众 生 作真知识，
lìng bì zhòng kǔ jiū jìng niè pán rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòng
令毕 众 苦究竟涅槃，如来于此而起大悲。 众
shēnghàoxíng qī kuáng xié mìng zì huó yù lìng zhòngshēng[149] xíng yú
生 好行欺 诳 ，邪 命 自活，欲令 众 生 行于
zhèngmìng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòngshēngyàozhuózhòng kǔ
正 命，如来于此而起大悲。 众 生 乐著 众 苦
bú jìng jū jiā yù lìng zhòngshēng[150] chū yú sān jiè rú lái yú cǐ ér
不净居家，欲令 众 生 出于三界，如来于此而
qǐ dà bēi yī qiè zhū fǎ cóng yīn yuányǒu ér zhòngshēng yú shèng jiě
起大悲。一切诸法从因缘有，而 众 生 于 圣 解
tuō ér shēng[151] xiè dài wǒ dāngwèishuō[152] jīng jìn lìng yào jiě tuō rú
脱而 生 懈怠，我 当 为 说 精进令乐解脱，如

146 丽本：恨；永乐北藏本及龙藏本：恚
147 丽本：口；永乐北藏本及龙藏本：陵
148 丽本：知悉；永乐北藏本及龙藏本：悉知
149 丽本：令；永乐北藏本及龙藏本：令众生
150 丽本：令；永乐北藏本及龙藏本：令众生
151 丽本：生于；永乐北藏本及龙藏本：而生
152 丽本：欲说；永乐北藏本及龙藏本：我当为说

lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòngshēng qì shě zuì shàng wú ài zhì huì
来于此而起大悲。众生弃舍最上无碍智慧，
qiú yú shēngwén pì zhī fó dào wǒ dāng yǐn dǎo lìng fā dà xīn yuán
求于声闻辟支佛道，我当引导[153]令发大心缘
yú fó fǎ rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi fàntiān rú lái rú shì yú
于佛法，如来于此而起大悲。梵天，如来如是于
zhūzhòngshēngxíng cǐ sān shí èr zhǒng dà bēi shì gù rú lái míngwéixíng
诸众生行此三十二种大悲，是故如来名为行
dà bēi zhě ruò pú sà yú zhòngshēngzhōngchángnéng xiū jí cǐ dà bēi
大悲者。若菩萨于众生中常能修集此大悲
xīn zé wéi ē pí bá zhì wéi dà fú tiánwēi dé jù zú chángnéng
心，则为阿鞞跋致[154]，为大福田威德具足，常能
lì yì yī qiè zhòngshēng
利益一切众生。”

shuō shì dà bēi fǎ mén pǐn shí sānwàn èr qiānrén jiē fā ē nòu
说是大悲法门品时，三万二千人皆发阿耨
duō luó sānmiǎosān pú tí xīn bā qiān pú sà dé wú shēng fǎ rěn
多罗三藐三菩提心，八千菩萨得无生法忍。

huànhuà pǐn dì bā
幻化品第八[155]

ěr shí wǎngmíng pú sà mó hē sà bó fó yán shì zūn shì
尔时，网明菩萨摩诃萨白佛言：“世尊！是
sī yì fàntiānyún hé wén dà bēi fǎ ér bù xǐ yuè
思益梵天云何闻[156]大悲法[157]而不喜悦？”

sī yì yán shànnán zǐ ruò shí zài èr fǎ zé yǒu xǐ yuè
思益[158]言：“善男子，若识在二法则有喜悦，
ruò shí zài wú èr shí jì fǎ zhōng zé wú xǐ yuè pì rú huànrén jiàn
若识在无二实际法中则无喜悦。譬如幻人见
huàn xì shì wú suǒ xǐ yuè pú sà zhī zhū fǎ xiàng rú shì zé yú rú
幻戏事无所喜悦，菩萨知诸法相如是，则于如

153 丽本：欲引导之；永乐北藏本及龙藏本：我当引导
154 丽本：入阿惟越致；永乐北藏本及龙藏本：阿鞞跋致
155 丽本：难问品第五（丹幻化品第八）；永乐北藏本及龙藏本：幻化品第八
156 丽本：闻是；永乐北藏本及龙藏本：闻
157 丽本：法门；永乐北藏本及龙藏本：法
158 丽本：梵天；永乐北藏本及龙藏本：思益

lái ruò shuō fǎ ruò shéntōng yì wú xǐ yuè yòu shànnán zǐ rú
来若说法、若神通亦无喜悦。又，善男子，如
fó suǒhuà rén wén fó shuō fǎ bù xǐ bú yuè pú sà zhī zhū fǎ xiàng yǔ
佛所化人闻佛说法不喜不悦，菩萨知诸法相与
huà wú yì yú rú lái suǒ bù jiā xǐ yuè yú yú zhòngshēng wú
化无异，于如来所不加喜悦[159]，于余[160]众生无
xià liè xiǎng
下劣想。”

wǎngmíngyán fàn tiān rǔ jīn jiàn zhū fǎ rú huànxiàng yé
网明言：“梵天，汝今见诸法如幻相耶？”

fàn tiānyán ruò rén fēn bié zhū fǎ zhě rǔ dāngwèn zhī
梵天言：“若人分别诸法者，汝当问之！”

wǎngmíngyán rǔ jīn yú hé chùxíng
网明言：“汝今于何处行？”

fàn tiānyán yī qiè fán fū xíng chù wú yú bǐ xíng
梵天言：“一切凡夫行[161]处，吾于彼行。”

wǎngmíngyán fán fū rén xíng tān yù chēn huì yú chī shēn
网明言：“凡夫人行贪欲、瞋恚、愚痴、身
jiàn yí wǎng xíng wǒ wǒ suǒ děng xié dào rǔ yú shì chùxíng
见、疑网，行我[162]、我所等邪道，汝于是处行
yé
耶？”

fàn tiānyán shànnán zǐ rǔ yù dé fán fū fǎ jué dìngxiàng
梵天言：“善男子，汝欲得凡夫法决定相
yé
耶？”

wǎngmíngyán wǒ shàng bú yù jué dìng dé fán fū hé kuàng fán
网明言：“我尚不欲决定得凡夫，何况凡
fū fǎ
夫法？”

shànnán zǐ ruò shì fǎ wú jué dìngzhě nìngyǒu tān yù chēn
“善男子，若是法无决定者，宁有贪欲、瞋
huì yú chī fǎ yé
恚、愚痴法耶？”

159 丽本：悦；永乐北藏本：悦；龙藏本：说；校勘：悦
160 丽本：诸；永乐北藏本及龙藏本：余
161 丽本：所行；永乐北藏本及龙藏本：行
162 丽本：我；永乐北藏本及龙藏本：行我

wǎngmíngyán wú yě
网明言：“无也。”

shànnán zǐ yī qiè fǎ lí tān chēn[163] chī xiàng xíngxiàng yì
“善男子，一切法离贪瞋痴相，行相亦

rú shì shànnán zǐ fán fū xíng xiánshèngxíng jiē wú èr wú chā
如是。善男子，凡夫行、贤圣行皆无二、无差

bié shànnán zǐ yī qiè xíng fēi xíng yī qiè shuō fēi shuō yī qiè
别。善男子，一切行非行，一切说非说，一切

dào fēi dào
道非道。”

wǎngmíngyán hé wèi yī qiè xíng fēi xíng
网明言：“何谓一切行非行？”

fàn tiānyán shànnán zǐ ruò rén qiānwàn yì jié xíngdào yú
梵天言：“善男子，若人千万亿劫行道，于

fǎ xìng bù zēng bù jiǎn shì gù yán yī qiè xíng fēi xíng
法性不增不减，是故言一切行非行。”

hé wèi yī qiè shuō fēi shuō
“何谓一切说非说？”

fàn tiānyán shànnán zǐ rú lái yǐ bù kě[164] shuōxiàngshuō yī
梵天言：“善男子，如来以不可说相说一

qiè fǎ shì gù yán yī qiè shuō fēi shuō
切法，是故言一切说非说。”

hé wèi yī qiè dào fēi dào
“何谓一切道非道？”

fàn tiānyán yǐ wú suǒ zhì gù yī qiè dào fēi dào
梵天言：“以无所至故，一切道非道。”

ěr shí shì zūn zàn sī yì fàn tiānyán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊赞思益梵天言：“善哉！善哉！

shuō zhū fǎ xiàngyīngdāng rú shì
说诸法相应当如是。”

wǎngmíng pú sà wèi fàn tiānyán rǔ shuō yī qiè fán fū xíngchù
网明菩萨谓梵天言：“汝说‘一切凡夫行处，

wú yú bǐ xíng zhě zé yǒuxíngxiàng
吾于彼行’者，则有行相！”

---

163 丽本：恚；永乐北藏本及龙藏本：瞋

164 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：不可

fàn tiānyán ruò wǒ yǒu suǒ shēng chù yīng yǒu xíng xiàng
梵天言：“若我有所生处，应有行相。”

wǎngmíngyán rǔ ruò bù shēng yún hé jiào huà zhòng shēng
网明言：“汝若不生，云何教化众生？”

fàn tiānyán fó suǒ huà shēng wú rú bǐ shēng
梵天言：“佛所化生，吾如彼生。”

wǎngmíngyán fó huà suǒ shēng zé wú shēng chù
网明言：“佛化所[165]生，则无[166]生处。”

fàn tiānyán nìng kě jiàn fǒu
梵天言：“宁可见不？”

wǎngmíngyán yǐ fó lì gù jiàn
网明言：“以佛力故见。”

fàn tiānyán wǒ shēng yì rú shì yǐ yè lì gù
梵天言：“我生亦如是，以业力故。”

wǎngmíngyán rǔ yú qǐ yè zhōng xíng yé
网明言：“汝于起业中行耶？”

fàn tiānyán wǒ bù yú qǐ yè zhōng xíng
梵天言：“我不于起业中行。”

wǎngmíngyán yún hé yán yǐ yè lì gù
网明言：“云何言以业力故？”

fàn tiānyán rú yè xìng lì yì rú shì shì èr bù chū yú rú
梵天言：“如业性，力亦如是；是二不出于如。”

ěr shí shè lì fú bó fó yán shì zūn ruò yǒu néng rù shì
尔时，舍利弗白佛言：“世尊！若有能入是

pú sà suí yí suǒ shuō fǎ zhōng zhě dé dà gōng dé suǒ yǐ zhě hé
菩萨随宜所说法中者，得大功德。所以者何？

shì zūn nǎi zhì wén shì shàng rén míng zì shàng dé dà lì hé kuàng wén
世尊！乃至闻是上人名字尚得大利，何况闻

qí suǒ shuō pì rú yǒu shù bù yī yú dì zài xū kōng zhōng ér xiàn
其所说？譬如有树不依于地，在虚空中而现

gēn jīng zhī yè huā guǒ shèn wéi xī yǒu cǐ rén xíng xiàng yì fù
根茎、枝叶、华果，甚为希有；此人行相亦复

rú shì bú zhù yī qiè fǎ ér yú shí fāng xiàn yǒu xíng yǒu shēng sǐ
如是，不住一切法，而于十方现有行、有生死，

[165] 丽本：所化；永乐北藏本及龙藏本：化所
[166] 丽本：无有；永乐北藏本及龙藏本：则无

yì yǒu rú shì zhì huì biàn cái shì zūn ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ
亦有如是智慧辩才。世尊！若有善男子、善女
rén wén shì zhì huì zì zài lì zhě qí shéi bù fā ē nòu duō luó sān miǎo
人闻是智慧自在力者，其谁不发阿耨多罗三藐
sān pú tí xīn
三菩提心？”

ěr shí yǒu yī pú sà míng yuē pǔ huā zài huì zhōng zuò wèi
尔时，有一菩萨名曰普华，在会中坐，谓
zhǎng lǎo shè lì fú rén zhě yǐ dé fǎ xìng fó yì chēng rǔ yú zhì
长老舍利弗：“仁者已得法性，佛亦称汝于智
huì rén zhōng wéi zuì dì yī hé yǐ bù néng xiàn rú shì zhì huì biàn cái
慧人中为最第一，何以不能现如是智慧辩才
zì zài lì yé
自在力耶？”

shè lì fú yán pǔ huā fó zhū dì zǐ suí qí zhì lì néng yǒu
舍利弗言：“普华！佛诸弟子随其智力能有
suǒ shuō
所说。”

pǔ huā yán shè lì fú fǎ xìng yǒu duō shǎo yé
普华言：“舍利弗！法性有多少耶？”

shè lì fú yán wú yě
舍利弗言：“无也。”

pǔ huā yán rǔ hé yǐ yán fó zhū dì zǐ suí qí zhì lì néng yǒu
普华言：“汝何以言佛诸弟子随其智力能有
suǒ shuō
所说？”

shè lì fú yán suí suǒ dé fǎ ér yǒu suǒ shuō
舍利弗言：“随所得法而有所说。”

pǔ huā yán rǔ zhèng fǎ xìng wú liàng xiàng yé
普华言：“汝证法性无量相耶？”

shè lì fú yán rán
舍利弗言：“然！”

pǔ huā yán rǔ yún hé yán suí suǒ dé fǎ ér yǒu suǒ shuō rú
普华言：“汝云何言随所得法而有所说？如
fǎ xìng wú liàng xiàng dé yì rú shì rú dé shuō yì rú shì hé
法性无量相，得亦如是；如得，说亦如是。何
yǐ gù fǎ xìng wú liàng gù
以故？法性无量故。”

shè lì fú yán fǎ xìng fēi dé xiàng
舍利弗言：“法性非得相。”

pǔ huāyán ruò fǎ xìng fēi dé xiàngzhě rǔ chū fǎ xìng dé jiě tuō yé
普华言：“若法性非得相者，汝出法性得解脱耶？”

shè lì fú yán fú yě
舍利弗言：“不也！”

pǔ huāyán hé gù ěr yé
普华言：“何故尔耶？”

shè lì fú yán ruò chū fǎ xìng dé jiě tuō zhě zé huài fǎ xìng
舍利弗言：“若出法性得解脱者，则坏法性。”

pǔ huāyán shì gù shè lì fú rú rén[167] dé dào fǎ xìng yì ěr
普华言：“是故，舍利弗！如仁[167]得道，法性亦尔。”

shè lì fú yán wǒ wèi tīng lái fēi wèishuō yě
舍利弗言：“我为听来，非为说也。”

pǔ huāyán yī qiè fǎ jiē rù fǎ xìng cǐ zhōngnìngyǒushuōyǒu tīngzhě fǒu[168]
普华言：“一切法皆入法性，此中宁有说有听者不？”

shè lì fú yán fú yě
舍利弗言：“不也。”

pǔ huāyán ruò rán zhě rǔ hé gù yán wǒ wèi tīng lái fēi wèishuō yě[169]
普华言：“若然者，汝何故言‘我为听来，非为说也’？”

shè lì fú yán fó shuō èr rén dé fú wú liàng yī zhě zhuān jīng shuō fǎ èr zhě yī xīn tīngshòu shì gù rǔ jīn yīngshuō wǒ dāng tīngshòu
舍利弗言：“佛说二人得福无量：一者，专精说法；二者，一心听受。是故汝今应说，我当听受。”

[167] 丽本：仁者；永乐北藏本及龙藏本：仁
[168] 丽本：者；永乐北藏本及龙藏本：有
[169] 丽本：耶；永乐北藏本及龙藏本：也

pǔ huāyán rǔ rù miè jìn dìng néngtīng fǎ yé
普华言：“汝入灭尽定，能听法耶？”

shè lì fú yán rù miè jìn dìng wú yǒu èr xíng ér tīng fǎ yě
舍利弗言：“入灭尽定，无有二行而听法也。”

pǔ huāyán rǔ xìn fó shuō yī qiè fǎ shì miè jìn xiàngfǒu
普华言：“汝信佛说一切法是灭尽相不？”

shè lì fú yán rán yī qiè fǎ jiē miè jìn xiàng wǒ xìn shì shuō
舍利弗言：“然！一切法皆灭尽相，我信是说。”

pǔ huāyán ruò rán zhě shè lì fú cháng bù néngtīng fǎ suǒ yǐ zhě hé yī qiè fǎ chángmiè jìn xiàng gù
普华言：“若然者，舍利弗常不能听法。所以者何？一切法常灭尽相故。”

shè lì fú yán rǔ néng bù qǐ yú[170] dìng ér shuō fǎ yé
舍利弗言：“汝能不起于[170]定而说法耶？”

pǔ huāyán pō yǒu yī fǎ fēi shì dìng yé
普华言：“颇有一法非是定耶？”

shè lì fú yán wú yě
舍利弗言：“无也。”

pǔ huāyán shì gù dāng[171] zhī yī qiè fán fū cháng zài yú dìng
普华言：“是故当[171]知一切凡夫常在于定。”

shè lì fú yán yǐ hé dìng gù yī qiè fán fū cháng zài dìng yé
舍利弗言：“以何定故，一切凡夫常在定耶？”

pǔ huāyán yǐ bú huài fǎ xìngsānmèi gù
普华言：“以不坏法性三昧故。”

shè lì fú yán ruò rán zhě fán fū shèngrén wú yǒuchā bié
舍利弗言：“若然者，凡夫、圣人无有差别。”

pǔ huāyán rú shì rú shì wǒ bú yù lìng fán fū shèng rén yǒuchā bié yě suǒ yǐ zhě hé shèngrén wú suǒduàn fán fū wú
普华言：“如是，如是！我不欲令凡夫、圣人有差别也。所以者何？圣人无所断，凡夫无

[170] 丽本：于；永乐北藏本及龙藏本：於
[171] 丽本：常；永乐北藏本及龙藏本：当

suǒshēng shì èr bù chū fǎ xìngpíngděng zhī xiàng
所生，是二不出法性平等之相。”

shè lì fú yán hé děng shì zhū fǎ píngděngxiàng
舍利弗言：“何等是诸法平等相？”

pǔ huāyán rú shè lì fú suǒ dé zhī jiàn shè lì fú rǔ shēng
普华言：“如舍利弗所得知见。舍利弗！汝生

xiánshèng fǎ yé
贤圣法耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

rǔ miè fán fū fǎ yé
“汝灭凡夫法耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

rǔ dé xiánshèng fǎ yé
“汝得贤圣法耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

rǔ jiàn fán fū fǎ yé
“汝见凡夫法耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

shè lì fú rǔ hé zhī jiàn shuōyán dé dào
“舍利弗！汝何知见，说言得道？”

dá yán rǔ bù wén fán fū rú jí shì lòu jìn jiě tuō rú lòu
答言：“汝不闻凡夫如即是漏尽解脱如、漏

jìn jiě tuō rú jí shì wú yú niè pán rú
尽解脱如即是无余涅槃如？”

shè lì fú shì rú míng bú yì rú bú huài rú yīng yǐ shì
“舍利弗！是如名不异如、不坏如，应以是

rú zhī yī qiè fǎ
如知一切法。”

ěr shí shè lì fú bó fó yán shì zūn pì rú dà huǒ yī
尔时，舍利弗白佛言：“世尊！譬如大火，一

qiè zhū yàn jiē shì shāoxiàng rú shì zhū shànnán zǐ suǒshuō fǎ jiē rù
切诸炎皆是烧相；如是，诸善男子所说法皆入

fǎ xìng
法性。”

fó gào shè lì fú rú rǔ suǒ yán shì zhū shàn nán zǐ suǒ shuō
佛告舍利弗：“如汝所言，是诸善男子所说
fǎ jiē rù fǎ xìng
法皆入法性。”

ěr shí wǎng míng[172] wèi shè lì fú fó shuō rén zhě yú zhì huì
尔时，网明[172]谓舍利弗：“佛说仁者于智慧
rén zhōng wéi zuì dì yī yǐ hé zhì huì dé dì yī hū[173]
人中为最第一，以何智慧得第一乎[173]？”

shè lì fú yán suǒ wèi shēng wén yīn shēng dé jiě yǐ shì zhì
舍利弗言：“所谓声闻因声得解，以是智
huì shuō wǒ yú zhōng wéi dì yī ěr fēi wèi pú sà
慧说我于中为第一耳，非谓菩萨。”

wǎng míng yán zhì huì shì xì lùn xiàng yé
网明言：“智慧是戏论相耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

wǎng míng yán zhì huì fēi píng děng xiàng yé
网明言：“智慧非平等相耶？”

dá yán shì
答言：“是[174]。”

wǎng míng yán jīn rén zhě dé píng děng zhì huì yún hé shuō zhì
网明言：“今仁者得平等智慧，云何说智
huì yǒu liàng
慧有量？”

dá yán shàn nán zǐ yǐ fǎ xìng xiàng gù zhì huì wú liàng
答言：“善男子，以法性相故，智慧无量；
suí rù fǎ xìng duō shǎo gù zhì huì yǒu liàng
随入法性多少故，智慧有量。”

wǎng míng yán wú liàng fǎ zhōng bú zuò yǒu liàng rén zhě hé gù
网明言：“无量法终不作有量。仁者何故
shuō zhì huì yǒu liàng
说智慧有量？”

jí shí shè lì fú mò rán bù dá
即时，舍利弗默然不答。

---

[172] 丽本：网明菩萨；永乐北藏本及龙藏本：网明
[173] 丽本：耶；永乐北藏本及龙藏本：乎
[174] 丽本：如是；永乐北藏本及龙藏本：是

pú sà guāngmíng pǐn dì jiǔ

菩萨 光 明 品第九[175]

ěr shí zhǎng lǎo dà jiā shè chéng fó shèng zhǐ bó fó yán
尔时，长 老大迦叶 承 佛 圣 旨，白佛言：

shì zūn shì wǎngmíng pú sà yǐ hé yīn yuánhàowǎngmíng hū
“世尊！是网 明菩萨以何因 缘 号 网 明乎？”

fó gàowǎngmíng shànnán zǐ xiàn rǔ fú bàoguāngmíng yīn
佛告 网 明：“善 男子，现汝福报 光 明因

yuán lìng zhū tiān rén yī qiè shì jiān jiē dé huān xǐ qí yǒu fú
缘，令诸天、人、一切世间皆得 欢 喜，其有福

dé yīn yuán zhě dāng fā pú tí xīn
德因 缘 者 当 发菩提心。”

yú shì wǎngmíng jí shòu fó jiào piān tǎn yòu jiān cóng yòu shǒu
于是，网 明即 受 佛教，偏 袒右肩，从 右 手

chì bái zhuāng yán zhǎo zhǐ jiān fàng dà guāngmíng pǔ zhào shí fāng wú
赤白 庄 严爪[176]指间放大 光 明，普照十方无

liàng wú biān ē sēng qí fó guó jiē xī tōng dá qí zhōng dì yù chù
量无边阿僧祇佛国，皆悉通达。其 中 地狱、畜

shēng è guǐ mánglóng yīn yǎ shǒu zú jū bì lǎo bìng kǔ tòng
生 、饿鬼、盲 聋瘖瘂、手 足拘躄[177]、老病苦痛、

tān yù chēn huì yú chī luǒ xíng chǒu lòu pín qióng jī kě líng yǔ xì
贪欲瞋 恚愚痴、裸形 丑 陋、贫 穷 饥渴、囹圄系

bì kùn è chuí sǐ qiān tān pò jiè chēn huì xiè dài wàngniàn wú huì
闭、困厄垂死、悭贪破戒瞋 恚、懈怠 妄 念无慧、

shǎo yú wénjiàn wú cán wú kuì duò xié yí wǎng rú shì děngzhòng
少于闻见、无惭无愧、堕邪疑 网，如是等 众

shēng yù sī guāng zhě jiē dé kuài lè wú yǒu zhòng shēng wéi tān yù
生，遇斯 光 者皆得快乐，无有 众 生 为贪欲、

chēn huì yú chī jiāo màn yōu chóu huái hèn děng zhī suǒ nǎo yě
瞋 恚、愚痴、憍 慢、忧 愁 、怀 恨 等之所恼也。

qí zài fó qián dà huì zhī zhòng pú sà mó hē sà tiān lóng yè
其在佛前大会之 众：菩萨摩诃萨、天、龙、夜

---

[175] 丽本：不分品，注曰：丹尔时上有菩萨光明品第九；永乐北藏本及龙藏本：菩萨光明品第九

[176] 丽本：抓；永乐北藏本及龙藏本：爪

[177] 丽本：癖；永乐北藏本及龙藏本：躄

chā qián tà pó děng jí bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó
叉、乾闼婆等，及比丘、比丘尼、优婆塞、优婆

yí zhòng shì zhū zhòng shēng tóng yī jīn sè yǔ fó wú yì yǒu sān shí
夷众，是诸众生同一金色与佛无异，有三十

èr xiàng bā shí suí xíng hǎo wú jiàn dǐng zhě jiē zuò bǎo lián huā zuò
二相、八十随形好、无见顶者，皆坐宝莲华座，

bǎo jiāo luò gài luó fù qí shàng děng wú chā bié zhū huì zhòng shēng jiē
宝交络盖罗覆其上，等无差别。诸会众生皆

dé kuài lè pì rú pú sà rù fā xǐ zhuāng yán sān mèi shí zhū dà zhòng
得快乐，譬如菩萨入发喜庄严三昧。时诸大众

dé wèi céng yǒu gè gè xiāng jiàn rú fó wú yì bú jiàn fó shēn wéi dà
得未曾有，各各相见如佛无异，不见佛身为大

jǐ shēn wéi xiǎo
己身为小。

yòu yǐ guāng míng lì gù xún shí xià fāng yǒu sì pú sà cóng dì
又以光明力故，寻时下方有四菩萨从地

yǒng[178] chū hé zhǎng ér lì yù gòng lǐ fó zuò shì niàn yán hé
涌[178]出，合掌而立，欲共礼佛，作是念言："何

zhě zhēn fó wǒ yù lǐ jìng
者真佛？我欲礼敬。"

jí wén kōng zhōng shēng yuē shì wǎng míng pú sà guāng míng zhī
即闻空中声曰："是网明菩萨光明之

lì yī qiè dà zhòng tóng yī jīn sè yǔ fó bú[179] yì
力，一切大众同一金色，与佛不[179]异。"

shí sì pú sà fā xī yǒu xīn zuò rú shì yán jīn cǐ huì zhōng
时，四菩萨发希有心，作如是言："今此会中

qí sè wú yì[180] yī qiè zhū fǎ yì fù rú shì ruò wǒ cǐ yán chéng shí
其色无异，一切诸法亦复如是。若我此言诚实

wú xū shì zūn shì jiā móu ní dāng xiàn yì xiàng lìng wǒ jīn dé gòng yǎng
无虚，世尊释迦牟尼当现异相，令我今得供养

lǐ shì
礼事。"

jí shí fó yǐ lián huā bǎo shī zǐ zuò shàng shēng xū kōng gāo yī
即时，佛以莲华宝师子座上升虚空高一

[178] 丽本：踊；永乐北藏本及龙藏本：涌
[179] 丽本：无；永乐北藏本及龙藏本：不
[180] 丽本：众会；永乐北藏本及龙藏本：会中

duō luó shù yú shì sì pú sà tóu miàn lǐ fó zú zuò rú shì yán
多罗树。于是四菩萨头面礼佛足，作如是言：

rú lái zhì huì bù kě sī yì wǎngmíng pú sà fú dé běnyuàn yì bù
“如来智慧不可思议，网明菩萨福德本愿亦不

kě sī yì néngfàng rú shì wú liànggуāngmíng
可思议，能放如是无量光明。”

ěr shí fó gàowǎngmíng pú sà yán shànnán zǐ rǔ jīn yǐ
尔时，佛告网明菩萨言：“善男子，汝今已

zuò fó shì lìng wú liàngzhòngshēngzhù yú fó dào kě shèguāngmíng
作佛事，令无量众生住于佛道，可摄光明。”

yú shì wǎngmíng pú sà[181] jí shòu fó jiào huánshèguāngmíng shèguāng
于是网明菩萨[181]即受佛教，还摄光明。摄光

míng yǐ cǐ zhū dà zhòngwēi yí sè xiànghuán fù rú gù jiàn fó zuòběn
明已，此诸大众威仪色相还复如故，见佛坐本

shī zǐ zuòshàng
师子座上。

ěr shí zhǎnglǎo dà jiā shè bó fó yán shì zūn cǐ sì pú
尔时，长老大迦叶白佛言：“世尊！此四菩

sà cóng hé suǒ lái
萨从何所来？”

sì pú sà yán wǒ děngcóng xià fāng shì jiè lái
四菩萨言：“我等从下方世界来。”

dà jiā shè[182] yán qí guó hé míng fó hào hé děng
大迦叶[182]言：“其国何名？佛号何等？”

sì pú sà yán guómíngxiànzhūbǎozhuāngyán fó hào yī bǎo
四菩萨言：“国名现诸宝庄严，佛号一宝

gài jīn xiàn zài[183] shuō fǎ
盖，今现在[183]说法。”

dà jiā shèyán qí fó guó tǔ qù cǐ jǐ hé
大迦叶言：“其佛国土去此几何？”

sì pú sà yán fó zì zhī zhī
四菩萨言：“佛自知之。”

dà jiā shèyán rǔ děng hé gù lái cǐ
大迦叶言：“汝等何故来此？”

---

[181] 丽本：网明；永乐北藏本及龙藏本：网明菩萨
[182] 丽本：迦叶；永乐北藏本及龙藏本：大迦叶
[183] 丽本：现；永乐北藏本及龙藏本：现在

sì pú sà yán shì wǎngmíng pú sà guāngmíngzhào bǐ wǒ
四菩萨言：“是网明菩萨光明照彼，我
děng yù zhī jí wén shì jiā móu ní fó míng jí wǎngmíng pú sà shì
等遇之，即闻释迦牟尼佛名及网明菩萨，是
gù wǒ děng jīn lái jiàn fó bìngwǎngmíngshàng rén
故我等今来见佛并网明上人。”

jiā shè bó fó yán shì zūn yī bǎo gài fó xiàn zhū bǎozhuāng
迦叶[184]白佛言：“世尊！一宝盖佛现诸宝庄
yán shì jiè qù cǐ jǐ hé
严世界，去此几何？”

fó yán qù cǐ qī shí èr héng hé shā fó tǔ
佛言：“去此七十二恒河沙佛土。”

dà jiā shè yán shì zūn shì sì pú sà cóng bǐ fā lái jǐ
大迦叶言：“世尊！是四菩萨从彼发来，几
shí zhì cǐ
时至此？”

fó yán rú yī niànqǐng yú bǐ bú xiàn hū rán ér zhì
佛言：“如一念顷，于彼不现忽然而至。”

dà jiā shè yán shì zūn cǐ zhū pú sà guāngmíngyuǎnzhào
大迦叶言：“世尊！此诸菩萨光明远照，
shéntōng sù jí shènwéi xī yǒu jīn wǎngmíng pú sà guāngmíngyuǎn
神通速疾甚为希有！今[185]网明菩萨光明远
zhào shì sì pú sà fā lái sù jí
照，是四菩萨发来速疾。”

fó yán jiā shè rú rǔ suǒshuō pú sà mó hē sà suǒxíng bù
佛言迦叶：“如汝所说，菩萨摩诃萨所行不
kě sī yì yī qiè shēngwén pì zhī fó suǒ bù néng jí
可思议，一切声闻、辟支佛所不能及。”

ěr shí zhǎng lǎo dà jiā shè wèiwǎngmíng pú sà yán shànnán
尔时，长老大迦叶谓网明菩萨言：“善男
zǐ rǔ xiànguāngmíngzhào cǐ dà huì jiē zuò jīn sè yǐ hé yīn
子，汝现光明照此大会，皆作金色，以何因
yuán
缘？”

[184] 丽本：大迦叶；永乐北藏本及龙藏本：迦叶
[185] 丽本：今是；永乐北藏本及龙藏本：今

wǎngmíngyán zhǎnglǎo dà jiā shè kě wèn shì zūn dāngwèi
网明言：“长老大迦叶！可问世尊，当为
rǔ shuō
汝说！”

jí shí dà jiā shè yǐ cǐ bó fó
即时，大迦叶以此白佛。

fó yán jiā shè shì wǎngmíng pú sà chéng fó shí qí huì
佛言：“迦叶，是网明菩萨成佛时，其会
dà zhòngtóng yī jīn sè xiángòng xìn yào yī qiè zhì huì qí fó guó tǔ
大众同一金色，咸共信乐一切智慧。其佛国土
nǎi zhì wú shēngwén pì zhī fó míng wéiyǒuqīngjìng zhū pú sà mó hē
乃至无声闻、辟支佛名，唯有清净诸菩萨摩诃
sà huì
萨会。”

dà jiā shè bó fó yán shì zūn shēng bǐ pú sà dāng zhī rú fó
大迦叶白佛言：“世尊！生彼菩萨当知如佛
děng wú yǒu yì
等无有异[186]。”

fó yán rú rǔ suǒshuō shēng bǐ pú sà dāng zhī rú fó
佛言：“如汝所说，生彼菩萨当知如佛。”

yú shì huì zhōng sì wàn sì qiān rén jiē fā ē nòuduō luó sān
于是，会中四万四千人皆发阿耨多罗三
miǎosān pú tí xīn yǐ yuànshēng bǐ guó bó fó yán shì zūn
藐三菩提心已，愿生彼国，白佛言：“世尊！
ruòwǎng míng pú sà dé chéng fó shí wǒ děngdāng shēng qí guó
若网[187]明菩萨得成佛时，我等当[188]生其国！”

ěr shí zhǎnglǎo dà jiā shè bó fó yán shì zūn wǎngmíng
[189]尔时，长老大迦叶白佛言：“世尊！网明
pú sà jǐ shí dāng dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
菩萨几时当得阿耨多罗三藐三菩提？”

fó yán jiā shè rǔ zì wènwǎngmíng
佛言：“迦叶！汝自问网明。”

yú shì jiā shèwènwǎngmíng pú sà yán shànnán zǐ rén
于是，迦叶问网明菩萨言：“善男子，仁

186 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：佛等无有异
187 丽本：网；永乐北藏本及龙藏本：世尊！若网
188 丽本：愿；永乐北藏本及龙藏本：当
189 丽本此处分品，问谈品第六（丹无此品名），永乐北藏本及龙藏本不分品

zhě jǐ shí dāng dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
者几时当得阿耨多罗三藐三菩提？”

wǎngmíngyán dà jiā shè ruò yǒuwènhuànsuǒhuàrén rǔ
网明言：“大迦叶！若有问幻所化人：‘汝

jǐ shí dāng dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì huànrén dāng
几时当得阿耨多罗三藐三菩提？’是幻人当

yún hé dá
云何答？”

dà jiā shèyán shànnán zǐ huànsuǒhuàrén wú jué dìngxiàng
大迦叶言：“善男子，幻所化人无决定相，

dāng hé suǒ dá
当何所答？”

wǎngmíngyán dà jiā shè yī qiè zhū fǎ yì rú huànsuǒhuàrén
网明言：“大迦叶！一切诸法亦如幻所化人，

wú jué dìngxiàng shéi kě wènyán rǔ jǐ shí dāngchéng ē nòuduō luó
无决定相，谁可问言：‘汝几时当成阿耨多罗

sānmiǎosān pú tí
三藐三菩提？’”

dà jiā shèyán shànnán zǐ huànsuǒhuàrén lí yú zì xiàng
大迦叶言：“善男子，幻所化人离于自相，

wú yì wú bié wú suǒ zhì yuàn rǔ yì rú shì yé ruò rú shì zhě
无异、无别、无所志愿。汝亦如是耶？若如是者，

rǔ yún hé néng lì yì wú liàngzhòngshēng
汝云何能利益无量众生？”

wǎngmíngyán ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jí shì yī qiè
网明言：“阿耨多罗三藐三菩提即是一切

zhòngshēngxìng yī qiè zhòngshēngxìng jí shì huànxìng huànxìng jí shì
众生性，一切众生性即是幻性，幻性即是

yī qiè fǎ xìng yú shì fǎ zhōng wǒ bú jiànyǒu lì bú jiàn wú lì
一切法性。于是法中，我不见有利、不见无利。”

dà jiā shèyán shànnán zǐ rǔ jīn bú lìngzhòngshēngzhù pú
大迦叶言：“善男子，汝今不令众生住菩

tí yé
提耶？”

wǎngmíngyán zhū fó pú tí yǒuzhùxiàng yé
网明言：“诸佛菩提有住相耶？”

dà jiā shèyán wú yě
大迦叶言：“无也！”

wǎngmíngyán shì gù wǒ bú lìng zhòngshēng zhù yú pú tí
网 明 言：“是故我[190]不令 众 生 住于菩提，
yì bù lìng zhù shēngwén pì zhī fó dào
亦不令住 声 闻、辟支佛道。”

dà jiā shè yán shànnán zǐ rǔ jīn yù qù hé suǒ
大迦叶言：“善 男子，汝今欲趣何所？”

wǎngmíngyán wǒ suǒ qù rú rú qù
网 明 言：“我所趣，如如趣。”

dà jiā shè yán rú wú suǒ qù yì wú yǒuzhuǎn
大迦叶言：“如无所趣，亦无有 转 。”

wǎngmíngyán rú rú wú qù wú zhuǎn yī qiè fǎ zhù rú
网 明 言：“如如，无趣无 转 ，一切法住如
xiàng gù wǒ wú qù wú zhuǎn
相故，我[191]无趣无 转 。”

dà jiā shè yán ruò wú qù wú zhuǎn rǔ yún hé jiàohuàzhòng
大迦叶言：“若无趣无 转 ，汝云何教化 众
shēng
生？”

wǎngmíngyán ruò rén fā yuàn zé shì bù néngjiàohuàzhòng
网 明 言：“若人发 愿，则是不 能 教化 众
shēng ruò rén yú fǎ yǒuzhuǎn shì yì bù néngjiàohuàzhòngshēng
生；若人于法有 转 ，是亦不 能 教化 众 生 。”

dà jiā shè yán shànnán zǐ rǔ bù zhuǎnzhòngshēngshēng sǐ
大迦叶言：“善 男子，汝不 转 众 生 生 死
yé
耶？”

wǎngmíngyán wǒ shàng bù dé shēng sǐ hé kuàng yú shēng sǐ
网 明 言：“我 尚 不得 生 死，何 况 于 生 死
zhōng ér zhuǎnzhòngshēng
中 而 转 众 生？”

dà jiā shè yán rǔ bú lìng zhòngshēng dé niè pán yé
大迦叶言：“汝不令 众 生 得涅槃耶？”

wǎngmíngyán wǒ shàng bú jiàn niè pán hé kuàngjiàohuàzhòng
网 明 言：“我 尚 不见涅槃，何 况 教化 众

[190] 丽本：我今；永乐北藏本及龙藏本：我
[191] 丽本：我亦；永乐北藏本及龙藏本：我

shēng lìng zhù niè pán
生 令住涅槃？”

dà jiā shè yán shànnán zǐ ruò rǔ bù dé shēng sǐ bú jiàn
大迦叶言：“善 男子，若汝不得 生 死、不见

niè pán hé gù jīn wèi wú liàng zhòng shēng xíng yú pú tí cǐ qǐ bú wèi
涅槃，何故今为无 量 众 生 行于菩提，此岂不为

miè dù zhòng shēng yé
灭度 众 生 耶？”

wǎng míng yán ruò pú sà dé shēng sǐ fēn bié niè pán yīn zhòng
网 明 言：“若菩萨得 生 死分别涅槃，因 众

shēng xíng[192] pú tí cǐ zé bù yīng shuō wéi pú sà
生 行菩提，此则不应 说 为菩萨。”

dà jiā shè yán shànnán zǐ rǔ jīn yú hé chù xíng
大迦叶言：“善 男子，汝今于何处行？”

wǎng míng yán wǒ fēi shēng sǐ zhōng xíng fēi niè pán zhōng xíng
网 明 言：“我非 生 死 中 行，非涅槃 中 行，

yì bù yǐ zhòng shēng xiàng xíng dà jiā shè rú rǔ suǒ wèn rǔ hé chù
亦不以 众 生 相 行。大迦叶！如汝所问‘汝何处

xíng zhě rú fó suǒ huà rén xíng chù wú yú bǐ xíng
行’者，如佛所化人行处，吾于彼行。”

dà jiā shè yán fó suǒ huà rén wú yǒu xíng chù
大迦叶言：“佛所化人无有行处。”

wǎng míng yán dāng zhī yī qiè zhòng shēng suǒ xíng yì rú shì
网 明 言：“当 知一切 众 生 所行亦如是

xiàng
相。”

dà jiā shè yán fó suǒ huà rén wú tān wú huì wú chī ruò
大迦叶言：“佛所化人无贪、无恚、无痴，若

yī qiè zhòng shēng suǒ xíng rú shì xiàng zhě zhòng shēng tān huì chī cóng
一切 众 生 所行如是 相 者，众 生 贪、恚、痴 从

hé suǒ qǐ
何所起？”

wǎng míng yán wǒ jīn wèn rǔ suí yì dá wǒ dà jiā shè
网 明 言：“我今问汝，随意答我。大迦叶！

rǔ jīn nìng yǒu tān huì chī fǒu
汝今宁有贪恚痴不？”

[192] 丽本：行于；永乐北藏本及龙藏本：行

dá yán wú yě
答言：“无[193]也。”

wǎngmíngyán shì tān huì chī jìn miè yé
网明言：“是贪、恚、痴尽灭耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

wǎngmíngyán ruò dà jiā shè jīn wú tān huì chī yì bú
网明言：“若大迦叶今无贪、恚、痴，亦不
jìn miè zhě rǔ zhì tān chēn chī yú hé suǒ yé
尽灭者，汝置贪、瞋[194]、痴于何所耶？”

dá yán shànnán zǐ fán fū cóngdiāndǎo qǐ wàngxiǎng fēn bié
答言：“善男子，凡夫从颠倒起妄想分别，
shēng tān huì chī ěr xiánshèng fǎ zhōngshàn zhī diāndǎo shí xìng gù
生贪、恚、痴耳。贤圣法中善知颠倒实性故，
wú wàngxiǎng fēn bié shì yǐ wú tān huì chī
无妄想分别，是以无贪、恚、痴。”

dà jiā shè yú rǔ yì yún hé ruò fǎ cóng diāndǎo qǐ
“大迦叶！于汝意云何？若法从颠倒起，
shì fǎ wéi shí wéi xū wàng yé
是法为实？为虚妄耶？”

dá yán shì fǎ xū wàng fēi shì shí yě
答言：“是法虚妄，非是实也。”

wǎngmíngyán ruò fǎ fēi shí kě lìng shí yé
网明言：“若法非实，可令实耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

wǎngmíngyán ruò fǎ fēi shí rén zhě yù yú shì zhōng dé tān
网明言：“若法非实，仁者欲于是中得贪、
huì chī yé
恚、痴耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

wǎngmíngyán ruò rán hé zhě shì tān huì chī néngnǎozhòng
网明言：“若然，何者[195]是贪恚痴能恼众

[193] 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：无
[194] 丽本：恚；永乐北藏本及龙藏本：瞋
[195] 丽本：所；永乐北藏本及龙藏本：者

shēngzhě
生者？”

dá yán shànnán zǐ ruò ěr zhě[196]， yī qiè[197] cóngběn yǐ
答言：“善男子，若尔者，一切从本已

lái lí tān huì chī xiàng
来离贪、恚、痴相。”

wǎngmíngyán yǐ shì gù wǒ shuō yī qiè fǎ xiàng rú fó suǒ
网明言：“以是故，我说一切法相如佛所

huà
化。”

shuō shì fǎ shí sì wàn sì qiān pú sà dé róu shùn fǎ rěn
说是法时，四万四千菩萨得柔顺法忍。

pú sà shòu jì pǐn dì shí
菩萨受记品第十[198]

ěr shí zhǎng lǎo dà jiā shè bó fó yán shì zūn ruò wǎngmíng
尔时，长老大迦叶白佛言：“世尊！若网明

pú sà suǒ jiàn zhòngshēng bù yīng fù wèi duò sān è dào ruò wénwǎng
菩萨所见，众生不应复畏堕三恶道；若闻网

míngsuǒshuō fǎ zhě mó bù dé biàn ruò wéiwǎngmíngsuǒ jiàohuàzhě
明所说法者，魔不得便；若为网明所教化者，

bú wèi duòshēngwén pì zhī fó dào shì zūn yuànshuōwǎngmínggōng
不畏堕声闻、辟支佛道。世尊！愿说网明功

dé zhuāngyánguó tǔ
德庄严国土。”

fó yán jiā shè shì wǎngmíng pú sà zài zài guó tǔ yóuxíng zhī
佛言：“迦叶，是网明菩萨在在国土游行之

chù lì yì wú liàngzhòngshēng jiā shè rǔ jiànwǎngmíngsuǒfàngguāng
处，利益无量众生。迦叶，汝见网明所放光

míng fǒu
明不？”

dá yán yǐ jiàn
答言：“已见。”

---

196 丽本：尔；永乐北藏本及龙藏本：尔者

197 丽本：一切法；永乐北藏本及龙藏本：一切

198 丽本：不分品，注曰：丹有菩萨授记品第十二十五幅梵天上有萨婆若品第十一；永乐北藏本及龙藏本：菩萨受记品第十

fó yán ruò sān qiān dà qiān shì jiè mǎnzhōng jiè zǐ shàng kě
佛言：“若三千大千世界满 中 芥子 尚 可
suàn shǔ jīn wǎngmíngguāngmíng lìng zhūzhòngshēngzhù pú tí zhě bù kě
算数，今 网 明 光 明令诸 众 生 住菩提者不可
shǔ yě jiā shè shì wǎngmíng pú sà suǒfàngguāngmíngráo yì shàng ěr
数也。迦叶，是 网 明菩萨所放 光 明饶益 尚 尔，
hé kuàngshuō fǎ rǔ jīn dì tīng wǒ dāng cū lüè shuō qí gōng dé
何 况 说法？ 汝今谛听！ 我 当 粗略说其功德。
jiā shè shì wǎngmíng pú sà guò qī bǎi liù shí wàn ē sēng qí
“迦叶，是 网 明菩萨过七百六十万阿僧祇
jié dāng dé zuò fó hào pǔ guāng zì zài wáng rú lái yīnggòng zhèng
劫 当 得作佛，号普 光 自在 王 如来、应 供、正
biàn zhī shì jiè yuē jí miàogōng dé qí fó qù pú tí shù shí guó
遍知，世界曰[199]集 妙 功 德。其佛趣菩提树时，国
zhōngzhū mó mó mín xī jiē zhèngdìng yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
中 诸魔、魔民悉皆 正 定于阿耨多罗三 藐 三菩
tí qí fó guó tǔ yǐ zhēnzhān tánbǎowéi dì dì píng rú zhǎng
提。其佛国土，以真 梅 檀宝为地，地平如 掌，
róu ruǎn xì huá rú jiā líng qié yī chùchù jiē yǐ zhòngbǎozhuāng
柔软[200]细滑，如加[201]陵伽衣，处处皆以 众 宝 庄
yán wú sān è dào yì wú bā nán qí guóguǎngcháng jiē yǐ miào
严，无三恶道亦无八难。其国 广 长，皆以妙
bǎo lián huā sè xiāng qiě hǎo yǐ wéi jiào shì pǔ guāng zì zài wáng
宝莲华色 香 且[202]好以为校[203]饰。普 光 自在 王
rú lái yǒu wú liàng pú sà sēng shàn xiū wú liàng fǎ mén dé wú liàng zì
如来有无量菩萨僧，善修无量法门，得无量自
zài shéntōng jiē yǐ guāngmíngzhuāngyán qí shēn dé zhū tuó luó ní
在神通，皆以光 明 庄 严其身；得诸陀罗尼
zàng wú liàng biàn cái shànnéngshuō fǎ guāngmíngshén lì jiē xī tōng
藏无量[204]辩才，善 能 说法；光 明 神力皆悉通
dá néng pò mó yuàn cán kuì niàn huì zhū miàogōng dé yǐ xiū qí xīn
达，能破魔 怨；惭愧念慧，诸妙 功 德以修其心。

199 丽本：名曰；永乐北藏本及龙藏本：曰
200 丽本：濡；永乐北藏本及龙藏本：软
201 丽本：迦；永乐北藏本及龙藏本：加
202 丽本：妙；永乐北藏本及龙藏本：且
203 丽本：挍；永乐北藏本及龙藏本：校
204 丽本：碍；永乐北藏本及龙藏本：量

bǐ fó guó tǔ wú yǒu nǚ rén qí zhū pú sà jiē yú bǎo lián huā zhōng jié
彼佛国土无有女人，其诸菩萨皆于宝莲华中结

jiā fū zuò zì rán huà shēng yǐ chán lè wéi shí zhū suǒ xū wù
跏[205]趺坐，自然化生，以禅乐为食。诸所须物，

jīng xíng zhī chù fáng shè chuáng tà yuán lín yù chí yìng niàn
经行之处、房舍、床榻、园林、浴池，应念

jí zhì
即至。

jiā shè shì pǔ guāng zì zài wáng rú lái bù yǐ wén zì shuō
“迦叶，是普光自在王如来不以文字说

fǎ dàn fàng guāng míng zhào zhū pú sà jí dé wú shēng fǎ rěn
法，但放光明照诸菩萨，即得[206]无生法忍；

qí fó guāng míng fù zhào shí fāng tōng dá wú ài lìng zhū zhòng shēng dé
其佛光明复照十方通达无碍，令诸众生得

lí fán nǎo yòu qí guāng míng cháng chū sān shí èr zhǒng qīng jìng fǎ yīn
离烦恼。又其光明常出三十二种清净法音。

hé děng sān shí èr suǒ wèi zhū fǎ kōng wú zhòng shēng jiàn gù zhū
何等三十二？所谓诸法空，无众生见故；诸

fǎ wú xiàng lí fēn bié gù zhū fǎ wú zuò chū sān jiè gù zhū fǎ
法无相，离分别故；诸法无作，出三界故；诸法

lí yù xìng jì miè gù zhū fǎ lí chēn wú yǒu ài gù zhū fǎ lí
离欲，性寂灭故；诸法离瞋，无有碍故；诸法离

chī wú àn míng gù zhū fǎ wú suǒ cóng lái běn wú shēng gù zhū
痴，无暗冥故；诸法无所从来，本无生故；诸

fǎ wú suǒ qù wú suǒ zhì gù zhū fǎ bú zhù wú suǒ yī gù zhū
法无所去，无所至故；诸法不住，无所依故；诸

fǎ guò sān shì qù lái xiàn zài wú suǒ yǒu gù zhū fǎ wú yì
法过三世，去、来、现在无所有故；诸法无异，

qí xìng yī gù zhū fǎ bù shēng lí yú bào gù zhū fǎ wú yè
其性一故；诸法不生，离于报故；诸法无业，

yè bào zuò zhě bù kě dé gù zhū fǎ bú zuò wú suǒ qǐ gù zhū fǎ
业报作者不可得故；诸法不作，无所起故；诸法

wú qǐ wú wéi xìng gù zhū fǎ wú wéi lí shēng miè gù zhū fǎ zhēn
无起，无为性故；诸法无为，离生灭故；诸法真，

[205] 丽本：加；永乐北藏本及龙藏本：跏
[206] 丽本：光触其身，即得；永乐北藏本及龙藏本：即得

bù cóng hé hé shēng gù zhū fǎ shí yī dàomén gù zhū fǎ wú zhòng
不从和合生故；诸法实，一道门故；诸法无众

shēng zhòngshēng bù kě dé gù zhū fǎ wú wǒ dì yī yì gù zhū
生，众生不可得故；诸法无我，第一义故；诸

fǎ dùn wú suǒ zhī gù zhū fǎ shě lí zēng ài gù zhū fǎ lí fán
法钝，无所知故；诸法舍，离憎爱故；诸法离烦

nǎo wú yǒu rè gù zhū fǎ wú gòu xìng bù wū gù zhū fǎ yī xiàng
恼，无有热故；诸法无垢，性不污故；诸法一相，

lí yù jì gù zhū fǎ lí xiàng chángdìng gù zhū fǎ zhù shí jì
离欲际故；诸法离相，常定故；诸法住实际，

xìng bú huài gù zhū fǎ rú xiàng bù fēn bié gù zhū fǎ rù fǎ xìng
性不坏故；诸法如相，不分别故；诸法入法性，

biàn rù gù zhū fǎ wú yuán zhūyuán[207] bù hé gù zhū fǎ shì pú tí
遍入故；诸法无缘，诸缘[207]不合故；诸法是菩提，

rú shí jiàn gù zhū fǎ shì niè pán wú yīn yuán gù jiā shè pǔ guāng
如实见故；诸法是涅槃，无因缘故。迦叶，普光

zì zài wáng rú lái guāngmíng chángchū rú shì qīng jìng fǎ yīn yì néng
自在王如来光明常出如是清净法音，亦能

lìng zhū pú sà shī zuò fó shì[208] qí fó guó tǔ wú yǒu mó shì fó shòu
令诸菩萨施作佛事。其佛国土无有魔事，佛寿

wú liàng ē sēng qí jié
无量阿僧祇劫。”

dà jiā shè bó fó yán ruò rén yù dé qīng jìng fó tǔ zhě yīng
大迦叶白佛言：“若人欲得清净佛土者，应

qǔ rú wǎngmíng pú sà suǒ xiū gōng dé jù zú qīng jìng guó tǔ
取如网明菩萨所修功德，具足清净国土。”

rú shì jiā shè wǎngmíng[209] pú sà yú zhū wú liàng ē sēng
“如是，迦叶，网明菩萨于诸无量阿僧

qí fó suǒ suí suǒ yuàn xiū[210] gōng dé jù zú gù
祇佛所，随所愿修，功德具足故。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèi wǎngmíng pú sà rén zhě yǐ dé cóng
尔时，思益梵天谓网明菩萨：“仁者已得从

fó shòu jì
佛受记！”

---

207 丽本：缘；永乐北藏本及龙藏本：诸缘

208 丽本：能；永乐北藏本及龙藏本：亦能

209 丽本：是网明；永乐北藏本及龙藏本：网明

210 丽本：随愿修行；永乐北藏本及龙藏本：随所愿修

wǎngmíngyán yī qiè zhòngshēng jiē cóng fó shòu jì
网明言：“一切众生皆从佛受记。”

fàn tiānyán yú hé shì zhōng ér dé shòu jì
梵天言：“于何事中而得受记？”

wǎngmíngyán suí yè shòubào ér dé shòu jì
网明言：“随业受报而得受记。”

fàn tiānyán rǔ zuò hé yè ér dé shòu jì
梵天言：“汝作何业而得受记？”

wǎngmíngyán ruò yè fēi shēnzuò fēi kǒuzuò fēi yì zuò
网明言：“若业非身作、非口作、非意作，是业可得示不？”

fàn tiānyán bù kě shì yě
梵天言：“不可示也。”

wǎngmíngyán pú tí shì qǐ zuòxiàng yé
网明言：“菩提是起作相耶？”

fàn tiānyán fú yě hé yǐ gù pú tí shì wú wéi fēi qǐ zuòxiàng
梵天言：“不也。何以故？菩提是无为，非起作相[211]。”

wǎngmíngyán kě yǐ qǐ zuòxiàng dé wú wéi pú tí fǒu
网明言：“可以起作相得无为菩提不？”

fàn tiānyán fú yě
梵天言：“不也。”

fàn tiān shì gù dāng zhī ruò wú yè wú yè bào wú zhū xíng wú qǐ zhūxíng shì míng pú tí rú pú tí xìng dé yì rú shì；rú dé xìng shòu jì yì rú shì bù kě yǐ qǐ zuò fǎ ér dé shòu jì”

“梵天，是故当知，若无业、无业报，无诸行、无起诸行，是名菩提；如菩提性，得亦如是；如得性，受记亦如是，不可以起作法而得受记。”

fàn tiānyán shànnán zǐ rǔ bù xíng liù bō luó mì rán hòu dé shòu jì yé
梵天言：“善男子，汝不行六波罗蜜，然后得受记耶？”

wǎngmíngyán rú rǔ suǒshuō pú sà xíng liù bō luó mì ér dé
网明言：“如汝所说，菩萨行六波罗蜜而得

[211] 丽本：相故；永乐北藏本及龙藏本：相

shòu jì fàn tiān ruò pú sà shě yī qiè fán nǎo míng wéi tán bō luó mì
受记。梵天，若菩萨舍一切烦恼，名为檀波罗蜜。

yú zhū fǎ wú suǒ qǐ míng wéi shī luó bō luó mì yú zhū fǎ wú suǒ
于诸法无所起，名为尸罗波罗蜜。于诸法无所

shāng míng wéi chàn tí bō luó mì yú zhū fǎ lí xiàng míng wéi pí
伤，名为羼提波罗蜜。于诸法离相，名为毗

lí yē bō luó mì yú zhū fǎ wú suǒ zhù míng wéi chán bō luó mì
梨耶波罗蜜。于诸法无所住，名为禅波罗蜜。

yú zhū fǎ wú xì lùn míng wéi bō rě bō luó mì fàn tiān pú sà rú
于诸法无戏论，名为般若波罗蜜。梵天，菩萨如

shì xíng liù bō luó mì yú hé chù xíng
是行六波罗蜜，于何处行？”

fàn tiān yán wú chù xíng yě suǒ yǐ zhě hé fán yǒu suǒ[212] xíng
梵天言：“无处行也。所以者何？凡有所[212]行

jiē shì bù xíng ruò xíng jí shì bù xíng ruò bù xíng jí shì xíng
皆是不行；若行即是不行，若不行即是行。”

fàn tiān yǐ shì gù dāng zhī wú suǒ xíng shì pú tí rú rǔ
“梵天，以是故，当知无所行是菩提。如汝

suǒ wèn rǔ dé shòu pú tí jì zhě rú rú fǎ xìng dé shòu jì wǒ
所问‘汝得受菩提记’者，如如法性得受记，我

suǒ shòu jì yì rú shì
所受记亦如是。”

fàn tiān yán shàn nán zǐ rú rú fǎ xìng wú shòu jì
梵天言：“善男子，如如法性无受记。”

wǎng míng yán zhū pú sà shòu jì xiàng jiē yì rú shì rú rú
网明言：“诸菩萨受记相皆亦如是，如如

fǎ xìng
[213]法性。”

ěr shí sī yì fàn tiān bó fó yán shì zūn pú sà yǐ hé xíng
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！菩萨以何行，

zhū fó shòu ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí jì
诸佛授阿耨多罗三藐三菩提记？”

fó yán ruò pú sà bù xíng shēng fǎ bù xíng miè fǎ bù xíng
佛言：“若菩萨不行生法、不行灭法，不行

[212] 丽本：所有；永乐北藏本及龙藏本：有所
[213] 丽本：如如如；永乐北藏本及龙藏本：如如

shàn bù xíng bú shàn bù xíng shì jiān bù xíngchū shì jiān bù xíngyǒu
善、不行不善，不行世间、不行出世间，不行有

zuì fǎ bù xíng wú zuì fǎ bù xíngyǒu lòu fǎ bù xíng wú lòu fǎ
罪法、不行无罪法，不行有漏法、不行无漏法，

bù xíngyǒu wéi fǎ bù xíng wú wéi fǎ bù xíng xiū dào bù xíngchúduàn
不行有为法、不行无为法，不行修道、不行除断，

bù xíngshēng sǐ bù xíng niè pán bù xíngjiàn fǎ bù xíngwén fǎ
不行生死、不行涅槃，不行见法、不行闻法、

bù xíng jué fǎ bù xíng zhī fǎ bù xíng shī bù xíngshě bù xíng jiè
不行觉法、不行知法，不行施、不行舍、不行戒、

bù xíng fù bù xíngrěn bù xíngshàn bù xíng fā bù xíngjīng jìn
不行覆、不行忍、不行善、不行发、不行精进、

bù xíngchán bù xíngsānmèi bù xíng huì bù xíngxíng bù xíng zhī
不行禅、不行三昧、不行慧、不行行、不行知、

bù xíng dé fàntiān ruò pú sà rú shì xíngzhě zhū fó zé shòu ē nòu
不行得。梵天，若菩萨如是行者，诸佛则授阿耨

duō luó sānmiǎosān pú tí jì suǒ yǐ zhě hé zhū suǒyǒuxíng jiē
多罗三藐三菩提记。所以者何？诸所有行[214]皆

yǒusuǒ shì wú suǒ shì shì pú tí zhū suǒyǒuxíng jiē shì fēn bié wú
有所是，无所是是菩提；诸所有行皆是分别，无

fēn bié shì pú tí zhū suǒyǒuxíng jiē shì qǐ zuò wú qǐ zuò shì pú tí
分别是菩提。诸所有行皆是起作，无起作是菩提。

zhū suǒyǒuxíng jiē shì xì lùn wú xì lùn shì pú tí shì gù dāng zhī
诸所有行皆是戏论，无戏论是菩提。是故当知，

ruò pú sà guòzhū suǒxíng zé dé shòu jì
若菩萨过诸所行则得受记。”

wěirán shì zūn shòu jì zhěyǒu hé yì
“唯然世尊！受记者有何义？”

fó yán lí zhū fǎ èr xiàng gù shì shòu jì yì bù fēn bié
佛言：“离诸法二相故[215]是受记义，不分别

shēngmiè shì[216] shòu jì yì lí shēn kǒu yì yè xiàng shì shòu jì yì
生灭是受记义，离身、口、意业相是受记义。

---

214 丽本：诸所有行皆是取相，无相、无分别则是菩提；永乐北藏本及龙藏本：诸所有行

215 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：相故

216 丽本：道是；永乐北藏本及龙藏本：是

fàn tiān wǒ niànguò qù yǒu jié míngshàn jiàn wǒ yú cǐ jié gòngyǎng
梵天，我念过去有劫名善[217]见，我于此劫供养
qī shí èr nà yóu tā fó shì zhū rú lái bú jiànshòu jì yòuguò shì jié
七十二那由他佛，是诸如来不见授记。又过是劫，
jié míngshànhuà wǒ yú cǐ jié gòngyǎng èr shí èr yì zhū fó shì
劫名善化，我于此劫供养二十二亿诸佛[218]，是
zhū rú lái yì bú jiànshòu jì yòuguò shì jié jié míngfàn tàn wǒ yú
诸如来亦不见授记。又过是劫，劫名梵叹，我于
cǐ jié gòngyǎngwàn bā qiān fó shì zhū rú lái yì bú jiànshòu jì yòu
此劫供养万八千佛，是诸如来亦不见授记。又
guò shì jié jié míng wú jiù wǒ yú cǐ jié gòngyǎngsānwàn èr qiān fó
过是劫，劫名无咎，我于此劫供养三万二千佛，
shì zhū rú lái yì bú jiànshòu jì yòuguò shì jié jié míngzhuāngyán
是诸如来亦不见授记。又过是劫，劫名 庄 严，
wǒ yú cǐ jié gòngyǎng sì bǎi sì shí wàn fó wǒ jiē yǐ yī qiè gòng
我于此劫供养四百四十万佛，我皆以一切供
yǎng zhī jù ér gòngyǎng zhī shì zhū rú lái yì bú jiànshòu jì fàn tiān
养之具而供养之，是诸如来亦不见授记。梵天，
wǒ yú wǎng xī gòngyǎngzhū fó gōng jìng zūn zhòng zàn tàn jìng
我于往昔供养诸佛，恭敬、尊重、赞叹，净
xiū fànhèng yī qiè bù shī yī qiè chí jiè jí xíng tóu tuó lí yú chēn
修梵行，一切布施、一切持戒及行头陀，离于瞋
huì rěn rǔ cí xīn rú suǒshuōxíng qín xiū jīng jìn yī qiè suǒwén jiē
恚，忍辱慈心，如所说行勤修精进，一切所闻皆
néngshòu chí dú chǔyuǎn lí rù zhūchándìng suí suǒwén huì dú sòng
能受持，独处远离入诸禅定，随所闻慧读[219]诵
sī wèn shì zhū rú lái yì bú jiànshòu jì hé yǐ gù yī zhǐ suǒxíng
思问，是诸如来亦不见授记。何以故？依止所行
gù yǐ shì dāng zhī ruò zhū pú sà chūguò yī qiè zhūxíng zé dé shòu
故。以是当知，若诸菩萨出过一切诸行则得受
jì wǒ ruò yǐ yī jié ruòjiǎn yī jié shuō shì zhū fó mínghào bù kě
记。我若以一劫、若减一劫，说是诸佛名号不可
dé jìn
得尽。

[217] 丽本：憙；永乐北藏本及龙藏本：善
[218] 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：诸佛
[219] 丽本：赞；永乐北藏本及龙藏本：

fàn tiān wǒ yú shì hòu jiàn rán dēng fó jí dé wú shēng fǎ
“梵天，我于是后见燃灯佛，即得无生法
rěn fó shí shòu wǒ jì yán rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì
忍。佛时授我记言：‘汝于来世当得作佛，号释
jiā móu ní rú lái yīnggòng zhèngbiàn zhī wǒ ěr shí chūguò yī
迦牟尼如来、应供、正遍知。’我尔时出过一
qiè zhū xíng jù zú liù bō luó mì suǒ yǐ zhě hé ruò pú sà néng shě
切诸行，具足六波罗蜜。所以者何？若菩萨能舍
zhū xiàng míngwéi tán bō luó mì néngmiè zhū shòu[220] chí míngwéi shī
诸相，名为檀波罗蜜；能灭诸受[220]持，名为尸
luó bō luó mì bù wéi liù chén suǒ shāng míngwéi chàn tí bō luó mì
罗波罗蜜；不为六尘所伤，名为羼提波罗蜜；
lí zhū suǒ xíng míngwéi pí lí yē bō luó mì bú yì niàn yī qiè fǎ
离诸所行，名为毗梨耶波罗蜜；不忆念一切法，
míngwéi chán bō luó mì néng rěn zhū fǎ wú shēngxìng míngwéi bō rě
名为禅波罗蜜；能忍诸法无生性，名为般若
bō luó mì wǒ yú rán dēng fó suǒ jù zú rú shì liù bō luó mì
波罗蜜。我于燃灯佛所，具足如是六波罗蜜。

sà pó rě pǐn dì shí yī
萨婆若品第十一[221]

fàn tiān wǒ cóngchū fā pú tí xīn yǐ lái suǒ zuò bù shī yú
“梵天，我从初发菩提心已来所作布施，于
cǐ wǔ huā bù shī bǎi fēn bù jí yī bǎi qiān fēn bǎi qiānwàn yì fēn
此五华布施，百分不及一，百千分、百千万亿分，
nǎi zhì suàn shǔ pì yù suǒ bù néng jí wǒ cóngchū fā xīn yǐ lái shòu
乃至算数譬喻所不能及。我从初发心已来，受
jiè chí jiè xíng tóu tuó yú cǐ chángmiè jiè bǎi fēn bù jí yī
戒、持戒、行头陀，于此常灭戒，百分不及一，
nǎi zhì suàn shǔ pì yù suǒ bù néng jí wǒ cóngchū fā xīn yǐ lái róu hé
乃至算数譬喻所不能及。我从初发心已来柔和
rěn rǔ yú bì jìng rěn fǎ bǎi fēn bù jí yī nǎi zhì suàn shǔ pì yù
忍辱，于毕竟忍法，百分不及一，乃至算数譬喻

[220] 丽本：所受；永乐北藏本及龙藏本：受
[221] 丽本：不分品，注曰：丹有菩萨授记品第十二十五幅梵天上有萨婆若品第十一；永乐北藏本及龙藏本：菩萨受记品第十

suǒ bù néng jí wǒ cóngchū fā xīn yǐ lái fā qín jīng jìn yú[222] bù qǔ
所不能及。我从初发心已来发勤精进，于[222]不取
bù shě jīng jìn bǎi fēn bù jí yī nǎi zhì suànshǔ pì yù suǒ bù néng jí
不舍精进，百分不及一，乃至算数譬喻所不能及。
wǒ cóngchū fā xīn yǐ lái chándìng dú chǔ yú cǐ wú zhù chándìng bǎi
我从初发心已来禅定独处，于此无住禅定，百
fēn bù jí yī nǎi zhì suànshǔ pì yù suǒ bù néng jí wǒ cóngchū fā
分不及一，乃至算数譬喻所不能及。我从初发
xīn yǐ lái sī wéi chóuliàng zhì huì yú cǐ wú xì lùn zhì huì bǎi fēn bù
心已来思惟筹量智慧，于此无戏论智慧，百分不
jí yī bǎi qiān fēn bǎi qiānwàn yì fēn nǎi zhì suànshǔ pì yù suǒ bù
及一，百千分百千万亿分，乃至算数譬喻所不
néng jí fàn tiān shì gù dāng zhī wǒ ěr shí dé jù zú liù bō luó
能及。梵天，是故当知，我尔时得具足六波罗
mì
蜜。”

shì zūn yún hé míng jù zú liù bō luó mì
“世尊！云何名具足六波罗蜜？”

fàn tiān ruò bú niàn shī bù yī zhǐ jiè bù fēn bié rěn
“梵天，若不念施、不依止戒、不分别忍、
bù qǔ jīng jìn bú zhù chándìng bú èr yú huì shì míng jù zú liù
不取精进、不住禅定、不二于慧，是名具足六
bō luó mì
波罗蜜。”

yòuwèn jù zú liù bō luó mì yǐ néngmǎn zú hé fǎ
又问：“具足六波罗蜜已，能满足何法？”

fó yán jù zú liù bō luó mì yǐ néngmǎn zú sà pó rě
佛言：“具足六波罗蜜已，能满足萨婆若。”

shì zūn yún hé jù zú liù bō luó mì yǐ néngmǎn zú sà pó
“世尊！云何具足六波罗蜜已，能满足萨婆
rě
若？”

fàn tiān bù shī píngděng jí shì sà pó rě píngděng chí jiè
“梵天，布施平等即是萨婆若平等；持戒
píngděng jí shì sà pó rě píngděng rěn rǔ píngděng jí shì sà pó rě
平等即是萨婆若平等；忍辱平等即是萨婆若

[222] 丽本：于此；永乐北藏本及龙藏本：于

píngděng jīng jìn píngděng jí shì sà pó rě píngděng chándìngpíngděng
平等；精进平等即是萨婆若平等；禅定平等

jí shì sà pó rě píngděng zhì huì píngděng jí shì sà pó rě píngděng
即是萨婆若平等；智慧平等即是萨婆若平等；

yǐ shì píngděngděng yī qiè fǎ míngwéi sà pó rě yòu fàntiān
以是平等等一切法，名为萨婆若。又，梵天，

mǎn zú bù shī xiàng chí jiè xiàng rěn rǔ xiàng jīng jìn xiàng chán
满[223]足布施相、持戒相、忍辱相、精进相、禅

dìngxiàng zhì huì xiàng shì míng sà pó rě fàntiān rú shì mǎn
定相、智慧相，是名萨婆若。梵天，如是满[224]

zú liù bō luó mì néngmǎn zú sà pó rě
足六波罗蜜能满足萨婆若。”

shì zūn yún hé dāng zhī mǎn zú sà pó rě
“世尊！云何当知满足萨婆若？”

fàntiān ruò bú shòuyǎn bú shòu sè bú shòu ěr bú
“梵天，若不受眼、不受色、不受耳、不

shòushēng bú shòu bí bú shòuxiāng bú shòushé bú shòuwèi
受声、不受鼻、不受香、不受舌、不受味、

bú shòushēn bú shòuchù bú shòu yì bú shòu fǎ ruò bú shòu shì
不受身、不受触、不受意、不受法，若不受是

nèi wài rù míngwéimǎn zú sà pó rě wǒ dé rú shì mǎn zú sà pó
内外入[225]，名为满足萨婆若。我得如是满足萨婆

rě yú yǎn wú suǒzhuó yú sè ěr shēng bí xiāng shé
若，于眼无所著，于色、耳、声、鼻、香、舌、

wèi shēn chù yì fǎ wú suǒzhuó shì gù rú lái míngwéi wú
味、身、触、意、法无所著，是故如来名为无

ài zhī jiàn sà pó rě fàntiān sà pó rě yú fǎ wú suǒshòu hé yǐ
碍知见萨婆若。梵天，萨婆若于法无所受。何以

gù yǐ wú yòng gù wú yòng jí shì wú suǒyǒu yì wú suǒyǒu jí
故？以无用故。无用即是无所有义。无所有[226]即

shì kōng rú xū kōng yì tóng xū kōngxiàng shì sà pó rě shì gù yú
是空，如虚空义、同虚空相是萨婆若，是故于

fǎ wú suǒshòu fàntiān pì rú yī qiè suǒzuò jiē yīn xū kōng ér xū
法无所受。梵天，譬如一切所作皆因虚空，而虚

---

[223] 丽本：具；永乐北藏本及龙藏本：满
[224] 丽本：具；永乐北藏本及龙藏本：满
[225] 丽本：十二入；永乐北藏本及龙藏本：入
[226] 丽本：有义；永乐北藏本及龙藏本：有

kōng wú suǒ yī rú shì zhū zhì huì jiē cóng sà pó rě chū ér sà pó
空无所依；如是诸智慧皆从萨婆若出，而萨婆
rě wú suǒ yī
若无所依。”

fàn tiān bó fó yán shì zūn suǒshuō sà pó rě sà pó rě zhě
梵天白佛言：“世尊[227]所说萨婆若萨婆若者，
wéi hé wèi yě
为何谓也？”

fàn tiān yī qiè suǒxíng shì zhì wéizhēn zhì fēi zhūshēng
“梵天，一切所行是智为真智[228]，非诸声
wén pì zhī fó suǒ jí gù míng sà pó rě zhū yǒu suǒxíng jiē néng
闻、辟支佛所及故，名萨婆若。诸有所行皆能
chéng jiù gù míng sà pó rě néng pò yī qiè suǒniàn xì lùn gù míng
成就故，名萨婆若。能破一切所念戏论故，名
sà pó rě zhū suǒjiào chì zhū suǒfáng zhì rú cǐ zhòngshēngsuǒxíng
萨婆若。诸所教勅、诸所防制，如此众生所行
zhī fǎ jiē cóngzhōngchū gù míngwéi sà pó rě dé zhūshèng zhì
之法，皆从中出故，名为[229]萨婆若。得诸圣智，
ruò xué zhì ruò wú xué zhì ruò pì zhī fó zhì jiē cóngzhōngchū gù
若学智、若无学智、若辟支佛智，皆从中出故，
míngwéi sà pó rě zhèngxíng gù míngwéi sà pó rě néng fēn
名为[230]萨婆若。正行故，名为[231]萨婆若。能分
bié yī qiè yào gù míng sà pó rě néngmiè yī qiè zhòngshēngbìng gù
别一切药故，名萨婆若。能灭一切众生病故，
míng sà pó rě néngchú yī qiè fán nǎo xí qì gù míng sà pó rě
名萨婆若。能除一切烦恼习气故，名萨婆若。
cháng zài dìng gù míng sà pó rě yī qiè fǎ zhōng wú yí gù míng
常在定故，名萨婆若。一切法中无疑故，名
sà pó rě yī qiè shì jiān chū shì jiān zhì huì jiē cóngzhōngchū gù
萨婆若。一切世间、出世间智慧皆从中出故，
míng sà pó rě shàn zhī yī qiè zhì huì fāngbiànxiàng gù míng sà pó
名萨婆若。善知一切智慧方便相故，名萨婆

---

227 丽本：世尊！世尊；永乐北藏本及龙藏本：世尊
228 丽本：真；永乐北藏本及龙藏本：真智
229 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为
230 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为
231 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为

rě
若。”

ěr shí sī yì fàn tiān bó fó yán wèi céng yǒu yě shì zūn
尔时，思益梵天白佛言：“未曾有也！世尊！

zhū fó rú lái zhì huì shèn shēn xīn wú suǒ yuán ér zhī yī qiè zhòng shēng
诸佛如来智慧甚深，心无所缘而知一切众生

xīn xīn suǒ xíng shì zūn sà pó rě dé rú shì wú liàng gōng dé
心、心所行。世尊！萨婆若得[232]如是无量功德，

qí shéi shàn nán zǐ shàn nǚ rén bù fā ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
其谁善男子、善女人不发阿耨多罗三藐三菩提

xīn
心？”

yú shì wǎng míng pú sà bó fó yán shì zūn ruò yǒu pú sà
于是，网明菩萨白佛言：“世尊！若有菩萨

xī wàng gōng dé lì yì ér fā pú tí xīn zhě bù míng fā dà shèng
希[233]望功德利益[234]而发菩提心者，不名发大乘

yě suǒ yǐ zhě hé yī qiè fǎ wú gōng dé lì yǐ wú duì chù gù
也。所以者何？一切法无功德利，以无对处故。

shì zūn pú sà mó hē sà bù yīng wèi gōng dé lì gù fā pú tí xīn dàn
世尊！菩萨摩诃萨不应为功德利故发菩提心，但

wèi dà bēi xīn gù miè zhòng shēng zhū kǔ nǎo gù bú zì yōu kǔ gù
为大悲心故、灭众生诸苦恼故、不自忧苦故、

shēng zhū shàn fǎ gù jiě tuō zhū xié jiàn gù miè chú zhū bìng gù shě
生诸善法故、解脱诸邪见故、灭除诸病故、舍

wǒ suǒ tān zhuó gù bù guān zēng ài gù bú mò shì fǎ gù yàn huàn
我所贪著故、不观憎爱故、不没世法故、厌患

yǒu wéi gù ān zhù niè pán gù fā pú tí xīn shì zūn pú sà bù yīng
有为故、安住涅槃故发菩提心。世尊！菩萨不应

yú zhòng shēng qiú qí ēn bào yì bù yīng guān zuò yǔ bú zuò yòu yú kǔ
于众生求其恩报，亦不应观作与不作，又于苦

lè xīn bù qīng dòng shì zūn hé wèi pú sà jiā qīng jìng
乐心不倾动。世尊！何谓菩萨家清净？”

fó yán shàn nán zǐ pú sà ruò shēng zhuàn lún shèng wáng jiā
佛言：“善男子，菩萨若生转轮圣王家，

---

[232] 丽本：有；永乐北藏本及龙藏本：得
[233] 丽本：悕；永乐北藏本及龙藏本：希
[234] 丽本：利；永乐北藏本及龙藏本：利益

bù míng jiā qīng jìng ruò shēng dì shì zhōng ruò shēng fàn wáng zhōng
不名家清净；若生帝释中、若生梵王中，

yì bù míng jiā qīng jìng zài suǒ shēng chù nǎi zhì chù shēng zì bú tuì
亦不名家清净；在所生处，乃至畜生，自不退

shī shàn gēn yì lìng zhòng shēng shēng zhū shàn gēn shì míng pú sà jiā qīng
失善根，亦令众生生诸善根，是名菩萨家清

jìng yòu wǎng míng cí shì pú sà jiā xīn píng děng gù bēi shì
净。又，网明，慈是菩萨家，心平等故；悲是

pú sà jiā shēn xīn niàn gù xǐ shì pú sà jiā shēng fǎ xǐ gù
菩萨家，深心念故；喜是菩萨家，生法喜故；

shě shì pú sà jiā lí tān zhuó gù bù shě pú tí shì pú sà jiā bù
舍是菩萨家，离贪著故；不舍菩提是菩萨家，不

tān shēng wén pì zhī fó dì gù
贪声闻、辟支佛地故。”

sī yì fàn tiān suǒ wèn jīng juàn dì sān

思益梵天所问经卷第三

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì

姚秦三藏法师鸠摩罗什译[235]

pú sà wú èr pǐn dì shí èr

菩萨无二品第十二[236]

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn shì wénshū shī lì fǎ wáng zǐ zài cǐ dà huì ér wú suǒshuō

尔时，思益梵天白佛言：“世尊！是文殊师利法王子在此大会而无所说。”

fó jí gàowénshū shī lì rǔ yú cǐ[237] suǒshuō fǎ zhōng kě shǎoshuō zhī

佛即告文殊师利：“汝于此所说法中可少说之。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn fó suǒ dé fǎ nìng kě shí fǒu

文殊师利白佛言：“世尊！佛所得法宁可识不？”

fó yán bù kě shí yě

佛言：“不可识也。”

shì zūn shì fǎ kě shuō kě yǎn kě lùn fǒu

“世尊！是法可说、可演、可论不？”

fó yán bù kě shuō bù kě yǎn bù kě lùn

佛言：“不可说、不可演、不可论。”

shì zūn ruò shì fǎ bù kě shuō bù kě yǎn bù kě lùn zhě zé bù kě shì yě

“世尊！若是法不可说、不可演、不可论者，则不可示也[238]。”

---

235 丽本：姚秦龟兹国三藏鸠摩罗什译

236 丽本：谈论品第七（丹菩萨无二品第十二）；永乐北藏本及龙藏本：菩萨无二品第十二

237 丽本：此会；永乐北藏本及龙藏本：此

238 丽本：示；永乐北藏本及龙藏本：示也

ěr shí sī yì fàn tiān wèi wén shū shī lì rǔ bú wèi zhòng
尔时，思益梵天谓文殊师利：“汝不为 众
shēng yǎn shuō fǎ hū
生 演说法乎？”

wén shū shī lì yán fàn tiān fǎ xìng zhōng yǒu èr xiàng yé
文殊师利言：“梵天，法性 中 有二 相 耶？”

fàn tiān yán wú yě
梵天言：“无也。”

wén shū shī lì yán yī qiè fǎ bú rù fǎ xìng yé
文殊师利言：“一切法不入法性耶？”

fàn tiān yán rán
梵天言：“然！”

wén shū shī lì yán ruò fǎ xìng shì bú èr xiàng yī qiè fǎ rù
文殊师利言：“若法性是不二 相，一切法入
fǎ xìng zhōng yún hé dāng wèi zhòng shēng shuō fǎ
法性 中，云何 当 为 众 生 说法？”

fàn tiān yán pō yǒu shuō fǎ yì wú èr xiàng yé
梵天言：“颇有 说 法亦无二 相[239] 耶？”

wén shū shī lì yán ruò jué dìng dé shuō zhě tīng zhě kě yǒu
文殊师利言：“若决定得 说 者、听者，可有
shuō fǎ yì wú yǒu èr
说 法亦无有二。”

wén shū shī lì rú lái bù shuō fǎ yé
“文殊师利！ 如来不 说 法耶？”

wén shū shī lì yán fó suī shuō fǎ bù yǐ èr xiàng hé yǐ gù
文殊师利言：“佛虽 说 法不以二 相 。何以故？
rú lái xìng wú èr gù suī yǒu suǒ shuō ér wú èr yě
如来性无二故，虽有所 说 而无二也。”

fàn tiān yán ruò yī qiè fǎ wú èr qí shéi wéi èr
梵天言：“若一切法无二，其谁为二？”

wén shū shī lì yán fán fū[240] tān zhuó wǒ gù fēn bié èr ěr
文殊师利言：“凡夫 贪 着 我故，分别二耳；
bú èr zhě zhōng[241] bù wéi èr suī zhǒng zhǒng fēn bié wéi èr rán qí
不二者，终 不为二。虽 种 种 分别为二，然其

239 丽本：二；永乐北藏本及龙藏本：二相
240 丽本：起；永乐北藏本及龙藏本：夫
241 丽本：法性终；永乐北藏本及龙藏本：终

shí jì wú yǒu èr xiàng
实际无有二相。”

fàn tiānyán yún hé shí wú èr fǎ
梵天言：“云何识无二法？”

wénshū shī lì yán ruò wú èr kě shí zé fēi wú èr suǒ
文殊师利言：“若无二可识，则非无二。所

yǐ zhě hé wú èr xiàngzhě bù kě shí yě fàn tiān èr jí shì shí
以者何？无二相者，不可识也。梵天，二即是识

yè bù kě shí fǎ fó suǒshuō yě shì fǎ bù ěr rú suǒshuō hé
业，不可识法，佛所说也。是法不尔如所说，何

yǐ gù shì fǎ wú wén zì gù
以故？是法无文字故。”

wénshū shī lì fó suǒshuō fǎ zhōng hé suǒ zhì
“文殊师利！佛所说法终何所至？”

wénshū shī lì yán rú lái shuō fǎ zhì wú suǒ zhì
文殊师利言：“如来[242]说法至无所至。”

fàn tiānyán fó suǒshuō fǎ bú zhì niè pán yé
梵天言：“佛所说法不至涅槃耶？”

wénshū shī lì yán niè pán kě dé zhì yé
文殊师利言：“涅槃[243]可得至耶？”

fàn tiānyán niè pán wú lái chù wú zhì chù
梵天言：“涅槃无来处、无至处。”

wénshū shī lì yán rú shì fó suǒshuō fǎ zhì wú suǒ zhì
文殊师利言：“如是！佛所说法至无所至。”

fàn tiānyán shì fǎ shéitīng
梵天言：“是法谁听？”

dá yán rú suǒshuō
答言：“如所说。”

fàn tiānyán yún hé rú suǒshuō
梵天言：“云何如所说？”

dá yán rú bù shí bù wén
答言：“如不识不闻。”

fàn tiānyán shéinéngtīng rú lái rú shì fǎ
梵天言：“谁能听如来如是法？”

[242] 丽本：佛所；永乐北藏本及龙藏本：如来
[243] 丽本：涅槃中；永乐北藏本及龙藏本：涅槃

dá yán bú lòu liù chénzhě
答言：“不漏六尘者。”

fàn tiānyán shéinéng zhī shì fǎ
梵天言：“谁能知是法？”

dá yán wú shí wú fēn bié wú zhēngsòngzhě
答言：“无识、无分别、无诤讼者。”

fàn tiānyán yún hé bǐ qiū míngduōzhēngsòng
梵天言：“云何比丘名多诤讼？”

dá yán shì hǎo shì è cǐ míngzhēngsòng shì lǐ shì fēi lǐ cǐ míngzhēngsòng shì gòu shì jìng cǐ míngzhēngsòng shì shàn shì bú shàn cǐ míngzhēngsòng shì jiè[244] shì huǐ jiè cǐ míngzhēngsòng shì yīngzuò shì bù yīngzuò cǐ míngzhēngsòng yǐ shì fǎ dé dào yǐ shì fǎ dé guǒ cǐ míngzhēngsòng fàn tiān ruò yú fǎ zhōngyǒugāo xià xīn tānzhuósuǒ[245] shòu jiē shì zhēngsòng fó suǒshuō fǎ wú yǒuzhēngsòng fàn tiān yào xì lùn zhě wú bù zhēng sòng yàozhēngsòngzhě wú shāmén fǎ yàoshāmén fǎ zhě wú yǒu wàngxiǎng tānzhuó
答言：“是好、是恶，此名诤讼；是理、是非理，此名诤讼；是垢、是净，此名诤讼；是善、是不善，此名诤讼；是戒[244]、是毁戒，此名诤讼；是应作、是不应作，此名诤讼；以是法得道、以是法得果，此名诤讼。梵天，若于法中有高下心，贪着所[245]受，皆是诤讼，佛所说法无有诤讼。梵天，乐戏论者，无不诤讼；乐诤讼者，无沙门法；乐沙门法者，无有妄想贪着。”

fàn tiānyán yún hé bǐ qiū suí fó yǔ suí fó jiào
梵天言：“云何比丘随佛语、随佛教？”

dá yán ruò bǐ qiū chēngzàn huǐ rǔ qí xīn bú dòng shì míng suí fó jiào ruò bǐ qiū bù suí wén zì yǔ yán shì míng suí fó yǔ yòu bǐ qiū miè yī qiè zhūxiàng shì míng suí fó jiào bù wéi yú yì shì
答言：“若比丘称赞、毁辱其心不动，是名随佛教；若比丘不随文字语言，是名随佛语。又比丘灭一切诸相，是名随佛教；不违于义，是

[244] 丽本：持戒；永乐北藏本及龙藏本：戒
[245] 丽本：取；永乐北藏本及龙藏本：所

míng suí fó yǔ ruò bǐ qiū shǒu hù yú fǎ shì míng suí fó jiào ruò
名随佛语。若比丘守护于法，是名随佛教；若
bù wéi fó yǔ shì míng suí fó yǔ
不[246]违佛语，是名随佛语。”

fàn tiānyán yún hé bǐ qiū néngshǒu hù fǎ
梵天言：“云何比丘能守护法？”

dá yán ruò bǐ qiū bú nì píngděng bú huài fǎ xìng shì míng
答言：“若比丘不逆平等、不坏法性，是名
néngshǒu hù fǎ
能守护法。”

fàn tiānyán yún hé bǐ qiū qīn jìn yú fó
梵天言：“云何比丘亲近于佛？”

dá yán ruò bǐ qiū yú zhū fǎ zhōng bú jiànyǒu fǎ ruò jìn ruò
答言：“若比丘于诸法中，不见有法若近若
yuǎn shì míng qīn jìn yú fó
远，是名亲近于佛。”

fàn tiānyán yún hé bǐ qiū jǐ shì yú fó
梵天言：“云何比丘给侍于佛？”

dá yán ruò bǐ qiū shēn kǒu yì wú suǒ zuò shì míng jǐ
答言：“若比丘身、口、意无所作，是名给
shì yú fó
侍于佛。”

fàn tiānyán shéinénggòngyǎng fó
梵天言：“谁能供养佛？”

dá yán bù qǐ fú yè bù qǐ bú dòng yè zhě
答言：“不[247]起福业，不起不[248]动业者。”

fàn tiānyán shéinéngjiàn fó
梵天言：“谁能见佛？”

dá yán ruò bù zhuó ròu yǎn bù zhuótiānyǎn bù zhuó huì yǎn
答言：“若不着肉眼、不着天眼、不着慧眼，
shì míngnéngjiàn fó
是名能见佛。”

fàn tiānyán shéinéngjiàn fǎ
梵天言：“谁能见法？”

---

[246] 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：若不
[247] 丽本：若不；永乐北藏本及龙藏本：不
[248] 丽本：无；永乐北藏本及龙藏本：不

dá yán bú nì zhū yīn yuán fǎ zhě
答言：“不逆诸因缘法者。”

fàn tiānyán shéinéngshùnjiàn zhū yīn yuán fǎ
梵天言：“谁能顺见诸因缘法？”

dá yán bù qǐ píngděng bú jiànpíngděngsuǒshēngxiàngzhě
答言：“不起平等，不见平等所生相者。”

fàn tiānyán shéi dé zhēn zhì
梵天言：“谁得真智？”

dá yán bù shēng bú miè zhū lòu zhě
答言：“不生不灭诸漏者。”

fàn tiānyán shéinéng suí xué rú lái
梵天言：“谁能随学如来？”

dá yán bù qǐ bú shòu bù qǔ bù shě zhū fǎ zhě
答言：“不起、不受、不取、不舍诸法者。”

fàn tiānyán shéimíngzhèngxíng
梵天言：“谁名正行？”

dá yán bú duòsān jiè zhě
答言：“不堕三界者。”

fàn tiānyán shéiwéishànrén
梵天言：“谁为善人？”

dá yán bú shòuhòushēnzhě
答言：“不受后身者。”

fàn tiānyán shéiwéi lè rén
梵天言：“谁为乐人？”

dá yán wú wǒ wú wǒ suǒ zhě
答言：“无我、无我所者。”

fàn tiānyán shéiwéi dé jiě tuō zhě
梵天言：“谁为得解脱者[249]？”

dá yán bú huài fù zhě
答言：“不坏缚者。”

fàn tiānyán shéiwéi dé dù
梵天言：“谁为得度？”

dá yán bú zhùshēng sǐ bú zhù niè pánzhě
答言：“不住生死、不住涅槃者。”

fàn tiānyán lòu jìn bǐ qiū jìn hé shì yé
梵天言：“漏尽比丘尽何事耶？”

[249] 丽本：脱；永乐北藏本及龙藏本：解脱者

dá yán ruò yǒu suǒ jìn bù míng lòu jìn zhī zhū lòu kōngxiàng
答言：“若有所尽，不名漏尽。知诸漏空相，
suí rú shì zhī míngwéi lòu jìn
随如是知，名为漏尽。”

fàn tiānyán shéiwéi shí yǔ
梵天言：“谁为实语？”

dá yán lí zhūyán lùn dàozhě
答言：“离诸言论道者。”

fàn tiānyán shéiwéi rù dào
梵天言：“谁为入道？”

dá yán fán fū yǒu rù dàoshèng xíngzhě zhī yī qiè yǒuwéi
答言：“凡夫有入道圣[250]行者，知一切有为
fǎ wú suǒ cóng lái wú suǒ cóng qù zé wú rù dào
法无所从来、无所从去，则无[251]入道。”

fàn tiānyán shéinéngjiànshèng dì
梵天言：“谁能见圣谛？”

dá yán wú yǒujiànshèng dì zhě suǒ yǐ zhě hé suí suǒyǒu
答言：“无有见圣谛者。所以者何？随所有
jiàn jiē wéi xū wàng wú suǒ jiàn zhě nǎi míngjiàn dì
见皆为虚妄，无所见者乃名见谛。”

fàn tiānyán bú jiàn hé fǎ míngwéijiàn dì
梵天言：“不见何法名为见谛？”

dá yán bú jiàn yī qiè zhū jiànmíngwéijiàn dì
答言：“不见一切诸见名为见谛。”

fàn tiānyán shì dì dāng yú hé qiú
梵天言：“是谛当于何求？”

dá yán dāng yú sì diāndǎozhōng qiú
答言：“当于四颠倒中求。”

fàn tiānyán hé gù zuò rú shì shuō
梵天言：“何故作如是说？”

dá yán qiú sì diāndǎo bù dé jìng bù dé cháng bù dé
答言：“求四颠倒，不得净、不得常、不得
lè bù dé wǒ ruò bù dé jìng shì jí bú jìng ruò bù dé cháng shì
乐、不得我；若不得净是即不净；若不得常是

[250] 丽本：圣道；永乐北藏本及龙藏本：道圣
[251] 丽本：为；永乐北藏本及龙藏本：无

jí wú cháng ruò bù dé lè shì jí wéi kǔ ruò bù dé wǒ shì jí wú
即无常；若不得乐是即为苦；若不得我是即无
wǒ fàntiān yī qiè fǎ kōng wú wǒ shì wéishèng dì ruònéng
我。梵天，一切法空、无我，是为圣谛。若能
rú shì qiú dì shì rén bú jiàn kǔ bú duàn jí bú zhèngmiè bù
如是求谛，是人不见苦、不断集、不证灭、不
xiū dào
修道。”

fàntiānyán yún hé míng xiū dào
梵天言：“云何名修道？”

dá yán ruò bù fēn bié shì fǎ shì fēi fǎ lí yú èr xiàng
答言：“若不分别是法、是非法，离于二相，
míngwéi xiū dào yǐ shì dào qiú yī qiè fǎ bù dé shì míngwéidào
名为修道；以是道求一切法不得，是名为道。
shì dào bú lìng rén lí shēng sǐ zhì niè pán suǒ yǐ zhě hé bù lí bú
是道不令人离生死至涅槃。所以者何？不离不
zhì nǎi míngshèngdào
至乃名圣道。”

ěr shí yǒu mó hē luó fàntiān zǐ míngyuēděngxíng wènwén
尔时，有摩诃罗梵天子，名曰等行，问文
shū shī lì hé wèiyōu pó sè guī yī fó guī yī fǎ guī yī sēng
殊师利：“何谓优婆塞归依佛、归依法、归依僧？”

dá yán ruòyōu pó sè bù qǐ èr jiàn bù qǐ wǒ jiàn bù
答言：“若优[252]婆塞不起二见：不起我见、不
qǐ bǐ jiàn bù qǐ wǒ jiàn bù qǐ fó jiàn bù qǐ wǒ jiàn bù
起彼见——不起我见、不起佛见，不起我见、不
qǐ fǎ jiàn bù qǐ wǒ jiàn bù qǐ sēngjiàn shì míng guī yī fó guī
起法见，不起我见、不起僧见，是名归依佛、归
yī fǎ guī yī sēng yòuyōu pó sè bù yǐ sè jiàn fó bù yǐ shòu
依法、归依僧。又优婆塞不以色见佛，不以受、
xiǎng xíng shí jiàn fó shì míng guī yī fó ruòyōu pó sè yú fǎ
想、行、识见佛，是名归依佛。若优[253]婆塞于法
wú suǒ fēn bié yì bù xíng fēi fǎ shì míng guī yī fǎ ruòyōu pó sè
无所分别，亦不行非法，是名归依法。若优婆塞

[252] 丽本：优；永乐北藏本及龙藏本：若优
[253] 丽本：优；永乐北藏本及龙藏本：若优

bù lí yǒuwéi fǎ jiàn wú wéi fǎ bù lí wú wéi fǎ jiànyǒuwéi fǎ shì
不离有为法见无为法，不离无为法见有为法，是
míng guī yī sēng yòuyōu pó sè bù dé fó bù dé fǎ bù dé sēng
名归依僧。又优婆塞不得佛、不得法、不得僧，
shì míng guī yī fó guī yī fǎ guī yī sēng
是名归依佛、归依法、归依僧。”

ěr shí děngxíng pú sà wènwén shū shī lì yán shì zhū pú sà
尔时，等行菩萨问文殊师利言：“是诸菩萨
fā pú tí xīn zhě wéi hé suǒ qù
发菩提心者，为何所趣[254]？”

dá yán qù yú xū kōng suǒ yǐ zhě hé ē nòuduō luó sān
答言[255]：“趣于虚空。所以者何？阿耨多罗三
miǎosān pú tí tóng xū kōng gù
藐三菩提同虚空故。”

děngxíngyán yún hé pú sà míng fā ē nòuduō luó sānmiǎosān
等行言：“云何菩萨名发阿耨多罗三藐三
pú tí xīn
菩提心？”

dá yán ruò pú sà zhī yī qiè fā fēi fā yī qiè fǎ fēi fǎ
答言：“若菩萨知一切发非发，一切法非法，
yī qiè zhòngshēng fēi zhòngshēng shì míng pú sà fā ē nòuduō luó sān
一切众生非众生，是名菩萨发阿耨多罗三
miǎosān pú tí xīn
藐三菩提心。”

míng zì yì pǐn dì shí sān
名字义品第十三[256]

ěr shí děngxíng pú sà bó fó yán shì zūn suǒyán pú sà
尔时，等行菩萨白佛言：“世尊！所言菩萨
pú sà zhě wéi hé wèi yé
菩萨者，为何谓耶？”

fó yán shànnán zǐ ruò pú sà yú xié dìngzhòngshēng fā dà
佛言：“善男子，若菩萨于邪定众生发大

254 丽本：趣何所；永乐北藏本及龙藏本：何所趣
255 丽本：曰；永乐北藏本及龙藏本：言
256 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：名字义品第十三

bēi xīn yú zhèngdìngzhòngshēng bú jiàn shū yì gù yán pú sà suǒ
悲心，于正定众生不见殊异，故言菩萨。所

yǐ zhě hé pú sà bú wèizhèngdìngzhòngshēng bú wèi bú dìngzhòng
以者何？菩萨不为正定众生、不为不定众

shēng gù fā xīn dànwèi dù xié dìngzhòngshēng gù ér qǐ dà bēi fā
生故发心，但为度邪定众生故而起大悲，发

ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn gù míng[257] pú sà
阿耨多罗三藐三菩提心，故名[257]菩萨。”

ěr shí[258] pú tí pú sà bó fó yán shì zūn wǒ[259] yì yào
尔时，菩提菩萨白佛言：“世尊！我[259]亦乐

shuōsuǒ yǐ wéi pú sà
说所以为菩萨。”

fó yán ruòyàoshuōzhěbiànshuō[260]
佛言：“若乐说者便说[260]！”

pú tí pú sà yán pì rú nán zǐ nǚ rénshòu yī rì jiè wú
菩提菩萨言：“譬如男子、女人受一日戒无

huǐ wú quē ruò pú sà rú shì cóngchū fā xīn nǎi zhì chéng fó yú qí
毁无缺，若菩萨如是从初发心乃至成佛，于其

zhōngjiān cháng xiū jìngxíng shì míng pú sà
中间常修净行，是名菩萨。”

jiān yì pú sà yán ruò pú sà chéng jiù shēn gù cí xīn shì
坚意菩萨言：“若菩萨成就深固慈心，是

míng pú sà
名菩萨。”

dù zhòngshēng pú sà yán pì rú qiáochuán dù[261] rén bú juàn
度众生菩萨言：“譬如桥船度[261]人不倦

wú yǒu fēn bié ruò xīn rú shì shì míng pú sà
无有分别，若心如是，是名菩萨。”

duàn è dào pú sà yán ruò pú sà yú zhū fó guótóu zú zhī chù
断恶道菩萨言：“若菩萨于诸佛国投足之处，

jí shí yī qiè è dào jiē miè shì míng pú sà
即时一切恶道皆灭，是名菩萨。”

---

257 丽本：言；永乐北藏本及龙藏本：名

258 丽本：（尔时，等行菩萨白佛言下，丹为名字义品第十三）

259 丽本：我等；永乐北藏本及龙藏本：我

260 丽本：便说；永乐北藏本及龙藏本：若乐说者，便说

261 丽本：渡；永乐北藏本及龙藏本：度

guān shì yīn pú sà yán ruò pú sà zhòngshēngjiànzhě jí
观世音菩萨言：“若菩萨，众生见者，即
shí bì[262] dìng yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yòuchēng qí míng[263]
时毕定于阿耨多罗三藐三菩提；又称其名，
dé miǎnzhòng kǔ shì míng pú sà
得免众苦，是名菩萨。”

dé dà shì pú sà yán ruò pú sà suǒ tóu zú chù zhèndòngsān
得大势菩萨言：“若菩萨所投足处，震动三
qiān dà qiān shì jiè jí mógōngdiàn shì míng pú sà
千大千世界及魔宫殿，是名菩萨。”

wú pí juàn pú sà yán ruò héng hé shā děng jié wéi yī rì yī
无疲倦菩萨言：“若恒河沙等劫为一日一
yè yǐ shì sān shí rì wéi yī yuè shí èr yuèwéi yī[264] suì yǐ shì
夜，以是三十日为一月，十二月为一岁；以是
suì shù ruò guò bǎi qiānwàn yì jié dé zhí yī fó rú shì yú héng hé
岁数，若过百千万亿劫得值一佛；如是于恒河
shā děng fó suǒ xíngzhū fànhèng xiū jí gōng dé ránhòushòu ē nòuduō
沙等佛所，行诸梵行修集功德，然后受阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí jì xīn bù xiū xī wú yǒu pí juàn shì míng pú
罗三藐三菩提记，心不休息无有疲倦，是名菩
sà
萨。”

dǎo shī pú sà yán ruò pú sà yú duò xié dàozhòngshēngshēng
导师菩萨言：“若菩萨于堕邪道众生生
dà bēi xīn lìng rù zhèngdào bù qiú ēn bào shì míng pú sà
大悲心，令入正道不求恩报，是名菩萨。”

xū mí shān pú sà yán ruò pú sà yú yī qiè fǎ wú suǒ fēn bié
须弥山菩萨言：“若菩萨于一切法无所分别，
rú xū mí shān yī yú[265] zhòng sè shì míng pú sà
如须弥山一于众色，是名菩萨。”

nuó luó yán pú sà yán ruò pú sà bù wéi yī qiè fán nǎo suǒ huài
那罗延菩萨言：“若菩萨不为一切烦恼所坏，
shì míng pú sà
是名菩萨。”

---

262 丽本：毕；永乐北藏本及龙藏本：必；校勘：毕
263 丽本：名者；永乐北藏本及龙藏本：名
264 丽本：为；永乐北藏本及龙藏本：为一
265 丽本：于；永乐北藏本及龙藏本：切；校勘：于

xīn lì pú sà yán ruò pú sà yǐ xīn sī wéi yī qiè zhū fǎ wú
心力菩萨言：“若菩萨以心思惟一切诸法无
yǒu cuò miù shì míng pú sà
有错谬，是名菩萨。”

shī zǐ yóu bù zì zài pú sà yán ruò pú sà yú zhū lùn zhōng bú
师子游步自在菩萨言：“若菩萨于诸论中不
bù bú wèi dé shēn fǎ rěn néng shǐ yī qiè wài dào bù wèi shì míng pú
怖不畏得深法忍，能使一切外道怖畏，是名菩
sà
萨。”

bù kě sī yì pú sà yán ruò pú sà zhī xīn xiàng bù kě sī yì
不可思议菩萨言：“若菩萨知心相不可思议，
wú suǒ sī wéi fēn bié shì míng pú sà
无所思惟分别，是名菩萨。”

shàn jì tiān zǐ yán ruò pú sà néng yú yī qiè tiān gōng zhōng
善寂天子言：“若菩萨能于一切天宫中
shēng ér wú suǒ rǎn yì bù dé shì wú rǎn zhī fǎ shì míng pú sà
生而无所染，亦不得是无染之法，是名菩萨。”

shí yǔ pú sà yán ruò pú sà yǒu suǒ fā yán cháng yǐ zhēn shí
实语菩萨言：“若菩萨有所发言常以真实，
nǎi zhì mèng zhōng yì wú wàng yǔ shì míng pú sà
乃至梦中亦无妄语，是名菩萨。”

xǐ jiàn pú sà yán ruò pú sà néng jiàn yī qiè sè jiē shì fó sè
喜见菩萨言：“若菩萨能见一切色皆是佛色，
shì míng pú sà
是名菩萨。”

cháng cǎn pú sà yán ruò pú sà jiàn duò shēng sǐ zhòng shēng
常惨菩萨言：“若菩萨见堕生死众生，
qí xīn bú yào shì jiān zhū lè yù zì dù jǐ shēn yì dù zhòng shēng shì
其心不乐世间诸乐，欲自度己身亦度众生，是
míng pú sà
名菩萨。”

xīn wú ài pú sà yán ruò pú sà yú yī qiè fán nǎo zhòng mó ér
心无碍菩萨言：“若菩萨于一切烦恼众魔而
bù chēn ài shì míng pú sà
不瞋碍，是名菩萨。”

cháng xǐ gēn pú sà yán ruò pú sà cháng yǐ xǐ gēn zì mǎn
常 喜根菩萨言：“若菩萨 常 以喜[266]根自满
qí yuàn yì mǎn tā yuàn suǒ zuò jiē bàn shì míng pú sà
其愿亦满他愿，所作皆办，是名菩萨。”

sàn yí nǚ pú sà yán ruò pú sà yú yī qiè fǎ zhōng bù shēng
散疑女菩萨言：“若菩萨于一切法 中 不 生
yí huǐ shì míng pú sà
疑悔，是名菩萨。”

shī zǐ tóng nǚ pú sà yán ruò pú sà wú nán fǎ wú nǚ fǎ
师子童女菩萨言：“若菩萨无男法、无女法
ér xiànzhǒngzhǒng sè shēn wèi chéng jiù zhòngshēng gù shì míng pú
而现 种 种 色身，为 成 就 众 生 故，是名菩
sà
萨。”

bǎo nǚ pú sà yán ruò pú sà yú zhū bǎozhōng bù shēng ài yào
宝女菩萨言：“若菩萨于诸宝 中 不 生 爱乐，
dànyàosānbǎo shì míng pú sà
但乐三宝，是名菩萨。”

pí shè qū dá duōyōu pó yí yán ruò pú sà yǒu suǒ dé zhě zé
毗舍佉达多优婆夷言：“若菩萨有所得者则
wú pú tí ruò bù dé yī qiè fǎ bù shēng yī qiè fǎ bú miè yī qiè
无菩提，若不得一切法、不 生 一切法、不灭一切
fǎ shì míng pú sà
法，是名菩萨。”

bá tuó pó luó xián shì yán ruò pú sà zhòngshēngwén qí
跋陀婆罗贤[267]士言：“若菩萨， 众 生 闻其
míngzhě bì dìng yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì míng pú sà
名者，毕定于阿耨多罗三藐三菩提，是名菩萨。”

bǎoyuètóng zǐ yán ruò pú sà cháng xiū tóng zǐ fàn hèng nǎi
宝月童子言：“若菩萨 常 修童子梵行，乃
zhì bù yǐ xīn niàn wǔ yù hé kuàngshēnshòu shì míng pú sà
至不以心念五欲，何 况 身 受？是名菩萨。”

dāo lì tiān zǐ màn tuó luó huāxiāng pú sà yán ruò pú sà chí
忉利天子曼陀罗华 香 菩萨言：“若菩萨持

[266] 丽本：善；永乐北藏本及龙藏本：喜
[267] 丽本：居；永乐北藏本及龙藏本：贤

jiè xūn xīn cháng liú zhū shàn fǎ xiāng bù liú yú xiāng shì míng pú sà
戒熏心，常流诸善法香，不流余香，是名菩萨。”

zuò xǐ pú sà yán ruò pú sà xǐ yào sān fǎ wèi gòng yǎng fó
作喜菩萨言：“若菩萨喜乐三法，谓供养佛、

yǎn shuō yú fǎ jiào huà zhòng shēng shì míng pú sà
演说于[268]法、教化众生，是名菩萨。”

sī yì fàn tiān yán ruò pú sà suǒ jiàn zhī fǎ jiē shì fó fǎ shì
思益梵天言：“若菩萨所见之法皆是佛法，是

míng pú sà
名菩萨。”

mí lè pú sà yán ruò pú sà zhòng shēng jiàn zhě jí dé cí
弥勒菩萨言：“若菩萨，众生见者，即得慈

xīn sān mèi shì míng pú sà
心三昧，是名菩萨。”

wén shū shī lì fǎ wáng zǐ yán ruò pú sà suī shuō zhū fǎ ér
文殊师利法王子言：“若菩萨虽说诸法而

bù qǐ fǎ xiǎng bù qǐ fēi fǎ xiǎng shì míng pú sà
不起法想[269]、不起非法想[270]，是名菩萨。”

wǎng míng pú sà yán ruò pú sà guāng míng néng miè yī qiè zhòng
网明菩萨言：“若菩萨光明能灭一切众

shēng fán nǎo shì míng pú sà
生烦恼，是名菩萨。”

pǔ huā pú sà yán ruò pú sà jiàn zhū rú lái mǎn shí fāng shì jiè
普华菩萨言：“若菩萨见诸如来满十方世界，

rú lín huā fū shì míng pú sà
如林华敷，是名菩萨。”

rú shì zhū pú sà gè gè suí suǒ yào shuō yǐ
如是诸菩萨各各随所乐说已。

ěr shí fó gào děng xíng pú sà yán ruò pú sà néng dài yī
尔时，佛告等行菩萨言[271]：“若菩萨能代一

qiè zhòng shēng shòu zhū kǔ nǎo yì fù néng shě yī qiè fú shì yǔ zhū
切众生受诸苦恼，亦复能舍一切福事与诸

[268] 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：说于
[269] 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：想
[270] 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：想
[271] 丽本：萨；永乐北藏本及龙藏本：萨言

zhòngshēng shì míng pú sà
众 生，是名菩萨。”

lùn jì pǐn dì shí sì
论寂品第十四[272]

ěr shí sī yì fàn tiānwènděngxíng pú sà yán shànnán zǐ
尔时，思益梵天问等行菩萨言：“善男子，
rǔ jīn yǐ hé xíngwéixíng
汝今以何行为行？”

dá yán wǒ yǐ[273] suí yī qiè yǒu wéi fǎ zhòngshēngxíng wéi
答言：“我已 随一切有为法 众 生 行为
xíng
行。”

yòuwèn suí yī qiè yǒu wéi fǎ zhòngshēng yǐ hé wéixíng
又问：“随一切有为法 众 生 以何为行？”

dá yán zhū fó suǒxíng shì suí yī qiè yǒu wéi fǎ zhòngshēngxíng
答言：“诸佛所行，是随一切有为法 众 生 行
yě
也。”

yòuwèn zhū fó yǐ hé wéixíng
又问：“诸佛以何为行？”

dá yán zhū fó yǐ dì yī yì kōngwéixíng
答言：“诸佛以第一义空为行。”

yòuwèn fán fū suǒxíng zhū fó yì yǐ shì xíng yǒu hé chā
又问：“凡夫所行，诸佛亦以是行，有何差
bié
别？”

děngxíngyán rǔ yù lìng kōngzhōngyǒu chā bié yé
等行言：“汝欲令空 中 有差别耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

děngxíngyán rú lái bù shuō yī qiè fǎ kōng yé
等行言：“如来不说一切法空耶？”

---

[272] 丽本：论寂品第八；永乐北藏本及龙藏本：论寂品第十四
[273] 丽本：以；永乐北藏本及龙藏本：已

dá yán rán
答言：“然！”

shì gù fàn tiān yī qiè fǎ wú yǒu chā bié shì zhū xíng xiàng
“是故，梵天，一切法无有差别，是诸行相

yì fù rú shì suǒ yǐ zhě hé rú lái bù shuō zhū fǎ yǒu chā bié yě
亦复如是。所以者何？如来不说诸法有差别也。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèn wén shū shī lì yán suǒ yán hèng chù
尔时，思益梵天问文殊师利言：“所言行处

xíng wéi hé wèi yě
[274]行，为何谓也[275]？”

dá yán yú zhū xíng zhōng yǒu sì fàn hèng shì míng hèng chù xíng
答言：“于诸行中有四梵行，是名行处行。

ruò rén lí sì fàn hèng bù míng hèng chù xíng néng xíng sì fàn hèng shì
若人离四梵行，不名行处行；能行四梵行，是

míng hèng chù xíng fàn tiān ruò rén chéng jiù sì fàn hèng suī yú kòng
名行处行。梵天，若人成就四梵行，虽于空

xián kuàng yě zhōng xíng shì míng hèng chù xíng ruò bù chéng jiù sì fàn
闲旷野中行，是名行处行；若不成就四梵

hèng suī yú lóu diàn táng gé jīn yín chuáng tà miào hǎo bèi rù yú
行，虽于楼殿堂阁、金银床榻、妙好被褥于

cǐ zhōng xíng bù míng hèng chù xíng yì fù bù néng shàn zhī hèng chù
此中行，不名行处行，亦复不能善知行处

xiàng
相。”

yòu wèn pú sà yǐ hé xíng zhī jiàn qīng jìng
又问：“菩萨以何行知见清净？”

dá yán yú zhū xíng zhōng néng jìng wǒ jiàn
答言：“于诸行中能净我见。”

yòu wèn ruò dé wǒ shí xìng jí dé shí zhī jiàn yé
又问：“若得我实性，即得实知见耶？”

dá yán rán ruò jiàn wǒ shí xìng jí shì shí zhī jiàn pì rú
答言：“然！若见我实性，即是实知见。譬如

guó wáng diǎn jīn zàng rén yīn yǐ chū yòng zhī yú zài zhě rú shì
国王典金藏人，因已出用，知余在者。如是，

[274] 丽本：行；永乐北藏本及龙藏本：行处
[275] 丽本：耶；永乐北藏本及龙藏本：也

yīn zhī wǒ shí xìng gù dé shí zhī jiàn
因知我实性故，得实知见。”

yòuwèn yún hé dé wǒ shí xìng
又问：“云何得我实性？”

dá yán ruò dé wú wǒ fǎ suǒ yǐ zhě hé wǒ bì jìng wú gēn
答言：“若得无我法。所以者何？我毕竟无根

běn wú jué dìng gù ruò néng rú shì zhī zhě shì míng dé wǒ shí xìng
本、无决定故。若能如是知者，是名得我实性。”

yòuwèn rú wǒ jiě wén shū shī lì suǒshuō yì yǐ jiàn wǒ gù
又问：“如我解文殊师利所说义，以见我故

jí shì jiàn fó suǒ yǐ zhě hé wǒ xìng jí shì fó xìng wén shū shī lì
即是见佛。所以者何？我性即是佛性。文殊师利！

shéinéngjiàn fó
谁能见佛？”

dá yán bú huài wǒ jiàn zhě suǒ yǐ zhě hé wǒ jiàn jí shì
答言：“不坏我见者。所以者何？我见即是

fǎ jiàn yǐ fǎ jiànnéngjiàn fó
法见，以法见能见佛。”

yòuwèn pō yǒu wú suǒ xíngmíngwéizhèngxíng yé
又问：“颇有无所行名为正行耶？”

dá yán yǒu ruò bù xíng yī qiè yǒuwéi fǎ shì míngzhèngxíng
答言：“有！若不行一切有为法，是名正行。”

yòuwèn yún hé xíngmíngwéizhèngxíng
又问：“云何行名为正行？”

dá yán ruò bú wèijiàn gù xíng bú wèiduàn bú wèizhèng
答言：“若不为见故行，不为断、不为证、

bú wèi xiū gù xíng shì míngzhèngxíng
不为修故行，是名正行。”

yòuwèn huì yǎnwéijiàn hé fǎ
又问：“慧眼为见何法？”

dá yán ruò yǒu suǒ jiàn bù míng huì yǎn huì yǎn bú jiànyǒu
答言：“若有所见，不名慧眼。慧眼不见有

wéi fǎ bú jiàn wú wéi fǎ suǒ yǐ zhě hé yǒuwéi fǎ jiē xū wàng fēn
为法、不见无为法。所以者何？有为法皆虚妄分

bié wú xū wàng fēn bié shì míng huì yǎn wú wéi fǎ kōng wú suǒ yǒu
别，无虚妄分别是名慧眼；无为法空无所有，

guòzhūyǎndào shì gù huì yǎn yì bú jiàn wú wéi fǎ
过诸眼道，是故慧眼亦不见无为法。”

yòuwèn pō yǒu yīn yuán zhèngxíng bǐ qiū bù dé dàoguǒ
又问：“颇有因缘，正行比丘不得道果[276]？”

dá yán yǒu zhèngxíngzhōng wú dào wú guǒ wú xíng
答言：“有！正行中，无道、无果、无行、

wú dé wú yǒu dé guǒchā bié fàn tiān wú suǒ dé gù nǎi míngwéi dé
无得、无有得果差别。梵天，无所得故乃名为得。

ruò yǒusuǒ dé dāng zhī shì wéizēngshàngmànrén zhèngxíngzhě wú zēng
若有所得，当知是为增上慢人；正行者无增

shàngmàn wú zēngshàngmàn zé wú xíng wú dé
上慢，无增上慢则无行无得。”

yòuwèn dé hé fǎ gù míngwéi dé dào
又问：“得何法故名为得道？”

dá yán ruò fǎ bú zì shēng bù tā shēng yì bú zhòng
答[277]言：“若法不自生、不他生、亦不众

yuánshēng cóngběn yǐ lái cháng wú yǒushēng dé shì fǎ gù shuōmíng
缘生，从本已来常无有生，得是法故说名

dé dào
得道。”

yòuwèn ruò fǎ bù shēng wéi hé suǒ dé
又问：“若法不生，为何所得？”

dá yán ruò zhī fǎ bù shēng jí míngwéi dé shì gù fó shuō
答言：“若知法不生即名为得，是故佛说：

ruò jiàn zhū yǒu wéi fǎ bù shēngxiàng jí rù zhèngwèi
‘若见诸有为法不生相，即入正位。’”

yòuwèn yún hé míng zhèngwèi
又问：“云何名[278]正位？”

dá yán wǒ jí niè pánděng bú zuò èr shì míngzhèngwèi
答言：“我及涅槃等不作二，是名正位。

yòuxíngpíngděng gù míngwéizhèngwèi yǐ píngděngchūzhū kǔ nǎo gù
又行平等故，名为正位。以平等出诸苦恼故，

míng zhèngwèi rù liǎo yì zhōng gù míng zhèngwèi chú yī qiè
名[279]正位。入了义中故，名[280]正位。除一切

[276] 丽本：果耶；永乐北藏本及龙藏本：果
[277] 丽本：文殊师利；永乐北藏本及龙藏本：答
[278] 丽本：何等名为；永乐北藏本及龙藏本：云何名
[279] 丽本：名为；永乐北藏本及龙藏本：名
[280] 丽本：名为；永乐北藏本及龙藏本：名

yì niàn gù míng[281] zhèngwèi
忆念故，名正位。”

ěr shí shì zūn zàn wén shū shī lì yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊赞文殊师利言：“善哉！善哉！

kuàishuō cǐ yán chéng rú suǒshuō
快说此言，诚如所说。”

shuō shì fǎ shí qī qiān bǐ qiū bú shòu zhū fǎ lòu jìn xīn
说是法时，七千比丘不受诸法，漏尽，心

dé jiě tuō sānwàn èr qiān zhū tiān yuǎn chén lí gòu dé fǎ yǎn jìng
得解脱。三万二千诸天远尘离垢，得法眼净。

shí qiān rén lí yù dé dìng èr bǎi rén fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
十千人离欲得定，二百人发阿耨多罗三藐三菩

tí xīn wǔ bǎi pú sà dé wú shēng fǎ rěn
提心，五百菩萨得无生法忍。

ěr shí sī yì fàn tiān bó fó yán shì zūn shì wén shū shī
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！是文殊师

lì fǎ wáng zǐ néngzuò fó shì dà ráo yì zhòngshēng
利法王子能作佛事大饶益众生。”

wén shū shī lì yán fó chū yú shì bú wèi yì fǎ gù chū
文殊师利言：“佛出于世，不为益法故出，

bú wèi sǔn fǎ gù chū
不为损法故出。”

fàn tiānyán fó qǐ bú miè dù wú liàngzhòngshēng rén zhě yì
梵天言：“佛岂不灭度无量众生？仁者亦

bú lì yì wú liàngzhòngshēng yé
不利益无量众生耶？”

wén shū shī lì yán rǔ yù yú wú zhòng shēng zhōng dé zhòng
文殊师利言：“汝欲于无众生中得众

shēng yé
生耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

fàn tiān rǔ yù dé zhòngshēng jué dìngxiàng yé
“梵天，汝欲得众生决定相耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

[281] 丽本：名为；永乐北藏本及龙藏本：名

fàn tiān rǔ yù dé zhū fó yǒu chūshēng xiàng yú shì jiān yé
“梵天，汝欲得诸佛有出生相于世间耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

fàn tiān hé děng shì zhòng shēng wéi fó suǒ miè dù zhě
“梵天，何等是众生为佛所灭度者？”

fàn tiān yán rú rén zhě suǒ shuō yì wú shēng sǐ wú niè pán
梵天言：“如仁者[282]所说义，无生死，无涅槃。”

wén shū shī lì yán rú shì zhū fó shì zūn bù dé shēng sǐ
文殊师利言：“如是！诸佛世尊不得生死、

bù dé niè pán fó zhū dì zǐ dé jiě tuō zhě yì bù dé shēng sǐ bù
不得涅槃；佛诸弟子得解脱者，亦不得生死、不

dé niè pán suǒ yǐ zhě hé shì niè pán shì shēng sǐ dàn jiǎ míng
得涅槃。所以者何？是涅槃、是生死，但假名

zì yǒu yán shuō ěr shí wú shēng sǐ wǎng lái miè dù[283] niè pán
字有言说耳！实无生死往来、灭度涅槃。”

yòu wèn shéi néng xìn shì fǎ yé
又问：“谁能信是法耶？”

dá yán yú zhū fǎ zhōng wú tān zhuó zhě
答言：“于诸法中无贪著者。”

yòu wèn ruò tān zhuó zhě yú hé tān zhuó
又问：“若贪著者，于何贪著？”

dá yán tān zhuó zhě tān zhuó[284] xū wàng fàn tiān ruò tān zhuó
答言：“贪著者贪著虚妄。梵天，若贪著

shì shí zhě zhōng wú zēng shàng mànyǐ tān zhuó xū wàng gù xíng
是实者，终无增上慢[285]；以贪著虚妄故，行

zhě zhī zhī ér bù tān zhuó ruò bù tān zhuó zé wú yǒu liú ruò wú yǒu liú
者知之而不贪著；若不贪著则无有流；若无有流

zé wú wǎng lái shēng sǐ ruò wú wǎng lái shēng sǐ shì zé miè dù
则无往来生死；若无往来生死是则灭度。”

yòu wèn hé gù shuō yán miè dù
又问：“何故说言灭度？”

---

282 丽本：仁；永乐北藏本及龙藏本：仁者
283 丽本：尽得；永乐北藏本及龙藏本：度
284 丽本：贪著；永乐北藏本及龙藏本：贪著者贪著
285 丽本：慢人；永乐北藏本及龙藏本：慢

dá yán miè dù zhě míngwéizhòngyuán bù hé hé ruò wú
答言：“灭度者，名为众缘不和合。若无
míng bù hé hé zhūxíng yīn yuán zé bù qǐ zhūxíng ruò bù qǐ zhūxíng shì
明不和合诸行因缘，则不起诸行；若不起诸行是
míngwéimiè bù qǐ xiàng shì bì jìngmiè dé shì dào gù zé wú shēng
名为灭，不起相是毕竟灭。得是道故，则无生
chù rú shì míngwéi sì shèng dì
处，如是名为四圣谛。”

rú lái èr shì pǐn dì shí wǔ
如来二事品第十五[286]

ěr shí dēngxíng pú sà wèiwénshū shī lì rú rǔ suǒ
[287]尔时，等行菩萨谓文殊师利[288]：“如汝所
shuō jiē wéizhēn shí
说，皆为真实？”

dá yán yī qiè yánshuō jiē wéizhēn shí
答言：“一切言说皆为真实。”

yòuwèn xū wàngyánshuō yì zhēn shí yé
又问：“虚妄言说亦真实耶？”

dá yán rú shì suǒ yǐ zhě hé shì zhūyánshuō jiē wéi xū
答言：“如是！所以者何？是诸言说皆为虚
wàng wú chù wú fāng ruò fǎ jiē xū wàng wú chù wú fāng shì gù
妄，无处无方。若法皆虚妄，无处无方，是故
yī qiè yánshuō jiē shì zhēn shí shànnán zǐ tí pó dá yǔ rú lái
一切言说皆是真实。善男子，提婆达语、如来
yǔ wú yì wú bié suǒ yǐ zhě hé yī qiè yánshuō jiē shì rú lái yán
语无异无别。所以者何？一切言说，皆是如来言
shuō bù chū rú gù yī qiè yánshuōyǒu suǒshuō shì jiē yǐ wú suǒ
说，不出如故。一切言说有所说事，皆以无所
shuō gù dé yǒu suǒshuō shì yǐ[289] yī qiè yánshuō jiē píngděng[290] wén
说故得有所说，是以一切言说皆平等，文

---

286 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：如来二事品第十五
287 丽本：（尔时下，丹为如来二事品第五）
288 丽本：利言；永乐北藏本及龙藏本：利
289 丽本：故；永乐北藏本及龙藏本：以
290 丽本：等；永乐北藏本及龙藏本：平等

zì tóng gù wén zì wú niàn gù wén zì kōng gù
字同故，文字无念故，文字空故。”

děngxíngyán rú lái bù shuō fán fū yǔ yán xiánshèng yǔ yán
等行言：“如来不说凡夫语言、贤圣语言

yé
耶？”

wénshū shī lì yán rán yǐ wén zì shuō fán fū yǔ yán yì
文殊师利言：“然！以文字说凡夫语言，亦

yǐ wén zì shuōxiánshèng yǔ yán rú shì shànnán zǐ zhū wén zì yǒu
以文字说贤圣语言。如是，善男子，诸文字有

fēn bié shì fán fū yǔ yán[291] shì xiánshèng yǔ yán[292] yé
分别，是凡夫语言[291]？是贤圣语言[292]耶？”

děngxíngyán fú yě
等行言[293]：“不也！”

wénshū shī lì yán rú zhū wén zì wú fēn bié yī qiè xiánshèng
文殊师利言：“如诸文字无分别，一切贤圣

yì wú fēn bié shì gù xiánshèng wú yǒuyánshuō suǒ yǐ zhě hé xián
亦无分别，是故贤圣无有言说。所以者何？贤

shèng bù yǐ wén zì xiàng bù yǐ zhòngshēngxiàng bù yǐ fǎ xiàngyǒu
圣不以文字相、不以众生相、不以法相有

suǒshuō yě pì zhū zhōng gǔ zhòngyuán hé hé ér yǒu yīn shēng shì
所说也。譬诸[294]钟鼓众缘和合而有音声，是

zhū zhōng gǔ yì wú fēn bié rú shì zhū xiánshèngshàn zhī zhòng yīn yuán
诸钟鼓亦无分别；如是诸贤圣善知众因缘

gù yú zhūyánshuō wú tān wú ài
故，于诸言说无贪无碍。”

děngxíngyán rú fó suǒshuō rǔ děng jí huì dāngxíng èr shì
等行言：“如佛所说：‘汝等集会当行二事，

ruò shuō fǎ ruò shèng mò rán hé wèishuō fǎ hé wèishèng mò
若说法、若圣默然。’何谓说法？何谓圣默

rán
然？”

dá yán ruòshuō fǎ bù wéi fó bù wéi fǎ bù wéisēng
答言：“若说法，不违佛、不违法、不违僧，

---

291 丽本：言说；永乐北藏本及龙藏本：语言
292 丽本：言说；永乐北藏本及龙藏本：语言
293 丽本：答言；永乐北藏本及龙藏本：言
294 丽本：如；永乐北藏本及龙藏本：诸

shì míngshuō fǎ ruò zhī fǎ jí shì fó lí xiàng jí shì fǎ wú wéi
是名说法。若知法即是佛，离相即是法，无为

jí shì sēng shì míngshèng mò rán yòu shànnán zǐ yīn sì niànchù
即是僧，是名圣默然。又，善男子，因四念处

yǒu suǒshuō míngwéishuō fǎ yú yī qiè fǎ wú suǒ yì niàn míngshèng
有所说，名为说法；于一切法无所忆念，名圣

mò rán yīn sì zhèng qín yǒu suǒshuō míngwéishuō fǎ yǐ zhū fǎ děng
默然。因四正勤有所说，名为说法；以诸法等，

bú zuòděng bú zuò bù děng míngshèng mò rán yīn sì rú yì zú yǒu
不作等，不作不等，名圣默然。因四如意足有

suǒshuō míngwéishuō fǎ ruò bù qǐ shēn xīn míngshèng mò rán
所说，名为说法；若不起身心，名圣默然。

yīn wǔ gēn wǔ lì yǒu suǒshuō míngwéishuō fǎ ruò bù suí tā yǔ
因五根、五力有所说，名为说法；若不随他语

yǒu suǒ xìn wèi bù qǔ bù shě gù fēn bié zhū fǎ yī xīn ān zhù wú
有所信，为不取不舍故分别诸法，一心安住，无

niànniànzhōng jiě yī qiè fǎ chángdìngxìng duàn yī qiè xì lùn huì míng
念念中解一切法常定性，断一切戏论慧，名

shèng mò rán yīn qī pú tí fēn yǒu suǒshuō míngwéishuō fǎ ruò cháng
圣默然。因七菩提分有所说，名为说法；若常

xíng shě xīn wú suǒ fēn bié wú zēng wú jiǎn míngshèng mò rán yīn
行舍心，无所分别，无增无减，名圣默然。因

bā shèngdào fēn yǒu suǒshuō míngwéishuō fǎ ruò zhī shuō fǎ xiàng rú
八圣道分有所说，名为说法；若知说法相如

fá yù bù yī fǎ bù yī fēi fǎ míngshèng mò rán shànnán zǐ
栰喻，不依法，不依非法，名圣默然。善男子，

yú shì sān shí qī zhùdào fǎ ruò néng kāi jiě yǎnshuō míngwéishuō fǎ
于是三十七助道法若能开解演说，名为说法；

ruò shēnzhèng shì fǎ yì bù lí shēnjiàn fǎ yì bù lí fǎ jiànshēn
若身证是法，亦不离身见法，亦不离法见身，

yú shì guānzhōng bú jiàn èr xiàng bú jiàn bú èr xiàng rú shì xiànqián
于是观中不见二相，不见不二相，如是现前

zhī jiàn ér yì bú jiàn míngshèng mò rán yòu shànnán zǐ ruò bú
知见而亦不见，名圣默然。又，善男子，若不

wàngxiǎngzhuó wǒ bú wàngxiǎngzhuó bǐ bú wàngxiǎngzhuó fǎ yǒu suǒ
妄想著我，不妄想著彼，不妄想著法有所

shuō míngwéishuō fǎ ruò zhì bù kě shuōxiàng néng lí yī qiè yán
说，名为说法；若至不可说相，能离一切言

shuō yīn shēng dé bú dòng chù rù lí xiàng xīn míng shèng mò rán
说音声，得不动处，入离相心，名圣默然。

yòu shànnán zǐ ruò zhī yī qiè zhòng shēng zhū gēn lì dùn ér jiào huì zhī
又，善男子，若知一切众生诸根利钝而教诲之，

míng wéi shuō fǎ cháng rù yú dìng xīn bù sǎn luàn míng shèng mò rán
名为说法；常入于定心不散乱，名圣默然。”

děng xíng yán rú wǒ jiě wén shū shī lì suǒ shuō yì yī qiè
等行言：“如我解文殊师利所说义，一切

shēng wén pì zhī fó wú yǒu shuō fǎ yì wú shèng mò rán suǒ yǐ zhě
声闻、辟支佛无有说法，亦无圣默然。所以者

hé shì rén bù néng liǎo zhī yī qiè zhòng shēng zhū gēn lì dùn yì
何？是人不[295]能了知一切众生诸根利钝，亦

fù bù néng cháng zài yú dìng wén shū shī lì ruò yǒu zhēn shí wèn
复不能常在于定。文殊师利！若有真实问：

hé děng shì shì jiān shuō fǎ zhě hé děng shì shì jiān shèng mò rán
‘何等是世间说法者？何等是世间圣默然

zhě zé dāng wèi shuō zhū fó shì yě suǒ yǐ zhě hé zhū fó shàn
者？’则当为说诸佛是也。所以者何？诸佛善

néng fēn bié yī qiè zhòng shēng zhū gēn lì dùn yì cháng zài dìng
能分别一切众生诸根利钝，亦常在定。”

fó gào wén shū shī lì rú shì rú shì rú děng xíng suǒ shuō
佛告文殊师利：“如是，如是！如等行所说，

wéi zhū rú lái yǒu cǐ èr fǎ
唯诸如来[296]有此二法。”

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn wǒ qīn cóng fó wén
尔时，须菩提白佛言：“世尊！我亲从佛闻：

rǔ děng jí huì dāng xíng èr shì ruò shuō fǎ ruò shèng mò rán
‘汝等集会当行二事，若说法、若圣默然。’

shì zūn ruò shēng wén bù néng xíng zhě yún hé rú lái chì zhū bǐ qiū xíng
世尊！若声闻不能行者，云何如来勅诸比丘行

cǐ èr shì
此二事？”

fó gào xū pú tí yú rǔ yì yún hé ruò shēng wén bù cóng
佛告须菩提：“于汝意云何？若声闻不从

[295] 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：是人不
[296] 丽本：佛如来；永乐北藏本及龙藏本：如来

tā wén néngshuō fǎ néngshèng mò rán fǒu
他闻，能说法、能圣默然不？”

xū pú tí yán fú yě
须菩提言：“不也。”

xū pú tí shì gù dāng zhī yī qiè shēngwén pì zhī fó wú
“须菩提，是故当知一切声闻、辟支佛无

yǒushuō fǎ wú shèng mò rán
有说法、无圣默然。”

ěr shí wén shū shī lì wèi xū pú tí rú lái liǎo zhī
尔时，文殊师利谓须菩提[297]：“如来[298]了知

zhòngshēng bā wàn sì qiānxíng rǔ yú cǐ zhōngyǒu zhì huì néng suí qí
众生八万四千行。汝于此中有智慧，能随其

suǒyìngwèishuō fǎ fǒu
所应为说法不？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

jīn xū pú tí néng rù guān yī qiè zhòngshēng xīn sān mèi zhù
“今须菩提能入观一切众生心三昧，住

shì sān mèi tōng dá yī qiè zhòngshēng xīn xīn suǒ xíng zì xīn tā
是三昧，通达一切众生心、心所行，自心、他

xīn wú suǒ fáng ài fǒu
心无所妨碍不？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

wén shū shī lì yán xū pú tí rú lái yú zhòngshēng bā
文殊师利言：“须菩提[299]，如来于众生八

wàn sì qiānxíng suí qí suǒ yìng wèi shuō fǎ yào yòu cháng zhù dìng píng
万四千行，随其所应为说法药。又常住定平

děng xiàng zhōng xīn bú dòng yáo ér tōng dá yī qiè zhòngshēng xīn xīn suǒ
等相中心不动摇，而通达一切众生心心所

xíng xū pú tí shì gù dāng zhī yī qiè shēngwén pì zhī fó bù
行。须菩提，是故当知，一切声闻、辟支佛不

jí cǐ shì xū pú tí huòyǒuzhòngshēngduō yín yù zhě yǐ guān jìng
及此事。须菩提，或有众生多淫欲者，以观净

---

297 丽本：须菩提言；永乐北藏本及龙藏本：须菩提

298 丽本：长老须菩提！如来；永乐北藏本及龙藏本：如来

299 丽本：“须菩提；永乐北藏本及龙藏本：文殊师利言：“须菩提

dé jiě tuō bù yǐ bú jìng wéi fó néng zhī huòyǒuzhòngshēngduōchēn
得解脱，不以不净；唯佛能知。或有众生多瞋

huì zhě yǐ guānguò dé jiě tuō bù yǐ cí xīn wéi fó néng zhī
恚者，以观过得解脱，不以慈心；唯佛能知。

huòyǒuzhòngshēngduō yú chī zhě yǐ bú gòng yǔ dé jiě tuō bù yǐ
或有众生多愚痴者，以不共语得解脱，不以

shuō fǎ wéi fó néng zhī huòyǒuzhòngshēngděng fēn xíngzhě bù yǐ
说法；唯佛能知。或有众生等分行者，不以

guān jìng bù yǐ bú jìng bù yǐ guānguò bù yǐ cí xīn bù yǐ
观净、不以不净、不以观过、不以慈心、不以

bú gòng yǔ bù yǐ shuō fǎ dé jiě tuō zhě suí qí gēnxìng yǐ zhū fǎ
不共语、不以说法得解脱者，随其根性以诸法

píngděng ér wèishuō fǎ shǐ dé jiě tuō wéi fó néng zhī shì gù rú lái
平等而为说法使得解脱；唯佛能知。是故如来

yú zhū shuō fǎ rén zhōng wéi zuì dì yī chán dìng rén zhōng yì zuì dì
于诸说法人中为最第一，禅定人中亦最第

yī
一。”

ěr shí xū pú tí wènwén shū shī lì ruò shēngwén pì zhī
尔时，须菩提问文殊师利：“若声闻、辟支

fó bù néng rú shì shuō fǎ bù néng rú shì shèng mò rán zhě zhū pú sà
佛不能如是说法，不能如是圣默然者，诸菩萨

yǒu chéng jiù rú shì gōng dé néngshuō fǎ néngshèng mò rán fǒu
有成就如是功德，能说法、能圣默然不？”

dá yán wéi fó dāng zhī
答言：“唯佛当知！”

yú shì fó gào xū pú tí yǒu sān mèimíng rù yī qiè yǔ yán
于是，佛告须菩提：“有三昧名入一切语言

xīn bù sànluàn ruò pú sà chéng jiù shì sān mèi jiē dé shì gōng dé
心不散乱，若菩萨成就是[300]三昧皆得是功德。”

ěr shí wén shū shī lì wèi děngxíng pú sà shànnán zǐ wèi
尔时，文殊师利谓等行菩萨：“善男子，为

zhòngshēng bā wàn sì qiānxíng gù shuō bā wàn sì qiān fǎ zàng míngwéi
众生八万四千行故，说八万四千法藏，名为

[300] 丽本：此；永乐北藏本及龙藏本：是

shuō fǎ cháng zài yī qiè mièshòuxiǎngdìng zhōng míngshèngmò rán
说法；常在一切灭受想定[301]中，名圣默然。

shànnán zǐ wǒ ruò yī jié ruò jiǎn yī jié yǎn shuō shì yì shì míng
善男子，我若一劫、若减一劫演[302]说是义，是名

shuō fǎ xiàng shì shèngmò rán xiàng yóu bù néng jìn
说法相、是圣默然相，犹不能尽。”

yú shì fó gàoděngxíng pú sà shànnán zǐ nǎi wǎngguò
于是，佛告等行菩萨：“善男子，乃往过

qù wú liàngwú biān bù kě sī yì ē sēng qí jié shí shì yǒu fó hào
去无量无边不可思议阿僧祇劫，时世有佛，号

yuē pǔ guāng jié yuēmíngwén guómíng xǐ jiàn bǐ guóyán jìng
曰普光，劫曰名闻，国名喜[303]见。彼国严净、

fēng lè ān wěn tiānrén chìshèng qí dì jiē yǐ zhòngbǎozhuāngyán
丰乐、安隐，天人炽盛，其地皆以众宝庄严，

róuruǎn xì huá shēngbǎoliánhuā yī qiè xiāngshù chōngmǎn qí zhōng
柔软细滑，生宝莲华，一切香树充满其中，

chángchūmiàoxiāng shànnán zǐ xǐ jiànguó tǔ yǒu sì bǎi yì sì tiān
常出妙香。善男子，喜[304]见国土有四百亿四天

xià yī yī tiān xià zòngguǎng bā wàn sì qiānyóuxún qí zhōngzhū chéng
下，一一天下纵广八万四千由旬。其中诸城

zòngguǎng yī yóuxún jiē yǐ zhòngbǎojiào shì yī yī chéngzhě yǒu
纵广一由旬，皆以众宝校饰。一一城者，有

èr wàn wǔ qiān jù luò cūn yì ér wéirào zhī yī yī jù luò cūn yì
二[305]万五千聚落村邑而围绕之。一一聚落、村邑

wú liàng bǎi qiān rén zhòngchōngmǎn qí zhōng bǐ shí rén mín suǒ jiàn sè
无量百千人众充满其中。彼时人民所见色

xiàng xīn jiē xīn yuè wú kě zēng wù yì xī jiē dé niàn fó sānmèi
像心皆欣[306]悦，无可憎恶，亦悉皆得念佛三昧，

shì yǐ guó tǔ míngyuē xǐ jiàn ruò tā fāng shì jiè zhū lái pú sà jiē
是以国土名曰喜[307]见。若他方世界诸来菩萨皆

dé kuài lè yú guó bù ěr shànnán zǐ qí pǔ guāng fó yǐ sānshèng
得快乐，余国不尔。善男子，其普光佛以三乘

---

[301] 丽本：行定；永乐北藏本及龙藏本：定
[302] 丽本：能；永乐北藏本及龙藏本：演
[303] 丽本：憙；永乐北藏本及龙藏本：喜
[304] 丽本：憙；永乐北藏本及龙藏本：喜
[305] 丽本：一；永乐北藏本及龙藏本：二
[306] 丽本：喜；永乐北藏本及龙藏本：欣
[307] 丽本：憙；永乐北藏本及龙藏本：喜

fǎ wèi dì zǐ shuō yì duōyàoshuō rú shì fǎ yán rǔ děng bǐ qiū
法为弟子说，亦多乐说如是法言[308]：‘汝等比丘
dāngxíng èr shì ruòshuō fǎ ruòshèngmò rán
当行二事：若说法、若圣默然。’

shànnán zǐ ěr shí shàngfāng yī wáng fó tǔ yǒu èr pú sà
“善男子，尔时，上方医王佛土有二菩萨：
yī míngwú jìn yì èr míng yì yì lái yì pǔ guāng fó suǒ tóumiàn
一名无尽意，二名益意，来诣普光佛所。头面
lǐ fó zú yòurào sān zā gōngjìng hé zhǎng quèzhù yī miàn
礼佛足[309]，右绕三匝，恭敬合掌，却住一面。
shí pǔ guāng fó wèi èr pú sà guǎngshuō jìngmíngsānmèi suǒ yǐ míng
时，普光佛为二菩萨广说净明三昧：‘所以名
yuē jìngmíngsānmèizhě ruò pú sà rù shì sānmèi jí dé jiě tuō yī qiè
曰净明三昧者，若菩萨入是三昧，即得解脱一切
zhūxiàng jí fánnǎozhuó yì yú yī qiè fó fǎ dé jìngguāngmíng shì gù
诸相及烦恼著，亦于一切佛法得净光明，是故
míngwéi jìngmíngsānmèi yòuqián jì yī qiè fǎ jìng hòu jì yī qiè fǎ
名为净明三昧。又前际一切法净、后际一切法
jìng xiàn zài yī qiè fǎ jìng shì sān shì bì jìng jìng wú néng lìng bú jìng
净、现在一切法净，是三世毕竟净，无能令不净，
xìngcháng jìng gù shì yǐ shuō yī qiè zhū fǎ xìngchángqīngjìng hé wèi
性常净故，是以说一切诸法性常清净。何谓
zhū fǎ xìngjìng wèi yī qiè fǎ kōngxiàng lí yǒusuǒ dé gù yī qiè
诸法性净？谓一切法空相，离有所得故；一切
fǎ wú xiàngxiàng lí yì xiǎngfēn bié gù yī qiè fǎ wú zuòxiàng bù
法无相相，离忆想分别故；一切法无作相，不
qǔ bù shě wú qiú wú yuàn bì jìng lí zì xìng gù shì míngxìngcháng
取不舍，无求无愿，毕竟离自性故，是名性常
qīngjìng yǐ shì cháng jìngxiàng zhī shēng sǐ xìng jí shì niè pánxìng
清净。以是常净相，知生死性即是涅槃性[310]，
niè pánxìng jí shì yī qiè fǎ xìng shì gù shuō xīn xìngchángqīngjìng shàn
涅槃性即是一切法性，是故说心性常清净。善
nán zǐ pì rú xū kōng ruòshòugòu wū wú yǒu shì chù xīn xìng yì rú
男子，譬如虚空，若受垢污无有是处；心性亦如

[308] 丽本：音；永乐北藏本及龙藏本：言
[309] 丽本：足；永乐北藏本及龙藏本：佛足
[310] 丽本：涅槃；永乐北藏本及龙藏本：涅槃性

shì ruò yǒu gòu wū wú yǒu shì chù yòu rú xū kōng suī wéi yān chén
是，若有垢污无有是处。又如虚空，虽为烟尘
yún wù fù yì bù míng bú jìng ér bù néng rǎn wū xū kōng zhī xìng
云雾覆瞖[311]，不明不净，而不能染污虚空之性；
shè rǎn wū zhě bù kě fù jìng yǐ xū kōng shí bù rǎn wū gù huán
设染污者，不可复净，以虚空实不染污故，还
jiàn qīng jìng fán fū xīn yì rú shì suī xié yì niàn qǐ zhū fán nǎo rán
见清净。凡夫心亦如是，虽邪忆念起诸烦恼，然
qí xīn xìng bù kě gòu wū shè gòu wū zhě bù kě fù jìng yǐ xīn
其心性[312]不可垢污；设垢污者，不可复净，以心
xiàng shí bù kě gòu wū xìng cháng míng jìng shì gù xīn dé jiě tuō
相实不可[313]垢污，性常明净。是故心得解脱。
shàn nán zǐ shì míng rù jìng míng sān mèi mén bǐ ér pú sà wén shì
善男子，是名入净明三昧门。’彼二菩萨闻是
sān mèi yú zhū fǎ zhōng dé bù kě sī yì fǎ guāng míng
三昧，于诸法中得不可思议法光明。
ěr shí wú jìn yì pú sà bó pǔ guāng rú lái yán shì
“尔时，无尽意菩萨白普光如来[314]言：‘世
zūn wǒ děng yǐ wén rù jìng míng sān mèi dāng yǐ hé xíng xíng cǐ
尊！我等已闻入净明三昧[315]。当以何行，行此
fǎ mén fó gào wú jìn yì shàn nán zǐ rǔ děng dāng xíng èr
法门？’佛告无尽意：‘善男子，汝等当行二
xíng ruò shuō fǎ ruò shèng mò rán shí ér pú sà cóng fó shòu jiào
行：若说法、若圣默然。’时二菩萨从佛受教，
tóu miàn lǐ fó zú rào sān zā ér chū qù yī yuán lín zì yǐ shén
头面礼佛足，绕三匝而出，趣一园林，自以神
lì huà zuò bǎo lóu yú zhōng xiū xíng
力化作宝楼于中修行。
shí yǒu fàn tiān míng yuē miào guāng yǔ qī wàn èr qiān fàn jù
“时，有梵天名曰妙光，与七万二千梵俱，
lái zhì qí suǒ tóu miàn lǐ zú wèn èr pú sà shàn nán zǐ pǔ
来至其所，头面礼足，问二菩萨：‘善男子，普

311 丽本：翳；永乐北藏本及龙藏本：瞖
312 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：性
313 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：不可
314 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：如来
315 丽本：三昧门；永乐北藏本及龙藏本：三昧

guāng rú lái shuōyán rǔ děng bǐ qiū jí huì dāngxíng èr shì ruòshuō
光 如来说言：“汝 等 比丘集会 当 行二事：若说
fǎ ruòshèng mò rán shànnán zǐ hé wèishuō fǎ hé wèishèng
法、若 圣 默然。”善男子，何谓说法？何谓 圣
mò rán èr pú sà yán rǔ jīn shàntīng wǒ dāngshǎoshuō
默然？’二菩萨言：‘汝今善听，我当 少 说，
wéiyǒu rú lái nǎitōng dá ěr yú shì èr pú sà yǐ èr jù yì wèizhū
唯有如来乃通达耳！’于是二菩萨以二句义为诸
fànzhòngguǎng fēn biéshuō shí qī wàn èr qiānfàn jiē dé wú shēng fǎ
梵 众 广 分别说。时，七万二千梵皆得无 生 法
rěn miàoguāng fàntiān dé pǔ guāngmíngsānmèi
忍，妙 光 梵天得普 光 明三昧。

shì èr pú sà yú qī wàn liù qiān suì yǐ wú ài biàn cái[316] dá
“是二菩萨于七万六千岁以无碍辩才答
qí suǒwèn bú xiè bù xī fēn bié èr jù hù xiāngwèn dá ér bù qióng
其所问，不懈不息分别二句，互 相 问答而不 穷
jìn yú shì pǔ guāng rú lái[317] zài xū kōngzhōngzuò rú shì yán shàn
尽。于是普 光 如来在虚空 中 作如是言：‘善
nán zǐ wù yú wén zì yánshuō ér qǐ zhēngsòng fán zhūyánshuō jiē
男子，勿于文字言说而起 诤 讼！凡诸言说，皆
kōng rú xiǎng rú suǒwèn dá yì fù[318] rú shì rǔ děng èr rén jiē
空如响，如所问答，亦复如是。汝 等二人皆
dé wú ài biàn cái jí wú jìn tuó luó ní ruò yú yī jié ruò bǎi jié
得无碍辩才及无尽陀罗尼，若于一劫、若百劫，
shuō cǐ èr jù biàn bù kě jìn shànnán zǐ fó fǎ shì jì miè xiàng dì
说此二句辩不可尽。善男子，佛法是寂灭 相 第
yī zhī yì cǐ zhōng wú yǒuwén zì bù kě dé shuō zhū suǒyánshuō
一之义，此 中 无有文字，不可得说；诸所言说
jiē wú yì lì shì gù rǔ děngdāng suí cǐ yì wù suí wén zì shì
皆无义利。是故汝 等 当 随此义，勿随文字。’是
èr pú sà wén fó jiào yǐ mò rán ér zhǐ
二菩萨闻佛教已，默然而止。”

fó gàoděngxíng yǐ shì dāng zhī pú sà ruò yǐ biàn cáishuō
佛告 等 行：“以是 当 知，菩萨若以辩才说

316 丽本：力；永乐北藏本及龙藏本：才
317 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：如来
318 丽本：亦；永乐北藏本及龙藏本：亦复

fǎ yú bǎi qiānwàn jié ruò guò bǎi qiānwàn jié bù kě qióng jìn
法，于百千万劫若过百千万劫不可穷尽。”

yòugàoděngxíng yú yì yún hé bǐ èr pú sà qǐ yì rén hū
又告等行：“于意云何，彼二菩萨岂异人乎？

wù zào sī guān wú jìn yì zhě jīn wénshū shī lì shì yì yì pú sà zhě
勿造斯观！无尽意者今文殊师利是，益意菩萨者

jīn rǔ shēn shì miàoguāng fàn tiānzhě jīn sī yì fàn tiān shì yě
今汝身是，妙光梵天者今思益梵天是也[319]。”

ěr shí[320] děngxíng pú sà bó fó yán wèi céng yǒu yě shì
尔时，等行菩萨白佛言：“未曾有也！世

zūn zhū fó pú sà[321] wèi dà ráo yì rú suǒshuō xíng jīng jìn zhòngshēng
尊！诸佛菩萨为大饶益如所说行精进众生。

shì zūn qí xiè dài bù néng rú suǒ[322] shuō xíng zhě suī zhí bǎi qiānwàn
世尊！其懈怠不能如所说行者，虽值百千万

fó wú néngwéi yě dāng zhī cóng qín jīng jìn dé chū pú tí
佛无能为也，当知从勤精进得出菩提。”

dé shèngdào pǐn dì shí liù
得圣道品第十六[323]

ěr shí wénshū shī lì wèi děngxíng pú sà shànnán zǐ rǔ
尔时，文殊师利谓等行菩萨：“善男子，汝

zhī pú sà yún hé xíngmíng qín jīng jìn
知菩萨云何行名勤精进？”

dá yán ruò pú sà néng dé shèngdào míng qín jīng jìn
答言：“若菩萨能得圣道，名勤精进。”

yòuwèn yún hé xíngnéng dé shèngdào
又问：“云何行能得圣道？”

dá yán[324] ruò yú zhū fǎ wú suǒ fēn bié rú shì xíngzhě néng dé
答言：“若于诸法无所分别，如是行者能得

shèngdào
圣道。”

---

319 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：是也

320 丽本：仂行品第九（丹无此品，幅末尔时文殊师利下，为得圣道品第十六（夹注幅末当今本纸左十九行））；永乐北藏本及龙藏本无此品

321 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：萨

322 丽本：如；永乐北藏本及龙藏本：如所

323 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：得圣道品第十六

324 丽本：曰；永乐北藏本及龙藏本：言

yòuwèn yún hé míngwéi dé shèngdào yǐ
又问：“云何名为[325]得 圣 道已？”

dá yán ruò xíngzhě yú píngděngzhōngjiàn zhū fǎ píngděng
答言[326]：“若行者于平 等 中 见诸法平 等，
shì míng dé shèngdào yǐ
是名得 圣 道已。”

yòuwèn píngděng kě dé jiàn yé
又问：“平 等 可得见耶？”

dá yán fú yě suǒ yǐ zhě hé ruò píngděng kě jiàn zé fēi
答言：“不也。所以者何？若平 等 可见则非
píngděng
平 等。”

sī yì fàntiānwèiwénshū shī lì ruò xíngzhě yú píngděngzhōng
思益梵天谓文殊师利：“若行者于平 等 中
bú jiàn zhū fǎ shì míng dé shèngdào yǐ
不见诸法，是名得 圣 道已。”

wénshū shī lì yán hé gù bú jiàn
文殊师利言：“何故不见？”

sī yì yán lí èr xiàng gù bú jiàn bú jiàn jí shì zhèngjiàn
思益言：“离二 相 故不见，不见即是 正 见。”

yòuwèn shéinéngzhèngjiàn shì jiān
又问：“谁 能 正 见世间？”

dá yán bú huài shì jiānxiàngzhě
答言：“不坏世间 相 者。”

yòuwèn yún hé wéi bú huài shì jiānxiàng
又问：“云何为不坏世间 相？”

dá yán sè rú wú bié wú yì shòuxiǎngxíng shí rú wú bié wú
答言：“色如无别无异，受 想 行识如无别无
yì ruò xíngzhějiàn wǔ yìn píngděng rú xiàng shì míngzhèngjiàn shì jiān
异。若行者见五阴平 等 如 相，是名 正 见世间。”

yòuwèn hé děng shì shì jiānxiàng
又问：“何 等 是世间 相？”

dá yán miè jìn shì shì jiānxiàng
答言：“灭尽是世间 相。”

[325] 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为
[326] 丽本：曰；永乐北藏本及龙藏本：言

yòuwèn miè jìn xiàng fù kě jìn yé
又问：“灭尽相复可尽耶？”

dá yán miè jìn xiàngzhě bù kě jìn yě
答言：“灭尽相者不可尽也。”

yòuwèn hé gù shuōyán shì jiān shì miè jìn xiàng
又问：“何故说言：‘世间是灭尽相’？”

dá yán shì jiān bì jìng jìn xiàng shì xiàng bù kě jìn suǒ yǐ
答言：“世间毕竟尽相，是相不可尽。所以

zhě hé yǐ jìn zhě bú fù jìn yě
者何？已尽者，不复尽也。”

yòuwèn fó bù shuō yī qiè yǒuwéi fǎ shì jìn xiàng yé
又问：“佛不说一切有为法是尽相耶？”

dá yán shì jiān shì jìn xiàng zhōng bù kě jìn shì gù fó
答言：“世间是尽相，终不可尽。是故，佛

shuō yī qiè yǒuwéi fǎ shì jìn xiàng
说一切有为法是尽相。”

yòuwèn hé děng[327] shùmíngyǒuwéi fǎ
又问：“何等[327]数名有为法？”

dá yán yǐ jìn xiàng gù míngyǒuwéi fǎ
答言：“以尽相故，名有为法。”

yòuwèn yǒuwéi fǎ zhěwéizhù hé suǒ
又问：“有为法者为住何所？”

dá yán wú wéixìngzhōngzhù
答言：“无为性中住。”

yòuwèn yǒuwéi fǎ wú wéi fǎ yǒu hé chābié
又问：“有为法、无为法有何差别？”

dá yán yǒuwéi fǎ wú wéi fǎ wén zì yánshuōyǒuchābié
答言：“有为法、无为法，文字言说有差别

ěr suǒ yǐ zhě hé yǐ wén zì yánshuō yán shì yǒuwéi shì wú wéi
耳！所以者何？以文字言说，言是有为、是无为。

ruò qiú yǒuwéi wú wéi shí xiàng zé wú chābié yǐ shí xiàng wú chā
若求有为、无为实相，则无差别，以实相无差

bié gù
别故。”

yòuwèn hé děng shì zhū fǎ shí xiàng yì
又问：“何等是诸法实相义？”

[327] 丽本：故；永乐北藏本及龙藏本：等

dá yán yī qiè fǎ píngděng wú yǒu chā bié shì zhū fǎ shí xiàng
答言：“一切法平等无有差别，是诸法实相义。”

yòu wèn hé děng wéi yì
又问：“何等为义？”

dá yán yǐ wén zì shuō lìng rén dé jiě gù míng wéi yì
答言：“以文字说，令人得解，故名为义。

suǒ yǐ zhě hé shí xiàng yì zhě bù rú wén zì suǒ shuō zhū fó suī
所以者何？实相义者，不如文字所说。诸佛虽

yǐ wén zì yǒu suǒ yán shuō ér yú shí xiàng wú suǒ zēng jiǎn wén shū shī
以文字有所言说，而于实相无所增减。文殊师

lì yī qiè yán shuō jiē fēi yán shuō shì gù fó yù míng bù kě shuō
利！一切言说皆非言说，是故佛语名不可说，

zhū fó bù kě yǐ yán xiàng shuō gù
诸佛不可以言相说故。”

yòu wèn yún hé dé shuō fó xiàng
又问：“云何得说佛相？”

dá yán zhū fó rú lái bù kě yǐ sè shēn shuō xiàng bù kě yǐ
答言：“诸佛如来不可以色身说相，不可以

sān shí èr xiàng shuō xiàng bù kě yǐ zhū gōng dé fǎ shuō xiàng
三十二相说相，不可以诸功德法说相。”

yòu wèn zhū fó kě lí sè shēn sān shí èr xiàng zhū gōng dé
又问：“诸佛可离色身、三十二相、诸功德

fǎ ér shuō xiàng yé
法而说相耶？”

dá yán fú yě suǒ yǐ zhě hé sè shēn rú sān shí èr
答言：“不也！所以者何？色身如、三十二

xiàng rú zhū gōng dé fǎ rú zhū fó bù jí shì rú yì fēi[328] lí rú
相如、诸功德法如；诸佛不即是如，亦非[328]离如，

rú shì kě shuō fó xiàng bù shī rú gù
如是可说佛相，不失如故。”

yòu wèn zhū fó shì zūn dé hé děng gù hào míng wéi fó
又问：“诸佛世尊得何等故号名为佛？”

dá yán zhū fó shì zūn tōng dá zhū fǎ xìng xiàng rú gù shuō míng
答言：“诸佛世尊通达诸法性相如故，说名

[328] 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：非

wéi fó zhèngbiàn zhī zhě
为佛[329]、正遍知者。”

zhì dà shèng pǐn dì shí qī
志大乘品第十七[330]

yú shì děngxíng pú sà bó fó yán shì zūn hé wèi pú sà
于是，等行菩萨白佛言：“世尊！何谓菩萨
fā xíng dà shèng
发行大乘？”

ěr shí shì zūn yǐ jì dá yán
尔时，世尊以偈答言：

pú sà bú huài sè fā xíng pú tí xīn
菩萨不坏色　发行菩提心
zhī sè jí pú tí shì míng xíng pú tí
知色即菩提　是名行菩提
rú sè pú tí rán děng rù yú rú xiàng
如色菩提然　等入于如相
bú huài zhū fǎ xìng shì míng xíng pú tí
不坏诸法性　是名行菩提
bú huài zhū fǎ xìng zé wéi pú tí yì
不坏诸法性　则为菩提义
shì pú tí yì zhōng yì wú yǒu pú tí
是菩提义中　亦无有菩提
zhèng xíng dì yī yì shì míng xíng pú tí
正行第一义　是名行菩提
yú yú yìn jiè rù ér yù qiú pú tí
愚于阴界入　而欲求菩提
yìn jiè rù jí shì lí shì wú pú tí
阴界入即是　离是无菩提
ruò yǒu zhū pú sà yú shàng zhōng xià fǎ
若有诸菩萨　于上中下法
bù qǔ yì bù shě shì míng xíng pú tí
不取亦不舍　是名行菩提

[329] 丽本：志大乘品第十（丹大乘行品第十七）；永乐北藏本及龙藏本：志大乘品第十七
[330] 丽本：如来；永乐北藏本及龙藏本：为佛

ruò fǎ jí fēi fǎ　bù fēn bié wéi èr
若 法 及 非 法　不 分 别 为 二

yì bù dé bú èr　shì míng xíng pú tí
亦 不 得 不 二　是 名 行 菩 提

ruò èr zé yǒu wéi　fēi èr zé wú wéi
若 二 则 有 为　非 二 则 无 为

lí shì èr biān zhě　shì míng xíng pú tí
离 是 二 边 者　是 名 行 菩 提

shì rén guò fán fū　yì bú rù fǎ wèi
是 人 过 凡 夫　亦 不 入 法 位

wèi dé guǒ ér shèng　shì shì jiān fú tián
未 得 果 而 圣　是 世 间 福 田

xíng yú shì jiān fǎ　chǔ zhōng ruò[331] lián huā
行 于 世 间 法　处 中 若 莲 华

zūn xiū zuì shàng dào　shì míng xíng pú tí
遵 修 最 上 道　是 名 行 菩 提

shì jiān suǒ xíng chù　xī yú shì zhōng xíng
世 间 所 行 处　悉 于 是 中 行

shì jiān suǒ tān zhuó　yú zhōng dé jiě tuō
世 间 所 贪 著　于 中 得 解 脱

pú sà wú suǒ wèi　bú mò shēng sǐ yuān
菩 萨 无 所 畏　不 没 生 死 渊

wú yōu wú pí juàn　ér xíng pú tí dào
无 忧 无 疲 惓　而 行 菩 提 道

sī rén néng shàn zhī　fǎ xìng zhēn shí xiàng
斯 人 能 善 知　法 性 真 实 相

shì gù bù fēn bié　shì fǎ shì fēi fǎ
是 故 不 分 别　是 法 是 非 法

xíng yú fó dào shí　wú fǎ kě shě lí
行 于 佛 道 时　无 法 可 舍 离

yì wú fǎ kě shòu　shì míng pú tí xiàng
亦 无 法 可 受　是 名 菩 提 相

yī qiè fǎ wú xiàng　yóu ruò rú xū kōng
一 切 法 无 相　犹 若 如 虚 空

zhōng bú zuò shì niàn　shì xiàng shì kě xiàng
终 不 作 是 念　是 相 是 可 相

[331] 丽本：如；永乐北藏本及龙藏本：若

shàn zhī shì suǒ xíng　biàn zhī fāng biàn lì
善 知 世 所 行　遍 知 方 便 力

néng chōng mǎn yī qiè　zhòng shēng zhī suǒ yuàn
能 充 满 一 切　众 生 之 所 愿

cháng zhù yú píng děng　hù chí fó zhèng fǎ
常 住 于 平 等　护 持 佛 正 法

yī qiè wú suǒ niàn　zé shì[332] rú lái fǎ
一 切 无 所 念　则 是 如 来 法

ruò yǒu fó wú fó　shì fǎ cháng zhù shì
若 有 佛 无 佛　是 法 常 住 世

néng tōng dá shì[333] xiàng　shì míng hù chí fǎ
能 通 达 是 相　是 名 护 持 法

zhū fǎ zhī shí xiàng　liǎo dá zhī qí yì
诸 法 之 实 相　了 达 知 其 义

ān zhù yú cǐ zhōng　ér wèi rén yǎn shuō
安 住 于 此 中　而 为 人 演 说

xíng yú shèn shēn fǎ　mó suǒ bù néng cè
行 于 甚 深 法　魔 所 不 能 测

shì rén yú zhū fǎ　wú suǒ tān zhuó gù
是 人 于 诸 法　无 所 贪 著 故

yuàn qiú zhū fó huì　yì bù zhuó yuàn qiú
愿 求 诸 佛 慧　亦 不 著 愿 求

shì huì yú shí fāng　qiú zhī bù kě dé
是 慧 于 十 方　求 之 不 可 得

zhū fó huì wú ài　bù zhuó fǎ fēi fǎ
诸 佛 慧 无 碍　不 著 法 非 法

ruò néng bù zhuó cǐ　jiū jìng dé fó dào
若 能 不 著 此　究 竟 得 佛 道

qí zhū yào shàn rén　bù shī zhuǎn gāo zūn
其 诸 乐 善 人　布 施 转 高 尊

shě yī qiè suǒ yǒu　ér xīn bù qīng dòng
舍 一 切 所 有　而 心 不 倾 动

zhū fǎ bù kě shě　yì fù bù kě qǔ
诸 法 不 可 舍　亦 复 不 可 取

---

[332] 丽本：是则；永乐北藏本及龙藏本：则是

[333] 丽本：此；永乐北藏本及龙藏本：是

yī qiè shì jiān fǎ　gēn běn bù kě dé
一 切 世 间 法　根 本 不 可 得

néng zhī yī qiè fǎ　fēi shī fēi shě xiàng
能 知 一 切 法　非 施 非 舍 相

shì míng dà shī zhǔ　yú fǎ wú suǒ jiàn
是 名 大 施 主　于 法 无 所 见

shì děng zhū pú sà　bú jì wǒ wǒ suǒ
是 等 诸 菩 萨　不 计 我 我 所

shì gù xíng shī shí　bù shēng tān xī xīn
是 故 行 施 时　不 生 贪 惜 心

zhū suǒ yǒu bù shī　jiē huí xiàng fó dào
诸 所 有 布 施　皆 回 向 佛 道

bù shī jí pú tí　bú zhù shì èr xiàng
布 施 及 菩 提　不 住 是 二 相

wú zuò wú qǐ jiè　cháng zhù yú cǐ zhōng
无 作 无 起 戒　常 住 于 此 中

yì bú zuò niàn yán[334]　wǒ zhù shì chí jiè
亦 不 作 念 言　我 住 是 持 戒

zhì zhě zhī jiè xiàng　bù shēng yì bú zuò
智 者 知 戒 相　不 生 亦 不 作

shì gù jiè qīng jìng　yóu ruò rú xū kōng
是 故 戒 清 净　犹 若 如 虚 空

guān shēn rú jìng xiàng　yán shuō rú xiǎng shēng
观 身 如 镜 像　言 说 如 响 声

xīn zé rú huàn huà　bù yǐ jiè zì gāo
心 则 如 幻 化　不 以 戒 自 高

qí xīn cháng róu ruǎn　ān zhù[335] jì miè xìng
其 心 常 柔 软　安 住 寂 灭 性

xī miè[336] yī qiè è　tōng dá yú shàn fǎ
悉 灭 一 切 恶　通 达 于 善 法

chí jiè jí huǐ jiè　bù dé cǐ èr xiàng
持 戒 及 毁 戒　不 得 此 二 相

rú shì jiàn fǎ xìng　zé chí wú lòu jiè
如 是 见 法 性　则 持 无 漏 戒

---

334 丽本：是念；永乐北藏本及龙藏本：念言
335 丽本：处；永乐北藏本及龙藏本：住
336 丽本：除；永乐北藏本及龙藏本：灭

yǐ dù rěn rǔ àn　　néng rěn yī qiè è
已 度 忍 辱 岸　　能 忍 一 切 恶

yú zhū zhòng shēng lèi　　qí xīn cháng píng děng
于 诸 众 生 类　　其 心 常 平 等

zhū fǎ niàn niàn miè　　qí xìng cháng bú zhù
诸 法 念 念 灭　　其 性 常 不 住

yú zhōng wú mà rǔ　　yì wú yǒu gōng jìng
于 中 无 骂 辱　　亦 无 有 恭 敬

ruò jié jié jiě shēn　　qí xīn zhōng bú dòng
若 节 节 解 身　　其 心 终 不 动

zhī xīn bú zài nèi　　yì fù bú zài wài
知 心 不 在 内　　亦 复 不 在 外

shēn yuàn jí dāo zhàng　　jiē cóng sì dà qǐ
身 怨 及 刀 杖　　皆 从 四 大 起

yú dì shuǐ huǒ fēng　　wèi céng yǒu shāng sǔn
于 地 水 火 风　　未 曾 有 伤 损

tōng dá yú cǐ shì　　cháng xíng rěn rǔ fǎ
通 达 于 此 事　　常 行 忍 辱 法

pú sà xíng rú shì　　zhòng shēng bù néng dòng
菩 萨 行 如 是　　众 生 不 能 动

yǒng měng qín jīng jìn　　jiān zhù yú dà shèng
勇 猛 勤 精 进　　坚 住 于 大 乘

shì rén yú shēn xīn　　ér wú suǒ yī zhǐ
是 人 于 身 心　　而 无 所 依 止

suī zhī shēng sǐ běn　　qí jì bù kě dé
虽 知 生 死 本　　其 际 不 可 得

wèi zhū zhòng shēng gù　　zhuāng yán dà shì yuàn
为 诸 众 生 故　　庄 严 大 誓 愿

fǎ wú jué dìng xìng[337]　　hé xǔ yǒu miè xiàng
法 无 决 定 性　　何 许 有 灭 相

běn jì bù kě dé　　wèi diān dǎo gù shuō
本 际 不 可 得　　为 颠 倒 故 说

fǎ xìng bù kě yì　　cháng zhù yú shì jiān
法 性 不 可 议　　常 住 于 世 间

ruò néng zhī rú shì　　bù shēng yì bú miè
若 能 知 如 是　　不 生 亦 不 灭

[337] 丽本：生；永乐北藏本及龙藏本：性

pú sà niàn zhòng shēng　bù jiě shì fǎ xiàng
菩萨念众生　不解是法相

wèi zhī qín jīng jìn　lìng dé lí diān dǎo
为之勤精进　令得离颠倒

zhū fó cháng bù dé　zhòng shēng jué dìng xiàng
诸佛常不得　众生决定相

ér bǐ hóng běn yuàn　dāng guān jīng jìn lì
而彼弘本愿　当观精进力

sī wéi yī qiè fǎ　zhī jiē rú huàn huà
思惟一切法　知皆如幻化

bù dé jiān láo xiàng　guān zhī rú xū kōng
不得坚牢相　观之如虚空

cóng xū wàng fēn bié　tān zhuó shēng kǔ nǎo
从虚妄分别　贪著生苦恼

wèi sī kāi fǎ mén　lìng dé rù niè pán
为斯开法门　令得入涅槃

wèi bǐ xíng jīng jìn　ér bú huài yú fǎ
为彼行精进　而不坏于法

lí fǎ fēi fǎ gù　cháng xíng zhēn jīng jìn
离法非法故　常行真精进

shì děng xíng yuǎn lí　liǎo dá wú zhēng dìng
是等行远离　了达无诤定

dú chǔ wú kuì nào　cháng wèi yú shēng sǐ
独处无愦闹　常畏于生死

yào zhù yú xián jū　yóu rú xī yī jiǎo
乐住于闲居　犹如犀一角

yóu xì zhū chán dìng　míng dá zhū shén tōng
游戏诸禅定　明达诸神通

xīn cháng zhù píng děng　chǔ kòng xián jù luò
心常住平等　处空闲聚落

wēi yí wú biàn yì　héng yào yú chán dìng
威仪无变异　恒乐于禅定

xìn jiě cháng dìng fǎ　jí jì miè wú lòu
信解常定法　及寂灭无漏

qí xīn dé jiě tuō　gù shuō cháng dìng zhě
其心得解脱　故说常定者

zì zhù píng děng fǎ　yǐ cǐ dǎo zhòng shēng
自住平等法　以此导众生

bù wéi píng děng xíng　　gù shuō cháng dìng zhě
不 违 平 等 行　　故 说 常 定 者

zhì niàn cháng jiān gù　　bú wàng pú tí xīn
志 念 常 坚 固　　不 忘 菩 提 心

yì néng huà zhòng shēng　　gù shuō cháng dìng zhě
亦 能 化 众 生　　故 说 常 定 者

cháng niàn yú zhū fó　　zhēn shí fǎ xìng shēn
常 念 于 诸 佛　　真 实 法 性 身

yuǎn lí sè shēn xiàng　　gù shuō cháng dìng zhě
远 离 色 身 相　　故 说 常 定 者

cháng xiū niàn yú fǎ　　rú zhū fǎ shí xiàng
常 修 念 于 法　　如 诸 法 实 相

yì wú yǒu yì niàn　　gù shuō cháng dìng zhě
亦 无 有 忆 念　　故 说 常 定 者

cháng xiū niàn yú sēng　　sēng jí shì wú wéi
常 修 念 于 僧　　僧 即 是 无 为

lí shù jí fēi shù　　cháng rù rú shì dìng[338]
离 数 及 非 数　　常 入 如 是 定

xī jiàn shí fāng guó[339]　　yī qiè qún[340] shēng lèi
悉 见 十 方 国　　一 切 群 生 类

ér yú yǎn sè zhōng　　zhōng bù shēng èr xiàng
而 于 眼 色 中　　终 不 生 二 相

zhū fó suǒ shuō fǎ　　yī qiè néng tīng shòu
诸 佛 所 说 法　　一 切 能 听 受

ér yú ěr shēng zhōng　　yì bù shēng èr xiàng
而 于 耳 声 中　　亦 不 生 二 相

néng yú yī xīn zhōng　　zhī zhū zhòng shēng xīn
能 于 一 心 中　　知 诸 众 生 心

zì xīn jí bǐ xīn　　cǐ èr bù fēn bié
自 心 及 彼 心　　此 二 不 分 别

yì niàn guò qù shì　　rú héng hé shā jié
忆 念 过 去 世　　如 恒 河 沙 劫

shì xiān jí shì hòu　　yì fù bù fēn bié
是 先 及 是 后　　亦 复 不 分 别

338 丽本：者；永乐北藏本及龙藏本：定
339 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：国
340 丽本：众；永乐北藏本及龙藏本：群

néng zhì wú liàng tǔ　xiàn zhū shén tōng lì
能 至 无 量 土　现 诸 神 通 力

ér yú shēn xīn zhōng　wú yǒu pí juàn xiǎng
而 于 身 心 中　无 有 疲 倦 想

fēn bié zhī zhū fǎ　yào shuō biàn wú jìn
分 别 知 诸 法　乐 说 辩 无 尽

yú wú yāng shù jié　kāi shì fǎ xìng xiàng
于 无 央 数 劫　开 示 法 性 相

zhì huì dù bǐ àn　shàn jiě yìn rù jiè[341]
智 慧 度 彼 岸　善 解 阴 入 界

cháng wèi zhòng shēng shuō　wú qǔ wú xì lùn
常 为 众 生 说　无 取 无 戏 论

shàn zhī yīn yuán fǎ　yuǎn lí èr biān xiàng
善 知 因 缘 法　远 离 二 边 相

zhī shì fán nǎo yīn　yì zhī shì jìng yīn
知 是 烦 恼 因　亦 知 是 净 因

xìn jiě yīn yuán fǎ　zé wú zhū xié jiàn
信 解 因 缘 法　则 无 诸 邪 见

fǎ jiē shǔ yīn yuán　wú yǒu dìng gēn běn
法 皆 属 因 缘　无 有 定 根 本

wǒ jiàn yǔ fó jiàn　kōng jiàn shēng sǐ jiàn
我 见 与 佛 见　空 见 生 死 见

niè pán zhī jiàn děng　jiē wú shì zhū jiàn
涅 槃 之 见 等　皆 无 是 诸 见

wú liàng zhì huì guāng　zhī zhū fǎ shí xiàng
无 量 智 慧 光　知 诸 法 实 相

wú àn wú zhàng ài　shì xíng pú tí dào
无 暗 无 障 碍　是 行 菩 提 道

shì chéng míng dà shèng　bù kě sī yì shèng
是 乘 名 大 乘　不 可 思 议 乘

xī róng zhū[342] zhòng shēng　yóu bú jìn qí liàng
悉 容 诸 众 生　犹 不 尽 其 量

yī qiè zhū shèng zhōng　shì shèng wéi dì yī
一 切 诸 乘 中　是 乘 为 第 一

[341] 丽本：界入；永乐北藏本及龙藏本：入界
[342] 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：诸

rú cǐ[343] dà shèng zhě　　néng chū shēng yú shèng
如此大乘者　能出生余乘

yú shèng yǒu xiàn liàng　　bù néng shòu yī qiè
余乘有限量　不能受一切

wéi cǐ wú shàng shèng　　néng xī shòu zhòng shēng
唯此无上乘　能悉受众生

ruò xíng cǐ wú liàng　　xū kōng zhī dà shèng
若行此无量　虚空之大乘

yú yī qiè zhòng shēng　　wú yǒu qiān lìn xīn
于一切众生　无有悭吝心

xū kōng wú yǒu liàng　　yì wú yǒu xíng sè
虚空无有量　亦无有形色

dà shèng yì rú shì　　wú liàng wú zhàng ài
大乘亦如是　无量无障碍

ruò yī qiè zhòng shēng　　chéng yú cǐ dà shèng
若一切众生　乘于此大乘

dāng guān shì shèng xiàng　　kuān bó dé suǒ róng
当观是乘相　宽博德所容

wú liàng wú shù jié　　shuō dà shèng gōng dé
无量无数劫　说大乘功德

jí chéng cǐ shèng zhě　　bù kě dé qióng jìn
及乘此乘者　不可得穷尽

ruò rén wén cǐ[344] jīng　　nǎi zhì chí yī jì
若人闻此经　乃至持一偈

yǒng tuō yú zhū nàn　　dé dào ān wěn chù
永脱于诸难　得到安隐处

jìng niàn cǐ jīng zhě　　shě shì shēn yǐ hòu
敬念此经者　舍是身已后

zhōng bú duò è dào　　chángshēng rén tiān[345] zhōng
终不堕恶道　常生人天中

yú hòu è shì shí　　ruò dé wén shì jīng
于后恶世时　若得闻是经

wǒ jiē yǔ shòu[346] jì　　jiū jìng chéng fó dào
我皆与受记　究竟成佛道

---

[343] 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：此
[344] 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：此
[345] 丽本：天人；永乐北藏本及龙藏本：人天
[346] 丽本：授；永乐北藏本及龙藏本：受

ruò chí[347] cǐ jīng zhě　fó fǎ zài shì rén
若持此经者　佛法在是人

shì rén zài fó fǎ　yì néng zhuàn fǎ lún
是人在佛法　亦能转法轮

ruò rén chí shì jīng　néng zhuǎn wú liàng jié
若人持是经　能转无量劫

shēng sǐ zhū wǎng lái　dé jìn yú fó dào
生死诸往来　得近于佛道

ruò néng chí shì jīng　jīng jìn dà zhì huì
若能持是经　精进大智慧

shì míng jí yǒng měng　néng pò mó jūn zhòng
是名极勇猛　能破魔军众

wǒ yú rán dēng fó　zhù rěn dé shòu jì
我于燃灯佛　住忍得受记

ruò yǒu yào shì jīng　wǒ shòu[348] jì yì rán
若有乐是经　我受记亦然

ruò rén yú fó hòu　néng jiě shuō shì jīng
若人于佛后　能解说是经

fó suī bú zài shì　wéi néng zuò fó shì
佛虽不在世　为能作佛事

fó shuō shì jì shí　wǔ qiāntiān zǐ jiē fā ē nòuduō luó sānmiǎo
佛说是偈时，五千天子皆发阿耨多罗三藐

sān pú tí xīn　èr qiān pú sà dé wú shēng fǎ rěn　shí qiān bǐ qiū bú
三菩提心；二千菩萨得无生法忍；十千比丘不

shòu zhū fǎ　lòu jìn　xīn dé jiě tuō　sānwàn èr qiān rén yuǎn chén lí
受诸法，漏尽，心得解脱；三万二千人远尘离

gòu　yú zhū fǎ zhōng dé fǎ yǎn jìng
垢，于诸法中得法眼净。

[347] 丽本：住；永乐北藏本及龙藏本：持
[348] 丽本：授；永乐北藏本及龙藏本：受

fā pú tí xīn pǐn dì shí bā
发菩提心品第十八[349]

ěr shí wénshū shī lì fǎ wáng zǐ bó fó yán shì zūn rú
尔时，文殊师利法王子白佛言：“世尊！如
wǒ jiě fó suǒshuō yì ruò yǒu rén fā pú tí yuàn shì wéi xié yuàn suǒ
我解佛所说义，若有人发菩提愿是为邪愿。所
yǐ zhě hé zhū yǒu suǒ dé xī jiē shì xié ruò jì dé pú tí ér fā
以者何？诸有所得悉皆是邪。若计得菩提而发
yuànzhě shì rén zhū suǒ zuòxíng jiē wéi shì xié suǒ yǐ zhě hé pú tí
愿者，是人诸所作行皆为是邪。所以者何？菩提
bú zài yù jiè bú zài sè jiè bú zài wú sè jiè pú tí wú yǒuzhù
不在欲界，不在色界，不在无色界，菩提无有住
chù bù yīng fā yuàn shì zūn pì rú yǒu rén yuàn dé xū kōng nìng
处，不应发愿。世尊！譬如有人愿得虚空，宁
dé xū kōng[350] fǒu
得虚空不？”

fó yán fú yě
佛言：“不也！”

shì zūn pú sà yì fù rú shì fā tóng xū kōngxiàng pú tí
“世尊！菩萨亦复如是，发同虚空相菩提
zhī yuàn jí shì fā xū kōngyuàn pú tí chūguòsān shì fēi shì shòuxiàng
之愿，即是发虚空愿，菩提出过三世非是受相，
bù kě yuàn yě ruò pú sà qǐ èr xiàng fā pú tí xīn zuò shì niàn
不可愿也。若菩萨起二相发菩提心，作是念：
‘shēng sǐ yǔ pú tí yì xié jiàn yǔ pú tí yì niè pán yǔ pú tí
‘生死与菩提异，邪见与菩提异，涅槃与菩提
yì shì zé bù xíng pú tí dào yě
异。’是则不行菩提道也。”

ěr shí sī yì fàntiānwèiwénshū shī lì pú sà yún hé xíng
尔时，思益梵天谓文殊师利：“菩萨云何行
míng pú tí xíng
名菩提行？”

---

[349] 丽本：行道品第十一（丹发菩提心品第十八）；永乐北藏本及龙藏本：发菩提心品第十八

[350] 丽本：虚空；永乐北藏本：虚空；龙藏本：空；校勘：虚空

dá yán ruò pú sà xíng yī qiè fǎ ér yú fǎ wú suǒ xíng shì
答言：“若菩萨行一切法，而于法无所行，是
míngxíng pú tí xíng suǒ yǐ zhě hé chūguò yī qiè suǒ xíng shì xíng pú
名行菩提行。所以者何？出过一切所行是行菩
tí
提。”

yòuwèn yún hé chūguò yī qiè suǒ xíng shì xíng pú tí
又问：“云何出过一切所行是行菩提？”

dá yán lí yǎn ěr bí shé shēn yì zhū yuán xiàng
答言：“离眼、耳、鼻、舌、身、意诸缘相，
shì míng chūguò yī qiè suǒ xíng
是名出过一切所行。”

yòuwèn chūguò yǒu hé yì
又问：“出过有何义？”

dá yán bù chūguò píngděng suǒ yǐ zhě hé yī qiè fǎ píng
答言：“不出过平等。所以者何？一切法平
děng jí shì pú tí
等即是菩提。”

yòuwèn yún hé shì fā pú tí yuàn
又问：“云何是发菩提愿？”

dá yán dāng rú pú tí
答言：“当如菩提。”

yòuwèn yún hé wéi pú tí
又问：“云何为菩提？”

dá yán pú tí fēi guò qù fēi wèi lái fēi xiàn zài shì gù
答言：“菩提非过去、非未来、非现在，是故
pú sà yīng yǐ sān shì qīng jìng xīn fā pú tí yuàn fàn tiān rú guò qù
菩萨应以三世清净心发菩提愿。梵天，如过去、
wèi lái xiàn zài fǎ cóngběn yǐ[351] lái cháng bù shēng bù shēng gù
未来、现在法，从本已[351]来常不生，不生故
bù kě shuō rú shì fā yuàn wú suǒ fā yuàn shì fā yī qiè yuàn
不可说，如是发愿，无所发愿，是发一切愿。
suǒ yǐ zhě hé yǐ shì xíng dào néng dé sà pó rě
所以者何？以是行道能得萨婆若。”

yòuwèn hé gù shuō yán sà pó rě
又问：“何故说言萨婆若？”

[351] 丽本：以；永乐北藏本及龙藏本：已

dá yán xī zhī yī qiè zhēn zhì huì gù míngwéi sà pó rě
答言：“悉知一切真智慧故，名为[352]萨婆若。”

yòuwèn hé děng shì zhēn zhì huì
又问：“何等是真智慧？”

dá yán wú biàn yì xiàng rú zhòngshēng wú biàn yì xiàng
答言：“无变异相。如众生无变异相，
zhēn zhì huì yì wú biàn yì xiàng
真智慧亦无变异相。”

yòuwèn yún hé shì zhòngshēngxiàng
又问：“云何是众生相？”

dá yán jiǎ míng zì bì jìng lí shì zhòngshēngxiàng rú shì xiàng
答言：“假名字毕竟离是众生相，如是相
zé wú biàn yì ruò zhòngshēng yǔ pú tí yì shì wéibiàn yì rú pú tí
则无变异。若众生与菩提异是为变异，如菩提
xiàng zhòngshēng yì ěr shì gù wú biàn yì pú tí bù kě yǐ yú
相，众生亦尔，是故无变异。菩提不可以余
dào dé dàn yǐ wǒ píngděng gù pú tí píngděng zhòngshēngxìng wú
道得，但以我平等故菩提平等，众生性无[353]
wǒ gù rú shì kě dé pú tí shì gù pú tí wú yǒubiàn yì suǒ
我故，如是可得菩提。是故，菩提无有变异。所
yǐ zhě hé rú xū kōng wú biàn yì xiàng yī qiè zhū fǎ yì wú biàn yì
以者何？如虚空无变异相，一切诸法亦无变异
xiàng
相。”

ěr shí sī yì fàntiān wèiwénshū shī lì rú lái shì shí yǔ
尔时，思益梵天谓文殊师利：“如来是实语
zhě néngshuō rú shì fǎ
者，能说如是法。”

wénshū shī lì yán rú lái yú fǎ wú suǒshuō hé yǐ gù
文殊师利言：“如来于法无所说。何以故？
rú lái shàng bù dé zhū fǎ hé kuàngshuō fǎ
如来尚不得诸法，何况说法？”

sī yì yán rú lái qǐ bù fēn bié zhū fǎ shì shì jiān shì
思益言：“如来岂不分别[354]诸法，是世间、是

[352] 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为
[353] 丽本：平等无；永乐北藏本及龙藏本：无
[354] 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：分别

chū shì jiān shì yǒu wéi shì wú wéi yé
出世间，是有为、是无为耶？”

wén shū shī lì yán yú rǔ yì yún hé shì xū kōng kě shuō
文殊师利言：“于汝意云何？是虚空可说、

kě fēn bié fǒu
可分别不？”

sī yì yán fú yě
思益言：“不也！”

wén shū shī lì yán jīn shuō xū kōng míng zì yǐ suǒ shuō gù
文殊师利言：“今说虚空名字，以所说故

yǒu shēng yǒu miè yé
有生有灭耶？”

sī yì yán fú yě
思益言：“不也！”

wén shū shī lì yán rú lái shuō fǎ yì fù rú shì bù yǐ shuō
文殊师利言：“如来说法亦复如是，不以说

gù zhū fǎ yǒu shēng yǒu miè rú cǐ shuō fǎ shì bù kě shuō xiàng yì yǐ
故诸法有生有灭，如此说法是不可说相；亦以

cǐ fǎ yǒu suǒ jiào huì shì wú suǒ jiào huì suǒ yǐ zhě hé rú shuō fǎ
此法有所教诲，是无所教诲。所以者何？如说法

xìng bù shuō fǎ xìng yì rú shì shì gù shuō yī qiè fǎ zhù yú rú zhōng
性，不说法性亦如是。是故，说一切法住于如中，

rú yì wú suǒ zhù
如[355]亦无所住。”

ěr shí shì fàn sì tiān wáng jù zài huì zhōng jí yǐ
[356]尔时，释、梵、四天王俱在会中，即以

tiān huā sàn yú fó shàng ér zuò shì yán shì zūn ruò shàn nán zǐ shàn
天华散于佛上而作是言：“世尊！若善男子、善

nǚ rén wén wén shū shī lì shuō fǎ yǒu xìn jiě zhě dāng zhī shì rén
女人闻文殊师利说法[357]，有信解者，当知是人

néng pò mó jūn jí yú yuàn dí suǒ yǐ zhě hé wén shū shī lì jīn
能破魔军及余怨敌[358]。所以者何？文殊师利今

---

[355] 丽本：是如；永乐北藏本及龙藏本：如

[356] 丽本此处分品分卷，卷四称叹品第十二（丹无此品名）；永乐北藏本及龙藏本不分卷、不分品

[357] 丽本：是法；永乐北藏本及龙藏本：法

[358] 丽本：魔怨；永乐北藏本及龙藏本：魔军及余怨敌

suǒshuō fǎ néng pò yī qiè xié jiànwàngxiǎng shì zūn ruòshànnán
所说法，能破一切邪见妄想。世尊！若善男
zǐ shàn nǚ rénwén yú[359] shì fǎ bù jīng bú bù dāng zhī shì rén bù
子、善女人闻于[359]是法不惊不怖，当知是人不
cóngxiǎogōng dé lái ruò shì jīng suǒ zài zhī chù dāng zhī cǐ chù zé wéi
从小功德来。若是经所在之处，当知此处则为
zhū fó yōng hù shòuyòng ruòwén shì jīng chù dāng zhī cǐ chùzhuàn yú
诸佛拥护受用。若闻是经处，当知此处转于
fǎ lún shì jīng zài suǒ zhù chù jù luò cūn yì shān lín kuàng yě
法轮。是经在所住处聚落、村邑、山林、旷野、
tǎ sì sēngfáng[360] jīng xíng zhī chù zhū mó wàidào tānzhuó zhī
塔寺、僧房[360]、经行之处，诸魔、外道、贪著之
rén bù néng qīn rǎo shì zūn ruò rén duōgòngyǎngguò qù zhū fó nǎi
人不能侵娆。世尊！若人多供养过去诸佛，乃
néng dé wén rú shì jīng diǎn shì zūn wǒ děng yú cǐ jīngzhōng dé zhì huì
能得闻如是经典。世尊！我等于此经中得智慧
guāngmíng ér bù néng dé bào fó jí wénshū shī lì sī yì fàntiān zhī
光明，而不能得报佛及文殊师利、思益梵天之
ēn shì zūn wǒ děng suǒ cóngwén jīng yú shì fǎ shī shēng shì zūnxiǎng
恩。世尊！我等所从闻经，于是法师生世尊想；
wǒ děng chángdāng suí shì shuō shì jīng zhě cǐ shànnán zǐ chángwéizhū
我等常当随侍说是经者，此善男子常为诸
tiān zhī suǒyōng hù ruò rén shū xiě shì jīng dú sòng jiě shuō shí wú
天之所拥护。若人书写是经，读诵解说时，无
liàngzhūtiānwèitīng fǎ gù lái zhì qí suǒ
量诸天为听法故来至其所。”

ěr shí shì zūn yù[362] shì fàn sì tiānwángděng dà zhòng
[361]尔时，世尊语[362]释、梵、四天王等大众
yán shàn zāi shàn zāi rú rǔ suǒshuō ruò sān qiān dà qiān shì jiè
言：“善哉！善哉！如汝所说，若三千大千世界
mǎnzhōngzhēnbǎo yǐ wéi yī fēn wén shì jīng zhě suǒ dé gōng dé yǐ wéi
满中珍宝以为一分，闻是经者所得功德以为

[359] 丽本：闻；永乐北藏本及龙藏本：闻于
[360] 丽本：坊；永乐北藏本及龙藏本：房
[361] 丽本此处分品，咏德品第十三（丹无此品名）；永乐北藏本及龙藏本不分品
[362] 丽本：赞；永乐北藏本及龙藏本：语

yī fēn qí fú shèng bǐ zhì shì sān qiān dà qiān shì jiè ruò héng
一分，其福胜彼[363]。置是三千大千世界，若恒
hé shā děng shí fāng shì jiè mǎnzhōngzhēnbǎo wén shì jīng zhě suǒ dé gōng
河沙等十方世界满中珍宝，闻是经者所得功
dé fù shèng yú bǐ zhūshànnán zǐ ruò yù dé gōng dé zhě dāngtīng
德复胜于彼。诸善男子，若欲得功德者，当听
shì jīng yù dé shēn sè duānzhèng yù dé cái fù yù dé juànshǔ
是经；欲得身色端正，欲得财富，欲得眷属，
yù dé zì zài yù dé jù zú tiān lè rén lè yù dé míngchēng yù
欲得自在，欲得具足天乐人乐，欲得名称，欲
dé duōwén yì niànjiān gù zhèngxíngwēi yí jiè dìng zhì huì jiě
得多闻、忆念坚固、正行威仪、戒定智慧、解
dá jīng shū yù dé shàn zhī shí yù dé sānmíng liù tōng yù dé yī
达经书，欲得善知识，欲得三明六通，欲得一
qiè shàn fǎ yù dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yù dé yǔ yī
切善法，欲得阿耨多罗三藐三菩提，欲得与一
qiè zhòngshēng lè jù yù dé niè pánzhě dāngtīng shì jīng shòu chí
切众生乐具，欲得涅槃者，当听是经，受持
dú sòng rú fǎ xiū xíng guǎngwèi rén shuō zhūshànnán zǐ ruò xíng
读诵，如法修行，广为人说。诸善男子，若行
shì jīng zhě wǒ bú jiàn qí rén bù dé rú shì[364] jù zú kuài lè
是经者，我不见其人不得如是具足快乐。

shàn nán zǐ wǒ jīn yǔ rǔ ruò rén suǒ cóngwén shì jīng chù
“善[365]男子，我今语汝，若人所从闻是经处，
ruò hé shàng ruò ē shé lí wǒ bú jiàn shì jiāngòngyǎng zhī jù néng
若和尚[366]、若阿阇梨，我不见世间供养之具能
bào qí ēn shì fǎ chū yú shì jiān shì jiāngòngyǎngsuǒ bù néngbào
报其恩。是法出于世间，世间供养所不能报；
shì fǎ dù yú shì jiān shì jiān cái wù suǒ bù néngbào shì fǎ wú rǎn
是法度于世间，世间财物所不能报；是法无染，
rǎn wū zhī wù suǒ bù néngbào zhūshànnán zǐ shì fǎ yú wú néngbào
染污之物所不能报。诸善男子，是法余无能报，

[363] 丽本：福胜于彼；永乐北藏本及龙藏本：其福胜彼
[364] 丽本：此；永乐北藏本及龙藏本：是
[365] 丽本：诸善；永乐北藏本及龙藏本：善
[366] 丽本：上；永乐北藏本及龙藏本：尚

wéi yǒu yī shì rú shuō xiū xíng ruò rén yú cǐ fǎ zhōngnéng rú shuō
唯[367]有一事：如说修行。若人于此法中能如说

xiū xíng zhě shì míngnéngbào shī ēn yì wéigōngjìng yú shī jìng
修行[368]者，是名能报师恩，亦为恭敬于师，净

bì bào ēn shì míng bù kōng shí rén xìn shī shì zé míngwéi shùn rú
毕报恩；是名不空食人信施；是则名为[369]顺如

lái yǔ shùn rú lái jiào shì míngyuè dù zhòng liú shì míngguòzhū
来语、顺如来教；是名越度众[370]流；是名过诸

xiǎndào shì míngjiàn lì shèngchuáng shì míngnéng pò dí zhèn shì
险道；是名建立胜幢；是名能破敌阵；是

míng shī zǐ zhī wáng wú suǒ wèi gù shì míngxiàngwáng xīn róuruǎn
名师子之王，无所畏故；是名象王，心柔软

gù shì míng niú wáng wàidào lùn shī wú nénghuài gù shì míng yī wáng
故；是名牛王，外道论师无能坏故；是名医王，

néngliáo yī qiè bìng gù shì míng wú suǒ jīng bù néngshuōshènshēn fǎ
能疗一切病[371]故；是名无所惊怖，能说甚深法

gù shì míngnéng jù zú shě shě zhū fán nǎo gù shì míng chí qīngjìng
故；是名能具足舍，舍诸烦恼故；是名持清净

jiè jiū jìn shàn fǎ gù shì míng dé dà rěn rǔ lí wǒ wǒ suǒ gù
戒，究尽善法故；是名得大忍辱，离我、我所故；

shì míng dà jīng jìn lì yú wú liàng jié xīn wú juàn gù shì míng jù zú
是名大精进力，于无量劫心无倦故；是名具足

chándìng chángniàn xì xīn zhù yī chù gù shì míngyǒu dà zhì huì shàn
禅定，常念系心住一处故；是名有大智慧，善

jiě yánshuōzhūzhāng jù gù shì míngyǒu dà gōng dé yǐ wú liàng fú
解言说诸章句故；是名有大功[372]德，以无量福

zhuāngyánshēnxiàng gù shì míngyǒu dà wēi dé néng bì rì yuè zhū
庄严身相故；是名有大威德，能蔽日月诸

guāngmíng gù shì míng dà lì chí fó shí lì gù shì míng dà yún
光明故；是名大力，持佛十力故；是名大云，

néngzhèn fǎ léi gù shì míng dà yǔ miè fán nǎochén gù shì míng
能震法雷故；是名大雨，灭[373]烦恼尘故；是名

---

367 丽本：惟；永乐北藏本及龙藏本：唯
368 丽本：行；永乐北藏本及龙藏本：修行
369 丽本：是名；永乐北藏本及龙藏本：是则名为
370 丽本：渡诸；永乐北藏本及龙藏本：度众
371 丽本：众生病；永乐北藏本及龙藏本：病
372 丽本：威；永乐北藏本及龙藏本：功
373 丽本：能灭；永乐北藏本及龙藏本：灭

wéi shè zhì niè pán gù shì míng dà jiù jiù shēng sǐ wèi gù shì
为舍，至涅槃故；是名大救，救生死畏故；是

míngdēngmíng lí wú míng àn gù shì míng guī qù mó suǒ bù zhě zhī
名灯明，离无明暗故；是名归趣，魔所怖者之

suǒ yī gù shì míngzhòngshēng jiū jìng zhī dào shì míng dé wèi zuò
所依故；是名众生究竟之道；是名得位，坐

dàochǎng gù shì míng yǐ dé fǎ yǎn shì míngjiàn zhū fǎ rú shì míng
道场故；是名已得法眼；是名见诸法如；是名

zhī kōng fǎ xiàng gù shì míng ān zhù dà bēi shì míng ān lì dà cí
知空法相故[374]；是名安住大悲；是名安立大慈；

shì míng bù shě yī qiè zhòngshēng shì míng bèi yú xiǎoshèng shì míng
是名不舍一切众生；是名背于小乘；是名

xiàng yú dà shèng shì míngchú shě diāndǎo shì míng zhì yú píngděng
向于大乘；是名除舍颠倒；是名至于平等；

shì míng rù yú fǎ wèi shì míng ān zhù dàochǎng shì míng pò huàizhū
是名入于法位；是名安住道场；是名破坏诸

mó shì míngzhuàn yú fǎ lún zhūshànnán zǐ wǒ ruò yī jié ruò
魔；是名转于法轮。诸善男子，我若一劫、若

jiǎn yī jié chēngyángzàn tànshuō shì rú shuō xiū xínggōng dé bù néng
减一劫，称扬赞叹说是如说修行功德，不能

qióng jìn rú lái zhī biàn yì bù kě jìn
[375]穷尽，如来之辩亦不可尽。”

ěr shí huì zhōngyǒutiān zǐ míng bú tuì zhuǎn bó fó yán
[376]尔时，会中有天子，名不退转，白佛言：

shì zūn suǒshuō suí fǎ xíng suí fǎ xíngzhě wéi hé wèi yé
“世尊！所说随法行，随法行者为何谓耶？”

fó gàotiān zǐ suí fǎ xíngzhě bù xíng yī qiè fǎ shì míng
佛告天子：“随法行者，不行一切法，是名

suí fǎ xíng suǒ yǐ zhě hé ruò bù xíngzhū fǎ zé bù fēn bié shì
随法行。所[377]以者何？若不行诸法，则不分别是

zhèng shì xié rú shì xíngzhě bù xíngshàn bù xíng bú shàn bù xíng
正是邪。如是行者不[378]行善、不行不善，不行

---

374 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：相故

375 丽本：可；永乐北藏本及龙藏本：能

376 丽本此处分品，等行品第十四（丹无此品名）；永乐北藏本及龙藏本不分品

377 丽本：所；永乐北藏本及龙藏本：是名随法行。所

378 丽本：则不；永乐北藏本及龙藏本：不

yǒu lòu bù xíng wú lòu bù xíng shì jiān bù xíng chū shì jiān bù xíng
有漏、不行无漏，不行世间、不行出世间，不行
yǒu wéi bù xíng wú wéi bù xíng shēng sǐ bù xíng niè pán shì míng
有为、不行无为，不行生死、不行涅槃，是名
suí fǎ xíng ruò qǐ fǎ xiàng zhě shì zé bù míng suí fǎ xíng yě ruò
随法行；若起法相者，是则不名随法行也。若
niàn yán wǒ xíng shì fǎ shì zé xì lùn bù suí fǎ xíng ruò bú
念言：‘我行是法。’是则戏论、不随法行；若不
shòu yī qiè fǎ zé suí fǎ xíng yú yī qiè fǎ wú yì niàn wú fēn bié
受一切法，则随法行；于一切法无忆念、无分别、
wú suǒ xíng shì míng suí fǎ xíng
无所行，是名随法行。”

ěr shí bú tuì zhuǎn tiān zǐ bó fó yán shì zūn ruò néng rú
尔时，不退转天子白佛言：“世尊！若能如
shì suí fǎ xíng zhě shì rén bì jìng bú fù xié xíng suǒ yǐ zhě hé zhèng
是随法行者，是人毕竟不复邪行。所以者何？正
xíng zhě míng wéi bì jìng zhù xié dào zhě wú suí fǎ xíng zhù zhèng dào zhě
行者名为毕竟。住邪道者无随法行，住正道者
yǒu suí fǎ xíng shì zūn xíng zhèng xíng zhě wú yǒu xié fǎ suǒ yǐ zhě
有随法行。世尊！行正行者，无有邪法。所以者
hé zhū fǎ píng děng wú chā bié gù
何？诸法平等无差别故。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèi bú tuì zhuǎn tiān zǐ rǔ yú cǐ
尔时，思益梵天谓不退转天子：“汝于此
zhōng suí fǎ xíng fǒu
中随法行不？”

dá yán ruò shì zūn suǒ shuō fǎ zhōng yǒu èr xiàng zhě wǒ dāng
答言：“若世尊所说法中有二相者，我当
xíng suí fǎ xíng jīn yǐ wú èr xiàng shì suí fǎ xíng yú zhōng xíng zhě jí
行随法行；今以无二相是随法行，于中行者及
suǒ xíng fǎ jù bù kě dé fàn tiān wǒ yǐ bú èr fǎ xíng suí fǎ xíng
所行法俱不可得。梵天，我以不二法行随法行，
lí zhū fēn bié gù rú zhū fǎ rú xíng shì míng suí fǎ xíng
离诸分别故如，诸法如行，是名随法行。”

sī yì yán rǔ wèi céng jiàn cǐ fó guó tǔ yé
思益言：“汝未曾见此佛国[379]土耶？”

[379] 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：佛国

tiān zǐ yán cǐ fó tǔ yì wèi céng jiàn wǒ
天子言：“此佛土亦未曾见我。”

sī yì yán cǐ fó tǔ bù néng sī wéi fēn bié jiàn yǔ bú jiàn
思益言：“此佛土不能思惟分别见与不见。”

tiān zǐ yán wǒ yì bù sī wéi fēn bié céng yú fó tǔ jiàn yǔ bú jiàn
天子言：“我亦不思惟分别曾于佛土见与不见。”

sī yì yán hé rén wèi jiàn néng jiàn
思益言：“何人未见能见？”

tiān zǐ[380] yán yī qiè fán fū wèi jiàn shèng fǎ wèi ruò néng rù zhě shì wéi xiān suǒ wèi jiàn ér jiàn shì fǎ wèi xiàng fēi yǎn suǒ jiàn fēi ěr bí shé shēn yì shí suǒ zhī dàn yīng suí rú xiàng jiàn rú yǎn rú nǎi zhì yì rú fǎ wèi rú yì rú shì ruò néng rú shì jiàn zhě shì míng zhèng jiàn
天子言：“一切凡夫未见圣法位。若能入者，是为先所未见而见；是法位相非眼所见，非耳、鼻、舌、身、意、识所知；但应随如相，见如、眼如、乃至意如，法位如亦如是。若能如是见者，是名正见。”

思益梵天所问经卷第三

[380] 丽本：答；永乐北藏本及龙藏本：天子

sī yì fàn tiān suǒ wèn jīng juàn dì sì

思益梵天所问经卷第四

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì

姚秦三藏法师鸠摩罗什译[381]

shī zǐ hǒu pǐn dì shí jiǔ

师子吼品第十九[382]

ěr shí shì tí huán yīn bó fó yán shì zūn pì rú gǔ

[383]尔时，释提桓因白佛言：“世尊！譬如贾

kè zhǔ rù yú bǎozhōu qí rén suǒ jiàn jiē shì bǎo wù rú shì chéng jiù

客主入于宝洲，其人所见皆是宝物。如是成就

bù kě sī yì gōng dé zhě yǒu suǒyàoshuō jiē shì fǎ bǎo suǒyàoshuō

不可思议功德者，有所乐说皆是法宝，所乐说

zhě jiē shì[384] shí jì suǒyàoshuōzhě yú zhū fǎ zhōng wú suǒ tānzhuó

者皆示实际。所乐说者，于诸法中无所贪著，

bù zhuó bǐ wǒ suǒyàoshuōzhě jiē shì zhēn shí wú yǒudiāndǎo suǒ

不著彼我。所乐说者，皆是真实无有颠倒。所

yàoshuōzhě guò qù jì kōng wèi lái jì bù kě dé xiàn zài jì bù qǐ

乐说者，过去际空，未来际不可得，现在际不起

jiàn suǒyàoshuōzhě bú xìn jiě zhě dé xìn jiě xìn jiě zhě dé jiě tuō

见。所乐说者，不信解者得信解，信解者得解脱。

suǒyàoshuōzhě pò zēngshàngmàn wú zēngshàngmànzhě zì shuōsuǒ

所乐说者，破增上慢；无增上慢者，自说所

zuò yǐ bàn suǒyàoshuōzhě mó bù dé biàn suǒ tīng fǎ zhě chāo

作已办。所乐说者，魔不得便；所听法者，超

dù mó shì suǒyàoshuōzhě wèishēngshàn fǎ lìngshēng yǐ shēngshàn

度魔事。所乐说者，未生善法令生，已生善

fǎ lìng dé zēngzhǎng suǒyàoshuōzhě yǐ shēngzhū fán nǎo lìng duàn

法令得增长。所乐说者，已生诸烦恼令断，

---

[381] 丽本：姚秦龟兹国三藏鸠摩罗什译

[382] 丽本：授不退转天子记品第十五（丹师子吼品第十九）；永乐北藏本及龙藏本：师子吼品第十九

[383] 丽本此处不分卷；永乐北藏本及龙藏本此处为第四卷卷首

[384] 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：示

wèi shēng zhū fán nǎo lìng bù shēng suǒ yào shuō zhě wèi dà zhuāngyán
未生诸烦恼令不生。所乐说者，未大庄严[385]

lìng dà zhuāngyán yǐ dà zhuāngyán zhě lìng bú tuì zhuǎn suǒ yào shuō
令大庄严，已大庄严者令不退转。所乐说

zhě bú duàn miè zhū fǎ ér hù fó fǎ shì zūn yǐ shì yào shuō
者，不断灭诸法而护佛法。世尊！以是乐说，

néng xiáng fú yī qiè wài dào suǒ yǐ zhě hé yī qiè yě gàn bù néng
能降伏一切外道。所以者何？一切野干不能

yú shī zǐ wáng qián zì xiàn qí shēn hé kuàng wén qí hǒu shì zūn
于师子王前自现其身，何况[386]闻其吼？世尊！

yī qiè wài dào zhū lùn yì shī bù néng kān rěn wú shàng shī zǐ zhī hǒu yì
一切外道诸论议师不能堪忍无上师子之吼，亦

fù rú shì [387]
复如是。”

ěr shí bú tuì zhuǎn tiān zǐ wèi shì tí huán yīn jiāo shī jiā
尔时，不退转天子谓释提桓因：“憍尸迦，

suǒ yán shī zǐ hǒu shī zǐ hǒu zhě wéi hé wèi yě
所言师子吼师子吼者为何谓也[388]？”

dá yán ruò xíng zhě shuō fǎ wú suǒ tān zhuó shì míng shī zǐ hǒu
答言：“若行者说法无所贪著，是名师子吼。

ruò xíng zhě tān zhuó suǒ jiàn ér yǒu suǒ shuō shì yě gàn míng bù míng shī
若行者贪著所见而有所说，是野干鸣，不名师

zǐ hǒu qǐ zhū xié jiàn gù tiān zǐ rǔ dāng fù shuō suǒ yǐ wéi shī
子吼，起诸邪见故。天子，汝当复说所以为师

zǐ hǒu zhě
子吼者？”

tiān zǐ yán jiāo shī jiā yǒu suǒ shuō fǎ nǎi zhì rú lái shàng
天子言：“憍尸迦，有所说法，乃至如来尚

bù tān zhuó hé kuàng yú fǎ shì míng shī zǐ hǒu yòu jiāo shī jiā
不贪著，何况余法？是名师子吼。又，憍尸迦，

rú shuō xiū xíng míng shī zǐ hǒu jué dìng shuō fǎ míng shī zǐ hǒu shuō fǎ
如说修行名师子吼，决定说法名师子吼，说法

---

385 丽本：庄严者；永乐北藏本及龙藏本：庄严

386 丽本：况；永乐北藏本及龙藏本：何况

387 丽本此处作注，注曰：（八幅尔时佛告下，丹为梵行牢强精进品第二十）；永乐北藏本及龙藏本无

388 丽本：耶；永乐北藏本及龙藏本：也

wú wèi míng shī zǐ hǒu yòu jiāo shī jiā ruò xíng zhě wèi bù shēng
无畏名师子吼。又，憍尸迦，若行者为不生、
bú miè bù chū gù shuō fǎ míng shī zǐ hǒu ruò wèi wú gòu wú jìng
不灭、不出故说法，名师子吼。若为无垢、无净、
wú hé wú sàn gù shuō fǎ míng shī zǐ hǒu yòu jiāo shī jiā shī
无合、无散故说法，名师子吼。又，憍尸迦，师
zǐ hǒu míng jué dìng shuō yī qiè fǎ wú wǒ wú zhòng shēng shī zǐ hǒu
子吼名决定说一切法无我、无众生；师子吼
míng jué dìng shuō zhū fǎ kōng shī zǐ hǒu míng shǒu hù fǎ gù ér yǒu suǒ
名决定说诸法空；师子吼名守护法故而有所
shuō shī zǐ hǒu míng zuò shì yuàn yán wǒ dāng zuò fó miè yī qiè
说；师子吼名作是愿言：‘我当作佛，灭一切
zhòng shēng kǔ nǎo shī zǐ hǒu míng yú qīng jìng suǒ xū wù zhōng shǎo
众生苦恼。’；师子吼名于清净所须物中少
yù zhī zú shī zǐ hǒu míng cháng néng bù shě ē lán rě zhù chù shī zǐ
欲知足；师子吼名常能不舍阿兰若住处；师子
hǒu míng xíng shī chàng dǎo shī zǐ hǒu míng bù shě chí jiè shī zǐ hǒu míng
吼名行施唱导；师子吼名不舍持戒；师子吼名
děng xīn yuàn qīn shī zǐ hǒu míng cháng xíng jīng jìn bù shě běn yuàn shī
等心怨亲；师子吼名常行精进不舍本愿；师
zǐ hǒu míng néng chú fán nǎo shī zǐ hǒu míng yǐ huì[389] shàn zhī suǒ xíng
子吼名能除烦恼；师子吼名以慧善知所行。”

shuō shì shī zǐ hǒu fǎ shí sān qiān dà qiān shì jiè liù zhǒng zhèn
说是师子吼法时，三千大千世界六种震
dòng bǎi qiān jì yuè bù gǔ zì míng qí dà guāng míng pǔ zhào tiān dì
动，百千伎乐不鼓自鸣，其大光明普照天地。
bǎi qiān zhū tiān yǒng yuè huān xǐ yán wǒ děng wén bú tuì zhuǎn tiān zǐ
百千诸天踊跃欢喜言：“我等闻不退转天子
shuō shī zǐ hǒu fǎ yú yán fú tí zài jiàn zhuàn fǎ lún
说师子吼法，于阎浮提再见转法轮。”

shí fó wēi xiào zhū fó cháng fǎ ruò wēi xiào shí ruò gān bǎi
时佛微笑。诸佛常法，若微笑时，若干百
qiān zhǒng qīng huáng chì bái hóng zǐ děng guāng cóng kǒu zhōng
千种青、黄、赤、白、红、紫等光从口中
chū pǔ zhào wú liàng wú biān shì jiè shàng guò fàn shì bì rì yuè guāng
出，普照无量无边世界，上过梵世蔽日月光，

[389] 丽本：智慧；永乐北藏本及龙藏本：慧

huán rào shēn sān zā　　cóng dǐng xiàng rù
还绕身三匝，从顶相入。

yú shì　sī yì fàn tiān xiàng fó hé zhǎng　yǐ jì zàn yuē
于是，思益梵天向佛合掌，以偈赞曰：

dù yī qiè huì zuì shèng zūn　xī zhī sān shì zhòng shēng xíng
度一切慧最胜尊　悉知三世众生行

zhì huì gōng dé jí jiě tuō　wéi yuàn yǎn shuō xiào yīn yuán
智慧功德及解脱　唯愿演说笑因缘

fó huì wú liàng wú zhàng ài　shēng wén yuán jué suǒ bù jí
佛慧无量无障碍　声闻缘觉所不及

zhī zhòng shēng xīn suí yìng[390] shuō　yuàn zuì shàng zūn shuō xiào yuán
知众生心随应[390]说　愿最上尊说笑缘

fó guāng kě yào jìng wú huì　pǔ zhào tiān rén bì rì yuè
佛光可乐净无秽　普照天人蔽日月

xū mí tiě wéi jí zhòng shān　yuàn wú bǐ zūn shuō xiào yuán
须弥铁围及众山　愿无比尊说笑缘

dà shèng jì rán lí chēn hèn　tiān rén zhān yǎng wú yàn zú
大圣寂然离瞋恨　天人瞻仰无厌足

yī qiè jiē méng dé kuài lè　yuàn wèi fēn bié shuō xiào[391] yuán
一切皆蒙得快乐　愿为分别说笑[391]缘

tōng dá zhū fǎ kōng wú wǒ　shuǐ mò yún lù mèng suǒ jiàn
通达诸法空无我　水沫云露梦所见

shuǐ zhōng yuè yǐng xū kōng xiàng　yuàn yǐ miào yīn shuō xiào yuán
水中月影虚空相　愿以妙音说笑缘

lí fēn bié xiǎng zhū xié jiàn　liǎo kōng wú xiàng jí wú zuò
离分别想诸邪见　了空无相及无作

cháng yào chán dìng jì rán fǎ　yuàn shuō fàng cǐ jìng guāng yuán
常乐禅定寂然法　愿说放此净光缘

bù zhuó wén zì yán yīn shēng　shuō bù yī fǎ jí zhòng shēng
不著文字言音声　说不依法及众生

bǐ gè zì wèi wèi wǒ shuō　yuàn shén tōng zhì shuō xiào yuán
彼各自谓为我说　愿神通智说笑缘

fó wéi yī wáng miè zhòng bìng　nuó luó yán lì jiù shì zhě
佛为医王灭众病　那罗延力救世者

390 丽本：意；永乐北藏本及龙藏本：应
391 丽本：笑因；永乐北藏本及龙藏本：说笑

qù shě guāng míng jiū jìng dào tiān rén gòng yǎng shuō xiào yuán
趣舍光[392]明究竟道 天人供养说笑缘

fànhèngláoqiángjīng jìn pǐn dì èr shí
梵行牢强精进品第二十[393]

ěr shí fó gào sī yì fàntiān rǔ jiàn shì bú tuì zhuǎntiān zǐ fǒu
尔时，佛告思益梵天："汝见是不退转天子不？"

wěirán yǐ jiàn
"唯然，已见！"

fàntiān cǐ bú tuì zhuǎntiān zǐ cóng jīn yǐ hòu guòsān bǎi
"梵天，此不退转天子从今已后，过三百

èr shí wàn ē sēng qí jié dāng dé zuò fó hào xū mí dēngwáng rú lái
二十万阿僧祇劫当得作佛，号须弥灯王如来、

yīnggòng zhèngbiàn zhī míngxíng zú shàn shì shì jiān jiě wú shàng
应供、正遍知、明行足、善逝、世间解、无上

shì tiáo yù zhàng fū tiānrén shī fó shì zūn shì jiè míngmiào
士、调御丈夫、天人师、佛、世尊，世界名妙

huā[394] jié míngfàn tàn qí fó guó tǔ yǐ yán fú tán jīn liú lí wéi dì
华[394]，劫名梵叹。其佛国土以阎浮檀金琉璃为地，

chún yǐ pú sà wéisēng wú zhū mó yuàn suǒ xū zhī wù yìngniàn jí zhì
纯以菩萨为僧，无诸魔怨。所须之物应念即至，

fó shòu wú liàng bù kě jì suì[395]。"
佛寿无量不可计岁[395]。"

yú shì sī yì fàntiānwèi bú tuì zhuǎntiān zǐ rú lái jīn yǐ
于是，思益梵天谓不退转天子："如来今已

shòurén zhě jì
授仁者记。"

tiān zǐ yán fàntiān rú yǔ rú fǎ xìngshòu jì yǔ wǒ
天子言："梵天，如与如、法性授[396]记，与我

---

[392] 丽本：舍灯；永乐北藏本及龙藏本：舍光
[393] 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：梵行牢强精进品第二十
[394] 丽本：化；永乐北藏本及龙藏本：华
[395] 丽本：数；永乐北藏本及龙藏本：岁
[396] 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

shòu jì yì fù rú shì
授[397]记亦复如是。”

sī yì yán rú fǎ xìng bù kě shòu jì
思益言：“如、法性不可授记。”

tiān zǐ yán rú fǎ xìng bù kě shòu jì zhě dāng zhī yī
天子言：“如、法性不可授记者，当知一[398]

qiè pú sà shòu jì yì fù rú shì
切菩萨授[399]记亦复如是。”

sī yì yán ruò rú lái bù yǔ rǔ jì rǔ yú guò qù zhū fó suǒ
思益言：“若如来不与汝记，汝于过去诸佛所

zé wéikōngzhù fànhèng
则为空住梵行。”

tiān zǐ yán ruò wú suǒ zhù shì zhù fànhèng
天子言：“若无所住是住梵行。”

sī yì yán yún hé wú zhù ér zhù fànhèng
思益言：“云何无住而住梵行？”

dá yán ruò bú zhù yù jiè bú zhù sè jiè bú zhù wú sè jiè
答言：“若不住欲界、不住色界、不住无色界，

shì zhù fànhèng yòu fàntiān ruò zhù zhě bú zhù wǒ bú zhù
是住梵行。又，梵天，若住[400]者，不住我、不住

zhòngshēng bú zhùshòumìng bú zhù rén shì zhù fànhèng yǐ
众生、不住寿命[401]、不住人[402]，是住梵行。以

yàoyán zhī ruò bú zhù fǎ bú zhù fēi fǎ shì zhù fànhèng
要言之，若不住法、不住非法，是住梵行。”

yòuwèn fànhèng yǒu hé yì
又问：“梵行[403]有何义？”

dá yán zhù bú èr dào shì fànhèng yì
答言：“住不二道，是梵行义！”

yòuwèn zhù bú èr dào wéi zhù hé suǒ
又问：“住不二道，为住何所？”

dá yán zhù bú èr dào shì jí bú zhù yī qiè zhū fǎ suǒ yǐ
答言：“住不二道，是即不住一切诸法。所以

397 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授
398 丽本：当知一；永乐北藏本：记者当；龙藏本：当知一
399 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授
400 丽本：行；永乐北藏本及龙藏本：住
401 丽本：命者；永乐北藏本及龙藏本：命
402 丽本：人者；永乐北藏本及龙藏本：人
403 丽本：行者；永乐北藏本及龙藏本：行

zhě hé zhòngxiánshèng wú suǒ zhù bù qǔ yú fǎ néng dù zhū liú
者何？众贤圣无所住、不取于法，能度诸流。”

yòuwèn yún hé wéi xiū dào
又问：“云何为修道？”

dá yán bú duòyǒu bú duò wú yì bù fēn bié shì yǒu
答言：“不堕有，不堕无，亦不分别是有、

shì wú xí rú shì zhě míngwéi xiū dào
是无。习如是者，名为修道。”

yòuwèn yǐ hé fǎ xiū dào
又问：“以何法修道？”

dá yán bù yǐ jiàn wén jué zhī fǎ bù yǐ dé
答言：“不以见、闻、觉、知法，不以得，

bù yǐ zhèng yú yī qiè fǎ wú xiàng wú shì míngwéi xiū dào
不以证，于一切法无相无示，名为修道。”

yòuwèn hé wèi pú sà láo qiángjīng jìn
又问：“何谓菩萨牢强精进？”

dá yán ruò pú sà yú zhū fǎ bú jiàn yī xiàng bú jiàn yì xiàng
答言：“若菩萨于诸法不见一相，不见异相，

shì míng pú sà láo qiángjīng jìn dà zhuāngyán yě yú zhū fǎ bú huài fǎ
是名菩萨牢强精进大庄严也。于诸法不坏法

xìng gù yú zhū fǎ wú zhuó wú duàn wú zēng wú jiǎn bú jiàn
性故，于诸法无著、无断、无增、无减，不见

gòu bú jiàn jìng[404] chūguò[405] fǎ xìng shì míng pú sà dì yī láo qiáng
垢、不见净[404]，出过[405]法性，是名菩萨第一牢强

jīng jìn[406] suǒ wèishēn wú suǒ qǐ xīn wú suǒ qǐ
精进[406]，所谓身无所起、心无所起。”

yú shì shì zūnzàn bú tuì zhuǎntiān zǐ shàn zāi shàn zāi
于是，世尊赞不退转天子：“善哉！善哉！”

zàn yǐ yù sī yì fàntiānyán rú[407] tiān zǐ suǒshuō shēn wú suǒ
赞已，语思益梵天言：“如[407]天子所说：‘身无所

qǐ xīn wú suǒ qǐ shì wéi dì yī láo qiángjīng jìn fàntiān wǒ
起、心无所起，是为第一牢强精进。’梵天，我

niàn sù shì yī qiè suǒxíng láo qiángjīng jìn chí jiè tóu tuó yú zhū shī
念宿世一切所行牢强精进、持戒头陀，于诸师

---

404 丽本：净；永乐北藏本及龙藏本：不见净
405 丽本：于；永乐北藏本及龙藏本：过
406 丽本：精进；永乐北藏本及龙藏本：牢强精进
407 丽本：如此；永乐北藏本及龙藏本：如

zhǎnggòngyǎnggōngjìng zài kòngxiánchùzhuānjīngxíngdào dú sòngduō
长 供 养 恭 敬，在 空 闲 处 专 精 行 道，读 诵 多
wén mǐnniànzhòngshēng jǐ qí suǒ xū yī qiè nánxíng kǔ xíng yīn qín
闻，愍 念 众 生，给 其 所 须；一 切 难 行 苦 行 殷 勤
jīng jìn ér guò qù zhū fó bú jiànshòu ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
精 进，而 过 去 诸 佛 不 见 授 阿 耨 多 罗 三 藐 三 菩 提
jì suǒ yǐ zhě hé wǒ zhùshēn kǒu xīn qǐ jīng jìn xiàng gù
记。所 以 者 何？我 住 身、口、心，起 精 进 相 故。
fàntiān wǒ hòu dé rú tiān zǐ suǒshuō láo qiáng jīng jìn gù rán dēng fó
梵 天，我 后 得 如 天 子 所 说 牢 强 精 进 故，然 灯 佛
shòu wǒ jì yán rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní
授 我 记 言：‘汝 于 来 世 当 得 作 佛，号 释 迦 牟 尼。’
shì gù fàntiān ruò pú sà jí yù shòu jì yīngdāng xiū xí rú shì
是 故，梵 天，若 菩 萨 疾 欲 受 记，应 当 修 习 如 是
láo qiáng jīng jìn wèi yú zhū fǎ bù qǐ jīng jìn xiàng
牢 强 精 进，谓 于 诸 法 不 起 精 进 相。”

shì zūn hé děng shì bù qǐ xiàng jīng jìn
“世 尊！何 等 是 不 起 相 精 进？”

fó yán sān shì děngkōng jīng jìn shì míng bù qǐ xiàng jīng jìn
佛 言：“三 世 等 空 精 进，是 名 不 起 相 精 进。”

shì zūn yún hé wéi sān shì děngkōng jīng jìn
“世 尊！云 何 为 三 世 等 空 精 进？”

fó yán guò qù xīn yǐ miè wèi lái xīn wèi zhì xiàn zài xīn wú
佛 言：“过 去 心 已 灭，未 来 心 未 至，现 在 心 无
zhù ruò fǎ miè bú fù gèng qǐ ruò wèi zhì jí wú shēngxiàng ruò wú
住；若 法 灭 不 复 更 起，若 未 至 即 无 生 相，若 无
zhù jí zhù shí xiàng yòu shí xiàng yì wú yǒushēng ruò fǎ wú shēng zé
住 即 住 实 相。又 实 相 亦 无 有 生，若 法 无 生 则
wú qù lái jīn ruò wú qù lái jīn zhě zé cóngběn yǐ lái xìng
无 去、来、今，若 无 去、来、今 者 则 从 本 已 来 性
cháng bù shēng shì míngsān shì děngkōng jīng jìn néng lìng pú sà jí dé
常 不 生，是 名 三 世 等 空 精 进，能 令 菩 萨 疾 得
shòu jì
授[408]记。

fàntiān pú sà chéng jiù rú shì fǎ rěn zhě néngliǎo dá yī
“梵 天，菩 萨 成 就 如 是 法 忍 者，能 了 达 一

[408] 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

qiè fǎ wú suǒ shě shì míng tán bō luó mì liǎo dá yī qiè fǎ wú lòu
切法无所舍，是名檀波罗蜜；了达一切法无漏，

shì míng shī luó bō luó mì liǎo dá yī qiè fǎ wú shāng shì míngchàn
是名尸罗[409]波罗蜜；了达一切法无伤，是名羼

tí bō luó mì liǎo dá yī qiè fǎ wú suǒ qǐ shì míng pí lí yē bō luó
提波罗蜜；了达一切法无所起，是名毗梨耶波罗

mì liǎo dá yī qiè fǎ píngděng shì míngchán bō luó mì liǎo dá yī
蜜；了达一切法平等，是名禅波罗蜜；了达一

qiè fǎ wú fēn bié shì míng bō rě bō luó mì ruò pú sà rú shì liǎo
切法无[410]分别，是名般若波罗蜜。若菩萨如是了

dá zé yú zhū fǎ wú zēng wú jiǎn wú zhèng wú xié shì pú sà suī
达，则于诸法无增无减、无正无邪。是菩萨虽

bù shī bù qiú guǒbào suī chí jiè wú suǒ tānzhuó suī rěn rǔ
布施，不求果报；虽持戒，无所贪著；虽忍辱，

zhī nèi wàikōng suī jīng jìn zhī wú qǐ xiàng suī chándìng wú suǒ
知内外空；虽精进，知无起相；虽禅定，无所

yī zhǐ suī xíng huì wú suǒ qǔ xiàng
依止；虽行慧，无所取相。

fàntiān pú sà chéng jiù rú shì fǎ rěn suī shì xiàn yī qiè
“梵天，菩萨成就如是法忍，虽示现一切

suǒxíng ér wú suǒ rǎn wū shì rén dé shì jiānpíngděngxiàng bù wéi lì
所行而无所染污。是人得世间平等相，不为利

shuāi huǐ yù chēng jī kǔ lè zhī suǒqīngdòng chūguò yī qiè shì
衰、毁誉、称讥、苦乐之所倾动，出过一切世

jiān fǎ gù bú zì gāo bú zì xià bù xǐ bù qī bú dòng bú yì
间法故；不自高、不自下、不喜不戚、不动不逸、

wú èr xīn lí zhūyuán dé wú èr fǎ wèiduò èr jiàn fǎ zhòng
无二心、离诸缘，得无二法；为堕二见[411]法众

shēng qǐ dà bēi xīn wèi qí shòushēn ér jiàohuà zhī fàntiān shì míng
生起大悲心，为其受身而教化之。梵天，是名

dì yī láo qiángjīng jìn suǒwèi dé wú wǒ kōng fǎ rěn ér yú
第一牢强精进，所谓得无我、空、法忍，而于

zhòngshēng qǐ dà bēi xīn wèi zhī shòushēn
众生起大悲心，为之受身。”

409 丽本：尸；永乐北藏本及龙藏本：尸罗
410 丽本：无所；永乐北藏本及龙藏本：无
411 丽本：见二；永乐北藏本及龙藏本：二见

shuō shì láo qiáng jīng jìn xiàng shí bā qiān pú sà dé wú shēng fǎ
说是牢强精进相时，八千菩萨得无生法

rěn fó wèi shòu jì jiē dāng dé ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
忍，佛为受记，皆当得阿耨多罗三藐三菩提，

gè yú yì tǔ dé chéng fó dào jiē tóng yī hào hào jiān jīng jìn
各于异土得成佛道，皆同一号，号坚精进。

hǎi yù pǐn dì èr shí yī
海喻品第二十一[412]

ěr shí dà jiā shè bó fó yán shì zūn pì rú dà[413] lóng
尔时，大迦叶白佛言："世尊！譬如大龙，

ruò yù yù shí yù yú dà hǎi cǐ zhū pú sà yì fù rú shì yǐ dà
若欲雨时，雨于大海；此诸菩萨亦复如是，以大

fǎ yǔ yù pú sà xīn
法雨雨菩萨心。"

fó yán jiā shè rú rǔ suǒ shuō zhū dà lóng wáng suǒ yǐ bú
佛言："迦叶，如汝所说，诸大龙王所以不

yù yán fú tí zhě fēi yǒu lìn yě dàn yǐ qí dì bù kān shòu gù suǒ
雨阎浮提者，非有吝也，但以其地不堪受故。所

yǐ zhě hé dà lóng suǒ yù shù rú chē zhóu ruò qí yù zhě shì yán
以者何？大龙所雨，澍如车轴。若其雨者，是阎

fú tí jí chéng yì jù luò shān lín bēi chí xī jiē piāo liú rú
浮提及城邑、聚落、山林、陂池，悉皆漂流如

piāo zǎo yè shì gù dà lóng bú yù dà yǔ yú yán fú tí rú shì jiā
漂枣叶，是故大龙不雨大雨于阎浮提。如是，迦

shè cǐ zhū pú sà suǒ yǐ bú yù fǎ yǔ yú yú zhòng shēng zhě yì wú
叶，此诸菩萨所以不雨法雨于余众生者，亦无

lìn xīn yǐ qí qì bù kān shòu rú shì děng fǎ shì gù cǐ zhū pú sà
吝心，以其器不堪受如是等法。是故此诸菩萨

dàn yú shēn shēn zhì huì wú liàng dà hǎi pú sà xīn zhōng yù rú shì děng
但于甚深智慧无量大海菩萨心中，雨如是等

bù kě sī yì wú shàng fǎ yǔ
不可思议无上法雨。

412 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：海喻品第二十一
413 丽本：诸大；永乐北藏本及龙藏本：大

jiā shè yòu rú dà hǎi kānshòu dà yǔ shù rú chēzhóu
“迦叶，又如大海，堪受大雨，澍如车轴，

bù zēng bù jiǎn cǐ zhū pú sà yì fù rú shì ruò yú yī jié ruò fù
不增不减；此诸菩萨亦复如是，若于一劫、若复

bǎi jié ruò tīng ruò shuō qí fǎ zhànrán bù zēng bù jiǎn
百劫，若听若说，其法湛然，不增不减。

jiā shè yòu rú dà hǎi bǎi chuānzhòng liú rù qí zhōngzhě
“迦叶，又如大海，百川众流入其中者，

tóng yī xiánwèi cǐ zhū pú sà yì fù rú shì wénzhǒngzhǒng fǎ zhǒng
同一咸味；此诸菩萨亦复如是，闻种种法、种

zhǒng yì lùn zhě[414] jiē néng xìn jiě wéi yī kōngwèi[415]
种议论者[414]，皆能信解为一空味。[415]

jiā shè yòu rú dà hǎi chéngjìng wú gòu zhuóshuǐ liú rù
“迦叶，又如大海，澄净无垢，浊水流入

jí jiē qīng jié cǐ zhū pú sà yì fù rú shì jìng zhū jié hèn[416] chén láo
即皆清洁；此诸菩萨亦复如是，净诸结恨[416]尘劳

zhī gòu
之垢。

jiā shè yòu rú dà hǎi shènshēn wú dǐ cǐ zhū pú sà yì
“迦叶，又如大海，甚深无底；此诸菩萨亦

fù rú shì néng sī wéi wú[417] liàng fǎ gù míngwéishènshēn yī qiè
复如是，能思惟无[417]量法，故名为甚深，一切

shēngwén pì zhī fó bù néng cè gù míngwéi wú dǐ
声闻、辟支佛不能测，故名为无底。

jiā shè yòu rú dà hǎi jí wú liàngshuǐ cǐ zhū pú sà yì
“迦叶，又如大海，集无量水；此诸菩萨亦

fù rú shì jí wú liàng fǎ wú liàng zhì huì shì gù shuō zhū pú sà
复如是，集无量法、无量智慧，是故说诸菩萨

xīn rú dà hǎi
心如大海。

jiā shè yòu rú dà hǎi jī jù zhǒngzhǒng wú liàngzhēnbǎo
“迦叶，又如大海，积聚种种无量珍宝；

414 丽本：论议；永乐北藏本及龙藏本：议论者
415 丽本此处作注，注曰：（前幅尔时大迦叶下丹本为海喻品第二十一）；永乐北藏本及龙藏本无
416 丽本：恨；永乐北藏本：恨；龙藏本：根；校勘：恨
417 丽本：入无；永乐北藏本及龙藏本：无

cǐ zhū pú sà yì fù rú shì rù zhǒngzhǒng fǎ mén jí zhū fǎ bǎo
此诸菩萨亦复如是，入 种 种 法门，集诸法宝，
zhǒngzhǒngxíngdào chūshēng wú liàng fǎ bǎo zhī jù
种 种 行道， 出 生 无 量 法宝之聚。

jiā shè yòu rú dà hǎi yǒusānzhǒngbǎo yī zhěshǎo jià
“迦叶，又如大海，有三 种 宝：一者 少 价、
èr zhěyǒu jià sānzhě wú jià cǐ zhū pú sà suǒ kě shuō fǎ yì fù rú
二者有价、三者无价；此诸菩萨所可 说 法亦复如
shì suí zhūzhòngshēnggēn zhī lì dùnlìng dé jiě tuō yǒu yǐ xiǎoshèng
是，随诸 众 生 根之利钝令得解脱，有以小 乘
ér dé jiě tuō yǒu yǐ zhōngshèng ér dé jiě tuō yǒu yǐ dà shèng ér dé
而得解脱，有以 中 乘 而得解脱，有以大 乘 而得
jiě tuō
解脱。

jiā shè yòu rú dà hǎi jiànjiànzhuǎnshēn cǐ zhū pú sà
“迦叶，又如大海，渐渐 转 深；此诸菩萨
yì fù rú shì xiàng sà pó rě jiànjiànzhuǎnshēn
亦复如是， 向 萨婆若渐渐 转 深。

jiā shè yòu rú dà hǎi bú sù sǐ shī cǐ zhū pú sà yì
“迦叶，又如大海，不宿死尸；此诸菩萨亦
fù rú shì bú sù shēngwén pì zhī fó xīn yì bú sù qiāntān
复如是，不宿 声 闻、辟支佛心，亦不宿悭贪、
huǐ jiè chēnhuì xiè dài luànniàn yú chī zhī xīn yì bú sù
毁戒、瞋恚、懈怠、乱 念、愚痴之心，亦不宿
wǒ rén zhòngshēng zhī jiàn
我、人、 众 生 之见。

jiā shè yòu rú jié jìn shāo shí zhūxiǎo bēi chí jiāng hé
“迦叶，又如劫尽烧时，诸小陂池、江河、
quányuán zài qián kū jié rán hòu dà hǎi nǎi dāngxiāo jìn zhèng fǎ miè
泉 源 在前枯竭，然后大海乃 当 消尽； 正 法灭
shí yì fù rú shì zhūxíngxiǎodàozhèng fǎ xiān jìn rán hòu pú sà dà
时亦复如是，诸行小道 正 法先尽，然后菩萨大
hǎi zhī xīn zhèng fǎ nǎi miè jiā shè cǐ zhū pú sà nìng shī shēnmìng bù
海之心 正 法乃灭。迦叶，此诸菩萨宁失身 命 不
shězhèng fǎ rǔ wèi pú sà shī zhèng fǎ yé wù zào sī guān jiā shè
舍 正 法。汝谓菩萨失 正 法耶？ 勿造斯 观 。迦叶，
rú bǐ dà hǎi yǒu jīn gāngzhū míng jí zhūbǎo nǎi zhì qī rì chū shí
如彼大海有金 刚 珠，名 集诸宝，乃至七日出时，

huǒ zhì fàn shì ér cǐ bǎozhū bù shāo bù shī zhuàn zhì tā fāng dà hǎi
火至梵世，而此宝珠不烧不失，转至他方大海

zhī zhōng ruò shì bǎozhū zài cǐ shì jiè shì jiè shāozhě wú yǒu shì chù
之中。若是宝珠在此世界，世界烧者无有是处；

cǐ zhū pú sà yì fù rú shì zhèng fǎ miè shí qī xié fǎ chū ěr nǎi
此诸菩萨亦复如是，正法灭时，七邪法出，尔乃

zhì yú tā fāng shì jiè hé děng qī yī zhě wàidào lùn èr zhě
至于他方世界。何等七？一者，外道论；二者，

è zhī shí sān zhě xié yòngdào fǎ sì zhě hù xiāngnǎoluàn
恶知识；三者，邪用道法；四者，互相恼乱；

wǔ zhě rù xié jiàn jí lín liù zhě bù xiū fú dé qī zhě wú
五者，入邪见棘林；六者，不修福德；七者，无

yǒu dé dào cǐ qī è chū shí shì zhū pú sà zhī zhūzhòngshēng bù kě
有得道。此七恶出时，是诸菩萨知诸众生不可

dé dù ěr nǎi zhì yú tā fāng fó guó bù lí jiàn fó wén fǎ jiào
得度，尔乃至于他方佛国，不离见佛、闻法、教

huàzhòngshēng zēngzhǎngshàngēn
化众生、增长善根。

jiā shè yòu rú dà hǎi wéi wú liàngzhòngshēng zhī suǒ yī zhǐ
“迦叶，又如大海，为无量众生之所依止；

cǐ zhū pú sà yì fù rú shì zhòngshēng yī zhǐ dé sānzhǒng lè rén
此诸菩萨亦复如是，众生依止得三种乐：人

lè tiān lè niè pán zhī lè
乐、天乐、涅槃之乐。

jiā shè yòu rú dà hǎi xián bù kě yǐn cǐ zhū pú sà yì
“迦叶，又如大海，咸不可饮；此诸菩萨亦

fù rú shì zhū mó wàidào bù néng tūn miè
复如是，诸魔外道不能吞灭。”

yú shì dà jiā shè bó fó yán shì zūn dà hǎi suī shēnshàng
于是，大迦叶白佛言：“世尊！大海虽深尚

kě cè liàng cǐ zhū pú sà bù kě cè yě
可测量，此诸菩萨不可测也。”

fó gào jiā shè sānqiān dà qiān shì jiè wēichényóu kě zhī shù[418]
佛告迦叶：“三千大千世界微尘犹可知数，

cǐ zhū pú sà gōng dé wú liàng bù kě shǔ yě
此诸菩萨功德无量不可数也。”

[418] 丽本：数知；永乐北藏本及龙藏本：知数

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ shì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此事，而说偈言：

pì rú dà hǎi néng xī shòu yī qiè zhòng shuǐ wú mǎn shí
譬如大海能悉受一切众水无满时

cǐ zhū pú sà yì rú shì cháng qiú fǎ lì wú yàn zú
此诸菩萨亦如是常求法利无厌足

yòu rú dà hǎi nà zhòng liú yī qiè xī guī wú sǔn yì
又如大海纳众流一切悉归无损益

cǐ zhū pú sà yì rú shì tīng shòu shēn fǎ wú zēng jiǎn
此诸菩萨亦如是听受深法无增减

yòu rú dà hǎi bú shòu zhuó zhuó shuǐ liú rù xī qīng jìng
又如大海不受浊浊水流入悉清净

cǐ zhū pú sà yì rú shì bú shòu yī qiè fán nǎo gòu
此诸菩萨亦如是不受一切烦恼垢

yòu rú dà hǎi wú yá dǐ cǐ zhū pú sà yì rú shì
又如大海无涯底此诸菩萨亦如是

gōng dé zhì huì wú yǒu liàng yī qiè zhòng shēng bù néng cè
功德智慧无有量一切众生不能测

yòu rú dà hǎi wú bié yì bǎi chuān liú rù jiē yī wèi
又如大海无别异百川流入皆一味

cǐ zhū pú sà yì rú shì suǒ tīng shòu fǎ tóng yī xiàng
此诸菩萨亦如是所听受法同一相

yòu rú dà hǎi suǒ yǐ chéng fēi dàn wèi yī zhòng shēng gù
又如大海所以成非但为一众生故

cǐ zhū pú sà yì rú shì pǔ wèi yī qiè fā dào xīn
此诸菩萨亦如是普为一切发道心

rú hǎi bǎo míng jí zhū bǎo[419] yīn shì bǎo gù yǒu zhòng bǎo
如海宝名集诸宝[419]因是宝故有众宝

pú sà bǎo jù yì rú shì cóng pú sà bǎo chū sān bǎo[420]
菩萨宝聚亦如是从菩萨宝出三宝[420]

rú dà hǎi chū sān zhǒng bǎo ér cǐ dà hǎi wú fēn bié
如大海出三种宝而此大海无分别

pú sà shuō fǎ yì rú shì sān shèng dù rén wú bǐ cǐ
菩萨说法亦如是三乘度人无彼此

[419] 丽本：珠名集宝；永乐北藏本及龙藏本：名集诸宝
[420] 丽本：诸宝；永乐北藏本及龙藏本：三宝

yòu rú dà hǎi jiàn jiàn shēn
又 如 大 海 渐 渐 深

wèi zhòng shēng gù xiū gōng dé
为 众 生 故 修 功 德

yòu rú dà hǎi bú sù shī
又 如 大 海 不 宿 尸

fā qīng jìng xīn pú tí yuàn
发 清 净 心 菩 提 愿

rú dà hǎi yǒu jiān láo bǎo
如 大 海 有 坚 牢 宝

jié shāo jìn shí zhōng bù shāo
劫 烧 尽[421] 时 终 不 烧

zhèng fǎ miè shí yì rú shì
正 法 灭 时 亦 如 是

zhī zhū zhòng shēng bù kě dù
知 诸 众 生 不 可 度

sān qiān shì jiè yù huài shí
三 千 世 界 欲 坏 时

bǎi chuān zhòng liú zài qián huí
百 川 众 流 在 前 涸

xíng xiǎo dào zhě yì rú shì
行 小 道 者 亦 如 是

pú sà yǒng měng bù xī shēn
菩 萨 勇 猛 不 惜 身

ruò fó zài shì miè dù hòu
若 佛 在 世 灭 度 后

shēn xīn qīng jìng zhù shì fǎ
深 心 清 净 住 是 法

bǎi qiān zhòng shēng yī zhǐ hǎi
百 千 众 生 依 止 海

pú sà fā xīn yì rú shì
菩 萨 发 心 亦 如 是

shí fāng shì jiè zhū dà hǎi
十 方 世 界 诸 大 海

cǐ zhū pú sà yì rú shì
此 诸 菩 萨 亦 如 是

huí xiàng shèn shēn sà pó rě
回 向 甚 深 萨 婆 若

cǐ zhū pú sà yì rú shì
此 诸 菩 萨 亦 如 是

bú sù shēng wén fán nǎo xīn
不 宿 声 闻 烦 恼 心

qí bǎo míng yuē jí zhū bǎo
其 宝 名 曰 集 诸 宝

zhuǎn zhì tā fāng zhū fó guó
转 至 他 方 诸 佛 国

jiān jīng jìn zhě néng chí fǎ
坚 精 进 者 能 持 法

zhuǎn zhì tā fāng zhū fó guó
转 至 他 方 诸 佛 国[422]

huǒ jié jiāng qǐ shāo tiān dì
火 劫 将 起 烧 天 地

ěr nǎi shuǐ wáng yú hòu jié
尔 乃[423] 水 王 于 后 竭

fǎ yù jìn shí zài qián miè
法 欲 尽 时 在 前 灭

hù chí zhèng fǎ hòu nǎi jìn
护 持 正 法 后 乃 尽

shì xīn zhōng fǎ bǎo bú miè
是 心 中 法 宝 不 灭

yǐ cǐ shàn fǎ xiū xíng dào
以 此 善 法 修 行 道

hǎi chéng fēi wèi yī zhòng shēng
海 成 非 为 一 众 生

wèi dù yī qiè zhòng shēng gù
为 度 一 切 众 生 故

yóu shàng kě dé cè qí liàng
犹 尚 可 得 测 其 量

421 丽本：尽烧；永乐北藏本及龙藏本：烧尽
422 丽本：所；永乐北藏本及龙藏本：国
423 丽本：时；永乐北藏本及龙藏本：乃

shì zhū pú sà suǒ xíng dào
是诸菩萨所行道

shēng wén yuán jué bù néng cè
声闻缘觉不能测

jiā shè dāng zhī zhū pú sà
迦叶当知诸菩萨

yǒng měng jīng jìn huí xiàng xīn
勇猛精进回向心

yuàn yù zuò fó dù zhòng shēng
愿欲作佛度众生

shàng wú yǔ děng hé kuàngshèng
尚无与等何况胜

shì dé bǎo jù rú dà hǎi
是德宝聚如大海

shì kě gòng yǎng liáng fú tián
是可供养良福田

shì wéi zuì shàng dà yī wáng
是为最上大医王

néng liáo yī qiè zhòng shēng bìng
能疗一切众生病

shì shì guī yī zuò jiù hù
是世归依作救护

zhōu zhǔ dēng míng jiū jìng dào
洲渚灯明究竟道

néng yǔ shì jiān wú míng yǎn
能与世间无明眼

dé yǎn zé néng fú gān lù
得眼则能服甘露

shì wéi shì jiān zhū fǎ wáng
是为世间诸法王

shì wéi dì shì jué duàn zhì
是为帝释决断智

shì wéi fàn wáng xíng sì chán
是为梵王行四禅

shì wéi néng zhuàn fàn fǎ lún
是为能转梵法轮

shì wéi dà zhì dǎo shì shī
是为大智导世师

shì zhū xié jìng zhèng zhēn dào
示诸邪径正真道

shì wéi yǒng měng néng pò mó
是为勇猛能破魔

shì wéi qīng jìng chú nǎo huì
是为清净除恼秽

shì xiū bái fǎ rú mǎn yuè
是修白法如满月

guāng míng gāo xiǎn yóu rú rì
光明高显犹如日

zhì huì chāo chū rú xū mí
智慧超出如须弥

yóu rú mì yún yù gān lù
犹如密云雨甘露

shì wú suǒ wèi rú shī zǐ
是无所畏如师子

shì xīn tiáo róu rú xiàng wáng
是心调柔如象王

shì zé pì rú jīn gāng shān
是则譬如金刚山

yī qiè wài dào bù néng huài
一切外道不能坏

shì zé qīng jìng yóu rú shuǐ
是则清净犹如水

shì yǒu wēi měng rú dà huǒ
是有威猛如大火

shì zé rú fēng wú zhàng ài
是则如风无障碍

shì zé rú dì wú néng dòng
是则如地无能动

shì bá jiāo màn wǒ gēn děng
是拔憍慢我根等

shì rú yào shù wú fēn bié
是如药树无分别

shì chí jìng jiè rú lián huā
是持净戒如莲华

shì yú shì fǎ wú suǒ rǎn
是于世法无所染

shì rú yōu tán bō luó huā
是如优昙钵罗华

qiān wàn yì jié shí yī chū
千万亿劫时一出

shì wéi zhī bào fó zhī ēn
是为知报佛之恩

shì wéi bú duàn zhū fó zhǒng
是为不断诸佛种

shì wéi jīng jìn xíng dà bēi
是为精进行大悲

shì yòng cí xǐ ér chāo chū
是用慈喜而超出

shì néng shě lí wǔ yù xīn
是能舍离五欲心

shì cháng qiú fó fǎ bǎo cái
是常求佛法宝财

shì xíng bù shī wéi zuì shèng
是行布施为最胜

shì chí jìng jiè wú děng lǚ
是持净戒无等侣

shì rěn rǔ jiàn wú chóu pǐ
是忍辱健无俦[424]匹

shì qín jīng jìn wú yàn juàn
是勤精进无厌倦

shì xíng chán dìng jù shén tōng
是行禅定具神通

néng zhì wú liàng zhū fó tǔ
能至无量诸佛土

cháng jiàn zhū fó tīng shòu fǎ
常见诸佛听受法

rú qí suǒ wén wèi rén shuō
如其所闻为人说

shì zhī zhòng shēng suǒ xíng dào
是知众生所行道

suí qí xìng yù gēn lì dùn
随其性欲根利钝

shì míng shàn zhī fāng biàn lì
是名善知方便力

shì rán huì dēng dé jì chù
是然慧灯得济处

shì néng shàn zhī yī qiè fǎ
是能善知一切法

jiē cóng hé hé yīn yuán shēng
皆从和合因缘生

shì néng jué liǎo yīn yuán xiàng
是能决了因缘相

lí yú wǒ jiàn yào píng děng
离于我见乐平等

shì néng zhèng guān yú zhū fǎ
是能正观于诸法

wéi cóng hé lái zhì hé suǒ
为从何来至何所

shàn zhī zhū fǎ wú qù lái
善知诸法无去来

cháng zhù fǎ xìng ér bú dòng
常住法性而不动

shì jiàn yǒu wéi fǎ jiē kōng
是见有为法皆空

zēng yì dà bēi jì zhòng shēng
增益大悲济众生

zhòngshēngwàngxiǎng qǐ zhòng kǔ
众生妄想起众苦

wèi yù dù gù xiū xíng dào
为欲度故修行道

fán fū fēn bié wǒ wǒ suǒ
凡夫分别我我所

xíng yú zhǒngzhǒng zhū xié jìng
行于种种诸邪径[425]

[424] 丽本：畴；永乐北藏本及龙藏本：俦
[425] 丽本：见；永乐北藏本及龙藏本：径

shì néng xiǎo liǎo fǎ shí xiàng
是 能 晓 了 法 实 相
wèi duàn zhū jiàn jiǎng shuō fǎ
为 断 诸 见 讲 说 法

wú cháng wéi cháng bú jìng jìng
无 常 为 常 不 净[426] 净
wú wǒ wèi wǒ kǔ wéi lè
无 我 谓 我 苦 为 乐

fán fū diān dǎo tān zhuó gù
凡 夫 颠 倒 贪 著 故
shēng sǐ qián jì bù kě zhī
生 死 前 际 不 可 知

shì néng zhī cǐ cóng diān dǎo
是 能 知 此 从 颠 倒
wú wǒ wú rén wú zhòng shēng
无 我 无 人 无 众 生

wǒ dāng rú shì xiū zhèng dào
我 当 如 是 修 正 道
wú cháng lè wǒ jí bú jìng
无 常 乐 我[427] 及 不 净

jiā shè dāng zhī cǐ pú sà
迦 叶 当 知 此 菩 萨
wǒ suǒ chēng zàn zhū gōng dé
我 所 称 赞 诸 功 德

yú qí suǒ xíng bù kě jìn
于 其 所 行 不 可 尽
yóu rú dà dì jǔ yī chén
犹 如 大 地 举 一 尘

ruò fā pú tí xīn bú tuì
若 发 菩 提 心 不 退
sān qiān dà qiān gòng yǎng jù
三 千 大 千 供 养 具

ruò fù yǒu gòng guò yú shì
若 复 有 供 过 于 是
xī yīng gòng yǎng rú shì rén
悉 应 供 养 如 是 人

ruò rén fā xīn yuàn zuò fó
若 人 发 心 愿 作 佛
shì zé gōng jìng gòng yǎng wǒ
是 则 恭 敬 供 养 我

yú qù lái jīn shí fāng fó
于 去 来 今 十 方[428] 佛
yì jiē gōng jìng gòng yǎng yǐ
亦 皆 恭 敬 供 养 已

jiàn lì fǎ pǐn dì èr shí èr
建立法品第二十二[429]

ěr shí sī yì fàn tiān wèi wén shū shī lì fǎ wáng zǐ dāng qǐng
尔时，思益梵天谓文殊师利法王子：“当请
rú lái hù niàn sī jīng yú hòu mò shì wǔ bǎi suì shí lìng guǎng liú bù
如来护念斯经，于后末世五百岁时令广流布。”

wén shū shī lì yán yú yì yún hé fó yú shì jīng yǒu shuō[430]
文殊师利言：“于意云何？佛于是经有说、

---

[426] 丽本：清；永乐北藏本及龙藏本：净
[427] 丽本：我乐；永乐北藏本及龙藏本：乐我
[428] 丽本：诸去来现在；永乐北藏本及龙藏本：去来今十方
[429] 丽本：建立法品第十六（丹天子授记品第二十二）；永乐北藏本及龙藏本：建立法品第二十二
[430] 丽本：有法、有说；永乐北藏本及龙藏本：有说

yǒu shì kě hù niàn yé
有示、可护念耶[431]？”

sī yì yán fú yě
思益言：“不也。”

fàn tiān shì gù dāng zhī yī qiè fǎ wú shuō wú shì wú
“梵天，是故当知，一切法无说、无示、无

yǒu hù niàn shì fǎ zhōng bù kě miè bù kě hù niàn ruò yù hù cǐ
有护念，是法终不可灭、不可护念。若欲护此

fǎ zhě wèi yù hù niàn xū kōng fàn tiān pú sà ruò yù yǒu suǒ shòu
法者，为欲护念虚空。梵天，菩萨若[432]欲有所受

fǎ jí fēi fǎ yán suǒ yǐ zhě hé chūguò yī qiè yán lùn shì
法[433]，即非法言。所以者何？出过一切言论，是

míng pú sà yào wú zhēngsòng fàn tiān ruò yǒu pú sà yú cǐ zhòngzhōng
名菩萨乐无诤讼。梵天，若有菩萨于此众中

zuò shì niàn jīn shuō shì fǎ dāng zhī shì rén jí fēi tīng fǎ suǒ
作是念：‘今说是法。’当知是人即非听法。所

yǐ zhě hé bù tīng fǎ zhě nǎi wèi tīng fǎ
以者何？不听法者乃为听法。”

fàn tiānyán hé gù shuō bù tīng fǎ zhě nǎi wèi tīng fǎ
梵天言：“何故说不听法者乃为听法？”

wénshū shī lì yán bú lòu yǎn ěr bí shé shēn
文殊师利言：“不漏眼[434]、耳、鼻、舌、身、

yì shì tīng fǎ yě suǒ yǐ zhě hé ruò yú nèi liù rù bú lòu
意[435]，是听法也。所以者何？若于内六入不漏，

sè shēng xiāng wèi chù fǎ zhōng nǎi wéi tīng fǎ
色、声、香、味、触、法中乃为听法。”

ěr shí huì zhōng sān wàn èr qiān tiān zǐ wǔ bǎi bǐ qiū sān bǎi
尔时会中三万二千天子、五百比丘、三百

bǐ qiū ní bā bǎi yōu pó sè wénwén shū shī lì suǒ shuō jiē dé
比丘尼、八百优婆塞[436]，闻文殊师利所说，皆得

wú shēng fǎ rěn dé shì rěn yǐ zuò shì yán rú shì rú shì wén
无生法忍；得是忍已作是言：“如是！如是！文

431 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：耶
432 丽本：若言；永乐北藏本及龙藏本：若
433 丽本：法者；永乐北藏本及龙藏本：法
434 丽本：眼；永乐北藏本及龙藏本：不漏眼
435 丽本：不漏；永乐北藏本及龙藏本：意
436 丽本：八百优婆塞、八百优婆夷；永乐北藏本及龙藏本：八百优婆塞

shū shī lì rú rén zhě suǒ shuō bù tīng fǎ zhě nǎi wéi tīng fǎ
殊师利，如仁者所说，不听法者乃为听法。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèn dé rěn zhū pú sà yán rǔ děng qǐ
尔时，思益梵天问得忍诸菩萨言：“汝等岂不听是经耶？”

zhū pú sà yán rú wǒ děng tīng yǐ bù tīng wéi tīng
诸菩萨言：“如我等听，以不听为听。”

yòu wèn rǔ děng yún hé zhī shì fǎ yé
又问：“汝等云何知是法耶？”

dá yán yǐ bù zhī wéi zhī
答言：“以不知为知。”

yòu wèn rǔ děng dé hé děng gù míng wéi dé rěn
又问：“汝等得何等故名为得忍？”

dá yán yǐ yī qiè fǎ bù kě dé gù wǒ děng míng wéi dé rěn
答言：“以一切法不可得故，我等名为得忍。”

sī yì yán yún hé suí shì fǎ xíng
思益言：“云何随是法行？”

dá yán yǐ bù suí xíng gù suí xíng
答言：“以不随行故随行。”

yòu wèn rǔ děng yú cǐ fǎ zhōng míng liǎo tōng dá yé
又问：“汝等于此法中明了通达耶？”

dá yán yī qiè zhū fǎ jiē míng liǎo tōng dá wú bǐ wǒ gù
答言：“一切诸法皆明了通达，无彼我故。”

ěr shí huì zhōng yǒu tiān zǐ míng jìng xiàng wèi sī yì fàn tiān
尔时，会中有天子名净相，谓思益梵天：

ruò yǒu dàn wén cǐ jīng fó bù yǔ shòu jì zhě wǒ dāng shòu qí ē nòu
“若有但闻此经佛不与受记者，我当授其阿耨

duō luó sān miǎo sān pú tí jì suǒ yǐ zhě hé cǐ jīng bú pò yīn guǒ
多罗三藐三菩提记。所以者何？此经不破因果、

néng shēng yī qiè shàn fǎ néng huài mó yuàn lí zhū zēng ài néng lìng
能生一切善法、能坏魔怨、离诸憎爱、能令

zhòng shēng xīn dé qīng jìng néng lìng xìn zhě jiē dé huān xǐ chú zhū chēn
众生心得清净、能令信者皆得欢喜、除诸瞋

hèn sī jīng yī qiè shàn rén zhī suǒ xiū xíng sī jīng yī qiè zhū fó zhī suǒ
恨。斯经一切善人之所修行，斯经一切诸佛之所

hù niàn sī jīng yī qiè shì jiān tiān rén ē xiū luó suǒ gòng shǒu hù
护念，斯经一切世间天、人、阿修罗所共守护，

sī jīng jué dìng zhì bú tuì zhuǎn gù sī jīng bù kuáng zhì dàochǎng gù
斯经决定至不退转故，斯经不诳至道场故，

sī jīng zhēn shí néng lìng zhòngshēng dé zhū fó fǎ sī jīng néngzhuàn fǎ
斯经真实能令众生得诸佛法，斯经能转法

lún sī jīng néngchú yí huǐ sī jīng néng kāi shèngdào sī jīng qiú jiě
轮，斯经能除疑悔，斯经能开圣道，斯经求解

tuō zhě suǒ yīngshàntīng sī jīng yù dé tuó luó ní zhě suǒ yīngshàn chí sī
脱者所应善听，斯经欲得陀罗尼者所应善持，斯

jīng qiú fú zhī rén suǒ yīngshànshuō sī jīng yào fǎ zhī rén suǒ yīngshànniàn
经求福之人所应善说，斯经乐法之人所应善念。

sī jīng néng yǔ kuài lè zhì yú niè pán sī jīng ruò mó wàidàoyǒu suǒ dé
斯经能与快乐至于涅槃，斯经若魔外道有所得

rén suǒ bù néngduàn sī jīng yīngshòugòngyǎng rén néng suí qí yì sī
人所不能断，斯经应受供养人能随其义，斯

jīng néng lìng lì gēnzhě xīn yuè sī jīng néng lìng zhì huì zhěhuān xǐ sī
经能令利根者欣悦，斯经能令智慧者欢喜。斯

jīng néng yǔ rén huì lí zhū jiàn gù sī jīng néng yǔ rén zhì pò yú
经能与人慧，离诸见故；斯经能与人智，破愚

chī gù sī jīng wén cí cì dì shànshuō sī jīng jiū jìng shàn suí yì shuō
痴故。斯经文辞次第善说，斯经究竟善随义说，

sī jīng duō suǒ lì yì shuō dì yī yì sī jīng ài yào fǎ rén zhī suǒ tān
斯经多所利益说第一义，斯经爱乐法人之所贪

xī sī jīng yǒu zhì zhī rén suǒ bù néng lí sī jīng shī zhě zhī dà zàng
惜，斯经有智之人所不能离，斯经施者之大藏，

sī jīng rè nǎo zhī liáng chí sī jīng néng lìng cí zhě xīn děng sī jīng
斯经热恼[437]之凉[438]池，斯经能令慈者心等，斯经

néng lìng xiè dài zhě jīng jìn sī jīng néng lìng wàngniànzhě dé dìng sī jīng
能令懈怠者精进，斯经能令妄念者得定，斯经

néng yǔ yú zhě huì míng fàn tiān sī jīng yī qiè zhū fó zhī suǒ guì
能与愚者慧明。梵天，斯经一切诸佛之所贵

zhòng
重。”

jìng xiàng tiān zǐ shuō shì fǎ shí sān qiān dà qiān shì jiè jiē dà
净相天子说是法时，三千大千世界皆大

[437] 丽本：恼者；永乐北藏本及龙藏本：恼
[438] 丽本：清凉；永乐北藏本及龙藏本：凉

zhèn dòng fó jí zànyán shàn zāi shàn zāi tiān zǐ rú rǔ
震[439]动。佛即赞言：“善哉！善哉！天子，如汝
suǒshuō
所说。”

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn shì tiān zǐ céng
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！是天子曾
yú guò qù zhū fó suǒwén shì jīng yé
于过去诸佛所闻是经耶？”

fó yán shì tiān zǐ yǐ yú liù shí sì yì fó suǒ dé wén shì
佛言：“是天子已于六十四亿佛[440]所，得闻是
jīng guò sì wàn èr qiān jié dāng dé zuò fó hàobǎozhuāngyán guó
经。过四万二千劫当得作佛，号宝庄严，国
míngduōbǎo yú qí zhōngjiānyǒuzhū fó chū jiē dé gòngyǎng yì wén
名多宝。于其中间有诸佛出，皆得供养亦闻
shì jīng fàntiān shì zhū bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó
是经。梵天，是诸比丘、比丘尼、优婆塞、优婆
yí zhūtiān lóng guǐshén zài cǐ huìzhōng dé fǎ rěn zhě jiē dāng
夷，诸天、龙、鬼神在此会中得法忍者，皆当
dé shēngduōbǎoguó tǔ
得生多宝国土。”

ěr shí jìngxiàngtiān zǐ bó fó yán shì zūn wǒ bù qiú pú
尔时，净相天子白佛言：“世尊！我不求菩
tí bú yuàn pú tí bù tān pú tí bú yào pú tí bú niàn bù
提、不愿菩提、不贪菩提、不乐菩提、不念[441]不
fēn bié pú tí yún hé rú lái jiànshòu jì yé
分别菩提，云何如来见授记耶？”

fó gàotiān zǐ rú yǐ cǎo mù jīng jié zhī yè tóu yú huǒzhōng
佛告天子：“如以草木茎节枝叶投于火中，
ér yù zhī yán rǔ děngmò rán rǔ děngmò rán ruò yǐ shì yǔ
而语之言：‘汝等莫然！汝等莫然！’若以是语
ér bù rán zhě wú yǒu shì chù tiān zǐ pú sà yì rú shì suī bù
而不然者，无有是处。天子，菩萨亦如是，虽不
xǐ yào tānzhuó pú tí dāng zhī shì rén yǐ wéi yī qiè zhū fó suǒ jì
喜乐贪著菩提，当知是人已为一切诸佛所记。

---

439 丽本：振；永乐北藏本及龙藏本：震
440 丽本：诸佛；永乐北藏本及龙藏本：佛
441 丽本：不念菩提；永乐北藏本及龙藏本：不念

suǒ yǐ zhě hé ruò pú sà bù xǐ bú yào bù tān bú zhuó bù
所以者何？若菩萨不喜、不乐、不贪、不著、不
dé pú tí zé yú zhū fó bì dé shòu ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
得菩提，则于诸佛必得受阿耨多罗三藐三菩提
jì
记。”

ěr shí huì zhōngyǒu wǔ bǎi pú sà bó fó yán shì zūn wǒ
尔时，会中有五百菩萨白佛言：“世尊！我
děng jīn bù qiú pú tí bú yuàn pú tí bù xǐ bú yào[442] pú tí bù
等今不求菩提、不愿菩提、不喜不乐菩提、不
tānzhuó pú tí bù sī niàn pú tí bù fēn bié pú tí zuò shì yǔ
贪著菩提、不思念菩提、不分别菩提。”作是语
yǐ yǐ fó shén lì jí jiànshàngfāng bā wàn sì qiānzhū fó shòu qí ē
已，以佛神力即见上方八万四千诸佛，授其阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jì
耨多罗三藐三菩提记。

ěr shí wǔ bǎi pú sà bó fó yán wèicéngyǒu yě shì zūn
尔时，五百菩萨白佛言：“未曾有也！世尊！
rú lái suǒshuōshènshànkuài zāi suǒwèi pú sà bù qiú bú yuàn bù
如来所说甚善快哉！所谓菩萨不求、不愿、不
tān bù xǐ bù dé pú tí ér zhū fó shòu jì shì zūn wǒ děng jīn
贪、不喜、不得菩提而诸佛授记。世尊！我等今
jiànshàngfāng bā wàn sì qiānzhū fó zhū fó jiē yǔ wǒ děngshòu ē
见上方八万四千诸佛，诸佛皆与我等授[443]阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jì
耨多罗三藐三菩提记。”

[442] 丽本：乐；永乐北藏本及龙藏本：不乐
[443] 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

rú lái shénzhòu pǐn dì èr shí sān
如来神咒品第二十三[444]

ěr shí wénshū shī lì bó fó yán wéi yuàn shì zūn hù niàn
尔时，文殊师利白佛言：“唯[445]愿世尊护念

shì jīng yú dāng lái shì hòu wǔ bǎi suì guǎngxuān liú bù cǐ yán fú
是经[446]，于当来世后五百岁，广宣流布此阎浮

tí lìng dé jiǔ zhù yòu lìng dà zhuāngyánshànnán zǐ shàn nǚ rénxián
提，令得久住；又令大庄严善男子、善女人咸

dé wén zhī shè mó shì zhǒngzhǒng qǐ ér néng bù suí mó ruò mó mín bù
得闻之；设魔事种种起而能不随魔，若魔民不

dé qí biàn yǐ shòu chí shì jīng gù zhōng bú tuì shī ē nòuduō luó
得其便[447]；以受持是经故，终不退失阿耨多罗

sānmiǎosān pú tí
三藐三菩提。”

ěr shí fó gàowénshū shī lì rú shì rú shì rǔ jīn
尔时，佛告文殊师利：“如是！如是！汝今

shàntīng yù lìng cǐ jīng jiǔ zhù gù dāngwèi rǔ shuōzhàozhū tiān lóng
善听！欲令此经久住故，当为汝说召诸天、龙、

yè chā qián tà pó jiū pán tú děngzhòushù ruò fǎ shī sòng chí cǐ
夜叉、乾闼婆、鸠槃荼等咒术。若法师诵持此

zhòu zé néng zhì zhū tiān lóng yè chā qián tà pó ē xiū luó
咒，则能致诸天、龙、夜叉、乾闼婆、阿修罗、

jiā lóu luó jǐn nà luó móhóu luó qié děng cháng suí hù zhī shì
迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽等，常随护之。是

fǎ shī ruòxíngdào lù ruò shī dào shí ruò zài jù luò ruò zài kòngxián
法师若行道路、若失道时、若在聚落、若在空闲、

ruò zài sēngfáng ruò zài yàn shì ruò jīngxíngchù ruò zài zhòng huì
若在僧坊[448]、若在宴室、若经行处、若在众会，

shì zhūshénděngchángdāng suí shì wèi hù yì qí yàoshuōbiàn cái yòu
是诸神等常当随侍卫护，益其乐说辩才。又

---

444 丽本：诸天叹品第十七（丹如来神咒品第二十三）；永乐北藏本及龙藏本：

445 丽本：惟；永乐北藏本及龙藏本：唯

446 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：经

447 丽本：亦不得便；永乐北藏本及龙藏本：不得其便

448 丽本：房；永乐北藏本及龙藏本：坊

fù wèi zuò jiān gù yì niàn huì lì yīn yuán wú yǒu yuàn zéi dé qí biàn zhě
复为作坚固忆念慧力因缘，无有怨贼得其便者，

shǐ shì fǎ shī xíng lì zuò wò yī xīn ān xiáng wén shū shī lì
使是法师行、立、坐、卧一心安详。文殊师利，

hé děng wéi zhòu shù zhāng jù
何等为咒术章句？

yù tóu lì tóu tóu lì mó lì zhē lì ní lì
“郁[449]头隶　头头隶　摩隶　遮隶　麑隶

tī lì tí lì mí lì hóu lóu hóu lóu hóu lóu yīn pó lì wéi duō
梯隶缇隶.弥隶.睺楼　睺楼.睺楼.堙婆隶　韦多

lì qū qiū lì ē nuó nǐ qié dì mó xī lǚ mó nuó xǐ mó
隶　曲丘隶　阿那祢　伽帝　摩醯履.摩那徙.摩

nǐ pó hóu qián dì sà bō lóu dì là pó bō qié dì xīn tóu
祢　婆睺乾地萨波楼帝.罗婆波[450]　伽帝　辛头

lì ná mó fó tuó zhē lí dì lì ná mó dá mó niè qié tuó nǐ
隶　南无佛驮遮梨[451]帝隶　南无达摩涅伽陀祢

ná mó sēng qié hé xī tuó pí bō shān tuó nǐ sà pó bō nǐ
南无僧伽和醯陀[452].毗波[453]扇陀祢　萨婆波[454]祢

ní dì lì mí fú tí dǐ sà zhē niè tí shè fàn lán mó bō
麑帝隶　弥浮提底[455]　萨遮涅提舍　梵岚摩波

shè duō xī lì shī pí bō shè duō ē duō là tí chà tí sà
舍　多兮[456]利师鞞波舍多　阿哆罗提诧[457]提萨

pó fú duō qié suō hē 呼奈切 ná mó fó tuó xī chándòumànduō luó
婆浮多伽娑[458]呵[459]南无佛驮悉缠斗曼哆逻[460]

wén shū shī lì shì wéi zhòu shù zhāng jù ruò pú sà mó hē
“文殊师利，是为咒术章句。若菩萨摩诃

---

449 丽本：欝；永乐北藏本及龙藏本：郁

450 丽本：婆；永乐北藏本及龙藏本：波

451 丽本：黎；永乐北藏本及龙藏本：梨

452 丽本：和醯陀和醯陀；永乐北藏本及龙藏本：和醯陀

453 丽本：婆；永乐北藏本及龙藏本：波

454 丽本：波波；永乐北藏本及龙藏本：波

455 丽本：履；永乐北藏本及龙藏本：底

456 丽本：予；永乐北藏本及龙藏本：□

457 丽本：侘（侘，勅写反）；永乐北藏本及龙藏本：诧

458 丽本：罗；永乐北藏本及龙藏本：娑

459 丽本：（呵，呼奈反）；永乐北藏本及龙藏本：（呼奈切）

460 丽本：逻。一切众生中慈说圣谛，梵天所赞叹！诸贤圣所赞叹！此中住召一切诸神，南无诸佛，当成就是咒术；永乐北藏本及龙藏本：逻

sà yù xíng cǐ jīng zhě dāng sòng chí shì zhòu shù zhāng jù yīng yī xīn xíng
萨欲行此经者，当诵持是咒术章句，应一心行，

bù tiáo xì bù sǎn luàn jǔ dòng jìn zhǐ xī lìng jìng jié bú xù yú shí
不调戏、不散乱，举动进止悉令净洁，不畜余食；

shǎo yù zhī zú dú chǔ yuǎn lí bú yào kuì nào shēn xīn yuǎn lí
少欲知足，独处远离，不乐愦闹，身心远离；

cháng yào cí bēi yǐ fǎ xǐ lè ān zhù shí yǔ bù qī kuáng rén
常乐慈悲，以法喜乐；安住实语，不欺诳人；

guì yú zuò chán yào yù shuō fǎ xíng yú zhèng niàn cháng lí xié niàn
贵于坐禅，乐欲说法；行于正念，常离邪念；

cháng yào tóu tuó xì xíng zhī fǎ yú dé bù dé wú yǒu yōu xǐ qù
常乐头陀细行之法，于得、不得无有忧喜；趣

xiàng niè pán wèi yàn shēng sǐ děng xīn zēng ài lí bié yì xiàng
向涅槃，畏厌生死；等心憎爱，离别异相；

bú lìn shēn mìng jí yī qiè wù wú yǒu tān xī wēi yí chéng jiù cháng
不吝身命及一切物，无有贪惜；威仪成就，常

yào chí jiè rěn rǔ tiáo róu è yán néng rěn yán sè hé yuè wú è
乐持戒；忍辱调柔，恶言能忍；颜色和悦，无恶

zī róng xiān yì wèn xùn chú qù jiāo màn tóng zhǐ[461] huān lè
姿容；先意问讯，除去憍慢，同止[461]欢乐。

wén shū shī lì cǐ fǎ[462] shī zhù rú shì fǎ sòng shì zhòu shù
“文殊师利，此法[462]师住如是法，诵是咒术，

jí yú xiàn shì dé shí zhǒng lì hé děng wéi shí dé niàn lì bú wàng
即于现世得十种力。何等为十？得念力，不忘

shī gù dé huì lì shàn zé fǎ gù dé xíng lì suí jīng yì gù
失故；得慧力，善择法故；得行力，随经意故；

dé jiān gù lì xíng shēng sǐ gù dé cán kuì lì hù bǐ wǒ gù dé
得坚固力，行生死故；得惭愧力，护彼我故；得

duō wén lì jù zú huì gù dé tuó luó ní lì yī qiè wén néng chí
多闻力，具足慧故；得陀罗尼力，一切闻能持

gù dé yào shuō biàn lì zhū fó hù niàn gù dé shēn fǎ lì jù
故；得乐说辩力，诸佛护念故；得深法力，具

wǔ tōng gù dé wú shēng rěn lì sù dé jù zú sà pó rě gù wén
五通故；得无生忍力，速得具足萨婆若故。文

[461] 丽本：心；永乐北藏本及龙藏本：止
[462] 丽本：诸法；永乐北藏本及龙藏本：法

shū shī lì ruò fǎ shī néngzhù shì xíng sòng chí zhòu shù xiàn shì dé
殊师利，若法师能住是行，诵持咒术，现世得
shì shí lì
是十力。”

fó shuō shì zhòu shù lì shí sì tiānwángjīng bù máo shù yǔ wú
佛说是咒术力时，四天王惊怖毛竖，与无
liàng guǐ shénjuàn shǔ wéi rào qián yì fó suǒ tóu miàn lǐ zú bó fó
量鬼神眷属围绕，前诣佛所，头面礼足，白佛
yán shì zūn wǒ shì sì tiānwáng dé xū tuó huándào shùn fó
言：“世尊！我是四天王，得须陀洹道，顺佛
jiào zhě wǒ děng gè dāngshuàizhū qín shǔ yíngcóng rén mín wèi hù
教者。我等各当率诸亲属、营从、人民，卫护
fǎ shī ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén hù niàn fǎ zhě néng chí rú shì
法师。若善男子、善女人护念法者，能持如是
děngjīng dú sòng jiě shuō wǒ děng sì tiānwángchángwǎngwèi hù shì
等经读诵解说，我等四天王常往卫护。是
rén suǒ zài zhī chù ruò chéng yì jù luò ruò kòngxián jìng chù ruò zài
人所在之处，若城邑聚落、若空闲静处、若在
jiā ruò chū jiā wǒ děng jí juànshǔ chángdāng suí shì gōng jǐ lìng
家、若出家，我等及眷属常当随侍供给，令
xīn ān wěn wú yǒuyànjuàn yì shǐ yī qiè wú néngrǎo zhě shì zūn
心安隐，无有厌倦，亦使一切无能娆者。世尊！
yòu shì jīng suǒ zài zhī chùmiàn wǔ shí lǐ ruò tiān tiān zǐ ruò lóng
又是经所在之处面五十里，若天、天子，若龙、
lóng zǐ ruò yè chā yè chā zǐ ruò jiū pán tú jiū pán tú zǐ děng
龙子，若夜叉、夜叉子，若鸠槃茶、鸠槃茶子等，
bù néng dé biàn
不能得便。”

ěr shí pí liú[463] lè jiā hù shì tiānwáng jí shuō jì yán
尔时，毗留勒迦护世天王即说偈言：

wǒ suǒ yǒu juàn shǔ qīn qī jí rén mín
我所有眷属　亲戚及人民
jiē dānggòngwèi hù gòngyǎng shì fǎ shī
皆当共卫护　供养是法师

[463] 丽本：楼；永乐北藏本及龙藏本：留

ěr shí pí liú[464] pó chātiānwáng jí shuō jì yán
尔时，毗留[464]婆叉天王即说偈言：

wǒ shì fǎ wáng zǐ cóng fǎ ér huàshēng
我是法王子 从法而化生

qiú pú tí fó zǐ wǒ jiē dāng gōng jǐ
求菩提佛子 我皆当供给

ěr shí jiàn tuó luó zhà tiānwáng jí shuō jì yán
尔时，揵驮罗吒天王即说偈言：

ruò yǒu zhū fǎ shī néng chí rú shì jīng
若有诸法师 能持如是经

wǒ chángdāng wèi hù zhōubiàn yú shí fāng
我常当卫护 周遍于十方

ěr shí pí shē pó nuótiānwáng jí shuō jì yán
尔时，毗赊婆那天王即说偈言：

shì rén fā dào xīn suǒ yīng shòu gòng yǎng
是人发道心 所应受供养

yī qiè zhū zhòngshēng wú néngbàn[465] zhī zhě
一切诸众生 无能办[465]之者

ěr shí pí shē pó nuótiānwáng zǐ míngyuēshànbǎo chí qī
尔时，毗赊婆那天王子，名曰善宝，持七

bǎo gài fèngshàng rú lái jí shuō jì yán
宝盖，奉上如来，即说偈言：

shì zūn wǒ jīn dāng shòu chí rú shì jīng
世尊我今当 受持如是经

yì wèi tā rén shuō wǒ yǒu rú shì xīn
亦为他人说 我有如是心

shì zūn zhī wǒ xīn jí xiān shì suǒ xíng
世尊知我心 及先世所行

cóng chū suǒ fā yì zhì chéng qiú fó dào
从初所发意 至诚求佛道

shì zūn wú jiàn dǐng jīn fèng cǐ miào gài
世尊无见顶 今奉此妙盖

yuàn wǒ dé rú shì wú jiàn zhī dǐng xiàng
愿我得如是 无见之顶相

[464] 丽本：楼；永乐北藏本及龙藏本：留
[465] 丽本：办；永乐北藏本及龙藏本：辨；校勘：办

wǒ yǐ ài jìng xīn　zhān yǎng yú shì zūn
我以爱敬心　瞻仰于世尊
yuàn chéng qīng jìng yǎn　dé jiàn mí lè fó
愿成清净眼　得见弥勒佛
dù zhì huì shì zūn　jí shí yǐ jì dá
度智慧世尊　即时以偈答
rǔ yú cǐ mìng zhōng　jí shēngdōushuài[466] tiān
汝于此命终　即生兜率天
cóngdōushuài[467] xià shēng　dé jiàn mí lè fó
从兜率下生　得见弥勒佛
èr wàn suì gòng yǎng　ěr nǎi xíng chū jiā
二万岁供养　尔乃行出家
jì dé chū jiā yǐ　jìng xiū yú fàn hèng
既得出家已　净修于梵行
xián jié zhōng zhū fó　yī qiè xī dé jiàn
贤劫中诸佛　一切悉得见
yì jiē[468] gòng yǎng zhī　yú bǐ xiū fàn hèng
亦皆供养之　于彼修梵行
guò liù shí yì jié　rǔ dāng dé chéng fó
过六十亿劫　汝当得成佛
hào míng wéi bǎo gài　guó tǔ shèn yán jìng
号名为宝盖　国土甚严净
wéi yǒu pú sà sēng　wèi jiǎng shuō miào fǎ
唯有菩萨僧　为讲说妙法
shòu mìng jìn yī jié　ruò miè dù yǐ hòu
寿命尽一劫　若灭度已后
zhèng fǎ zhù bàn jié　lì yì zhū zhòng shēng
正法住半劫　利益诸众生

ěr shí shì tí huán yīn yǔ wú shù bǎi qiān zhū tiān wéi rào bó fó
尔时，释提桓因与无数百千诸天围绕，白佛
yán shì zūn wǒ jīn yì dāng wèi hù néng chí rú shì zhī[469] jīng zhū fǎ
言："世尊！我今亦当卫护能持如是之经诸法
shī děng gòngyǎnggōng jǐ shì jīng suǒ zài zhī chù ruò dú sòng jiě shuō
师等，供养供给。是经所在之处，若读诵解说，

466 丽本：术；永乐北藏本及龙藏本：率
467 丽本：术；永乐北藏本及龙藏本：率
468 丽本：得；永乐北藏本及龙藏本：皆
469 丽本：比；永乐北藏本及龙藏本：之

wǒ wèi tīng shòu fǎ gù wǎng yì qí suǒ yòu dāng zēng yì fǎ shī qì lì
我为听受法故往诣其所；又当增益法师气力，
fǎ jù cì dì lìng bú lòu shī
法句次第令不漏失。”

ěr shí shì tí huán yīn zǐ míng yuē qú pó qié chí zhēn zhū gài
尔时，释提桓因子名曰劬婆伽，持真珠盖
qī bǎo zhuāng yán fèng shàng rú lái jí shuō jì yán
七宝庄严，奉上如来，即说偈言：

wǒ cháng xiàn liǎo zhī shì zūn zhī suǒ xíng[470]
我常现了知 世尊之所行
yì dāng rú shì xíng qiú fó yī qiè zhì
亦当如是行 求佛一切智
shì zūn yú qián shì wú wù bù shī yǔ
世尊于前世 无物不施与
wǒ dāng suí cǐ xíng yì shě zhū suǒ yǒu
我当随此行 亦舍诸所有
wǒ jīn fǎ wáng qián shòu chí rú shì jīng
我今法王前 受持如是经
dāng shuò wèi rén shuō yǐ bào rú lái ēn
当数为人说 以报如来恩
ruò ài niàn shì jīng shì jí yǔ wǒ tóng
若爱念是经 是即与我同
wǒ dāng gòng yǎng zhī wèi dé pú tí gù
我当供养之 为得菩提故
shì zūn shēng wén rén bù néng shǒu hù fǎ
世尊声闻人 不能守护法
yú hòu kǒng bù shì wǒ dāng hù shì jīng
于后恐怖世 我当护是经
shì zūn ān wèi wǒ yòu duàn zhū tiān yí
世尊安慰我 又断诸天疑
wǒ jīn dāng jiǔ rú dé fó rú shì zūn
我今当久如 得佛如世尊
fó tōng dá zhì huì jí shí yǔ shòu[471] jì
佛通达智慧 即时与授记

[470] 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：行
[471] 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

rǔ hòu dāng zuò fó　　rú wǒ jīn wú yì
汝后当作佛　如我今无异

guò qù qiānwàn jié　　yòu fù guò bǎi jié
过去千万[472]劫　又复过百劫[473]

ěr nǎi dé chéng fó　　hào yuē wéi zhì wáng
尔乃得成佛　号曰为智王

ěr shí　suō pó shì jiè zhǔ fàn tiānwáng bó fó yán　　shì zūn
尔时，娑婆世界主梵天王白佛言：“世尊！

wǒ shě chándìng lè　wǎng yì fǎ shī　ruò shànnán zǐ　shàn nǚ rén
我舍禅定乐，往诣法师。若善男子、善女人，

néng[474] shuō shì fǎ zhě　suǒ yǐ zhě hé　cóng rú shì děng jīng chū dì shì
能说是法者，所以者何？从如是等经出帝释、

fànwáng zhū háo zūn děng　shì zūn　wǒ dānggòngyǎng shì zhū shànnán
梵王、诸豪尊等。世尊！我当供养是诸善男

zǐ　shì zhū shàn nǚ rén[475]　yīngshòu yī qiè shì jiān tiān rén　ē xiū luó
子，是诸善女人应受一切世间天、人、阿修罗

zhī suǒ gòngyǎng
之所供养。”

ěr shí　miào fàn tiān zǐ[476]　jí shuō jì yán
尔时，妙梵天子即说偈言：

bǐ qiū bǐ qiū ní　　zhū qīng xìn shì nǚ
比丘比丘尼　诸清信士女

qí néngshòu cǐ[477] jīng　　shì shì gòng yǎng chù
其能受此经　是世供养处

nǎi zhì yǒu yī rén　　néng xíng shì jīng zhě
乃至有一人　能行是经者

wǒ yào dāng wèi rén[478]　　yǎn shuō rú shì jīng
我要当为人　演说如是经

fū zhòng miào huā zuò　　gāo zhì yú fàn tiān
敷众妙华座　高至于梵天

yú cǐ zuò shàng zuò　　yǎn shuō rú shì jīng
于此座上坐　演说如是经

---

472 丽本：过于千亿；永乐北藏本及龙藏本：过去千万

473 丽本：亿；永乐北藏本及龙藏本：劫

474 丽本：若；永乐北藏本及龙藏本：能

475 丽本：男子；永乐北藏本及龙藏本：女人

476 丽本：王；永乐北藏本及龙藏本：子

477 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：此

478 丽本：之；永乐北藏本及龙藏本：人

ruò yú è shì zhōng　　suǒ cóng wén cǐ jīng
若于恶世中　　所从闻此经
yīng fā xī yǒu xīn　　yǒngyuè chēngshàn zāi
应发希有心　　踊跃称善哉
ruò wú liàng shì jiè　　dà huǒ xī chōngmǎn
若无量世界　　大火悉充满
yàodāngcóngzhōngguò　　wǎng tīng rú shì jīng
要当从中过　　往听如是经
néng kāi fó dào jīng　　ruò yù dé wén zhě
能开佛道经　　若欲得闻者
jī bǎo rú xū mí　　yīng jìn gòng shì rén
积宝如须弥　　应尽供是人

zhǔ lèi pǐn dì èr shí sì
嘱累品第二十四[479]

ěr shí　shì zūnxiànshéntōng lì　　lìng mó bō xún jí qí jūn zhòng
尔时，世尊现神通力，令魔波旬及其军众
lái yì fó suǒzuò shì yán　　shì zūn　wǒ yǔ juànshǔ jīn yú fó qián lì
来诣佛所作是言：“世尊！我与眷属今于佛前立
cǐ shì yuàn　　shì jīng suǒ liú bù chù　　ruòshuō fǎ zhě jí tīng fǎ zhě
此誓愿：‘是经所流布处，若说法者及听法者，
bìng bǐ guó tǔ bù qǐ mó shì　　yì dāngyōng hù shì jīng
并彼国土不起魔事，亦当拥护是经！’”

ěr shí　shì zūnfàng jīn sè guāngzhào cǐ shì jiè　　gàowénshū shī
尔时，世尊放金色光照此世界，告文殊师
lì yán　　rú lái jīn hù niàn shì jīng　　lì yì zhū fǎ shī gù　　shì jīng
利言：“如来今护念是经，利益诸法师故。是经
zài yán fú tí　　suí qí suì shù fó fǎ bú miè
在阎浮提，随其岁数佛法不灭。”

ěr shí　huì zhōngzhòngshēng yǐ yī qiè huā　　yī qiè xiāng　　yī
尔时，会中众生以一切华、一切香、一
qiè mòxiāng ér sàn fó shàng　　zuò shì yán　　shì zūn　yuàn shǐ shì jīng
切末香而散佛上，作是言：“世尊！愿使是经
jiǔ zhùyán fú tí　　guǎngxuān liú bù
久住阎浮提，广宣流布。”

[479] 丽本：嘱累品第十八（丹第二十四）；永乐北藏本及龙藏本：嘱累品第第二十四

yú shì fó gào ē nán rǔ shòu chí shì jīng fǒu
于是，佛告阿难：“汝受持是经不？”

ē nányán wěi rán shòu chí
阿难言：“唯然，受持！”

ē nán wǒ jīn yǐ shì jīng zhǔ lèi yú rǔ shòu chí dú sòng
“阿难，我今以是经嘱累于汝，受持、读诵、

wèi rén guǎngshuō
为人广说。”

ē nán bó fó yán shì zūn ruò rén shòu chí shì jīng dú sòng
阿难白佛言：“世尊！若人受持是经，读诵

jiě shuō dé jǐ suǒ gōng dé
解说，得几所功德？”

fó gào ē nán suí shì jīng suǒ yǒuwén zì zhāng jù zhī shù
佛告阿难：“随是经所有文字、章句之数，

jìn shòu yǐ yī qiè lè jù gòngyǎng ěr suǒ zhū fó jí sēng ruò rén nǎi zhì
尽寿以一切乐具供养尔所诸佛及僧；若人乃至

gòngyǎng shì jīng gōngjìng zūnzhòng zàn tàn qí fú wéishèng
供养是经[480]，恭敬、尊重、赞叹，其福为胜。

shì rén xiàn shì dé shí dé zhī zàng hé děngwéi shí jiàn fó zàng
是人现世得十[481]德之藏。何等为十[482]？见佛藏，

dé tiānyǎn gù tīng fǎ zàng dé tiān ěr gù jiànsēngzàng dé bú
得天眼故；听法藏，得天耳故；见僧藏，得不

tuì zhuǎn pú sà sēng gù wú jìn cái zàng dé bǎoshǒu gù sè shēnzàng
退转菩萨僧故；无尽财藏，得宝手故；色身藏，

jù sān shí èr xiàng gù juànshǔzàng dé bù kě huàijuànshǔ gù suǒ
具三十二相故；眷属藏，得不可坏眷属故；所

wèiwén fǎ zàng dé tuó luó ní gù yì niànzàng dé yàoshuōbiàn gù
未闻法藏，得陀罗尼故；忆念藏，得乐说辩故；

wú suǒ wèizàng pò huài yī qiè wàidào lùn gù fú dé zàng lì yì
无所畏藏，破坏一切外道论故；福德藏，利益

zhòngshēng gù zhì huì zàng dé yī qiè fó fǎ gù
众生故；智慧藏，得一切佛法故。”

fó shuō shì jīng shí qī shí èr nà yóu tā zhòngshēng dé wú shēng
佛说是经时，七十二那由他众生得无生

---

480 丽本：经卷；永乐北藏本及龙藏本：经

481 丽本：十一功；永乐北藏本及龙藏本：十

482 丽本：十一；永乐北藏本及龙藏本：十

fǎ rěn wú liàngzhòngshēng fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
法忍，无量众生发阿耨多罗三藐三菩提心，

wú shùzhòngshēng bú shòuzhū fǎ lòu jìn xīn dé jiě tuō
无数众生不受诸法，漏尽，心得解脱。

ěr shí ē nán jí cóngzuò qǐ piāntǎnyòujiān tóumiàn lǐ
尔时，阿难即从坐起，偏袒右肩，头面礼

zú bó fó yán shì zūn dāng hé míng cǐ jīng yún hé fèng chí
足[483]，白佛言：“世尊！当何名此经？云何奉持？”

fó gào ē nán cǐ jīngmíngwéishè yī qiè fǎ yì míngzhuāng
佛告阿难：“此经名为摄一切法，亦名庄

yánzhū fó fǎ yòumíng sī yì fàntiānsuǒwèn yòumíngwénshū shī lì
严诸佛法，又名思益梵天所问，又名文殊师利

lùn yì dāngfèng chí zhī
论议，当奉持之。”

fó shuō shì jīng yǐ wénshū shī lì fǎ wáng zǐ jí sī yì fàntiān
佛说是经已，文殊师利法王子及思益梵天、

děngxíng pú sà zhǎnglǎo mó hē jiā shè huì mìng ē nán jí zhūtiān
等行菩萨、长老摩诃迦叶、慧命阿难，及诸天

zhòng yī qiè shì rén shòu chí fó yǔ jiē dà huān xǐ
众、一切世人，受持佛语，皆大欢喜。

思益梵天所问经卷第四

[483] 丽本：佛足；永乐北藏本及龙藏本：足

● 结诵仪

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó hē là dá nuó duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù
南無喝啰怛那 哆啰夜耶 佉啰佉啰 俱住俱住.

mó là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō
摩啰摩啰. 虎啰. 吽. 贺贺. 苏怛拏. 吽. 泼

mò ná suō pó hē
抹拏. 娑婆诃。

bǔ quēyuánmǎnzhēnyán

补阙圆满真言

（三遍）

ōng hū lú hū lú shè yì mù qiè suō hē
唵. 呼嚧呼嚧. 社曳穆契. 莎诃。

pǔ huíxiàngzhēnyán

普回向真言

（三遍）

ōng suō mó là suō mó là mí mónǎng sà hā là mó hē zán
唵. 娑摩啰. 娑摩啰. 弥摩 曩. 萨哈啰. 摩诃咱

hā là hòng
哈啰 吽。

bá yī qiè yè zhànggēnběn dé shēngjìng tǔ tuó luó ní

拔一切业障根本得生净土陀罗尼

（三遍）

ná mó ē mí duō pó yè duō tuō qié duō yè duō dì yè tuō

南無阿弥多婆夜。哆他伽跢夜。哆地夜他。

ē mí lì dū pó pí ē mí lì duō xī dān pó pí ē mí lì

阿弥唎。都婆毗。阿弥唎哆。悉耽婆毗。阿弥唎

duō pí jiā lán dì ē mí lì duō pí jiā lán duō qié mí nì

哆。毗迦兰帝。阿弥唎哆。毗迦兰哆。伽弥膩。

qié qié nuó zhǐ duō jiā lì suō pó hē

伽伽那。枳多迦隶。娑婆诃。

（不思议神力传云．若欲受持咒法．嚼杨枝．澡豆．漱口．然香．于佛像前胡跪合掌。日夜六时．各诵三七遍。即灭四重．五逆．十恶。谤方等罪．悉得灭除。现世所求皆得。不为恶鬼神所惑乱。若数满二十万遍．即感得菩提牙生。若至三十万遍．即面见阿弥陀佛。拔一切业障根本得生净土神咒云．若有善男子善女人能诵此咒者．阿弥陀佛常住其顶日夜拥护．无令怨家而得其便．现世常得安隐．临命终时．任运往生。）

zàn fó jì

赞佛偈

（一遍）

ē mí tuó fó shēn jīn sè　xiànghǎoguāngmíng wú děng lún

阿弥陀佛身金色　相好光明无等伦

bái háo wǎn zhuǎn wǔ xū mí　gàn mù chéng qīng sì dà hǎi

白毫宛转五须弥　绀目澄清四大海

guāngzhōnghuà fó wú shù yì　huà pú sà zhòng yì wú biān

光中化佛无数亿　化菩萨众亦无边

sì shí bā yuàn dù zhòngshēng　jiǔ pǐn xián lìng dēng bǐ àn

四十八愿度众生　九品咸令登彼岸

ná mó xī fāng jí lè shì jiè dà cí dà bēi ē mí tuó fó

南無西方极乐世界大慈大悲阿弥陀佛

（一称）

ná mó ē mí tuó fó

南無阿弥陀佛（千称或数百称）

ē mí tuó fó

阿弥陀佛（千称或数百称）

ná móguān shì yīn pú sà

南無观世音菩萨（三称三拜）

ná mó dà shì zhì pú sà

南無大势至菩萨（三称三拜）

ná móqīng jìng dà hǎi zhòng pú sà

南無清净大海众菩萨（三称三拜）

cí yúnchànzhǔjìng tǔ wén

慈云忏主净土文

（一遍）

yī xīn guī mìng　　jí lè shì jiè　　ē mí tuó fó　　yuàn yǐ jìng
一心皈命．极乐世界．阿弥陀佛。愿以净

guāngzhào wǒ　　cí shì shè wǒ　　wǒ jīn zhèngniàn　　chēng rú lái míng　　wèi
光照我．慈誓摄我。我今正念．称如来名．为

pú tí dào　　qiú shēngjìng tǔ　　fó xī běn shì　　ruò yǒuzhòngshēng　　yù
菩提道．求生净土。佛昔本誓．若有众生．欲

shēng wǒ guó　　zhì xīn xìn yào　　nǎi zhì shí niàn　　ruò bù shēngzhě　　bù
生我国．至心信乐．乃至十念．若不生者．不

qǔ zhèng jué　　yǐ cǐ niàn fó yīn yuán　　dé rù rú lái dà shì hǎi
取正觉。以此念佛因缘．得入如来大誓海

zhōng　　chéng fó cí lì　　zhòng zuì xiāomiè　　shàngēnzēngzhǎng　　ruò
中．承佛慈力．众罪消灭．善根增长。若

lín mìngzhōng　　zì zhī shí zhì　　shēn wú bìng kǔ　　xīn bù tān liàn　　yì
临命终．自知时至．身无病苦．心不贪恋．意

bù diāndǎo　　rú rù chándìng　　fó jí shèngzhòng　　shǒu zhí jīn tái　　lái
不颠倒．如入禅定。佛及圣众．手执金台．来

yíng jiē wǒ　　yú yī niànqǐng　　shēng jí lè guó　　huā kāi jiàn fó　　jí
迎接我。于一念顷．生极乐国。华开见佛．即

wén fó shèng　　dùn kāi fó huì　　guǎng dù zhòngshēng　　mǎn pú tí yuàn
闻佛乘．顿开佛慧。广渡众生．满菩提愿。

shí fāngsān shì yī qiè fó　　yī qiè pú sà mó hē sà　　mó hē bō
十方三世一切佛．一切菩萨摩诃萨．摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜。

huíxiàng jì
回向偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé　　zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德　庄严佛净土
shàngbào sì chóng ēn　　xià jì sān tú kǔ
上报四重恩　下济三途苦
ruò yǒu jiàn wén zhě　　xī fā pú tí xīn
若有见闻者　悉发菩提心
jìn cǐ yī bào shēn　　tóngshēng jí lè guó
尽此一报身　同生极乐国

sān guī yī
三皈依

zì guī yī fó　dāngyuànzhòngshēng　tǐ jiě dà dào　fā wú
自皈依佛．当愿众生．体解大道．发无
shàng xīn　zì guī yī fǎ　dāngyuànzhòngshēng　shēn rù jīngzàng　zhì
上心。自皈依法．当愿众生．深入经藏．智
huì rú hǎi　zì guī yī sēng　dāngyuànzhòngshēng　tǒng lǐ dà
慧如海。自皈依僧．当愿众生．统理大
zhòng　yī qiè wú ài　hé nánshèngzhòng
众．一切无碍。和南圣众。

（发愿文．回向偈．当对佛跪念。念毕．起身三礼而退。）

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂